

Országos Rádió és Televízió Testület

J/3871.

BESZÁMOLÓ

**az Országos Rádió és Televízió Testület
2000. évi tevékenységéről**

2001. február

Tartalomjegyzék

Bevezető	5
I. A műsorszolgáltatási szükségletek kielégítésére szolgáló frekvenciagazdálkodás helyzete.....	7
1. A műsorterjesztés helyzete	7
1.1. Földfelszíni műsorszórás	7
1.2. Műholdas műsorterjesztés	8
1.3. Műsorelosztás	9
2. A műsorszolgáltatás 2000. évi változásai.....	9
2.1. Jogszabályi feltételek változása.....	9
2.2. Műsorszolgáltatási szerződések módosítása.....	12
2.3. Pályáztatási tevékenységek 2000-ben	15
2.4. Új földfelszíni műsorszolgáltatások	18
2.5. Megszűnt földfelszíni sugárzású műsorszolgáltatások.....	18
2.6. A nyilvántartások helyzete	18
3. Aktuális feladatok	19
II. A véleményszabadság, a tájékoztatás kiegyensúlyozottságának helyzete.....	21
1. A médiapiac és a médiafogyasztási szokások alakulása az elmúlt esz- tendőben.....	21
2. A hír és magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata.....	26
2.1. A hírműsorok tájékoztatási gyakorlata.....	28
2.2. A CSA–modell, avagy a politikusok verbális szereplése a hírműsorokban	45
2.3. A politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata.....	49
3. A műsorszolgáltatók hatósági ellenőrzése	60
3.1. Az országos műsorszolgáltatók vizsgálata a törvénsértések tükrében	62
3.2. A helyi/körzeti és vezetékes műsorszolgáltatók vizsgálata a törvénsértések tükrében	68
4. Kiegyensúlyozottság és tárgyilagosság az MTI hírszolgáltatásában.....	72

5.	Erőszak és brutalitás a műsorokban	82
5.1.	Az erőszak prezentációja az RTL Klub és a TV2 nem zenés fikciós műsoraiban	83
5.2.	Brutalitás a hírműsorokban.....	97
5.3.	A műsorelőzetesek erőszak tartalma	104
6.	Az országos televíziós műsorkínálat alakulása	108
7.	A Panaszbizottság tevékenységének mérlege	134
III. A műsorszolgáltatók tulajdonosi helyzete		138
IV. A műsorszolgáltatás gazdasági helyzetét érintő fejezet		143
V. Az ORTT működésének egyéb területei.....		156
1.	Az ORTT határozatai 2000-ben	156
2.	Kuratóriumi sorsolás 2000-ben.....	159
3.	Peres ügyek 2000-ben.....	159
3.1.	Panaszügyekből keletkezett perek	160
3.2.	Az Rtv. 112. §-a szerint szankcionált műsorszolgáltatók által indított perek.....	160
3.3.	Egyéb perek	161
4.	Az ORTT Irodájának működése	162
4.1.	Az ORTT pénzügyi helyzete, 2000. évi költségvetésének végrehajtása	162
4.2.	Az ORTT személyi feltételrendszere.....	166
4.2.1.	Szervezeti fölépítés és létszámhelyzet.....	166
4.2.2.	Személyi juttatások	167
4.3.	Az ORTT Irodájának műszaki helyzete	167
5.	Az ORTT külkapcsolatainak alakulása	172
MELLÉKLETEK		177
FÜGGELÉK		265
A katasztrófák médidaprezentációja a hírműsorokban		266
A kabarék és szórakoztató műsorok néhány jellegzetessége		274
Két nemzeti ünnepünk reprezentációja a médiában.....		280
Személyiségi jogok a hírműsorokban.....		288
Magyar gyártású teleregények kvalitatív tartalom elemzése és összehasonlító vizsgálata		293

BEVEZETŐ

Az Országos Rádió és Televízió Testület számára a 2000. év kivételesen fontos, küzdelmes, ám egyúttal rendkívül sok kedvező tapasztalatot is hozó esztendő volt.

Fontos volt, mert ebben az évben járt le az 1996-ban elsőként e tisztségre megválasztott tagok mandátuma. Az ő részvételükkel működő Testület teljesítette azt a feladatot, amelyet a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény számára meghatározott, tevékenységének következményeképp nyerte el a hazai médiarendszer jelenlegi formáját. A márciusban hivatalba lépett új összetételű Testület és Irodája előtt az a feladat állt, hogy erre az alapra építkezve mind saját magának, mint állami szervnek, mind pedig az általa felügyelt médiarendszernek, mint struktúrának a működőképességét, teljesítőképességét biztosítsa, és a lehető legmagasabb szintre emelje.

Az év küzdelmes is volt, mert a Testület energiáit nagymértékben kötötték le olyan problémák, mint a végül csak a jogalkotás eszközeivel megoldhatónak bizonyuló, a műsorszolgáltatási díjhoz kapcsolódó áfakötelezettség teljesítésének módja körüli vita, amely vonatkozó jogszabályok ellentmondásaiból fakadt.

Hasznot hozónak pedig azért tarthatjuk a millennium évét, mert a Testület minden kedvezőtlen körülmény ellenére képes volt – nemegyszer az eddigieknél jóval magasabb szinten – megfelelni a vele szemben megfogalmazott elvárásoknak. Az év legfontosabb eredményének tekinthető, hogy a Testület kikerült a napi politikai küzdőtérrel, tevékenysége szakmai alapokra helyeződött át. Emellett munkája intenzívebbé is vált. Ezt jól jellemzi, hogy míg 1998-ban 541, 1999-ben 717, 2000-ben 1112 testületi határozat született.

A Testület tevékenységét alapvetően három összetevő alkotja: mint a műsorszolgáltatási jogosultságok forrása elősegíti az új médiumok megjelenését, piacra lépését; mint hatóság szankcióalkalmazással biztosítja a műsorszolgáltatásokban az alkotmányos jogok egyensúlyát; és mint a Műsorszolgáltatási Alap kezelője segíti a hazai rádiókat, televíziókat abban, hogy az állampolgárok minél szélesebb köre számára nyújthassanak minél magasabb szintű műsorszolgáltatást.

Az új műsorszolgáltatási jogosultságok tekintetében a Testület tovább folytatja az eddigiekben megkezdett pályázati eljárásokat, és megkezdte több olyan frekvencia tekintetében a pályázat előkészítését, amelyet felkérésére a Hírközlési Főfelügyelet megtervezett. Az év során tovább kristályosodtak azok az alapvetően a műsorszolgáltatások minőségére koncentráló elvek, amelyek alapján a Testület a pályázati kiírásait megalkotja.

A hatósági szankcióalkalmazást az elmúlt évben sikerült hézagmentessé tenni. Ebben döntő része volt annak, hogy a Testület Irodája a jogsértések feldolgozásának új rendszerét vezette be. E rendszer lényege, hogy a jogsértések feldolgozása nem a műsorszolgáltatók személyéhez kötődően, hanem az egyes jogsértések típusai szerint történik. Ezáltal az egyes műsorszolgáltatók magatartása vi-

lágosan összehasonlíthatóvá, a Testület szankcióalkalmazásának eredményessége pedig követhetővé vált.

A műsorszolgáltatók által elkövetett jogsértések kiküszöbölésének másik eszközeként a Testület tevékenységében az elmúlt év során igen határozottan jelent meg egy új, a műsorszolgáltatók jogszerű működését segítő elem, amely a számukra rendszeresen szervezett konzultációk bevezetésében, a velük folytatott egyedi konzultációk gyakoribbá válásában és az egyedi állásfoglalás iránti kérelmek, megkeresések teljesítésében mutatkozott meg.

A 2000. évben a Műsorszolgáltatási Alap kezelése a Testület feladatai között egyre nagyobb súlyt kapott. Az Alap pénzeszközeinek felhasználásáról a Testület ez évben először készített pályázati tervet, amelyet nyilvánosságra hozott.

A törvényben meghatározott napi feladatok teljesítésén túl a Testület egyre nagyobb mértékben érzi annak felelősségét, hogy megfeleljen azoknak a követelményeknek, amelyeket a média területén zajló rohamos fejlődés támaszt. Ennek a fejlődésnek az előmozdítása érdekében a Testület az ORTT Irodáján belül egy új szervezeti egység kialakításával biztosította a hosszú távra szóló, nemzetközi tapasztalatokat is figyelembe vevő tervezőmunka lehetőségét.

A 2000. esztendőt összességében értékelve elmondható, hogy az év során a Testületnek sikerült munkája színvonalát mind mennyiségi, mind minőségi szempontból az előző évekhez képest magasabb szintre emelnie, és olyan körülményeket biztosítania, amelyek alapján a 2001-es esztendőtől is hasonló fejlődést remélhetünk.

I. A MŰSORSZOLGÁLTATÁSI SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSÉRE SZOLGÁLÓ FREKVENCIA- GAZDÁLKODÁS HELYZETE

1. A műsorterjesztés helyzete

A rádió és televízió műsorok a földfelszíni és műholdas műsorszórási adásokon és a vezetékessé vagy rádiós műsorelosztó rendszereken keresztül jutnak el a nézőkhöz és hallgatókhoz. A műsorterjesztő rendszerek kiépítettsége, ellátási jellemzői határozzák meg az egyes műsorokhoz hozzáférés műszaki lehetőségét, így jelentőségük kiemelkedő a műsorszolgáltatások teljes rendszerében.

Az országos műsorok szétosztását és sugárzását (a szakosított műsorszolgáltatások kivételével) az Antenna Hungária Rt. végzi kizárólagos joggal.

1.1. Földfelszíni műsorszórási

• Országos közszolgálati rádió műsorszórási

A Magyar Rádió Rt. Kossuth műsorának közvetítése középhullámon négy telephelyről, a solti nagyadóról, valamint a szombathelyi, miskolci és nyíregyházi kisebb teljesítményű adókról történik. A nappali időszakban az ország teljes területén lehetséges a vétel, sőt a környező országok jelentős területein is biztosított. Az éjszakai órákban a középhullámú ellátottság csökken, az ország lakosságának 73%-a férhet hozzá. Ilyenkor szolgál segítségül, hogy a Kossuth műsort a középhullámon történő sugárzással párhuzamosan a 70 MHz-es URH sávban is sugározzák 10 telephelyről. A Kossuth műsor ellátottsága az URH sávban 91%-os.

A Petőfi műsor sugárzása a 100 MHz-es URH sávban történik 17 nagyteljesítményű adóval, a Bartók műsort ugyanebben a sávban 16 adó sugározza. Az így elért vételkörzet mono vétel esetén 86% illetve 68%, sztereó vétel esetén 70% illetve 54%.

• Országos kereskedelmi rádió műsorszórási

A Sláger Rádió műsorát 16 adó sugározza a 100 MHz-es URH sávban. Vételköre mono vételben 81%, sztereóban 63%.

A Danubius Rádió mono vételkörzete 67 %, sztereóban az ország lakosságának 54%-a hallgathatja 11 adóállomásról.

• **Közszolgálati televízió műsorszórás**

A Magyar Televízió M1 műsora az egyetlen földfelszíni közszolgálati televízió műsorunk. Sugárzását 18 gerincadó és 105 átjátszó adó végzi, és így a lakosság 97%-a számára teszi lehetővé a jó vételt.

• **Országos kereskedelmi televízió műsorszórás**

Az országos földfelszíni kereskedelmi televízió hálózatok a lakosság 86–86%-a részére biztosítanak vételt. TV2 elnevezésű műsort 13 nagyadó és 57 átjátszó adó sugározza. Az RTL Klub nevű műsor vételét 12 adó és 35 átjátszó adó teszi lehetővé.

• **Helyi rádió és televízió műsorszórás**

A törvény hatálybalépése előtt a Művelődési Minisztérium adott ki engedélyeket, ily módon megközelítőleg száz helyi rádió és közel 60 helyi televízió működött. A stúdióengedélyesek nagy többségével az ORTT műsorszolgáltatási szerződést kötött, másik részük számára pályázatot hirdetett, különféle szempontok alapján. Újabb frekvenciák pályáztatása is megtörtént, a működő helyi rádiók jegyzékét, és a helyi televíziók jegyzékét melléklet tartalmazza.

A helyi műsorokat sugározhatja maga a műsorszolgáltató vagy távközlési vállalkozás. Egyre inkább maguk a műsorszolgáltatók végzik a sugárzást.

• **Körzeti rádió és televízió műsorszórás**

A Magyar Rádió 9 körzeti műsort készít, melyeket az Antenna Hungaria Rt. sugároz.

A Magyar Televízió 6 körzeti szerkesztősége készít műsort.

A körzeti kereskedelmi rádiók és televíziók jegyzékét az **1. sz. melléklet** tartalmazza.

1.2 Műholdas műsorterjesztés

Két közszolgálati televízió – az M2 és a Duna Televízió – műsora kizárólag, a Magyar Rádió közszolgálati műsorai pedig műholdas műsorterjesztés útján is eljutnak közönségükhöz. Az alkalmazott műholdak az Eutelsat Hot Bird sorozatának tagjai a 13° keleti orbitális pozíción.

A felsoroltakon kívül több kereskedelmi műsor (HBO, Spektrum Tv, Z+, stb.) műholdas műsorterjesztéssel jut el a nézőkhöz.

1.3 Műsorelosztás

2000. végéig 521 műsorelosztó tett bejelentést az ORTT-hez.

Korábban a mennyiségi növekedés volt a jellemző a műsorelosztókra, azonban a '90-es évek végére a hangsúly a rendszerek technikai, technológiai színvonalára, a szolgáltatások számára és a minőség emelésére helyeződött át.

Vezeték nélküli műsorelosztás a budapesti AM-mikro rendszer segítségével történik, a Széchenyi–hegyi adó mintegy 17 kilométeres körzetében.

2. A műsorszolgáltatás 2000. évi változásai

2.1 Jogszabályi feltételek változása

A 2000. évben a rádiózásról és televíziózásról szóló **1996. évi I. törvényben** (továbbiakban: médiatörvény) nem történtek módosítások. Nem történtek érdemi változtatások az ORTT tevékenységéhez szorosan kapcsolódó más törvényekben sem.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LVII. törvény az előző évben lépett hatályba, frissességének megfelelően szövegében nem történtek változások.

A frekvenciagazdálkodásról szóló 1993. évi LXII. törvény némileg módosult. Az 1998-as kormányváltás kapcsán bekövetkezett miniszteri feladat és hatáskör módosulásoknak megfelelően (2000. évi LXXXIX. törvény) formai változtatások mutatkoztak szükségesnek, azonban érdemi változások ebben a jogszabályban sem történtek.

A távközlésről szóló 1992. évi LXXII. törvény változásai a fent ismertetett indokokból kifolyólag történtek.

Az egységes hírközlési törvény még nem született meg, azonban tervezetét a Miniszterelnöki Hivatal informatikai kormánybiztosa megküldte véleményezésre a Testületnek. A Testület főként olyan területeken szorgalmazta hatáskörének megerősítését, amelyek a média és a hírközlés oldaláról egyaránt szabályozást igényelnek.

A Testület a már említett hírközlési törvénytervezethez hasonlóan számos más tervezetet (törvények, kormányrendeletek, miniszteri rendeletek tervezetei) véleményezett. Így a filmtörvény tervezetét, a frekvenciadíjak emelésével kapcsolatos kormányrendelet tervezetét, valamint az egyes távközlési előfizetői szerződéseknek a fogyasztók védelmével és a szolgáltatás minőségével összefüggő feltételeiről, illetőleg a hatósági minőség felügyeletről szóló kormányrendelet módosítására készített miniszteri rendelet tervezetét.

A teljes műsorszolgáltatási rendszer működésében és gazdálkodásában kiemelkedő jelentőségű volt a műsorszolgáltatási díjjal kapcsolatos áfafizetési kötelezettség alakulása. Ennek összefüggéseit ismertetjük a következőkben.

A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény értelmében az Országos Rádió és Televízió Testület egyik feladata a műsorszolgáltatási jogosultságok pályáztatása. Az ORTT egyik első tevékenysége volt az országos, földfelszíni sugárzású televíziós műsorszolgáltatási jogosultságok megpályáztatása. Az ORTT a pályázat kiírása előtt tisztázni kívánta a műsorszolgáltatási jogosultság ellenértékeként megállapítandó műsorszolgáltatási díjjal kapcsolatos adófizetési kötelezettséget, különös tekintettel arra, hogy eddig még nem létező, csak a médiatörvény által bevezetett tevékenységet kellett beilleszteni az adózás tárgykörébe, ezért már 1996. őszén megkereste levélben a Pénzügyminisztériumot.

A Pénzügyminisztérium arról tájékoztatta az ORTT-t, hogy a műsorszolgáltatási jogosultság átengedése 25%-os áfafizetési kötelezettséget von maga után, de a tájékoztatás nem tért ki arra, hogy a műsorszolgáltatási jogosultság teljes időtartamára vonatkozó áfa-megfizetési kötelezettség ütemezése hogyan alakul.

Az ORTT 1997. január 10-én írt ki pályázatot a két országos, földfelszíni televíziós műsorszolgáltatási jogosultságra, s a pályázati felhívás – egyebek mellett – tartalmazta a műsorszolgáltatási díj és ehhez kapcsolódóan az áfafizetés ütemezését.

Az ORTT e pályázati felhívásban és az ezt követő helyi, illetve körzeti műsorszolgáltatásra irányuló pályázati felhívásokban sem írta elő feltételként a teljes jogosultság időtartamára vonatkozó áfa egy összegben, a szerződések megkötésekor történő megfizetését, hiszen ez számos pályázó esetében lehetetlenné tette volna a pályázatban való részvételt, vagy az ORTT-t kényszerítette volna arra, hogy a műsorszolgáltatási jogosultságot vélhetően lényegesen alacsonyabb ellenérték fejében bocsássa a pályázók rendelkezésére.

Az ORTT az országos televíziós pályázat nyertesével 1997. július 9-én kötött műsorszolgáltatási szerződést (a továbbiakban: MSZ).

Az országos kereskedelmi televíziók 10 év időtartamra szereztek műsorszolgáltatási jogosultságot, amely 2007. július 9-én 24 óraker jár le. A műsorszolgáltatási jogosultság időtartama pályázat kiírása nélkül további 5 évvel meghosszabbítható.

A műsorszolgáltatási szerződések 5.1.1 pontja megállapítja, hogy a műsorszolgáltató a műsorszolgáltatási jogosultság 10 évre történő megszerzése ellenértékeként – műsorszolgáltatási díjként – az MTM-SBS Rt. esetében 8.840.000.000.– Ft, a Magyar RTL Rt. esetében 8.030.000.000.– forint + áfa összeget köteles az ORTT-nek fizetni.

Az MSZ-ek 5.1.2 pontjai részletezik a fizetés ütemezését, azonosan a pályázati felhívásban közöltekkel. Ennek alapján a műsorszolgáltatási jogosultság első három évére a műsorszolgáltatási díj 30 %-át + áfát a szerződés megkötését követő 15 napon belül, a műsorszolgáltatási jogosultság hátralévő éveire a fennmaradó összeget és áfát éves részletekben előre minden naptári év május 30-ig köteles megfizetni a műsorszolgáltató akként, hogy azt az ORTT által kiállított számla alapján a Műsorszolgáltatási Alap számlájára átutalja.

A műsorszolgáltatási díjnak a negyedik évre fizetendő részletét a KSH által a Statisztikai Havi Közleményekben közzétett havi fogyasztói árindexek alapján

kell kiszámítani úgy, hogy a szerződés megkötésének hónapja és az azt követő második év december hónapja közötti fogyasztói árnövekedés indexével meg kell szorozni az induló díj fennmaradt 70 %-ának megfelelő összeg 1/7-ét kitevő összeget. A következő évekre fizetendő műsorszolgáltatási díj részleteit úgy kell kiszámítani, hogy a KSH által a Statisztikai Havi Közleményben közzétett, az adott évet két naptári évvel megelőző év decembere és az adott évet megelőző év decembere közötti éves fogyasztói árindex-szel meg kell szorozni a műsorszolgáltatási jogosultság adott évét megelőző műsorszolgáltatási jogosultság évére a műsorszolgáltató által műsorszolgáltatási díj részleteként fizetett összeget.

Az ORTT az első három évre vonatkozó számlát a szerződéskötéssel egyidejűleg küldte meg a műsorszolgáltatóknak, az első három évi díjhoz igazítva az áfa fizetését.

Itt kell megjegyezni azt, hogy – bár ez a két országos televíziót nem érintette – a Műsorszolgáltatási Alap, amelynek bevétele a törvény szerint a műsorszolgáltatási díj is, 1998. október 16-án bejelentkezett az APEH-hez adóalanyként, és ettől az időponttól az ORTT által műsorszolgáltatóként nyilvántartásba vett, illetve az ORTT-vel műsorszolgáltatási szerződést kötött műsorszolgáltatók számára a műsorszolgáltatási díjat a díjjal azonos időtartamra szóló áfával együtt számlázta ki a műsorszolgáltatóknak.

Az APEH 1998. októberétől 1999. áprilisáig terjedő időszakra ellenőrzést folytatott az ORTT-nél, és adóhiányt tárt fel. Az adóhiány alapvetően két okra vezethető vissza:

1. Az adóhatóság megállapítása szerint a műsorszolgáltatási díjra vonatkozó számlák kiállítására, és így az áfa megfizetésére nem a Műsorszolgáltatási Alap a jogosult, illetve kötelezett, hanem az ORTT, vagyis az ORTT-nek kellett volna továbbra is a számlákat kiállítani és az áfát megfizetni.
2. Az adóhatóság álláspontja szerint a műsorszolgáltatási szerződés megkötésekor keletkezik a műsorszolgáltatási jogosultság teljes időtartamára vonatkozóan az áfa-fizetésének kötelezettsége. Az ORTT szerinte szolgáltatást nyújt, amikor a műsorszolgáltatási jogosultságot valakinek „átengedi”, és az az adófizetés szempontjából irreleváns, hogy a műsorszolgáltatási díj fizetését milyen ütemezésben állapítja meg a Testület.

Az ORTT az elsőfokú adóhatósági határozat ellen fellebbezést nyújtott, mivel nem értett egyet az APEH fent ismertetett megállapításaival, és ezzel egyidejűleg tárgyalásokat kezdeményezett a Pénzügyminisztérium és az APEH vezetőivel.

Az ORTT az APEH megállapításait figyelembe véve változtatott a számlázási gyakorlaton, így 2000. május 29-én a Testület állította ki a két országos televízióknak az esedékes számlákat, amelyek a hátralévő hét év áfáját is tartalmazták.

A műsorszolgáltatók – mivel a szerződésben az áfa egy összegben való megfizetése nem szerepelt – e számlákat teljesítés nélkül két alkalommal is visszaküldték az ORTT-nek.

Időközben a Testület a pénzügyminiszternél kezdeményezte az áfatörvény olyan értelmű módosítását, hogy az áfatörvény 13. § (1) bekezdésének 23. pontjában meghatározott folyamatos teljesítés definíciója egészüljön ki a műsorszolgáltatási szerződésekben meghatározott műsorszolgáltatási jogosultságok átengedésével.

A 2000. évi CXIII. törvény az ORTT által javasolt szakaszt ugyan nem módosította, de az áfatörvény 16.§-a bekezdése kiegészült egy új, 10. bekezdéssel, amely a következőket tartalmazza:

„(10) Ha a koncessziós jog (ideértve a műsorszolgáltatási jogot is) átengedésekor az ellenérték nem ismert, illetve nem teljes összege ismert, a teljesítés időpontja az egyes részfizetések esedékességének napja.” (2000. évi XCIII. törvény 64. §)

E törvény vegyes rendelkezéseinek 270. § (5) bekezdése határozza meg, hogy az áfatörvény 16.§ (10) bekezdése alkalmazandó az e törvény kihirdetése előtt átengedett koncessziós jog ellenértékének a kihirdetés után esedékes részleteire is, ha azt még nem fizették meg.

Mindezekre tekintettel az ORTT 2000. november 22-én új számlát állított ki az országos műsorszolgáltatók negyedik évre vonatkozó műsorszolgáltatási díjáról és az ugyanarra az időszakra vonatkozó áfáról. A fizetési kötelezettséget a műsorszolgáltatók teljesítették.

Az áfatörvény módosítása megnyugtató módon rendezi mind az ORTT, mind a műsorszolgáltatók számára az áfa-fizetési kötelezettséget, hiszen ez azt jelenti, hogy a mindenkor esedékes díj arányában kell megfizetniük az áfát. Ez az eljárás megegyezik a pályázati felhívásokban és a műsorszolgáltatási szerződésekben megfogalmazott előírásokkal.

2.2. Műsorszolgáltatási szerződések módosítása

2.2.1. Az országos kereskedelmi műsorszolgáltatók szerződéseinek módosítása

Az országos kereskedelmi televíziók – MTM–SBS Rt., M–RTL Rt. – és az országos kereskedelmi rádiók – Danubius és Sláger Rádió – az ORTT–vel kötött műsorszolgáltatási szerződéseik alapján és az abban meghatározottaknak megfelelően ezen szerződéseik módosítását kérhetik. A szerződés–módosítások leginkább a műsorszerkezet, a műsortípusok – azaz a műsor központi elemeit képező műorszámok és a közszolgálati vállalatok megváltoztatására irányulnak.

A kereskedelmi televíziók a műsorszolgáltatási szerződés 4.1.6 pontja alapján, általában évszakonként – a nemzetközi gyakorlatban szokásos változtatás, megújítás időszakára hivatkozva – nyújtanak be módosítási javaslatot.

A Magyar RTL Televízió Rt. két alkalommal kezdeményezte műsorszolgáltatói szerződésének módosítását. Az 1998-as módosítási javaslatot a Testület 1999. júliusában fogadta el. A Magyar RTL Televízió Rt. a második módosítási javaslatát 1999. augusztusában juttatta el az ORTT-hez. A Testület minőségi kifogással élt a műsorszolgáltatás központi elemeit képező műsorszámok tekintetében és 138/2000. (II.15.) számú határozatával kimondta, hogy nem fogadja el a műsorszolgáltató szerződésmódosítási javaslatát.

A MTM-SBS Televízió Rt. a téli műsorstruktúra kapcsán nyújtott be módosítási javaslatot, melyet a Testület 127/2000. (II.9.) számú határozatával a közszolgálati műsorok arányának csökkenése miatt nem fogadott el. Ugyancsak visszautasította a Testület a tavaszi műsorstruktúra kapcsán benyújtott módosítási javaslatot a 381/2000. (V.3) számú határozattal. Elfogadta a Testület az MTM-SBS Televízió Rt. őszi szerződésmódosítási javaslatát az eredeti szerződésben foglalt közszolgálati követelmények megőrzésével a 940/2000. (XI.23.) számú határozattal.

Az Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió) 1999. szeptemberében kezdeményezte műsorszolgáltatói szerződésének módosítását. A javaslatot a Testület 2000. január 5-én fogadta el a 4/2000. (I.5.) számú határozatával.

A Sláger Rádió Rt. utoljára 1999. novemberében kívánt új műsorstruktúráját bevezetni, amelyben növelni tervezte a hírműsorok arányát, hétköznaponként főműsoridőben növelte volna a közszolgálati műsorok arányát, és a szórakoztató jellegben is változtatásokat tervezett. Ezek a tervezett módosítások az eredeti szerződésben szereplő vállalásokkal összhangban voltak. A szerződésmódosítást a Testület a 118/2000. (II.3.) számú határozattal fogadta el.

2.2.2. A helyi és a körzeti műsorszolgáltatói szerződések módosítása

A helyi és a körzeti műsorszolgáltatói szerződések módosítása többféle okból válhat szükségessé. Ilyen esetek például:

- óvadék helyett bankgarancia vállalása, illetve fordítva,
- a műsorszolgáltatás megkezdése időpontjának elhalasztása valamely külső tényező miatt,
- a műsorszerkezet ideiglenes megváltoztatása,
- műsorszolgáltatók tulajdoni viszonyaiban bekövetkezett változás,
- hálózatba kapcsolódás.

A műsorszolgáltatók tulajdoni viszonyaiban egyre gyakrabban bekövetkező változások új állandó gyakorlat kidolgozását tették szükségessé az ORTT részéről. A tulajdoni viszonyok változása esetén a jogszabály elengedhetetlennek tartja egy nyilatkozat megtételét a műsorszolgáltató részéről arra vonatkozóan, hogy ez a változás nem sérti az Rttv. VIII. fejezetében foglalt korlátozó rendelkezése-

ket. Az új eljárás szerint országos és körzeti műsorszolgáltatók tulajdoni viszonyaiban bekövetkezett változás esetében a Testület az Iroda előterjesztése alapján hoz határozatot. A helyi műsorszolgáltató esetében az Iroda tájékoztatót készít a Testület felé a műsorszolgáltató tulajdoni viszonyaiban bekövetkezett változásról. Csak akkor készít előterjesztést, ha a változás törvénybe ütközik és testületi intézkedésre van szükség.

A 2000. év folyamán 7 műsorszolgáltató közműsorszolgáltatóvá minősítési kérelme került a Testület elé. Az ORTT a 7 közműsorszolgáltatói státuszért folyamodó műsorszolgáltató közül 5-öt közműsor-szolgáltatóvá nyilvánított.

„A **Rádió Jam Rt.** szerződését a testület **Veszprém-Ajka, majd Veszprém-Balatonfüred** vonatkozásában hálózatos műsorszolgáltatási szerződésre módosította. A **Rádió Juventus Balaton Kft.** kérelmét, hogy több magyarországi rádióállomással együtt hálózatos műsorszolgáltatást kíván folytatni, a Testület elfogadta. A szerződés kötések folyamatban vannak. Ugyancsak elfogadta a Testület a **Berettyóújfalú 90,3 MHz** frekvencián, és a **Derecske 94,7 MHz** frekvencián műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező **Tandem 92 Bt.** hálózatba kapcsolódásra vonatkozó kérelmét és a **Mambó Rádió Kft.**, (Komló) és a **Mambó Rádió Kft. (Pécs)** hálózatba kapcsolódását. Itt a Mambó Rádió Kft. Pécs a hálózatos műsorszolgáltató.

Engedélyezte a Testület a **Hálózatos Televíziók Rt.** és több helyi televízió hálózatba kapcsolódását, ahol hálózatos műsorszolgáltató a Hálózatos Televíziók Rt. (országos, műholdas műsorszolgáltató), míg a hálózatba kapcsolódott műsorszolgáltatók a következők:

Kecskeméti Televízió
 Kanizsa TV Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
 Szerdahelyi József Kht. Városi Televízió
 Pécs TV Kft.
 Gyöngyösi Városi Televízió
 Kalocsa Városi Televízió
 Makó Városi Televízió Kht.
 Nyíregyházi Városi Televízió Kht.
 Pápa Városi Televízió
 Salgótarjáni Városi Televízió Kht.
 Sükösd Televízió
 Szolnok Televízió Rt.
 Halas Televízió Közösségi és Szolgáltató Kht.
 Szombathelyi Televízió és Rádió Kht.
 Várpalotai Városi Televízió
 ÓVTV Ózdi Városi Televízió Kht.
 Kör TV Ráckeve Kht.
 Miskolc Városi Televízió Kht.
 Kiskun TV Kft.”

2.3. Pályáztatási tevékenységek 2000–ben

2.3.1 Fennmaradó műsoridők pályáztatása

A Testület a törvény 146. § (1)–(2) bekezdései alapján a törvényi feltételeknek megfelelő igénylők stúdióengedélyét átalakította műsorszolgáltatási szerződéssé.

Azokban az esetekben, amikor a napi műsoridő a nyolc órát meghaladta, és a szolgáltatók igényt jelentettek be a fennmaradó műsoridőre – ha ez nem ütközött más műsorszolgáltatók jogos igényeibe – a Testület kibővített műsoridőre kötötte meg a műsorszolgáltatási szerződést. Ahol az igénylő műsorideje nem érte el a napi nyolc órát, a bővített sugárzásra nem volt igény, vagy ez irányú képességét az igénylő nem tudta megfelelően igazolni, illetve a bővített sugárzásra a frekvencia megosztottsága miatt nem volt lehetőség, kialakultak a fennmaradó műsoridők.

A **2. számú mellékletben** meghatározott városokban kiírt fennmaradó műsoridős pályázati felhívások nyerteseivel a Testület már műsorszolgáltatási szerződést kötött, amelynek eredményeként a meghirdetett frekvencián korábban már működő jogosultak a pályázat nyerteseiként 24 órában működnek tovább.

2.3.2. Talált frekvenciák pályáztatása

A talált frekvenciák kérdéskörét a törvény 102. § (5) bekezdése és a 139/1999. (IV.14.) számú ORTT határozat rendezi. Ez utóbbiban a Testület kinyilvánította, hogy amennyiben egy ügyfél a Hírközlési Főfelügyelet (HIF) adatszolgáltatása alapján frekvenciatervet készít, azt a HÍF elfogadja, lezajlott a nemzetközi koordináció is, a HIF erről a testületet tájékoztatta, és az ügyfél is kéri a pályázat kiírását, akkor a Testület a műsorszolgáltatási jogosultságra pályázatot ír ki.

A Testület az **3. sz. mellékletben** lévő talált frekvenciákra írt ki pályázati felhívást. A felhívásra benyújtott pályázati ajánlatok értékelése folyamatban van, a döntés, a nyertesek kihirdetése és a műsorszolgáltatási szerződések megkötése 2001. elején várható.

2.3.3. Rttv. 102. § (4) bekezdés – fennmaradt műsorszolgáltatási lehetőségek pályáztatása

Az Rttv. 102. § (4) bekezdése a következő szabályozást adja: „Pályázat a közzétett pályázati felhívásra beérkezett igények elbírálása után fennmaradt műsorszolgáltatási lehetőségre bármikor benyújtható.” A rendelkezés sajátossága, hogy a benyújtásra – pályázati felhívás nélkül – az a tény ad alapot, hogy a meghirdetett lehetőségre a Testület nyertest nem hirdetett, vagy a Testület és az adott frekvencián működő műsorszolgáltató között létrejött műsorszolgáltatási szerződés megszűnt.

A benyújtott ajánlatra azok az alaki és tartalmi követelmények érvényesek, amelyeket az adott műsorszolgáltatási lehetőség tárgyában közzétett pályázati felhívás eredetileg is tartalmazott.

A Testületnek joga van pályázati felhívást kiírni az adott frekvencia vonatkozásában bármikor, mindaddig, amíg beadvány nem érkezik a 102. § (4) bekezdése alapján. Ha ilyen pályázat érkezik, a Testület gondoskodik arról, hogy a tény nyilvánosságra kerüljön; a beérkezés tényét a Magyar Közlönyben és egy, a jogosultság vételkörzetében megjelenő helyi lapban közzéteszi. A közzététel időpontjától számított, meghatározott időn belül (ez azonos az eredeti pályázati felhívásban meghatározott idővel) bárki benyújthat pályázatot a jogosultságra.

A **4. sz. melléklet** tartalmazza azokat a műsorszolgáltatási lehetőségeket, amelyekre az Rttv. 102. § (4) bekezdése alapján bármikor benyújtható pályázati ajánlat.

2.3.4. Használt frekvenciák pályáztatása

A stúdióengedély érvényének elvesztése folytán felszabaduló frekvenciára (adásidőre) a Testület pályázatot ír ki, kivéve, ha a napi adásidő a nyolc órát meghaladja, és ahhoz a műsorszolgáltató nem járul hozzá. A törvény hatálybalépése előtt határozatlan időre, illetve az ebben a törvényben meghatározott határidőre pályázatot kell kiírni, utalással a kiadott *stúdióengedélyek alapján használt frekvenciák hasznosítására*. A stúdióengedélyek – legkésőbb a pályázat alapján megkötött műsorszolgáltatási szerződés szerinti műsorszolgáltatás megkezdésének időpontjában – hatályukat veszítik.

Néhány helyi frekvencia hasznosítására a Testület pályázati felhívást tett közvé 2000-ben. A pályázat **5. sz. mellékletben** felsorolt nyerteseivel a Testület 2001-ben köt műsorszolgáltatási szerződést.

2.3.5. Új frekvenciák ismételt pályáztatása

A Kulturális Közlöny XLIII. évfolyam 22. számában közzétett, rádiós frekvenciák hasznosítására kiírt pályázati felhívásra beérkezett pályázati ajánlatok közül a pályázatok elbírálása során a szavazás második fordulójában sem született döntés, így a testület új pályázatot írt ki az **6. sz. mellékletben** felsorolt jogosultságokra.

A pályázati felhívásra benyújtott pályázati ajánlatok vizsgálata, értékelése folyamatban van, eredményhirdetés és szerződéskötés 2001. tavaszán várható.

2.3.6. Új rádiós és televíziós frekvenciák pályáztatása

I.

1. Az ORTT 140/1999. (IV. 14.) számú határozatában – melyet a 150/1999. (IV. 15.) számú ORTT határozat egészített ki – döntött a helyi és körzeti televíziós frekvenciák frekvenciatervezésének előkészítéséről, amelynek értelmében

a Testület felkérte a Hírközlési Főfelügyeletet, hogy a törvényben meghatározott formában és tartalommal a **7. sz. melléklet** szerinti műsorszolgáltatási lehetőségekhez tartozó frekvenciaterveket dolgozza ki.

2. Az ORTT 456/1998 (XI. 19.) számú határozatában döntött a helyi és körzeti rádiós frekvenciák frekvenciatervezésének előkészítéséről, amelynek értelmében a Testület felkérte a Hírközlési Főfelügyeletet, hogy dolgozza ki a **8. sz. mellékletben** szereplő műsorszolgáltatási lehetőségekhez tartozó frekvenciaterveket.
3. A beérkezett egyéni kérelmek alapján a Testület 212/1999 (V. 13.), illetve 661/1999 (XII. 9.) számú határozatában döntött helyi és körzeti rádiós frekvenciák frekvenciatervezésének előkészítéséről, melynek alapján felkérte a Hírközlési Főfelügyeletet, hogy dolgozza ki a **9. sz. mellékletben** szereplő műsorszolgáltatási lehetőségekhez tartozó frekvenciaterveket.

A KHVM 1999. év júliusában levélben jelezte a Testület felé, hogy a HIF a frekvenciatervek jelentős részét nem tudja határidőre elkészíteni, a koordináció átfutási ideje miatt, s ezért a miniszter úr a határidő meghosszabbítását engedélyezte.

A Testület válaszelevelében kérte a HIF-et, hogy a nemzetközi koordináció befejezése után mihamarabb küldje meg a frekvenciaterveket, tekintettel arra, hogy a Testület egy pályázati felhívásban szeretné közzétenni a 3 körzeti és a 26 helyi jogosultságot.

A Hírközlési Főfelügyelet tájékoztatása szerint a települések egy részében a tervezés még folyamatban van, míg más esetekben a koordináció elhúzódhat.

II.

A KVM 2000. júliusában megküldte a HIF tájékoztatóját, amely tartalmazza a helyi és körzeti műsorszolgáltatási lehetőségek frekvenciatervei közül azokat, amelynél a nemzetközi koordináció sikeresen lezajlott. Néhány frekvencia esetében a nemzetközi koordináció sikertelen volt, ezek esetében új frekvenciák tervezése és a nemzetközi koordináció újbóli elindítása szükséges. A jelenleg koordináció alatt lévő frekvenciákat a koordináció sikeres befejezését követően fogja a HIF a Testület részére megküldeni.

III.

A Testület úgy határozott, hogy a megküldött frekvenciatervek közül először azokat a helyi rádiós műsorszolgáltatási lehetőségeket pályáztatja meg, ahol az adott telephelyen még nem működik műsorszolgáltató az ÚRH sávban. Ezeket a **10. sz. melléklet** tartalmazza. A frekvenciák pályáztatásának előkészítése körében a Testület közszemlét hirdetett 2001. január 8–22. között, majd az ezt követő nyilvános meghallgatás időpontját 2001. február 6. napjára tűzte ki. A végleges pályázati felhívás kiírása, illetve az ezekre benyújtott pályázati ajánlatok elbírálása a 2001. év végére várható.

2.4. Új földfelszíni műsorszolgáltatók

Az 1999-es évben lezajlott pályázatási eljárások eredményeként a **11. sz. mellékletben** szereplő társaságokkal kötött műsorszolgáltatói szerződést a Testület 2000-ben.

2.5. Megszűnt földfelszíni sugárzású műsorszolgáltatók

A Testület a 2000. évben a **12. sz. mellékletben** megnevezett műsorszolgáltatók jogosultságát szüntette meg jogról való lemondás, szerződésszegés vagy egyéb okok miatt.

2.6 A nyilvántartások helyzete

A törvény 113. §-a a vezetékes és műholdas műsorszolgáltatók részére tevékenységük megkezdése előtt harminc nappal bejelentési kötelezettséget ír elő. A vezetékes műsorszolgáltatókhoz hasonlóan kell kezelni a budapesti AM-mikrón terjesztett műsorok szolgáltatóit is. A törvény rendelkezése szerint amennyiben a Testület a bejelentés tudomásul vételét hatvan napon belül nem tagadja meg, a bejelentést a törvény erejénél fogva nyilvántartásba vettnek kell tekinteni.

A vezetékes és műholdas műsorszolgáltatók nyilvántartásba vételi rendjét a Testület újraszabályozta a 261/1997 (XI. 6.) számú határozatával, amelyet a Kulturális Közlönyben közzétett, és az ORTT Honlapján is megjelentetett. A **13. sz. melléklet** tartalmazza a 2000. év végéig bejelentést tett vezetékes műsorszolgáltatók listáját. A **14. sz. melléklet** a 2000. év végéig bejelentést tett, valamint a Testület által a nyilvántartásból törölt AM-mikrós és műholdas műsorszolgáltatókat sorolja fel.

A Testület módosította a vezetékes műsorelosztók nyilvántartásba vételi eljárásának rendjét is a 891/2000. (XI. 09.) számú határozatával. A bejelentési formanyomtatvány felkerült az Országos Rádió és Televízió Testület honlapjára.

A nyilvántartás szerint a 2000. év végéig 521 vezetékes műsorelosztási tevékenység megkezdéséről szóló bejelentés érkezett az ORTT Irodájához. A **15. sz. melléklet** a vezetékes műsorelosztókról nyújt tájékoztatást.

A UPC Magyarország Telekommunikációs Kft. 1999. szeptember 10-én jelentette be műsorelosztási tevékenységének megkezdését. Nyilvántartásba vétele a Testület 660/1999. (XII. 9.) számú határozatával történt meg. A bejelentett adatok alapján államigazgatási eljárás indult annak megállapítására, hogy a UPC Kft. vételkörzetében élő lakosság száma meghaladja-e a törvényben meghatározott korlátot. Az eljárás még nem fejeződött be.

3. Aktuális feladatok

3.1. A digitális földfelszíni televízió és rádió műsorszórás bevezetése és elterjesztése.

Az Európai Unió információs társadalomra vonatkozó politikájának fő irányvonalára Európa belépésének támogatása a digitális korszakba, az információs társadalom fejlődésének felgyorsítása Európában, és új szolgáltatások és gazdasági tevékenységek létrehozásának elősegítése. A digitális korszak médiája az „új média” (new media), amely a távközlés, az informatika és a média konvergenciája során jön létre, és alapvető jellemzője, hogy átviteli közege digitális. Magyarország alapvető érdeke, hogy ne maradjon le jelentősen a digitális műsorszórásban vezető országok mögött, bekapcsolódhasson a műsorok és szolgáltatások nemzetközi cseréjébe, az infrastruktúra megújulása során a műsor és berendezés gyártás magasabb szintet képviselő, piacépes termékeket produkáljon.

Megkezdődött a magyar információs társadalomra vonatkozó stratégia kidolgozása is, és az 1071/1998. (V.22.) sz. kormányhatározat már előírja: „meg kell vizsgálni, hogy milyen stratégiával és szabályozási keretek között biztosítható a digitalizálódó rádió és televízió műsorszórásnak az információs társadalom követelményeit kielégítő fejlődése.”

Mivel a digitális műsorterjesztés forradalmi változásokat tesz lehetővé a műsorszolgáltatások rendszerét illetően, a Testület már 1999-ben felkérte a Hírközlési Főfelügyeletet a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás (DVB-T) frekvenciaterveinek elkészítésére. A tervezés célja két országos lefedést biztosító hálózat megtervezése és frekvenciáinak tartalékolása volt annak érdekében, hogy a későbbiekben pályázat alapján elkezdődő analóg műsorszolgáltatások ne gátolják a digitális televíziózás megindításának lehetőségét.

Három digitális televízió multiplex adóhálózatának frekvenciatervei elkészültek, így aktuálissá vált, hogy a Testület meghatározza a digitális műsorterjesztés bevezetése érdekében elvégzendő feladatokat. A digitális műsorszolgáltatások bevezetésében elért külföldi eredmények és a hazai tevékenységek áttekintése alapján a Testület határozatban – 600/2000. (VII. 12) – tette közzé a digitális műsorszórás és műsorterjesztés magyarországi bevezetését és elterjesztését célzó, hatáskörébe tartozó feladatokat:

- Ki kell dolgozni a digitális műsorszolgáltatás és műsorszórás bevezetésének és a műsorterjesztés analóg–digitális átállításának stratégiáját.
- Meg kell határozni a földfelszíni analóg műsorszórás leállításának határidejét a 30 MHz feletti frekvenciasávokban.
- El kell készíttetni az országos földfelszíni digitális rádió (T-DAB) gerinchálózat-tervét.
- Folytatni kell a DVB-T adóhálózatok pályáztatásának előkészítését úgy, hogy 2002-ben legalább két adóhálózat pályáztatása lehetséges

- Tájékozódni kell a műsorszóró csatornáknban működő, kormányzati célú rádió távközlési szolgálatok más frekvenciasávokba áthelyezésével kapcsolatos aktuális helyzetről és a tervekről.
- Meg kell vizsgálni, hogyan kezdhető meg a digitális televíziós műsorszórás a jelenleg érvényes szabályozás mellett valamint, hogy a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. tv. milyen módosítását kell végrehajtani annak érdekében, hogy a digitális földfelszíni terjesztésű műsorszolgáltatás engedélyezésének törvényi feltételei létrejöjjenek. Elő kell készíteni a törvénymódosítás országgyűlési előterjesztésének kidolgozását.
- Figyelemmel kell kísérni a digitális rádió műsorszórás, ezen belül a 30 MHz alatti digitális rádió fejlődését, és a szükséges teendőket be kell építeni az ORTT digitális stratégiájába.

A határozat végrehajtása megkezdődött, kiemelkedő jelentőségű lesz 2001-ben a digitális stratégia elfogadása és az analóg–digitális átállás befejezésére vonatkozó javaslat kidolgozása. A digitális földfelszíni televízió multiplex adóhálózatok pályáztatása 2003-ban kezdődhet meg. Az adóhálózatok teljes kiépítése 2005-re várható, az analóg televíziós adások leállításának időpontja 2010. és 2012. körül valószínű. A digitális televíziózás bevezetése és elterjesztése, az átmenet optimális lebonyolítása széleskörű szervező és irányító munkát igényel, melyben az ORTT szerepe kiemelkedő.

3.2 A Magyar Rádió Kossuth műsorának sugárzása a 100 MHz-es frekvenciasávban

A Törvény a Magyar Rádió Rt. számára lehetővé tette két műsor sugárzását a 100 MHz-es frekvenciasávban, egyet pedig a középhullámú sávban. Átmenetileg biztosította a műsorok párhuzamos sugárzását a 70 MHz-es URH frekvenciasávban is. Ezzel a lehetőséggel a Magyar Rádió Rt. a Kossuth műsor vonatkozásában él. A középhullámú sáv terjedési sajátosságai miatt az éjszakai órákban azonban a Kossuth rádió vételkörzete jelentősen csökken. Ugyanakkor hiába éri el a Kossuth URH hálózat vételkörzete a 91 %-ot, mivel a 70 MHz-es URH-sáv vételére ma már csak a használatban lévő vevőkészülékeknek csak 30%-a képes, az országgyűlési közvetítések csak a lakosság mintegy 27%-ához jutnak el. A Testület jelenleg foglalkozik azzal, milyen módon teremthető meg a Kossuth rádió sugárzási lehetősége a 100 MHz-es frekvenciasávban is, hogy a Magyar Rádió Rt. a közszolgálati feladatait maradéktalanul el tudja látni, továbbá, hogy a Kossuth rádió műsorait olyan frekvencián sugározhassa, mely figyelembe veszi a hallgatók vételi lehetőségeit és a kereskedelemben kapható vevőkészülékek típusait.

A Testület 2000. szeptemberében megbízta az Irodát a Magyar Rádió igényeinek felmérésével. A Magyar Rádió felkérte az ORTT-t a Kossuth műsor sugárzásának a 100 MHz-es URH-sávban meghatározott ütemezés szerint történő terveztetésére. A felkérésről a Testület a 2001. év elején fog dönteni.

II. A VÉLEMÉNYSZABADSÁG, A TÁJÉKOZTATÁS KIEGYENSÚLYO- ZOTTSÁGÁNAK HELYZETE

1. A médiapiac és a médiafogyasztási szokások alakulása az elmúlt esztendőben

Azáltal, hogy a világ történéseinek, eseményeinek többségét a média közvetíti az emberek felé, egyben formálja is a valóságról alkotott képüket. A média a társadalmi nyilvánosság legfontosabb színtere, s mint ilyen, eszköze a dolgok befolyásolásának. A média mindezek mellett vezető helyet foglal el az emberek szabadidős tevékenységében, szórakozásában és tájékozódásában, s nem utolsó sorban jelentős gazdasági ágazat is. A '80-as évekhez képest napjainkra mintegy 50 százalékkal nőtt a televízió előtt töltött idő. 1999-ben - a Központi Statisztikai Hivatal felmérése szerint - az emberek közel tízszer annyi időt fordítottak a televízió műsorainak figyelemmel követésére, mint például olvasásra. (A növekedés nem mutat összefüggést a lakóhellyel, és a foglalkozási csoportok tekintetében is csupán annyi állapítható meg, hogy a több szabadidővel rendelkezők - mint például a nyugdíjasok, a munkanélküliek (ezen belül is inkább a férfiak), vagy a háztartásbeliek - többet televízióznak. Az egyetlen szignifikáns eltérést produkáló tényező az iskolai végzettség.)

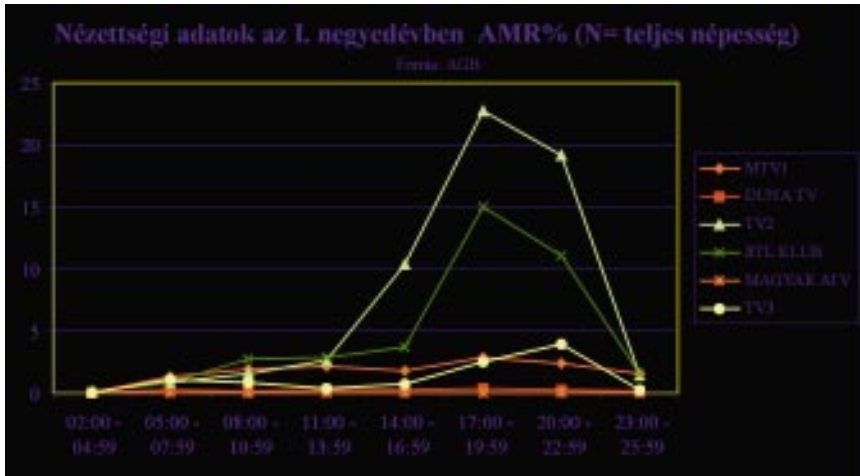
Az adatok tanúsága szerint a nyolcvanas évek közepe óta a 8 általánossal vagy az annál alacsonyabb végzettséggel rendelkező személyek körében a televízió előtt eltöltött idő 52 százalékkal emelkedett, míg a diplomások esetében a növekedés „mindössze” 11 százalékos volt. Az 1999-es időmérleg-vizsgálatot és az AGB Hungary által mért adatokat összehasonlítva jelentős eltérést figyelhetünk meg. Ekkor a népesség körülbelül napi két-három órát fordított a televíziós műsorokra (a munkahellyel rendelkezők kevesebbet néztek televíziót, mint az inaktívok, de hasonló tendencia volt megfigyelhető a férfiak és a nők között - a férfiak javára) a statisztikusok szerint, ezzel szemben az AGB nyári adatai (amikor a televíziózásra fordított idő a legalacsonyabb) több mint négyórányi tévénézést mutattak. E szembevetendő eltérés minden bizonnyal a két különböző adatfelvételi eljárásnak köszönhető.¹

Az elmúlt év egyik legjelentősebb változását a TV3 kereskedelmi televíziós csatorna megszűnése jelentette, igaz, ennek piaci hatása elhanyagolható volt.

¹ KSH Időfelhasználás 1986 és 1999 őszén, KSH. Bp., 2000

A nézettségi adatokat negyedévenkénti bontásban vizsgálva megállapítható, hogy 2000 első három hónapját a TV2 fölénye jellemezte (**1. ábra**). A TV2 ebben az időszakban a teljes népesség körében vezette a nézettségi toplistát, az RTL Klub csupán a reggel 8 órától 11 óráig terjedő időszámban előzte meg versenytársát.

1. ábra

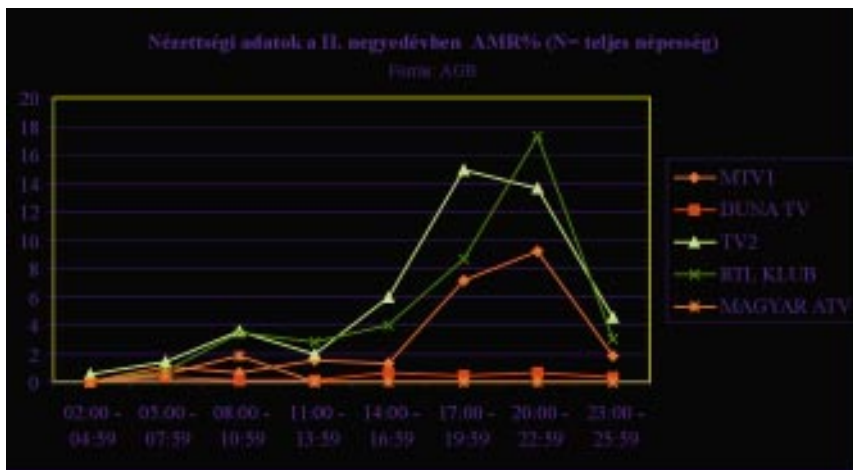

A második negyedév változást hozott a nézőkért folytatott versenyben, az RTL Klub és az M1 jelentős mértékben emelte nézőszámát. Az RTL Klub az esti időszámban megelőzte a TV2-t, amely több mint 10 százalékát veszítette el nézőközönségének (**2. ábra**).

E nézői szokásváltozást támasztja alá a kommunikátorokkal szembeni fogyasztói preferenciák átalakulása is. A GfK Hungary felmérése szerint ugyanis a kereskedelmi csatornák médiaszemélyiségeinek, műsorvezetőinek megítélése megfordult az elmúlt években. 1998-ban a megkérdezettek 50 százaléka gondolta úgy, hogy a TV2 rendelkezik a legszimpatikusabb kommunikátor-gárdával, és csupán ötödének véleménye szerint volt az RTL Klub - műsorvezetőit tekintve - a „legmegnyerőbb” csatorna. A 2000. májusában mért adatok szerint a nézők preferenciája jelentősen megváltozott. Ekkor a mintába került népesség 50 százaléka már az RTL Klub gárdájának osztotta ki a legszimpatikusabb jelzőt, míg a TV2 műsorvezetőit csak a válaszadók közel 40 százaléka tartotta „ellenállhatatlannak”².

² idézte Kreatív médiamelléklet / III. évfolyam 2. szám Forrás: GfK-RTL

2. ábra

A TV3 kiválása – meglepő módon - elsősorban az M1 pozícióit erősítette, nézettségi adatai az esti időszámban több mint kétszeresére emelkedtek.

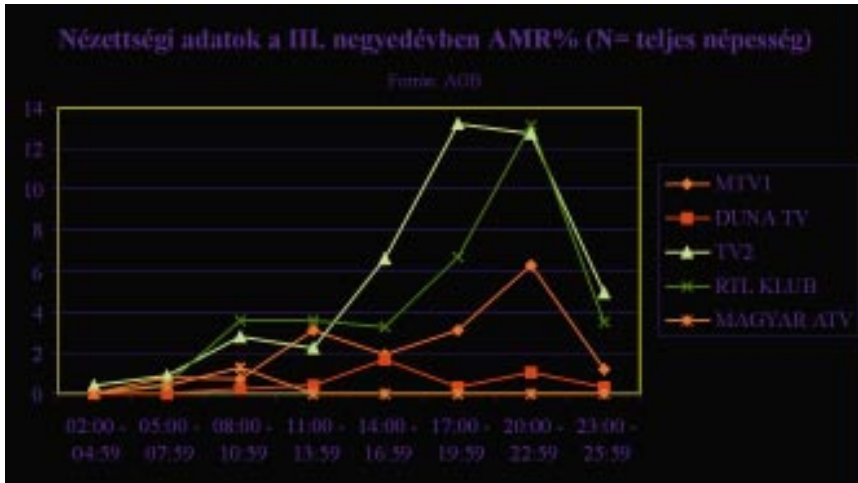
Általános tendencia, hogy a médiumok „fogyasztása” a nyári hónapokban a legalacsonyabb. A kereskedelmi televíziók esetében ez most is így történt, viszont az MTV nézőszám-emelkedést könyvelhetett el. A labdarúgó Európa-bajnokság mérkőzéseinek többsége erre az időszakra esett, és ez minden bizonnyal hozzájárult a júniusi növekedéshez. A bajnokság alatt – a napi toplisták alapján - a meccsek (egy kivételével) mindig a legnézettebb tíz műsor közé kerültek.

A harmadik negyedévben a TV2 „visszaszerezte” uralkodó pozícióit, az RTL Klub továbbra is őrizte vezető szerepét a délelőtti időszámban, míg az M1 stabilizálta helyzetét (3. ábra).

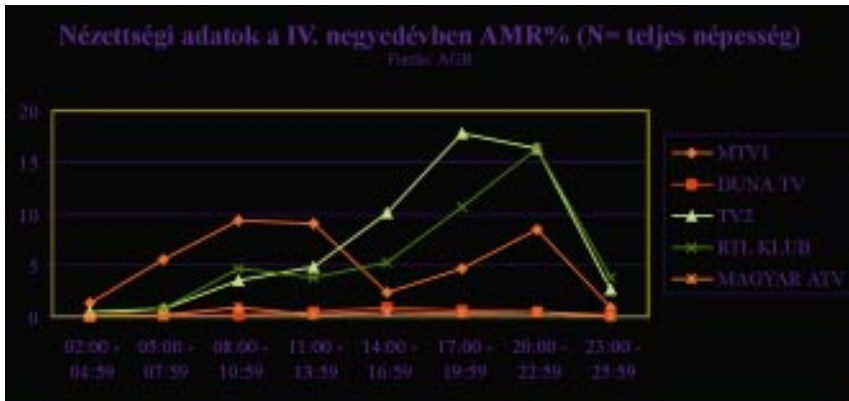
Az utolsó negyedév legszembetűnőbb változása a reggeli-délelőtti időszakra esett. Az M1 a reggeli időszámban felülkerekedett kereskedelmi társán, az RTL Klubon. (4. ábra).

A havi nézettségi adatok szerint a két kereskedelmi médium egyeduralkodó helyzetet vívott ki magának, hiszen a 15 legnézettebb televíziós műsor közé - néhány ritka kivételtől eltekintve, például a Csodavilág, az EB-meccsek - kizárólag a TV2 és az RTL Klub műsorai tudtak bekerülni. A TV2 leginkább a négy évesnél idősebb lakosság körében népszerű, ha úgy tetszik, igazi családi televízió, hiszen a legfiatalabbaktól a legidősebbekig figyelemmel kísérik műsorait. Ezzel szemben az RTL Klub elsősorban a 18-49 év közötti korosztály körében közkedvelt. A fentiekből következően a négy évesnél idősebb lakosság körében az öt legnézettebb (havi bontásban) műsor között csak elvétve találkozhatunk RTL produkciókkal (6%) (kivételnek számított a Kész átvétel show, a Legyen Ön is milliós és az RTL Bokszy-klub). Ebben a korcsoportban a legnézettebb műso-

3. ábra

4. ábra

rok döntő többségében (90 százalékában) különböző sorozatok, szórakoztató műsorok, játékok illetve vetélkedők voltak, és csupán az esetek 6 százalékában szerepelt valamilyen játékfilm. Említésre érdemes, hogy az első öt legnézettebb műsor közé huszonnégyszer tudott bekerülni a TV2 Dáridó című szórakoztató műsora (**1. táblázat**).

1. táblázat

Az öt legnézettebb műsorba legtöbbször bekerült műsorszámok (2000 január-november között, a négy évesnél idősebb korosztályok alapján)

Műsor-szolgáltató	Műsorszám címe	Hányszor került be
az első öt legnézettebb műsor közé		
TV2	Dáridó	24
TV2	Vad angyal	6
TV2	Rosalinda	6
TV2	Rex felügyelő	4
TV2	Forró nyomon	2
TV2	Gyerekszáj	2

Az elmúlt év krónikájához tartozik, hogy állandósulni látszik a kereskedelmi televíziók műsorszerkesztési elve. A kereskedelmi médiumok között folyó verseny a műsorstruktúrában is tetten érhető, az ún. műsormegkettőződés, az azonos műfajú-típusú műsorszámok párhuzamos adásba kerülése a két csatorna kínálatában igencsak szembetünővé vált.

A televíziózás dominanciája révén csaknem teljesen háttérbe szorult az a szokás, hogy az emberek osztatlan figyelmét a rádióhallgatás köti le. A kizárólagos, azaz a nem más tevékenységekkel egy időben folytatott rádióhallgatás ideje és a televízió nézésének ideje fordított arányban áll egymással. Kutatások sora bizonyította, hogy a kizárólagosan rádióhallgatásra fordított idő csupán napi néhány perc azokban a háztartásokban, amelyek rendelkeznek televíziókészülékkel. Fel-tűnő jelenség, hogy a leginkább figyelemigényes, a háttérrádiózással nem összeférő műsorszámok aránya jóval nagyobb a közszolgálati műsorokban, mint a kereskedelmiekben, s ez a tény önmagában is erősíti azt a tendenciát, hogy csökken a közszolgálati rádiók hallgatottsága. Az emberek napi időbeosztása gazdasági aktivitásuk és foglalkozásuk szerint erősen befolyásolja rádióhallgatásuk szerkezetét. Szintén általános jelenség, hogy hétköznap többet, hétvégén pedig kevesebbet rádióznak.

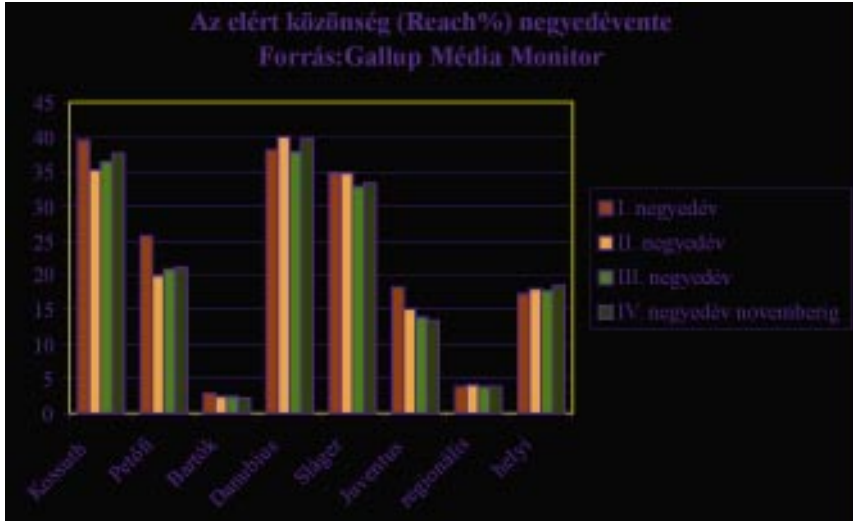
A rádiócsatornák és a műsorkínálat növekedésével, szakosodásával párhuzamosan a közönség részekre szakadása is megfigyelhető.

Az országos sugárzású kereskedelmi rádiók megjelenésével erőteljesen megváltoztak a piaci viszonyok. Az addig leghallgatottabb csatorna, a Kossuth Rádió a második-harmadik, a Petőfi Rádió pedig a negyedik-ötödik helyre szorult vissza. A döntően komolyzenét sugárzó Bartók Rádió helyzete nem változott, hall-

gatottsága továbbra is minimális. Általános műsorkínálattal már csak a két nagy közszolgálati adó van jelen a piacon. A helyi/regionális műsorszolgáltatókat is beszámítva, a Magyar Rádió Rt. műsorai az összes rádióhallgatás mintegy harmadát tudhatták magukénak.³

2000-ben a legnagyobb hatókörrel⁴ rendelkező rádió a megkérdezettek körében a Danubius volt (5. ábra).

5. ábra

2. A hír- és magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata

A hír- és politikai magazinműsorok a műsorfolyamon belül jól elkülöníthető csoportot alkotnak. Alapfunkciójuk, hogy az emberek számára folyamatosan biztosítsák mind a világ, mind a magyarországi társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális élet történéseiben való eligazodáshoz szükséges információkat. Elvárás velük szemben, hogy mutassák be, tegyék megítélhetővé a legfontosabb eseményeket, a társadalomra kiható ügyeket, problémákat és az ezekkel kapcsolatos különféle álláspontokat. A hír- és tájékoztató műsorokkal (híradók, hírek,

³ Gálik M.: Médiagazdaságtan, Aula Kiadó 2000

⁴ REACH %: Azon személyek százalékos aránya a teljes népességre számítva, akik egy adott időpontban az adást hallgatták a kiválasztott negyedórán belül.

politikai, gazdasági, kulturális magazinműsorok, riportok stb.) szemben támasztott követelmények a műsorfolyam egészében elfoglalt helyhez, a műsor tényközlő jellegéhez, a műsor által megvalósított szelekcióhoz és végül a műsor formai jegyeihez köthetők.⁵ Köztudott, hogy a hír- és magazinműsorok nemcsak egyszerűen megjelenítik a tényeket, hanem előzetesen különféle szempontok alapján szelektálnak is az információk között. Azaz, nem minden eseményből lesz hír, a közszereplők, közügyek nem mindegyike kap lehetőséget a médián keresztüli megjelenésre. E téren követelményként fogalmazható meg, hogy a műsorok ne lényegtelen és érdektelen témákkal foglalkozzanak, hanem olyan történéseket, véleményeket és olyan szereplőket tárjanak a közönség elé, amelyek fontosak, közérdeklődésre tartanak számot. Szintén elvárás, hogy a műsorokban, amennyiben egy konkrét témában, egy bizonyos területen többféle nézet és vélemény létezik, azok súlyuknak megfelelő helyet kaphassanak. A kiegyensúlyozottsággal kapcsolatban az a legfontosabb kérdés, hogy az egymással szemben álló politikai-társadalmi szereplők médiamegjelenésében melyek a médiabeli előfordulásoknak azok a gyakoriságban, hosszúságban és egyéb mutatókban mért arányai, amelyeket kiegyensúlyozottnak lehet minősíteni.

Az alábbiakban elsősorban arra keressük a választ, hogy az aktuális műsorokban milyen arányok, milyen médiahasználat jellemezte a hazai politikai életet, mely ügyekre és témákra fókuszáltak a szerkesztők, és mindezek bemutatása milyen módon történt 2000-ben. A fejezet első részében a hírműsorok tájékoztatósi gyakorlatát mutatjuk be, s ennek kapcsán - mintegy kiegészítésként - ismertetjük az ORTT francia társszervezetének (CSA) mérési metodikáját és annak hazai adaptálását egy hónap adatai alapján, a második részben pedig a fontosabb politikai magazinműsorok működéséről adunk képet.

A kiegyensúlyozottság a médiatörvényben, de a nemzetközi szakirodalomban is exponált fogalom. A média ügyeiben döntéseket hozók, de a közönség is azt várja el, hogy az elemzők állapítsák meg a műsorfolyam egészéről, vagy annak egyes elemeiről, hogy azok megfeleleltek-e a kiegyensúlyozottság kritériumának. Az e célból végzett elemzések oly módon történnek, hogy a Műsorfigyelő és -elemző Szolgálat munkatársai operacionalizálják a törvény előírásait, azaz technikai terminusokra és eljárásokra fordítják le azokat a fogalmakat, amelyeket a törvény meghatároz. Ezt követően e terminusokkal és eljárásokkal méréseket végeznek a műsorokon. Ennek szokásos mérési módja az, hogy az elemzők megszámlálják a hirdókban és az egyéb politikai tájékoztató műsorokban az egyes politikai pártokat képviselő szereplők különféle módon történő megjelenéseinek gyakoriságát (a szereplők verbális - műsorvezetői - említéseinek számát, vizuális megjelenéseinek gyakoriságát és hosszát, saját hangon történő megjelenéseinek gyakoriságát és hosszát, a vizuális megjelenítés mikéntjét stb.), és a gyakoriságokból nyert statisztikával jellemzik a vizsgált műsorokat. Az ilyen jel-

⁵ Terestyéni Tamás: A közszolgáltatóság követelményeinek értelmezése, különös tekintettel a médiatörvény előírásaira, Jel-kép 1998.

legű, tartalomelemzésnek nevezett eljárások objektivitását az biztosítja, hogy a műsorokban olyan elemek gyakoriságát számolják, amelyeknek azonosítása nem szubjektív megítélésen, hanem egyszerű, előzetes definíciók alapján, mintegy automatikusan történik. A műsoroknak a kiegyensúlyozottság szempontjából végzett vizsgálata tehát olyan statisztikát eredményez, amely a műsorok tartalmát mennyiségileg jellemzi. Látni kell azonban, hogy ezek a statisztikák önmagukban még nem sokat mondanak a kiegyensúlyozottság érvényesüléséről. A pártok médiaszerepléseit tekintve, aligha létezik olyan politikai erő, amely ne kevesellné a saját, és ne sokallná a konkurens erő médiahasználatát. Fel kell hívni arra is a figyelmet, hogy a Médiatörvény önmagában nem tudja megoldani a kiegyensúlyozottság érvényesítésének ügyét.

2.1. A hírműsorok tájékoztatási gyakorlata

A havonta, panelszerűen ismétlődő kvantitatív tartalomelemzések az M1 déli és esti, a Duna Televízió, az RTL Klub esti Híradóra, a TV2 Tények című műsorára, valamint a Kossuth Rádió Reggeli Krónika c. hírműsorának 600-tól 700-ig terjedő részére, a Déli és Esti Krónikára, illetve a Danubius és Sláger Rádió reggeli hírösszefoglalóra terjedtek ki. (A vizsgálatok metodikájának alapelemei megegyeznek a nemzetközi gyakorlatban alkalmazott eljárásokkal. Megjegyezzük, hogy kvantitatív tartalomelemzések segítségével a francia CSA folyamatosan, a BBC pedig esetenként vizsgálja az elektronikus hírszolgáltatás kiegyensúlyozottságának teljesülését.)

A Műsorfigyelő és –elemző Szolgálat 2000-ben 99 ezer percnyi híryanagot dolgozott fel, amely több mint 57 ezer műsoregység és közel 59 ezer magyar vonatkozású szereplés regisztrálását és elemzését jelentette.

Az AGB Hungary Kft. adatai szerint az országos sugárzású televíziós csatornák főműsoridőben sugárzott hírműsorait havi átlagban a négy évnél idősebb lakosság egytizede-egyötöde nézi. E híradók közönségaránya - csatornától függően - általában 20-40 százalék között mozog. **(16. sz. melléklet)**

A híryanag vizsgálata során a következő fontosabb alapkategóriákat különböztettük meg:

- hírek: a tájékoztatási folyamatnak azok a formálisan is elkülönülő elemei, amelyek a téma, a szereplők, illetve a helyszín szempontjából zárt egységet alkotnak,
- események: azok a történések, amelyek a világban végbemennek, amelyeket a média hírként prezentál,
- szereplők: azok a személyek vagy intézmények, akik/amelyek az események előidézőiként és aktív résztvevőiként tűntek fel a híregységekben,
- témák: azok az ügyek, amelyek körül az események forogtak, és amelyekkel kapcsolatban a szereplők véleményüket ismertették.

A hírműsorok feldolgozása során vizsgáltuk, hogy a műsorokban hírként prezentált események milyen színterekhez és társadalmi intézményekhez kötődtek; a különböző típusú eseményekre a híregységek számát és hosszát tekintve milyen mértékű figyelem irányult; mely intézmények, illetve mely intézményeket reprezentáló személyek jelentek meg, mint az események generálói; milyen mértékű médiafigyelem irányult rájuk, és a megjelenítésükben mutatkoztak-e elfo­gultságok; milyen témák, milyen publikus ügyek szerepeltek a híradók napirendjén; milyen társadalmi sikerek, konfliktusok artikulálódtak a hírekben.

2000-ben is elsősorban olyan törté­néseket tártak a nézők és hallgatók elé a televíziós és rádiós hírműsorok, amelyeknek volt valamilyen hazai vonatkozásuk (65%), azaz vagy a szereplőjük volt magyar állampolgár, vagy az esemény helyszíne volt hazánk. A tisztán külföldi vonatkozású eseményekről (külföldi helyszíni és külföldi szereplő) a hírek közel harmada szólt (30%), míg a határon túl élő magyarokkal a műsoregységek 2 százaléka foglalkozott.

Bár a részletes elemzés csakis azokra a tudósításokra terjedt ki, amelyeknek volt valamilyen magyar vonatkozásuk, a médiumok hír­világának teljesebb feltérképezése céljából megvizsgáltuk, hogy a hírekben mely országokra, illetve geopolitikai régiókra irányult a figyelem (1. táblázat). Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy a felhasznált geopolitikai kategóriák sok szempontból erőltet­tek és számos különbséget összemoshatnak, mindazonáltal néhány általános, gyakran egymást erősítő tendencia kiolvasható, amely a külföldi hírekben a figyelem, az érdeklődés fő irányait jellemzi. Így szembe­tü­nő, hogy a hírósszefoglalók kitüntetett figyelemben részesítették a válság­gócokat - Kis-Jugoszlávia 4%, Közel-Kelet 3% -, a katonai és gazdasági nagyhatalmakat - Oroszország 4%, Egyesült Államok 4%. A szomszédos országok közül Romániát övezte kiemelt érdeklődés (3%), a többi, Magyarországgal határos állammal, így Szlovákiával (1%) és Ausztriával (2%) jóval kevesebb, mintegy negyedannyi hír foglalkozott. Viszonylag csekély érdeklődés mutatkozott a távoli földrészek és a kevésbé fejlett régiók iránt. A külföldi hírek nyolctizede Európáról szólt, míg az összes többi kontinens együttesen is csak 15 százalékot ért el. (1999-hez képest a jugoszláviai események kisebb nyilvánosságot kaptak, akkor a hírek tizede, 2000-ben már csak 4 százaléka foglalkozott az ottani törté­nésekkel.)

A Duna Televízió Híradójának szerkesztési gyakorlata különbözött leginkább a többi hírműsorétól. Itt az átlagnál kevesebb híradást szenteltek a magyarországi törté­néseknek (52% vs. 65%), viszont lényegesen gyakrabban adtak teret a szomszédos országok eseményeinek (Románia 7% vs. 3%, Kis-Jugoszlávia 7% vs. 4%). Hasonló - bár kevésbé markáns - eltérések jellemezték a Déli Krónikát is. A Kossuth Rádió leghallgatottabb hírműsora az átlagnál gyakrabban számolt be ausztriai (5% vs. 2%) és romániai (5% vs. 3%) fejleményekről. A kereskedelmi csatornák közül az RTL Klub Híradója az átlagnál ritkábban (61%), a Tények viszont gyakrabban (69%) számolt be hazai eseményekről. Mindkét híradó viszonylag hangsúlyosan tájékoztatott az amerikai és ázsiai kontinensről, ezzel szemben ritkábban foglalkozott Romániával.

1. táblázat A hírek geopolitikai helyszíne N= 56648

	M1 Híradó esti kiadás	M1 Híradó déli kiadás	Duna TV Híradó	Reggeli Kronika	Déli Kronika	Esti Kronika	Tények	RTL Klub Híradó	Danubius Rádió	Sláger Rádió	Átlag
	68	69	52	67	58	67	69	61	70	69	65
Magyarország	1	2	2	2	5	3	1	1	2	2	2
Ausztria	1	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2
Szlovákia	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1
Csehország	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukrajna	2	2	7	3	5	4	1	1	2	2	3
Románia	3	0	7	4	4	4	2	3	0	0	4
Jugoszlávia	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
Horvátország	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	0
Szlovénia	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Lengyelország	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bulgária	3	3	4	3	5	4	2	3	3	4	4
Oroszország	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Németország	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Franciaország	2	1	1	1	2	3	2	2	2	2	2
Nagy-Britannia	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Olaszország	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3
egyéb európai ország	3	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3
Izrael és az arab államok	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1
egyéb afrikai ország	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1
Kína	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1
Japán	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1
egyéb ázsiai ország	1	2	2	1	1	1	3	2	1	2	2
USA	3	5	5	5	3	1	6	7	2	3	4
egyéb amerikai ország	1	1	1	0	1	0	1	2	0	1	1
Ausztrália, Óceánia	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1
Egyéb	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Meghatározhatatlan	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1

A továbbiakban azokkal a hírekkel foglalkozunk, amelyeknek volt valamilyen magyarországi vonatkozásuk. A hazai események földrajzi kötődésének megállapításánál alapelv volt, hogy csak azokat a helyszíneket (egy vagy több helyszínt) regisztráltuk, amelyeket a híradások konkrétan megneveztek, azokat viszont nem, amelyeknél ugyan a helyszín nyilvánvaló volt a kontextusból - például az országgyűlés esetében Budapest -, de külön nem nevezték meg. Hasonlóképpen nem regisztráltuk a helyszín vonatkozásában azokat a híregységeket, amelyek nem informáltak a helyszínről és az nem is volt kikövetkeztethető a szövegből (például több alkalommal is előfordultak olyan híradások nyilatkozatokról, amelyeket elvileg többféle helyszínen is elhangozhattak), illetve a helyszínek nem volt relevanciája (például, mert az ország egésze érintve volt). A tudósítások felében (53%) nem hangzott el tényszerű helymeghatározás.

A vizsgált hírek a történések kétötödében explicit módon Budapestet jelölték meg az esemény helyszíneként (40%) **(2. táblázat)**. A megyeszékhelyek (15%) és városok (14%) azonos arányban szerepeltek. A vidéki Magyarországot a tudósítások 27 százaléka képviselte. Az adatok tehát a híryanag erős Budapest-centrikusságát tükrözik, amit azonban aligha lenne indokolt a kommunikátorok rovására írni, hiszen ténykérdés, hogy az ország életében meghatározó szerepet játszó intézmények túlnyomó többségének a főváros ad otthont, és rendszerint itt játszódik a kétségkívül fontosnak minősíthető országos események zöme.

A hírműsorok közül az M1 déli kiadását (66%), valamint kisebb mértékben az RTL Klub Híradóját (50%) jellemezte a legerőteljesebben Budapest-központúság. A Krónikák (Reggeli: 29%, Déli: 26%, Esti: 32%), a Duna Televízió és a Sláger Rádió (32%-32%) viszont az átlagnál ritkábban számolt be fővárosi eseményekről. A vidéki Magyarország - városok (19%), községek (33%) - életével az M1 esti híradója (33%) foglalkozott a legtöbbször.

2. táblázat

A magyar vonatkozású hírek földrajzi kötődése (százalék)

	Budapest	megyeszékhely	egyéb város	község	régió
M1 Híradó esti kiadás	38	14	19	33	11
M1 Híradó déli kiadás	66	8	6	12	10
Duna TV Híradó	32	14	17	24	11
Reggeli Krónika	29	13	12	22	14
Déli Krónika	26	15	11	27	18
Esti Krónika	32	17	13	30	11
Tények	31	17	18	25	17
RTL Klub	50	15	13	29	8
Danubius Rádió	44	18	16	31	12
Sláger Rádió	32	17	17	28	16
Átlag:	40	15	14	27	12

A következőkben azokat a nagyobb témacsoportokat vesszük szemügyre, amelyek körül a híregységekben prezentált események forogtak, és amelyek a híryanagban való megjelenésükön keresztül, mint fontos közügyek definiálódtak a nyilvánosságban (**3. táblázat**). (Az összegek nem adnak ki 100 százalékot, mivel egy híradás több témát is tárgyalhatott.) Az adatfelvétel során használt közel száz témát a könnyebb értelmezhetőség kedvéért tíz nagyobb témacsoportba soroltuk.

Az év során a gazdasági, a bel- és külpolitikai témákkal, valamint a katasztrófákkal és bűncselekményekkel foglalkoztak leggyakrabban a hírműsorok. A hírek harmada gazdasági (külkereskedelem, költségvetés, infláció, adózás, vállalatok, vállalkozások helyzete stb.) és belpolitikai (az országgyűlés, a kormány és a pártok tevékenysége) kérdéseket állított középpontjába. A beszámolók negyede katasztrófákról és bűncselekményekről, tizede pedig külpolitikáról (EU- és NATO-csatlakozás, diplomáciai események stb.) tudósított. A szociális szféra eseményeivel (egészség- és nyugdíjbiztosítás, szociális támogatás stb.) majdnem minden hetedik műsoregységben találkozhatott a közönség. A kultúra, az oktatás és a vallás témaköre, illetve a belpolitikai botrányok a hírek tizedében-tizedében fordultak elő.

Gazdasági kérdéseknek a Krónikák (Reggeli: 43%, Déli: 39%, Esti: 42%) kiemelt figyelmet biztosítottak, ezzel szemben az M1 déli kiadása (25%), a Duna Televízió (28%) és a Danubius Rádió (25%) ritkábban érintette. Belpolitikai kérdések bemutatására csaknem valamennyi hírműsor azonos terjedelmet szánt, kivételként csak az M1 déli kiadása (25%), a Tények (28%) és az Esti Krónika (50%) említhető. Az előbbi két műsor az átlag alatt, utóbbi azt meghaladó arányban emelte be napirendjébe a belpolitikát. A katasztrófák, bűncselekmények prezentálásának elsősorban a kereskedelmi csatornák tulajdonítottak nagy fontosságot. „Véres események” az RTL Klub híreinek 39, a Sláger Rádió beszámolóinak 31 százalékában fordultak elő. E témának a Reggeli Krónika (15%), az M1 (16%) és a Duna Televízió esti híradója (15%) lényegesen kisebb publicitást biztosított. Külpolitikával leggyakrabban a Duna Televízió (23%) és az Esti Krónika (18%) közönsége találkozhatott, szemben a Tények (5%), az RTL Klub Híradó (6%), valamint a Sláger Rádió (5%) „fogyasztóival”. Belpolitikai botrányt legtöbbször az RTL Klub tűzött műsorára, híreinek 14 százaléka e témakörhöz kötődött. Ezzel szemben az M1 esti kiadásában (3%) ilyen ügyek csak elvétve fordultak elő. Szociális kérdések iránt a Déli és az Esti Krónika (19%, 20%) volt a legnyitottabb. A kulturális élet, az oktatás, az egyházak történéseit egyedül a Duna Televízió (20%) és a Déli Krónika (15%) tárta az átlagnál gyakrabban a nézők elé.

3. táblázat. A műsorjegységekben tárgyalt főbb témacsoportok (százalék)

	MI Híradó esti kiadás	MI Híradó déli kiadás	Duna TV Híradó	Reggeli Kronika	Déli Kronika	Esti Kronika	Tények	RTL Klub Híradó	Danubius Rádió	Sláger Rádió	Állag
Külpolitika	12	12	23	15	16	18	5	6	12	5	12
Gazdaság	32	25	28	43	39	42	33	37	25	33	34
Belpolitika	35	25	32	36	35	50	28	36	40	34	36
Belpolitikai botrányok	3	5	8	11	5	11	8	14	5	5	8
Szociális szféra	11	13	13	17	19	20	12	15	11	18	15
Önkormányzatok egyházak	5	3	5	3	6	8	4	7	3	6	5
Kultúra, oktatás, Katasztrófák, bűncselekmények,	12	12	20	12	15	13	11	8	10	12	12
Rendvédelemi szervek helyzete	16	24	15	15	20	26	27	39	21	31	23
Szenzációk	2	2	3	1	2	2	3	3	1	3	2
	7	1	6	3	2	2	6	5	7	9	5

A továbbiakban a híreket a szereplők médiahasználatának szemszögéből mutatjuk be. Mint korábban jeleztük, az év során 57 ezer szereplést regisztráltunk. (Szereplőnek azokat a személyeket és intézményeket tekintettük, akiknek/ame-lyeknek a (verbális vagy nem verbális) aktivitása, tevékenysége az eseményeket generálta.) A szereplések 52 százaléka személy megjelenését jelentette.

A hírműsorok (nem intézményi) szereplőinek nemek szerinti összetétele jelentős egyenlőtlenséget mutatott a „gyengébbik” nem kárára, a megjelenő személyek közel kilenctizede ugyanis a férfiak közül került ki (**4. táblázat**). Az átlagnál némileg árnyaltabb kép rajzolódott ki a TV2 Tények című műsoránál (84%) és az RTL Klubnál (85%). Ezzel ellentétben, erőteljes férfifölény jellemezte a Reggeli és az Esti Krónikát (90%-90%).

4. táblázat

A szereplő személyek neme (százalék)

	Férfi	Nő	Összesen
M1 Híradó esti kiadás	87	13	100
M1 Híradó déli kiadás	89	11	100
Duna TV Híradó	89	11	100
Reggeli Krónika	90	10	100
Déli Krónika	88	12	100
Esti Krónika	90	10	100
Tények	84	16	100
RTL Klub	85	15	100
Danubius Rádió	89	11	100
Sláger Rádió	88	12	100
Átlag:	88	12	100

A következőkben a hírműsorok tájékoztatási gyakorlatát a politikai kiegyensúlyozottság szempontjából elemezzük. Ennek keretében - nemzetközi példákat követve - elsősorban a parlamenti dimenzióban értelmezhető politikusok, azaz a kormánytagok, a koalícióhoz, illetve a parlamenti ellenzékhez tartozók szerepléseit vizsgáljuk. A feldolgozás során kizárólag azokat a megjelenéseket vesszük figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor élőszóban nyilatkoztak (azaz eltekintünk azoktól a megjelenésektől, amikor a kommunikátorok csak neveket említettek).

A politikusok médiahasználatát elsőként az összes szereplési lehetőség megoszlása alapján közelítjük meg. A szemben álló politikai erők előfordulási gyakoriságában mutatkozó különbségek azt jelzik, hogy az elektronikus médiumok mekkora publicitást biztosítottak az eltérő vélemények kifejtésének. A parlamenti képviselők a híradók aktorainak átlagosan 18 százalékát tették ki (**1. ábra**). Médiahasználatukat természetesen alapvetően meghatározta az országgyűlés

munkarendje. Ennek tudható be, hogy részarányuk júliusban volt a legalacsonyabb (10%), majd ettől kezdve folyamatosan emelkedett, és novemberben, a törvénykezés szempontjából kiemelten fontos időszakban (költségvetési vita, adótábla megszavazása) érte el csúcspontját.

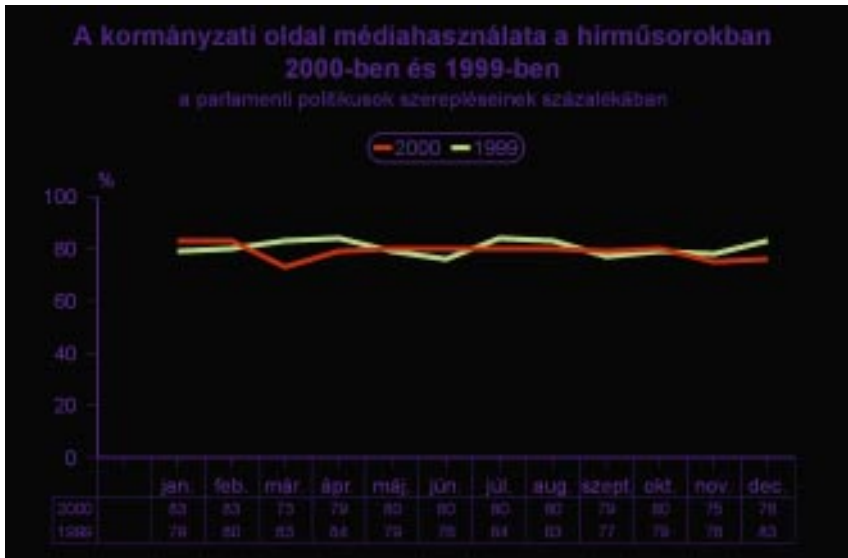
1. ábra

A kormányzati oldal médiahasználata 2000-ben átlagosan 79 százalékot mutatott, s ez az érték mindössze 1 százalékponttal maradt az 1999-estől. A kormány/koalíció médiajelenléte 2000. folyamán kevésbé ingadozott, mint a megelőző évben: 1999-ben részesedése öt alkalommal haladta meg jelentősen a 80 százalékot, 2000-ben viszont mindössze kétszer. 1999-ben a kormányerők részaránya 76-84 százalék, 2000-ben pedig 73-83 százalék között mozgott. Az év első két hónapjában a hírműsorokban szereplő politikusok több mint nyolctizede (83%-83%) a kormányzati oldalt képviselte. Márciusban arányuk jelentősen lecsökkent (73%), majd az áprilistól novemberig terjedő időszakban 80 százalék körül állapodott meg. Az év utolsó két hónapjában a kormány/koalíció politikusai ritkábban kaptak nyilvánosságot, részarányuk 75-76 százalékra mérséklődött (**2. ábra**).

A parlamenti ellenzék médiajelenléte természetesen a kormányzati oldal szerepléseinek függvényében alakult. Az ellenzék részaránya január-februárban nem érte el a politikusok megjelenésének ötödét (17%-17%) (**3. ábra**). Médiahasználata márciusban kimagaslott (27%), majd az ezt követő hónapokban 20 százalék körül alakult. Az év utolsó két adatfelvételekor aránya ismét a szereplők negyedét tette ki (25%, 24%).

2. ábra

3. ábra

4. ábra

Széles körben elfogadott az az álláspont, amely a szóbeli nyilatkozatot a narrátor általi megjelenítésnél értékesebb szereplési formának tekinti. Ezért folyamatosan regisztráljuk a politikusok által adott nyilatkozatokat, egyfelől a megszólalók csoportjának politikai összetétele, másfelől időtartamának megoszlása szempontjából.

A parlamenti politikum megszólaló tagjainak összetétele különbözik az összes szereplés esetében leírtaktól. A nyilatkozó politikusok 71-79 százaléka a kormány tagjai, valamint a koalíció képviselői közül került ki 2000-ben. A megelőző esztendőben ez az érték 69-82 százalék között mozgott (**4. ábra**). A kormányzati oldal fölénye 1999-ben havonta 1-6 százalékkal, 2000-ben pedig 3-9 százalékkal volt alacsonyabb az összes szereplés esetében mértnél.

A kormány/koalíció élőszóbeli előfordulása az év elején volt a legmagasabb (79%-79%), ezt követően márciusban erőteljes csökkenés történt (71%). Április-május során a politikusok 78-78 százaléka, júniustól szeptemberig pedig háromnegyede nyilatkozott a kormány/koalíció nevében. Az őszi hónapokban ismét gyakrabban találkozott a közönség a hatalom reprezentánsaival, majd az év utolsó két hónapjában újabb visszaesés következett be (71%, 74%).

A parlamenti ellenzék élőszóbeli megnyilvánulása az év során erősödő tendenciát mutatott. Míg az esztendő elején aránya alig haladta meg a 20 százalékot, a nyári hónapoktól kezdve részesedése egynegyed körül mozgott. Nyilatkozó képviselői márciusban és novemberben kapták a legtöbb lehetőséget (29%-29%) véleményük kifejtésére (**5. ábra**).

5. ábra

Felméréseinkben - a francia CSA példáját követve - állandóan alkalmazott mutató a politikai erők képviselői által adott nyilatkozatok összes idejének megoszlása. Ez a paraméter azt jelzi, hogy a két szemben álló oldal képviselői milyen arányban részesednek a nyilatkozó politikusok számára biztosított teljes beszédidőből (**6. ábra**). A CSA előírásai szerint a parlamenti politikusok (a köztársasági elnök szereplései nélkül számított) beszédidejének egyharmada a kormányt, egyharmada a koalíciós pártokat, és ugyancsak egyharmada a parlamenti ellenzékét illeti meg.

2000-ben a parlamenti politikusok összes „beszélt idejének” 76-86 százaléka (1999-ben 73-88%) a kormánytagokhoz és a koalíciós pártok prominenseihez kötődött. Részesedésük az év során kisebb-nagyobb ingadozásokat mutatott. Az első két hónapban elérte, illetve meghaladta a 80 százalékot, majd a márciusi csökkenést követően (78%), április-júniusban újra átlépte a nyolctizedes arányt (86%, 85%, 83%). A nyári hónapokban részesedése az említett határérték alá csökkent (78%, illetve 79%). Az év hátralévő részében - november (76%) kivételével - a hírműsorok ismét nagyobb publicitást biztosítottak a kormányzati politikusok számára, azaz a beszédidő több mint 80 százalékát birtokolták (szeptember: 85%, október: 83%, december: 86%).

A CSA paramétere alapján nem mutatkoztak lényeges eltérések a kormányzat 2000. évi, illetve 1999. évi médiahasználatában. A kormány/koalíció részesedése mindkét évben átlagosan 82 százalék volt, ami azzal is magyarázható, hogy 2000-ben hat, 1999-ben pedig öt alkalommal haladta meg a 80 százaléket (**7. ábra**).

6. ábra

7. ábra

A politikusok szerepléseit nemcsak az alapvető politikai választóvonalak mentén, hanem az egyes pártok szintjén is vizsgáltuk. E megközelítés keretében a párton kívüli, de a parlamenti dimenzióban elhelyezhető politikusok - elsősorban kormánytagok - megjelenéseit nem vettük figyelembe (5. táblázat).

A hírműsorokban szereplő pártpolitikusok legnagyobb része a vezető kormánypárt, a Fidesz-MPP képviselője volt. 2000-ben a fiataldemokraták részaránya 40-50 százalék között ingadozott, ugyanakkor az 50 százalékos értéket csak két alkalommal közelítette meg (január: 49%, május: 50%). (1999-ben a Fidesz rendszeresen 50 százalék körül mozgott.) Az FKgP politikusainak szereplési gyakorisága meglehetősen rapszodikusnak alakult. Képviselői az év első hónapjában a pártpolitikusok ötödét (21%) tették ki, viszont februárban arányuk 29 százalékra emelkedett. Március és május között a kiscgazdák ritkábban szerepeltek a hírműsorokban (március: 17%, április: 21%, május: 17%). Az év hátralévő időszakában reprezentánsainak aránya csak két alkalommal - júliusban (18%) és decemberben (22%) - maradt 25 százalék alatt. A párt médiajelenlétének csúcspontja októberben volt, ekkor az összes pártszereplő 30 százaléka az FKgP-hez kötődött. Az MDF nevéhez a pártszereplések 4-10 százaléka tartozott. Az év első felében részaránya a 10 százalékhoz közelített, szeptembertől ellenben visszaesett 4-6 százalékra.

Az MSZP képviselőinek aránya 12-19 százalék között ingadozott az év során. A szocialisták leggyakrabban tavasszal, illetve júliusban és augusztusban szerepelhettek a hírműsorokban. Az év többi hónapjában médiahasználatuk 12-15 százalék körül alakult. Az SZDSZ politikusai általában a szereplők 6-8 százalékát tették ki, ettől az értéktől a párt előfordulása két alkalommal tért el jelentő-

5. táblázat

A pártok képviselőinek médiahasználatát (a pártok képviselőinek százalékában)

	Fidesz-MPP	FKgP	MDF	MSZP	SZDSZ	MIÉP	Összesen
Január	49	21	9	15	6	1	100
Február	41	29	10	12	7	2	100
Március	44	17	6	19	10	4	100
Április	45	21	8	18	6	3	100
Május	50	17	7	17	6	3	100
Június	43	25	8	14	6	4	100
Július	45	18	9	18	7	2	100
Augusztus	44	26	7	14	6	3	100
Szeptember	46	24	4	15	7	3	100
Október	40	30	6	17	5	2	100
November	40	26	5	18	8	3	100
December	46	22	6	13	11	3	100

6. táblázat
A pártok képviselőinek szóbeli szereplései a hírműsorokban
(a nyilatkozók százalékában)

	Fidesz-MPP	FKgP	MDF	MSZP	SZDSZ	MIÉP	Összesen
Január	43	20	10	18	7	1	100
Február	36	27	10	17	8	1	100
Március	41	18	6	23	10	2	100
Április	39	23	8	21	6	2	100
Május	47	17	8	20	7	2	100
Június	40	23	7	19	7	4	100
Július	42	15	11	23	6	3	100
Augusztus	39	23	8	21	8	2	100
Szeptember	48	23	4	19	6	1	100
Október	41	24	7	21	5	2	100
November	38	25	5	21	10	2	100
December	46	19	7	17	10	1	100

sen: márciusban és decemberben, amikor aránya elérte a tíz százalékot is. A MIÉP képviselőinek súlya kevéssé ingadozott 2000 folyamán, átlagosan 2-4 százalékot tett ki.

A pártpolitikusok szóbeli szereplése az összes megjelenés kapcsán már ismertett tendenciát követte. A nyilatkozó politikusok legnagyobb része a Fidesz-MPP képviselői közül került ki. A fiataldemokraták részaránya 40 százalék körül ingadozott, ezt az értéket májusban (47%) és szeptemberben (48%) jelentősen felül-, februárban (36%) viszont alulmúlták (**6. táblázat**). Erőteljesebb „kilengést” mutatott viszont az FKgP politikusainak szóbeli szereplése. A kiszagadók az év első hónapjában a nyilatkozó pártpolitikusok ötödét (20%) tették ki, majd ezt követően hol gyakrabban, hol ritkábban kaptak lehetőséget szóbeli nyilatkozatra. MDF „színekben” a politikusok 4-11 százaléka adott interjút, riportot. Az év első két hónapjában a párt aránya 10 százalék volt, azt követően - július (11%) kivételével - viszont ez alatt maradt. Az MSZP reprezentánsainak élőszóbeli jelenléte kiegyensúlyozottnak (17%-23%) tekinthető, kisebb eltérést csak februárban (17%) és decemberben (17%) észleltünk. Az SZDSZ politikusai általában a nyilatkozó szereplők 6-7 százalékát tették ki, ettől az értéktől csak áprilisban (10%) és az év utolsó két hónapjában tértek el kisebb mértékben. Az év során a MIÉP nevéhez átlagosan a nyilatkozatok 1-2 százaléka kötődött (a hírműsorok leggyakoribb szereplőinek listáját a Függelék tartalmazza).

A szereplési arányok általános leírása mellett állandó vizsgálati szempont az is, hogy a fontosabb témakörökben a szemben álló politikai erők milyen eséllyel nyilváníthatnak véleményt (**7. táblázat**).

7. táblázat. A kormány, a koalíció, valamint a parlamentü ellenzék képviselőinek előszóbeli szereplése a fontosabb témacsoportokban, százalékban

	Külpolitika	Gazdaság	Belpolitika	Belpolitikai botrányok	Szociális szféra	Kultúra	Rendvédelmi szervek helyzete
Január	kormány, koalíció ellenzék	84 16	85 15	87 13	83 17	84 16	79 21
Február	kormány, koalíció ellenzék	90 10	86 14	78 22	63 37	85 15	73 27
Március	kormány, koalíció ellenzék	80 20	87 13	74 26	50 50	76 24	73 27
Április	kormány, koalíció ellenzék	89 11	87 13	78 22	74 26	76 24	75 25
Május	kormány, koalíció ellenzék	90 10	86 14	77 23	83 17	76 24	89 11
Június	kormány, koalíció ellenzék	91 9	85 15	74 26	82 18	77 23	90 10
Július	kormány, koalíció ellenzék	82 18	88 12	73 27	79 21	87 13	84 16
Augusztus	kormány, koalíció ellenzék	91 9	90 10	75 25	76 24	96 6	82 18
Szeptember	kormány, koalíció ellenzék	84 16	82 18	76 24	68 32	88 12	93 7
Október	kormány, koalíció ellenzék	92 8	80 20	72 28	84 16	81 19	92 8
November	kormány, koalíció ellenzék	83 17	87 13	72 28	71 29	82 18	90 10
December	kormány, koalíció ellenzék	88 12	87 13	73 27	69 31	91 9	90 10

Bizonyos kérdéscsoportokban a hírműsorok csaknem kizárólag a kormányzati oldal politikusainak véleményét idézték. Külpolitikai és gazdasági témákban, valamint szociális kérdésekben a politikusok több mint nyolctizede a kormány/koalíció álláspontját képviselte. Ezzel szemben a belpolitikai ügyekben a kormányzati oldal képviselőinek aránya - január kivételével - általában nem haladta meg az átlagot, végig 80 százalék alatt maradt. A belpolitikai botrányokat, a kultúra, média és az egyházak, illetve a rendvédelmi szervek helyzetét, problémáját taglaló megnyilvánulások esetében a két szemben álló fél részesedése esetlegesen alakult, e témákban a kormányzat képviselőinek aránya csak az év utolsó harmadában haladta meg az átlagot.

A politikai szereplők médiahasználatának mennyiségi szempontjai mellett az elemzések a hírszolgáltatás tartalmi jellemzőire is kiterjednek. A magyar vonatkozású tudósításokkal kapcsolatban elsősorban a „siker-, illetve kudarc-propaganda” jelenlétét próbáljuk mérni az országos jelentőségű sikerekről, illetve kudarcokról beszámoló híradások regisztrálásával. A tartalom megítélésében egy további szempont a kritikai élű álláspontok előfordulásának vizsgálata, másképpen, annak feltérképezése, hogy a médiumok milyen mértékben adtak lehetőséget a különböző intézmények, és ezen belül a kormányzat tevékenységének bírálatára. Ez utóbbi paraméter alakulását 2000. áprilisától figyeljük.

Az év első nyolc hónapjában a kudarcokat tartalmazó hírek kevesebb, mint negyede – május (33%) kivételével – a kormányzat gondjairól, konfrontációiról szólt (**8. ábra**). Ebben az időszakban a hírműsorok közönsége gyakrabban találkozhatott a kormányzat sikereivel, mint kudarcaival. Jelentős változás történt azonban szeptemberben, ettől kezdve a hírek lényegesen gyakrabban számoltak be a kormány/koalíció sikertelenségeiről. Az év utolsó három hónapjában a kudarc tartalmú beszámolók közel 30 százaléka a hatalomhoz kötődött, mi több, októberben (46%) és novemberben (43%) ezt a határt is jelentősen túllépte. E két időszakban a kormányzat prezentációját alapvetően a negatív elemek határozták meg, a hírműsorokban többször foglalkoztak a kormányzat kudarcaival, mint sikereivel.

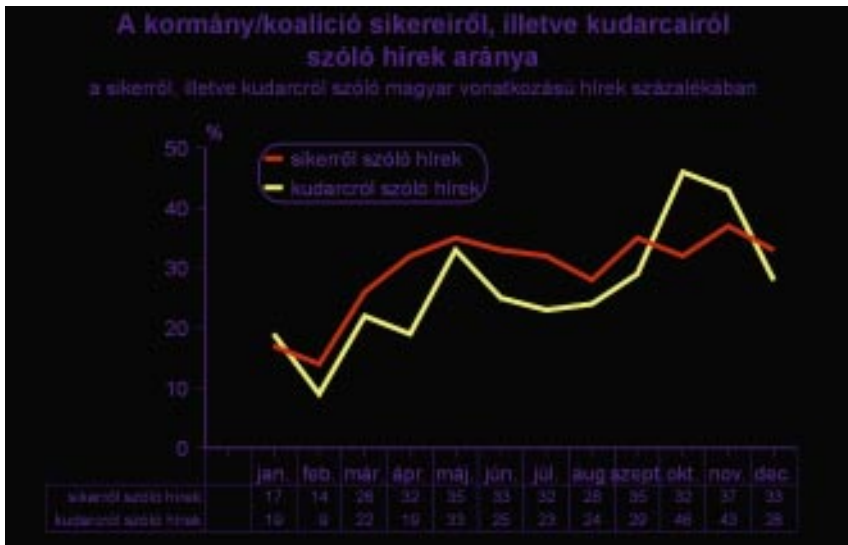
Az előző évhez viszonyítva, 2000-ben a kormány és a koalíció tevékenységének prezentációja kedvezőtlenebbül alakult. 1999-ben a kudarc tartalmú hírek aránya két egymást követő hónapban (május: 44%, június: 28%), 2000-ben viszont négy hónapon keresztül – szeptembertől novemberig – megközelítette, illetve átlépte a 30 százalékos értéket.

Az év során a hírműsorok szereplőinek átlagosan 8-10 százaléka fogalmazott meg valamilyen közéleti vonatkozású kritikát (**9. ábra**).

Mivel a hírműsorok szereplőinek döntő többsége „civil” volt, azaz nem politikus, ezért a bírálatok legnagyobb része (58-67%) is tőlük származott. A parlamenti ellenzék, illetve a kormányzati oldal képviselőihez a kritikák közel azonos része kötődött. Ellenzéki politikusok általában a bírálatok 14-21 százalékát, míg a kormány/koalíció politikusai 12-26 százalékát fogalmazták meg.

Az év első nyolc hónapjában a kritikák 30-40 százaléka vonatkozott a kormány/koalíció tevékenységére. A kormányzat prezentációjában szeptember e

8. ábra

9. ábra

10. ábra

szempontból is változást hozott, ettől kezdve a bírálatok mind nagyobb része érintette a hatalom működését. A csúcspontot október (61%) jelentette, amikor a hírműsorokban elhangzott kritikák közel kétharmada a kormányzat tevékenységére irányult (10. ábra).

2.2 A CSA-modell, avagy a politikusok verbális szereplése a hírműsorokban

A hírműsorok elemzésével kapcsolatban az elmúlt időszakban többen hangoztatták kétségeiket az ORTT méréseinek helytállóságát illetően. Ezért indokoltnak tűnt, hogy a Franciaországban már bevált metodikát követve végezzük el nyolc országos műsorszolgáltató valamennyi hírműsorának (hírek, híradók, hírösszeoglalók) vizsgálatát.

E modell alkalmazását az ORTT franciaországi megfelelője, a Média Főtanács (Conseil Supérieur de l'Audiovisuel, CSA) a közszolgálati és kereskedelmi médiumokra egyaránt kötelezően előírja. A CSA 1994-ben kiadott rendelete szerint, választási kampányidőszakon kívül, az ún. három-harmad elvnek kell érvényesülnie, azaz a mindenkor köztársasági elnököt leszámítva, a kormányt, a kormánypárto(ka)t, valamint a parlamenti ellenzéket egyaránt a politikusok beszéd-

idejének egyharmada-egyharmada illeti meg. A szabályzat különbséget tesz a hír- és a magazinműsorok között. Hírműsorok esetében havi, magazinműsoroknál pedig éves szinten követeli meg a kvóta betartását. A szabály megsértése esetén a CSA először figyelmezteti a műsorszolgáltatót, ismételt jogsértésnél közleményt ad ki, a későbbiekben pedig pénzügyi szankciókat is alkalmazhat. Erre azonban csak a legkritikább esetben kerül sor, a műsorszolgáltatók elfogadták a három-harmad elvét, mint a kiegyensúlyozott tájékoztatás egyik alapvető követelményét.

Nemzetközi kutatások sora bizonyította, hogy a médiaszereplések közül a legnagyobb hatása a saját hangon, azaz élőszóban előadott mondanivalónak van. Ugyanis a szöveggörnyezetből kiragadott idézetek, összefoglalások azzal a veszőlyvel járhatnak, hogy az eredeti gondolat és értelem módosul, eltorzul. Ezért felmérésünkben kizárólag az élőszóban elhangzott nyilatkozatokra, azok témájára, valamint az aktorok politikai hovatartozására (kormány, koalíció és ellenzék viszonylatban) fektettünk súlyt, amint azt Franciaországban a CSA előírja.

A Műsorfigyelő és -elemző Szolgálat 2000. október 2. és november 1. között nyolc országos műsorszolgáltató (M1, Duna Televízió, Kossuth Rádió, Petőfi Rádió, TV2, RTL Klub, Danubius Rádió és Sláger Rádió) teljes híryanagát elemezte a CSA paramétereinek alapján. A vizsgálat legfőbb célkitűzése az volt, hogy megtudjuk, a teljes hírfolyam elemzésének eredményei mutatnak-e bármiféle eltérést a havi rendszerességgel készülő kvantitatív tartalomelemzésektől, hiszen ez utóbbiak csak a műsorszolgáltatók főbb hírműsoraire terjednek ki.

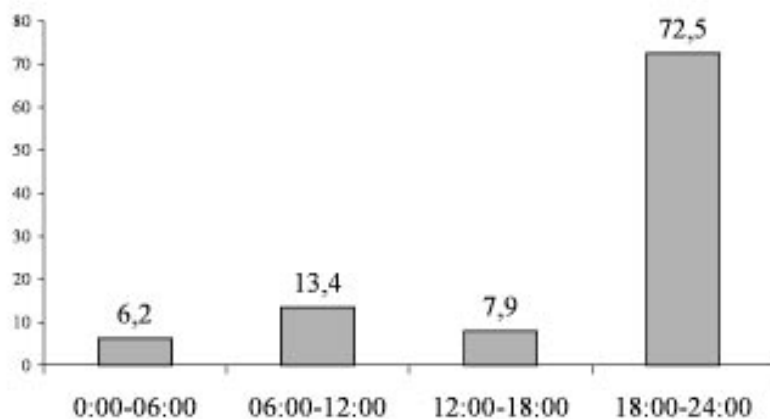
A nyolc csatorna teljes műsorkínálatából – egy hónap alatt – körülbelül 265 órányit a különféle híryanagok tettek ki. Ebben 1380 saját hangon előadott megnyilatkozást regisztrálhattunk politikusoktól.

A médiumok hírszerkesztési gyakorlatát nagy különbség jellemezte abban a tekintetben, hogy mennyire „éltek” a saját hangon történő megszólalások (riportok, interjúk, akár ezek részletei) adta lehetőséggel. A Petőfi, a Danubius és a Sláger rádiók híradóiban, rövid híreikben, az élőszóban nyilatkozó politikusok előfordulása minimális volt, ezért adataik elemzésekre és következtetésekre levonására nem alkalmasak. Ezzel ellentétben, a másik öt csatorna (M1, Duna Televízió, Kossuth Rádió, TV2, RTL Klub) gyakran iktatott napirendjébe politikusokkal készült beszélgetést. Ezek további közös jellemvonása, hogy a reggeli magazinműsoraikban és a kora délutáni időszokban adásba került híreikben, híradóikban csak ritkán közvetítettek élőszóban elhangzott véleményeket, riportokat. A saját hangon előadott politikusi megnyilvánulások közel háromnegyede (72,5%) este és éjszaka került adásba (**11. ábra**).

A saját hangon történt megszólalások 47-52 százaléka a kormánytagokhoz kapcsolódott, s ez egyezik a főbb hírműsorok októberi tartalomelemzésénél kimutatott aránnyal (49%). A koalíció 28 százalékban, a parlamenti ellenzék prominensei pedig 23 százalékban részesedtek az összes „beszélt időből” (**12. ábra**). Az ellenzék a két kereskedelmi műsorszolgáltató híradásaiban közel hasonló arányt ért el, mint a koalíció (TV2 28% vs. 26%, RTL Klub 27% vs. 26%). A Duna Televízióban és a Kossuth Rádióban viszont jelentős eltérések mutatkoz-

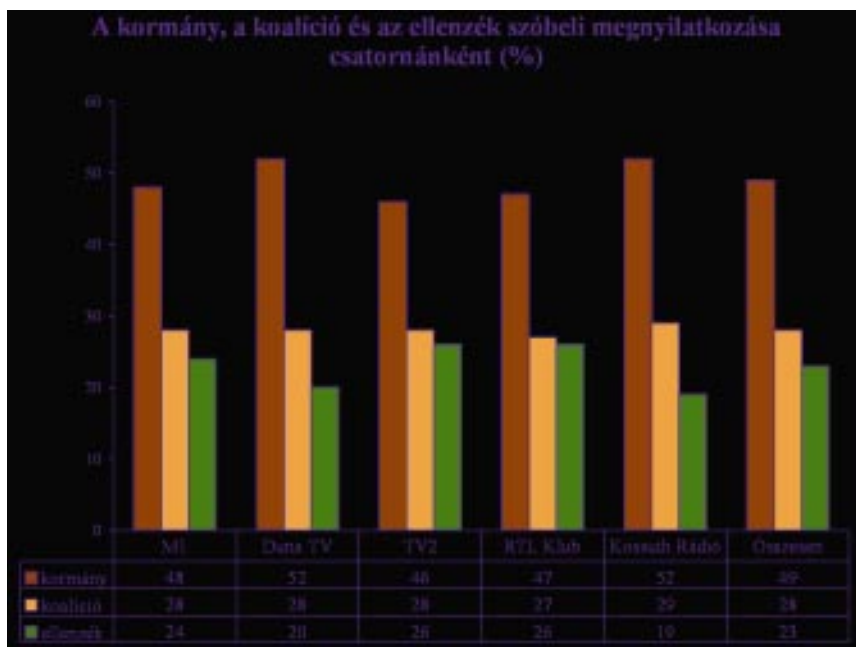
11. ábra

A saját hangon történt megszólalások időszavok szerint (%)

12. ábra

A kormány, a koalíció és az ellenzék szóbeli megnyilatkozása csatornánként (%)

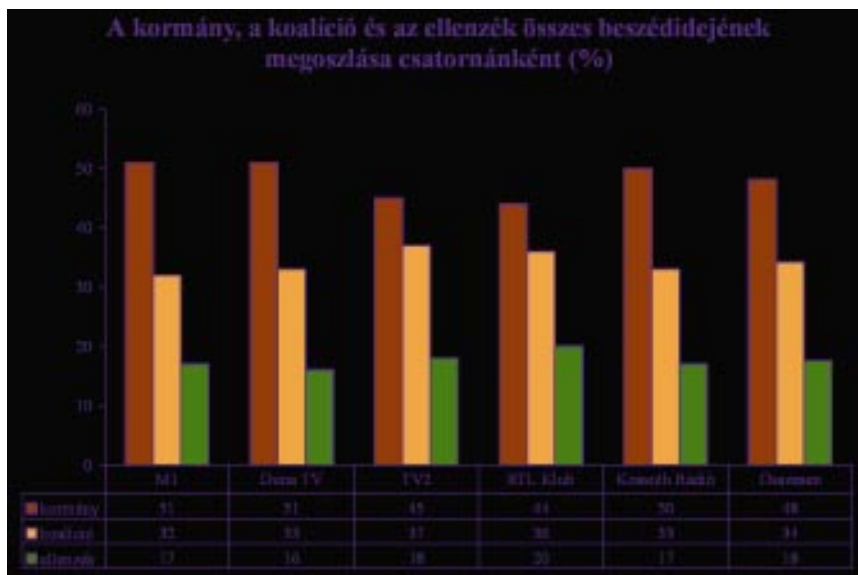

tak a szemben állók megszólaltatásában. E médiumok szerepeltették a legnagyobb arányban előszóban a kormány tagjait (52%-52%), és ezzel párhuzamosan itt volt az ellenzék részesedése a legalacsonyabb (19%, illetve 20%).

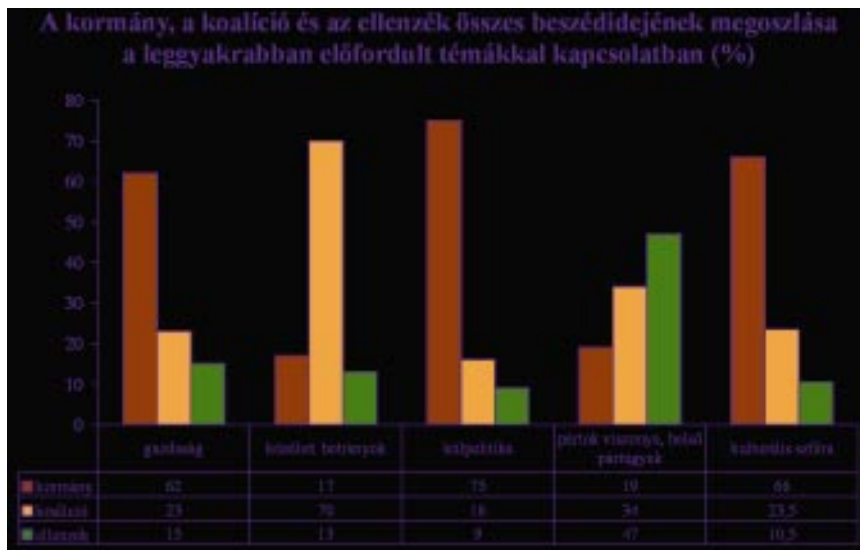
A megszólalások hossza tekintetében az ellenzék még inkább alulreprezentált volt, átlagosan 18 százalék, és csak az RTL hírműsoraiban érte el a politikusok összes beszélt idejének egyötödét. A közszolgálati televíziókban és rádióban az ellenzék aránya mindössze 16-17 százalékot tett ki. A koalíciós pártok valamennyi csatornán a megszólalások egyharmadával rendelkeztek. Meg kell jegyeznünk, hogy e magas arányszámok háttérében minden bizonnyal a vizsgálat ideje alatt kirobbant belpolitikai botrányok állnak (például Székely Zoltán képviselő ügye). A három közszolgálati médiumban a politikusok saját hangon előadott nyilatkozatainak fele a kormányhoz kötődött. A két kereskedelmi televízióban nem mutatkozott ekkora túlsúly, de a kormány megszólalási ideje itt is több mint kétszerese volt az ellenzékének (13. ábra).

A fontos és a legtöbb beszéidőt felölelő témákat is megvizsgáltuk a kormány, a koalíció és az ellenzék viszonylatában. Arra vártunk választ, mely témakörökben, milyen arányban nyilvánítanak véleményt a különböző felek. A külpolitika, a kultúra és a gazdaság területén egyértelműen a hatalmon lévők fejthették ki bővebben álláspontjukat. Külpolitikai ügyekben 91 százalékban a kormány és a kormánypártok hallatták hangjukat, de a gazdasággal és a kultúrával kapcsolatos kérdésekben is sokkal több idő állt a rendelkezésükre, mint az ellenzéknek. Párt-

13. ábra

14. ábra

ügyekben viszont az ellenzék szólalhatott meg hosszabban. Kiemelkedő kormánypárti túlsúllyal találkoztunk a közéleti botrányok területén (14. ábra). Az FKgP képviselőit ötször olyan hosszan faggatták a műsorvezetők, mint az ellenzékieket (70% vs. 13%).

Összefoglalva, a CSA metodika alapján előállított adatok – néhány százalékos eltéréssel – megegyeztek a panelszerűen ismétlődő (és csak néhány fontosabb hírműsort feldolgozó) kvantitatív tartalomelemzés révén nyert októberi eredményekkel. Azaz a kormány az élőszóbeli szereplések közel 50 százalékával rendelkezett, míg az ellenzék kevesebb, mint negyedével. A Kossuth Rádió és a Duna Televízió hírkínálatában felülreprezentált volt mind a kormány, mind a koalíció a saját hangon előadott véleményével. Az RTL Klub, a TV2 és az M1 nézői némileg árnyaltabb képet kaptak a politikusok munkájáról.

2.3 A politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata

Az ORTT egy éve vizsgálja kvantitatív tartalomelemzéssel a fontosabb (nézettségi és hallgatottsági adatok alapján) közszolgálati funkciót betöltő rádiós és televíziós magazinműsorokat, illetve műsorblokkokat (riportokat, összeállítókat). Magazinműsoroknak tekinthetők azok a közérdeklődésre számot tartó ha-

zai és külföldi eseményekkel kapcsolatos háttérműsorok, melyek az aktuális politikai, társadalmi, gazdasági stb. kérdésekben vitára, beszélgetésre, kommentárra adnak lehetőséget. Míg a hírműsorok az események, történések, problémák rövid, tényszerű bemutatására törekednek, addig a magazinműsorokban több idő jut az eltérő nézetek, vélemények és azok mögöttes tartalmának bemutatására.

A negyedéves rendszerességgel készülő elemzések az alábbi műsorokat ölelik fel: A Hét, Aktuális, Naprakész, Aranyfüst (M1); 16 óra, Vasárnapi Újság, Hát-tér (Kossuth Rádió); Országház (RTL Klub), Jó reggelt, Magyarország! (TV2); Nap-kele (Magyar ATV) és Esti kérdés, Virradóra (Duna Televízió). Mindez 2000-ben 1659 órányi műsorfolyam, közel 13 ezer műsoregység és több mint 54 ezer szereplés regisztrálását és vizsgálatát jelentette.

Munkánk során kitértünk arra is, hogy a politikai magazinműsorokban az események milyen színterekhez és társadalmi intézményekhez kötődtek; a különböző eseményekre, szereplőkre milyen mértékű médiafigyelem irányult; milyen témák szerepeltek a műsorokban, melyek voltak a leginkább sikeres, illetve kudarcos kérdések. A tanulmányban használt kategóriák, meghatározások megegyeznek a hírműsorokról készült elemzés definícióival, így a két kutatás eredményei összevethetők egymással.

A televíziós és rádiós politikai háttérműsorok elsősorban hazai vonatkozású történéseket tártak a nézők és hallgatók elé (94%), azaz vagy a szereplőjük volt magyar állampolgár vagy az esemény helyszíne volt hazánk. A tisztán külföldi vonatkozású eseményekről (külföldi helyszín és külföldi szereplő) a műsorok 4 százaléka szólt, míg a határon túli magyarokkal 2 százaléka foglalkozott. Mind a külföldi, mind a határon túli események leginkább a Duna Televízió Virradóra műsorában domináltak.

Részletes elemzés a magyar vonatkozású műsoregységekről készült, ám rögzítésre kerültek a külföldi eseményekkel foglalkozó tudósítások helyszínei is, így képet kaphatunk arról, hogy elsősorban mely országokra, illetve geopolitikai régiókra irányult a médiafigyelem **(8. táblázat)**.

A geopolitikai szóródás alapján megállapítható, hogy a média által közvetítettek abszolút többsége magyarországi eseményekkel foglalkozott (89,8%). A külföldi helyszíneket tekintve szembevetendő – akárcsak a híradóknál –, hogy a műsorok a szűkebb geopolitikai környezetet, a közvetlen szomszédságot (Románia, Ausztria), a válságócokat (Kis-Jugoszlávia), a nemzetközi konfliktusokkal fenyegető régiókat (Izrael és az arab államok), továbbá a katonai nagyhatalmakat (Oroszország) és a gazdaságilag legfejlettebb országokat (USA, Németország) preferálták. Egyúttal csekély érdeklődés mutatkozott a távoli földrészek és a kevésbé fejlett régiók iránt.

A külföld történéseivel elsősorban a Kossuth Rádió 16 óra műsora foglalkozott, de a Duna Televízió Virradóra magazinjában is gyakran előfordultak külföldi helyszínek.

A magazinműsorok 67 százalékában nem jelöltek meg konkrét magyarországi helyszínt, ám ahol meghatározták az esemény színterét, ott Budapest dominált **(9. táblázat)**. A hírműsorokkal ellentétben, a háttérműsorok viszonylag kis fi-

8. táblázat
A hírek geopolitika szóródása (százalékban)

	Átlag
Magyarország	89,8
Románia	2,2
Kis-Jugoszlávia	1,2
USA	0,8
Oroszország	0,8
Ausztria	0,5
Szlovákia	0,5
Meghatározhatatlan	0,5
Németország	0,5
Ízrael és az arab államok	0,5
egyéb európai ország	0,4
Horvátország	0,3
Franciaország	0,3
Olaszország	0,3
Ukrajna	0,2
Csehország	0,2
Nagy-Britannia	0,2
Ázsia	0,2
Lengyelország	0,1
Kína	0,1
USA-n kívüli amerikai országok	0,1
Szlovénia	0,1
Japán	0,1
Afrika	0,1
Ausztrália, Óceánia	0,0
egyéb	0,1

gyelmet szenteltek a vidéki Magyarországnak. Feltűnő, hogy az M1 és a Duna Televízió sokkal gyakrabban tartotta fontosnak ismertetni nézőivel a történések helyét, mint kereskedelmi társaik.

A műsorregységekben tárgyalt főbb témacsoportok közül messze kiemelkedett a gazdaság (45%), mellyel legtöbbet a Duna Televízió Virradóra műsora foglalkozott. (Az összegek nem adják ki a 100 százalékot, mivel egy műsorregység több témát is tárgyalhatott.) A magazinok másik kedvelt témaköre a belpolitika volt (40%), amelyet elsősorban az M1 tartott fontosnak bemutatni. Kulturális és szociális ügyek már jóval kisebb arányban jelentek meg (18%, illetve 16%). E kérdéscsoportok a Kossuth Rádióban kaptak nagyobb hangsúlyt. Belpolitikai botrányok és rendőrségi hírek leginkább az ATV Nap-kezte műsorában tűntek fel (**10. táblázat**).

9. táblázat**A műsorjegységek földrajzi kötődése (százalékban)**

	M1	Kossuth Rádió	RTL Klub	Magyar ATV	TV2	Duna TV	átlag
Budapest	13,3	3,6	0,2	2,9	3,0	15,2	38,4
Város	6,4	2,8	0,4	1,9	1,0	7,8	20,3
Megyeszékhely	7,0	1,6	0,2	1,8	0,4	3,1	14,1
Falu, község	6,2	1,4	0,2	1,0	1,0	4,0	13,7
Egyéb	4,9	2,3	0,2	0,4	0,6	5,0	13,5

10. táblázat**A műsorjegységekben tárgyalt főbb témacsoportok (százalékban)**

téma	átlag
Gazdaság	45,5
Belpolitika	40,1
Kulturális szféra	18,1
Szociális szféra	15,7
Belpolitikai botrányok	12,0
Bűnözés, katasztrófa	10,6
Külpolitika	8,2
Önkormányzatok tevékenysége	7,2

A belpolitikai témacsoporton belül kiemelt figyelem övezte az Országgyűlés és a kormány tevékenységét, a pártügyeket, a médiát és a kormány-ellenzék viszonyát. A gazdasággal foglalkozó műsorjegységekben a tőzsdéről szóló anyagok domináltak, de nagy teret kaptak még a vállalkozások, vállalatok helyzetét bemutató tudósítások is (**11. táblázat**). Gazdasággal elsősorban a Víradora műsorában találkozhattunk. Az Országgyűlés tevékenységét az M1 preferálta, a műsorok közül pedig a Nap-kele. A kormány tevékenységének a Kossuth Rádió Hátér című műsora szentelt bő terjedelmet. Belső pártügyekről a TV2-ből, érdekességekről, szenzációkról pedig a Nap-keltéből értesülhettünk a legpontosabban. A média területén történekekről, valamint kulturális, tudományos eseményekről az M1 Naprakész adásában számoltak be hangsúlyosan.

Az év során mintegy 54 ezer szereplőt regisztráltunk a magazinműsorokban. Az aktorok nemek szerinti összetétele jelentős egyenlőtlenséget mutatott itt is, hiszen a nők aránya mindössze 9 százalékot ért el. Feltűnően magas volt azon műsorjegységek hányada, amelyekben az események generálói intézmények, csoportok voltak, vagy amelyekben nem volt releváns a szereplő neve (48%). A férfiak közel ötször annyiszor tűntek fel a műsorokban, mint a „gyengébbik” nem (43%) (**12. táblázat**).

11. táblázat

A műsoregységekben tárgyalt főbb témák (százalékban)

téma	átlag
Országgyűlés tevékenysége	9,7
Tőzsde, tőzsdeindex	9,1
Kormány tevékenysége	8,5
Média, sajtó	8,4
Egyéb érdekesség, szenzáció	8,3
Belső pártügyek	6,4
Mezőgazdaság helyzete	5,8
Kultúra, tudomány	4,5
Vállalatok, vállalkozások helyzete	4,4

12. táblázat

A szereplők neme (százalékban)

	Nap- kelte	Virra- dóra	A hét	Aktu- ális	16 óra	Vasár- napi Újság	Háttér	Ország- ház	Jó reggelt, Magyar- ország!	Napra- kész	Arany- fűst
Férfi	8,8	6,7	2,5	2,5	1,9	1,4	2,8	2,0	3,8	6,8	3,8
Nő	1,6	1,3	0,5	0,2	0,3	0,3	0,7	0,2	0,8	1,4	1,2
Csoport	1,1	29,3	0,4	1,2	0,3	0,1	0,2	0,2	6,7	1,1	7,7

A leggyakrabban megjelenített szereplőtípus olyan magyarországi személy/intézmény volt, akinek/amelynek intézményi kötődésére nem derült fény (például az utca embere, az ország általában) (16%). Második a sorban a kultúra, a tudomány, a művészet, a szórakoztatóipar és az oktatás területén tevékenykedők voltak (5%). A háttérműsorokban sokszor vendégeskedtek vállalatok, vállalkozások, bankok képviselői is (4%).

A nevesített közszereplők közül Orbán Viktor és Torgyán József azonos arányban kapott publicitást 2000-ben (0,8%-0,8%). Fele ilyen gyakran szerepelhetett a nyilvánosság előtt Pallag László és Kovács László (0,4%-0,4%). A negyedéves adatsorok szerint az év első három hónapjában a miniszterelnökkel találkozhatott legtöbbször a közönség, a második negyedévben Torgyán Józseffel, a harmadik negyedévben ismét Orbán Viktorral (holtversenyben Pallag Lászlóval), végül az utolsó negyedévben újra a Kiszgazdapárt elnökével.

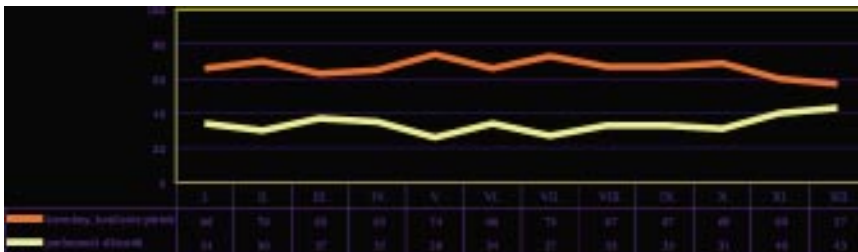
Éves viszonylatban a pártok közül az első helyre a Fidesz került (0,5%), melynek előfordulása az első negyedévben volt a legmagasabb, majd a harmadik negyedévben – a többi párthoz hasonlóan – csökkent. Bár a negyedik negyedévben médiahasználata nőtt, mégis az MSZP politikusai jelentek meg nagyobb arányban. 2000-ben a vezető kormánypárttal azonos mértékű szereplési lehetőséget kapott az MSZP (0,5%). Őket az FKgP, az SZDSZ és az MDF követte 0,3-0,3 százalékkal, végül a MIÉP zárta a sort (0,2%).

A szereplők médiahasználatának megítélésénél fontos szempont a verbális megjelenítés formája. A szereplők több mint 60 százalékának csak a nevét említették, véleményüket narrátor foglalta össze. Közel 30 százalékuknak saját hangon előadott álláspontjából, beszédéből részleteket adtak le, és mindössze a megjelenítettek tizedével készült stúdióbeszélgetés, vita, interjú. Ez utóbbiak főleg az M1 magazinműsoraira voltak jellemzőek.

Vizsgáltuk, hogy mennyiben érvényesült a tájékoztatás kiegyensúlyozottságának törvényi követelménye a politikai háttérműsorokban. Ennek során a pártpolitikusokat – a hírműsorokhoz hasonlóan – három részre osztottuk: kormánytagok, koalíciós, illetve ellenzéki politikusok. A kormányzati oldal (kormány és koalíció) médiahasználatára 2000-ben 57-74 százalék között mozgott, míg a parlamenti ellenzékhez a szereplések 26-43 százaléka kötődött. A kormányerők képviselői három esetben érték el a 70 százalékos vagy annál magasabb jelenlétet. Az ellenzék számára legkedvezőbb arány (43%) decemberben, a legkedvezőtlenebb pedig májusban (26%) alakult ki (**15. ábra**).

15. ábra

Politikai erők médiahasználatára a magazinműsorokban (a kormány és a parlamenti pártok képviselőinek százalékában)

A műsorszolgáltatók közül a legnagyobb kormányzati túlsúly a Duna Televíziónál volt megfigyelhető (77% vs. 23%), ezzel szemben az RTL Klub ügyelt legjobban a két fél esélyeinek kiegyensúlyozására (56% vs. 44%) (**13. táblázat**). Mindazonáltal a vizsgálatban szereplő magazinműsoroknál – éves átlagban – a kormány/koalíció és az ellenzék médiajelenléte pontosan kétharmad-egyharmad arányban oszlott meg.

A kormánypárti politikusok az átlaghoz képest az M1-es Virradóra és Aranyfüst műsorokban voltak felülreprezentáltak (77%, illetve 77%), míg a parlamenti ellenzék a Vasárnapi Újságban és az Országházban (44%, illetve 44%) (**16. ábra**).

A következőkben a szereplők saját hangon történő megszólalására koncentrálnunk, amely sokkal hatásosabb szereplési mód, mint a kommunikátor, narrátor általi idézet. E tekintetben külön is elemeztük a politikusok által adott nyilatkozatokat, egyfelől a nyilatkozók politikai összetétele, másfelől a nyilatkozatok időtartama szempontjából (**17. ábra**).

13. táblázat

A kormány, a koalíció és a parlamenti ellenzék médiahasználata (százalékban)

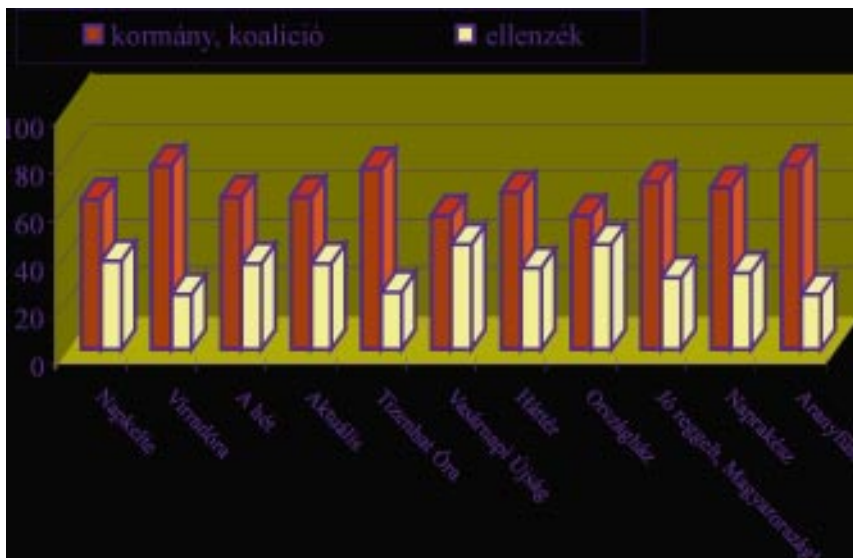
	M1	Kossuth Rádió	RTL Klub	Magyar ATV	TV2	Duna TV	átlag
kormány, koalíció	67	68	56	64	70	77	66
ellenzék	33	32	44	36	30	23	34

A saját hangon történő megszólalás időtartamában a kormányzati oldal részaránya 64 százalékot tett ki 2000-ben, míg az ellenzéké 36 százalékot. Ez azt jelenti, hogy a szemben álló felek médiajelenlétében kimutatott 66 százalék versus 34 százalék a beszélt idő tekintetében az ellenzéknek „kedvezett”. Ez utóbbi számára a legkisebb nyilvánosságot februárban és májusban biztosították a műsor-szolgáltatók, igaz, aránya ekkor sem esett 30 százalék alá. Az őszi parlamenti ülések kezdetével az ellenzék lehetősége tovább nőtt, hiszen augusztusban és novemberben részaránya „rekordot döntött” (44%, illetve 43%).

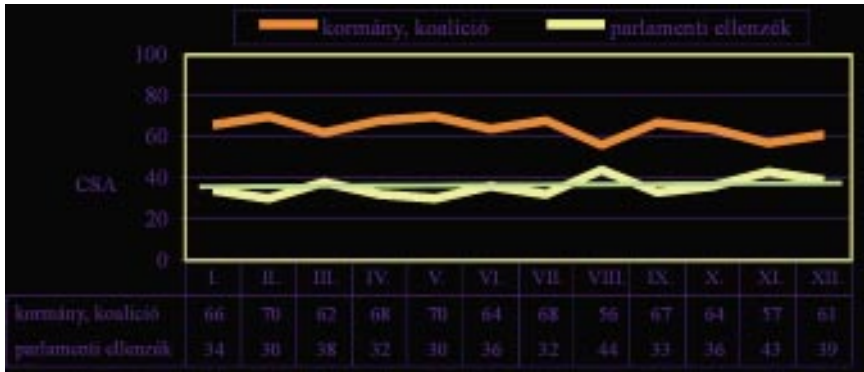
A műsor-szolgáltatók közül a Magyar ATV-nél (Nap-kele) közelített legjobban a két politikai fél beszédideje egymáshoz (54% vs. 46%). A CSA előírásait

16. ábra

A parlamenti politikusok médiajelenléte az egyes magazinműsorokban

17. ábra
Parlamenti politikusok összes beszédidejének
százalékos megoszlása a magazinműsorokban

pedig a Duna Televízió hagyta leginkább figyelmen kívül, hiszen háttérműsoraiban a kormányzat háromszor olyan hosszan beszélhetett, mint az ellenzék (76% vs. 24%) (**14. táblázat**).

14. táblázat
Parlamenti politikusok összes beszédidejének megoszlása (százalékban)

műsorszolgáltató	kormány, koalíció	ellenzék
M1	67,7	32,3
Kossuth Rádió	69,2	30,8
RTL Klub	55,2	44,8
Magyar ATV	54,3	45,7
TV2	58,1	41,9
Duna TV	75,7	24,3

A Fideszhez tartozó pártpolitikusok szereplési aránya – október kivételével – minden hónapban meghaladta a 20 százalékot (**15. táblázat**). Szeptemberben kiugróan magas (42,5%) részesedés jellemezte a vezető kormánypártot. Szembetűnő, hogy az MSZP reprezentánsainak médiahasználatja az év során többször is megközelítette vagy akár meg is haladta a Fideszét (március: 22,6% vs. 28,4%; augusztus: 20,4% vs. 30,6%; október: 19,1% vs. 29,4%, december: 22,9% vs. 24,8%).

A pártok előfordulását műsorszolgáltatókra vetítve is vizsgáltuk. A vezető kormánypárt az ATV (38,8%) és a TV2 (26,7%) műsoraiban egyértelmű dominanciát ért el, míg a Kossuth Rádió (29,3%) és az RTL Klub (38,5%) esetében az MSZP politikusainak jutott ez a szerep (**16. táblázat**).

15. táblázat
A pártok képviselőinek médiahasználata (százalékában)

	Fidesz-MPP	FKgP	MDF	SZDSZ	MSZP	MIÉP	Átlag
Január	28,2	21,0	12,1	12,9	15,3	10,5	100
Február	23,8	14,7	16,1	16	17,5	11,9	100
Március	22,6	4,9	9,8	13,7	28,4	20,6	100
Április	23	15,6	11,9	20	17	12,5	100
Május	27,8	12	16,7	16,7	17,5	9,3	100
Június	21,1	15,5	21,1	9,9	21,1	11,3	100
Július	27,5	17,6	13,7	15,7	11,8	13,7	100
Augusztus	20,4	18,4	8,2	14,2	30,6	8,2	100
Szeptember	42,5	8,5	6,4	12,8	27,7	2,1	100
Október	19,1	16,2	10,3	17,6	29,4	7,4	100
November	23,2	18,8	15,2	13,4	20,5	8,9	100
December	22,9	11,9	11,9	16,5	24,8	11,9	100

16. táblázat
A pártok képviselőinek médiahasználata az egyes műsorszolgáltatóknál (százalékban)

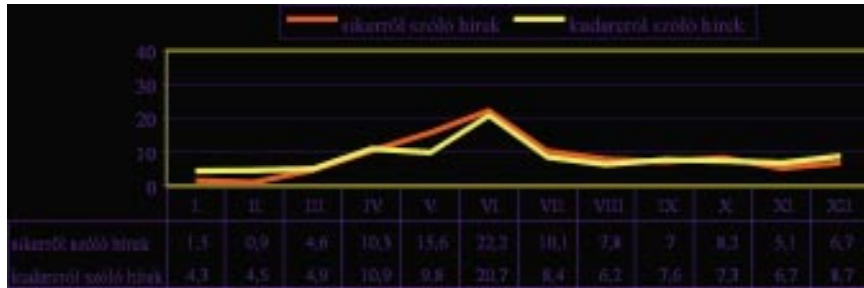
	Fidesz-MPP	FKgP	MDF	MIÉP	MSZP	SZDSZ	átlag
M1	21,1	17,7	15,4	12,0	21,9	12,0	100
Kossuth Rádió	14,8	9,3	17,3	8,0	29,3	21,3	100
RTL Klub	17,4	3,8	0	3,8	38,5	36,5	100
Magyar ATV	38,8	9,8	9,3	10,4	17,5	14,2	100
TV2	26,7	13,4	13,7	12,6	19,5	14,1	100
Duna TV	20,6	19,2	16,1	11,9	18,2	14,0	100

A politikusok szereplése mellett azt is rögzítettük, hogy a különböző témákban milyen arányban nyilatkozhattak a szembenálló felek. A témák többségében a kormányoldalhoz tartozók kaptak lehetőséget a véleménynyilvánításra. Egész évre jellemző volt, hogy a magazinműsorok az ellenzék képviselőit az átlagosnál gyakrabban szólaltatták meg bizonyos belpolitikai kérdések kapcsán, mint például az országgyűlés tevékenységével kapcsolatban. Feltűnő, hogy az utolsó negyedévben a pártügyekben és a kormány-ellenzék viszonyában már az ellenzék véleménye dominált.

A műsorok feldolgozásakor rendszeresen használt mutató a sikerekről (pozitívumokról, eredményekről), illetve a kudarckról (negatívumokról, problémákról) szóló hírek megjelenésének gyakorisága. 2000-ben a szereplők 14,1 százaléka beszélt valamiféle kudarckról, 13,6 százaléka pedig sikerről (**18. ábra**). Az év elején és végén a gondokról, míg májustól augusztusig az eredményekről hírt adó tudó-

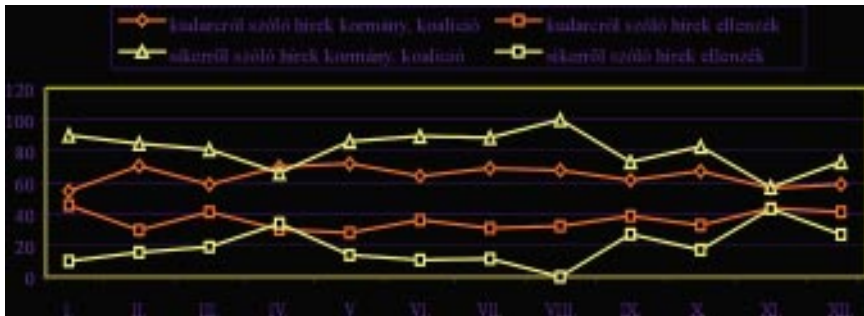
18. ábra

A kudarcról és sikerről szóló hírek aránya (százalékban)

19. ábra

A sikerről és kudarcról szóló hírek aránya a kormány, a koalíció és az ellenzék viszonylatában (százalékban)

sítások domináltak. Kudarcokról elsősorban az M1 számolt be (39%), míg sikerekről a Duna Televízióban esett több szó (56%). Érdekes, hogy a pozitívummal kapcsolatos beszámolók több mint fele a Virradóra adásaiban hangzott el.

A kormányzati oldal sikeréről több szó esett az év folyamán (79%), mint kudarcáról (64%). A hatalmon lévő politikusok legtöbbször májusban kerültek problémákat közhírré tevő riportokba (19. ábra). A kormányzatot és az ellenzék is az M1 jelenítette meg legtöbbször kudarcos és sikeres ügyekben egyaránt.

A vizsgált időszakban a kormánytagok – áprilist kivéve – gyakrabban beszéltek sikerről, mint kudarcról. Ezzel szemben az ellenzék inkább a kudarcos hírekkel kapcsolatban jutott nyilvánossághoz.

Az év során a legtöbb probléma, megoldatlan gond a vállalatok, vállalkozások tevékenységével, a kormány és az országgyűlés működésével, az önkormányzat-

ok helyzetével, valamint az egészségüggyel kapcsolatban merült fel. Siker tükröződött vissza ugyanakkor a kultúráról, a tudományról és a civil szféráról szóló tudósításokban.

A legtöbb konfliktust megjelenítő hír az MSZP-vel kapcsolatban merült fel, majd a Fidesz, az FKgP és az SZDSZ következett. Legtöbbször a kormánypártok és a parlamenti ellenzék közötti nézeteltérést hangsúlyozták ki a műsorok.

Összefoglalás

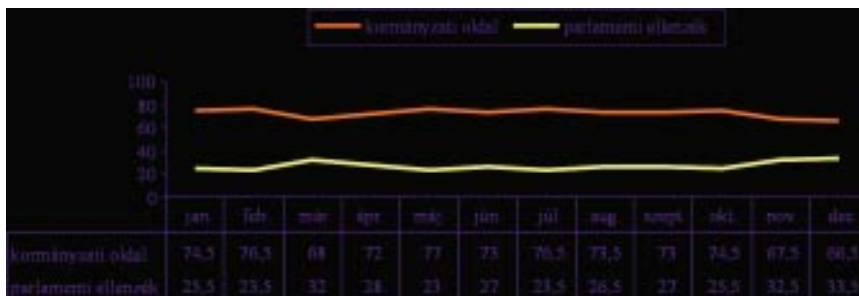
Az ORTT a jelentősebb országos televíziók és rádiók hírműsorait 1997 óta havi, a politikai magazinműsorokat pedig 2000 óta negyedévente elemzi. A nem fikciós műsorok vizsgálatában leggyakrabban a kiegyensúlyozottság áll az érdeklődés középpontjában, azaz a vizsgálatok célja annak megállapítása, hogy a műsorszolgáltatók mennyiben tesznek eleget az 1996. évi I. törvény elvárásainak a tájékoztatás sokoldalúságát, tényszerűségét, időszerűségét, tárgyilagosságát és kiegyensúlyozottságát tekintve. Az ilyen tárgyú elemzésekben a szokásosan alkalmazott módszer lényege, hogy egy hosszabb időszakon keresztül szisztematikus módon megszámlálják a műsorokban a különféle pártállású és egyéb közéleti funkciójú személyek, intézmények előfordulási gyakoriságát, megjelenési módjaik minőségét, hosszát stb. Az így nyert kvantitatív mutatók alapján képet lehet formálni arról, hogy az egyes műsorok milyen mértékben kiegyensúlyozottak és objektívek. A hír- és magazinműsorok vizsgálata során elsősorban a kormányhoz, a koalícióhoz és a parlamenti ellenzékhez tartozó politikusok szerepléseit mérjük.

2000-ben a kormányzati oldal (kormány/koalíció) médiajelenléte a hír- és politikai magazinműsorok összességében 72,7 százalékot ért el, részaránya 66 és 77 százalék között ingadozott (**20. ábra**). A parlamenti ellenzék médiahasználatát természetesen a kormányzati oldal szereplésével összefüggésben alakult, összesítve 27,3 százalékot tett ki (az év folyamán 23-34 százalék között mozgott). Az év első két hónapjában a politikusok háromnegyede (74,5%, illetve 76,5%) a kormányzatot képviselte. Márciusban arányuk lecsökkent (68%), majd az áprilistól novemberig terjedő időszakban részesedésük ismét meghaladta a 70 százalékot. Az év utolsó két hónapjában újabb visszaesés következett be, jelenlétük kétharmadra módosult (67,5%, illetve 66,5%). Az ellenzék szerepe júliustól fokozatos növekedést mutat, s ez decemberre érte el csúcspontját (33,5%).

Az előszóbeli szereplés hossza szerint a kormányoldal részesedése átlagosan 73,2 százalék volt (66,5% és 77,5% között ingadozott), míg az ellenzéké ennek megfelelően 26,8 százalék (22,5%-33,5%). Az ellenzék saját hangon előadott véleménye májustól szeptemberig növekedett, majd az őszi időszakban kissé visszaesett, hogy ezt követően novemberre elérje az egyharmados arányt (**21. ábra**).

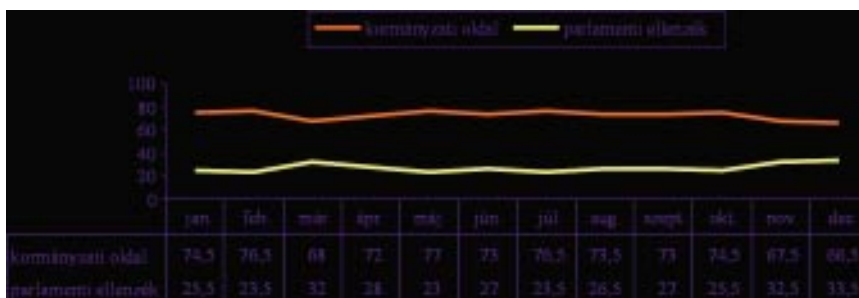
20. ábra

A kormányzati oldal és a parlamenti ellenzék médiahasználata a hír- és magazinműsorokban (százalékban)

21. ábra

A kormányzati oldal és a parlamenti ellenzék összes beszédidejének százalékos megoszlása a hír- és magazinműsorokban

3. A műsorszolgáltatók hatósági ellenőrzése

A Műsorfigyelő és -elemző Szolgálat tíz munkatársa a Médiatörvény és más jogforrások (1997. évi LVII. törvény a gazdasági reklámtevékenységről, 1998. évi XLIX. törvény a határokat átlépő televíziózásról, 1999. évi törvény a szerzői jogról) elektronikus médiára vonatkozó előírásainak betartását vizsgálja. Az ORTT hatósági tevékenységének ez az egyik meghatározó eleme.

„Óránként több mint két és fél törvénytértés”

2000-ben 19.132 műsoróra ellenőrzésére került sor. (Ez naponta – a hétvégeket is beszámítva – közel 53 órának felel meg.) Munkánkban a hatósági rész volt

a domináns (15.118 óra), amelynek során 5.792 törvénytörtést tártunk fel. (Összehasonlításképpen, 1999-ben a hatósági munka 7.328 órát tett ki.) Országos médiumoknál 1.095, helyi/regionális és vezetékes műsorszolgáltatóknál 362 esetben kezdeményeztünk vizsgálatot. Fentiekén túl, számos negyedéves, fél-éves periodicitású célvizsgálat¹ és esettanulmány² tette teljessé az elmúlt esztendőt. Ezek elkészítéséhez 4.014 műsoróra feldolgozására volt szükség. Tapasztalatainkról 530 vizsgálati jelentésben és 215 tájékoztatóban adtunk számot, továbbá mintegy 60 óra terjedelmű elektronikus dokumentációt hoztunk létre.

A Médiatörvény Műsorszolgáltatás elvei és szabályai fejezetében foglalt 27 törvényi előírás mindegyike sérült az elmúlt évben. 2000-ben a magyarországi elektronikus médiumok műsorszolgáltatásuk során óránként több mint 2,5 alkalommal sértették meg a törvényben foglalt előírások valamelyikét. A vizsgálatok csupán 14 százalékában nem történt jogsértés.

Anélkül, hogy bármiféle sorrendet állítanánk fel a műsorszolgáltatók között, megállapítható, a jogkövető magatartás tekintetében a közszolgálati médiumok alulmaradtak a kereskedelmiekkel szemben (**1. táblázat**).

Jelentésünkben külön-külön számolunk be az országos, illetve a helyi/regionális médiumoknál végzett munka eredményeiről. Tapasztalatainkat nem elsősorban az egyes műsorszolgáltatókra leképezve, hanem a jogsértések oldaláról, általános megközelítésben közöljük.

1. táblázat **Törvénytörtések száma médiumok szerint**

Műsorszolgáltató	Törvénytörtések száma
<i>Közszolgálati</i>	
M1	2.158
M2	482
Duna Televízió	262
Kossuth Rádió	369
Petőfi Rádió	199
Közszolgálati összesen:	3.470
<i>Kereskedelmi</i>	
TV2	366
RTL Klub	60
Magyar ATV	237
Danubius Rádió	485
Juventus Rádió	37
Sláger Rádió	69
Kereskedelmi összesen:	1.254
Mindösszesen:	4.724

6 A célvizsgálatok adatait a Függelék 6. táblázata tartalmazza.

7 Az esettanulmányok adatait a Függelék 7. táblázata tartalmazza.

3.1. Az országos műsorszolgáltatók vizsgálata a törvénytések tükrében

Az országos médiumokat a Szolgálat helyben rögzíti. Az ellenőrzés sorsolással kezdődik, amelynek keretében minden nap, a megelőző nap adásából, három műsorszolgáltatót választunk ki, két televíziót és egy rádiót. A napi rendszerességű vizsgálatok a televíziók esetében a 18.00-24.00 óra közötti, rádióknál pedig a 06.00-13.00 óra közötti időszakot ölelik fel, vagyis a legnézettebb/leghallgatottabb időszavok, a főműsoridők mindenképpen folyamatos kontroll alatt állnak. Ezt egészítik ki a 24 órás figyelések, amelyekre heti gyakorisággal kerül sor. Ezen vizsgálatok elsődleges célja, hogy felszínre kerüljenek a rendszeres mintavételén kívüli időpontokban közvetített törvénytések.

A kisorsolt műsorfolyamról jegyzőkönyv készül, amely a Testület által elfogadott, objektív, jól definiálható szempontrendszeren alapul. A jegyzőkönyvek ellenőrzését követően a Szolgálat vizsgálati jelentésekben foglalja össze a jogtéseket törvényhelyek szerint, kétheti rendszerességgel (**2. táblázat**).

Az ellenőrzés főbb aspektusait az Rttv. definiálja, melyek a következők:

- műsorszavok támogatása a közszolgálati és kereskedelmi műsorszolgáltatásban,
- burkolt reklámok előfordulása,
- hírműsorok időtartama,
- vallási műsorok megkülönböztetése,
- erőszakot vagy szexualitást öncélúan ábrázoló műsorszavok megkülönböztetése,
- reklámkorlátok és -tilalmak.

Műsorszavok támogatása

A műsorszavok támogathatóságát a kereskedelmi és közszolgálati műsorszolgáltatók esetében az Rttv. eltérően szabályozza. Közszolgálati médiumoknál csak az alábbi műsorszavok támogathatók (25.§):

1. vallási és egyházi tartalmú műsorszavok,
2. művészeti és kulturális eseményeket bemutató és közvetítő műsorszavok,
3. nemzeti és etnikai kisebbségi anyanyelvű, illetve a nemzeti és etnikai kisebbségek életét, kultúráját bemutató műsorszavok,
4. életkoruk, testi, szellemi vagy lelki állapotuk, társadalmi körülményeik következtében súlyosan hátrányos helyzetben lévő csoportok számára készített műsorszavok.

Tapasztalatunk az, hogy sok esetben a közszolgálati műsorszolgáltatók félreértelmezik a kulturális esemény fogalmát, és szórakoztató műsoraikat többségében e kategóriába sorolják be. A Testület 642/2000. számú határozatában egy-

2. táblázat
Országos műsorszolgáltatók törvénysértései, típus szerint

Törv. sértés típusa	M1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Magyar ATV	Kossuth	Petőfi	Juventus	Sláger	Danubius	Σ
2.§ 16.	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
2.§ 28.	2	-	-	217	-	-	1	-	1	-	-	221
2.§ 44.	3	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	16
3.§ (2)	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	4
5.§ (4)	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4
8.§ (3)	27	37	174	5	1	17	120	178	-	4	6	569
10.§ (4)	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	2	6
10.§ (5)	65	-	3	-	4	57	2	1	3	6	6	147
13.§ (1)	-	-	-	-	-	-	1	-	2	9	1	13
15.§ (1) a,b	6	10	27	50	-	25	30	5	12	17	1	183
16.§ (1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
16.§ (2)	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	5
17.§ (1)	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	9
17.§ (4)	-	-	-	-	4	-	7	-	-	-	-	11
17.§ (5)	-	-	-	-	-	-	208	12	11	32	469	732
18.§ (1)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
18.§ (2)	16	4	-	-	46	56	-	3	8	-	-	133
18.§ (3)	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
18.§ (4)	2	3	-	-	-	66	-	-	-	-	-	71
18.§ (5)	237	107	-	-	-	1	-	-	-	-	-	345
19.§ (1)	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
24.§ (1)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
24.§ (3)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
25.§	535	320	43	-	-	-	-	-	-	-	-	898
Összesen	892	482	248	294	61	235	369	199	37	69	485	3378

értelműen megfogalmazta, hogy kulturális eseménynek azon műsorszámok minősülnek, amelyek a médiumtól függetlenül is létrejöttek volna. Ennek következtében szinte valamennyi show- és kabarémműsor kikerült a támogatható műsorszámok köréből. Folyamatosan gondot jelent a közszolgálati M1 és M2 csatornáknál a hírműsorok támogatása (18.§ (5)) is.

A kereskedelmi rádiók és televíziók számára a Médiatörvény nagyobb mozgásteret tesz lehetővé a támogatás esetében, csupán a reklámot és a hírműsort emeli ki e körből. E médiumoknál a legtöbbször megsértett támogatási szabály abból eredt, hogy figyelmen kívül hagyták az Rttv. azon rendelkezését, miszerint a támogatókat a műsorszám előtt és/vagy után kell megnevezni, de a műsorszámiban nem jelenhetnek meg (18.§ (4)), továbbá a támogató megjelenítése nem bírhat reklámértékkel (18.§ (2)).

Fontos szerepet kapott az elmúlt évben a „termék, mint támogató” megjelenítésének kiszűrése. A törvény erre egyértelmű megfogalmazást nem nyújt, ellenben a Testület határozatában kimondta: termék önmagában nem lehet támogató, hanem a terméket gyártó céget kell támogatóként megnevezni, ugyanakkor a termék hangsúlyos megjelenése reklámértékűnek számít. Minden médiumra jellemző volt, hogy a támogatók megjelenítésekor reklámelemek is helyet kaptak a szponzorúzenetben (legtöbbször a támogató cég címe, telefonszáma is megjelent).

Rádióműsoroknál problémaként merült fel a „névszponzor” megjelenése. A Médiatörvény nem ismeri ezt a fogalmat, de a gyakorlatban előfordul, hogy a műsorszám címe egyben tartalmazza a műsor elkészítéséhez segítséget nyújtó cég nevét is. Ebben a kérdésben a Testület elvi elű határozatot hozott, melyben kimondta, névszponzor csak abban az esetben fogadható el, ha a támogató műsorszám eleji megnevezéseként értékelhető. A támogatási szabályokat tartalmazó törvényi előírások 1.657 esetben szenvedtek csorbát az elmúlt évben.

Burkolt reklámok

A burkolt reklám semleges információ látszatát keltve ösztönöz áru vásárlására vagy szolgáltatás igénybevételére – fogalmaz az Rttv. A törvény tiltja a burkolt reklámok közzétételét. Adataink szerint a kereskedelmi csatornák 2000-ben alig sugároztak több (76) burkolt reklámot, mint közszolgálati társaik (71).

Hírműsorok időtartama

Az Rttv. 8.§ (3) bekezdése kimondja, hogy főműsoridőben az országos televízióknak minimum 20, a rádióknak pedig minimum 15 perc egybefüggő hírműsort kell szolgáltatniuk. Sokszor (298) előfordult, hogy a közszolgálati rádiók – elsősorban hétvégi műsoraikban – figyelmen kívül hagyták e rendelkezést. Televíziók esetében a Duna TV – vasárnap kivételével – egyik napon sem felelt meg a törvényi előírásnak. Az elvárt húsz percet teljesítette ugyan, ám főműsoridőn kívül. A kereskedelmi televíziók közül a Magyar ATV változtatott törvénysértő gyakorlatán, és hírműsora az év második felétől kezdve már megfelelt a fenti követelménynek.

Vallási műsorok megkülönböztetése

Vizsgálati szempontunk az volt, hogy történt-e utalás a vallási jellegre a műsorszám előtt, valamint – vallási esemény közvetítésekor – a műsor előtt és után közvetlenül közöltek-e reklámot a médiumok. Az elmúlt évek szankcionálásainak tudható be, hogy a jogsértések esetszáma jelentősen visszaesett.

Erőszakot vagy szexualitást öncélúan ábrázoló műsorszámok megkülönböztetése és bemutathatóságuk időbeli korlátja

Az Rttv. 5.§ (4) bekezdésében foglaltak alapján erőszakot vagy szexualitást öncélúan ábrázoló műsorszámot csak 23-05 óra között lehet közzétenni, de ilyenkor is fel kell hívni a nézők/hallgatók figyelmét e jellegre. Ezt a rendelkezést két kereskedelmi televízió, az RTL Klub és a Magyar ATV sértette meg, igaz

mindössze két-két esetben. Az öncélú erőszak megjelenését külön is vizsgáltuk az HBO egyheti műsorkínálatában és az RTL Klub Pokémon című filmsorozatában. A Szolgálat mindkét alkalommal az Rttv. 5.§ (3) és (4) megsértését tapasztalta.

Reklámkorlátok és tilalmak

Az Rttv. 15.§ (1) a) és b) pontja szerint a reklámokat bemutatásuk előtt és után közvetlenül akusztikai és/vagy optikai jelzéssel, valamint megnevezéssel kell elválasztani az egyéb műsorszámoktól. E téren jelentős előrelépés történt az elmúlt évekhez képest, de időnként még napjainkban is előfordul törvénysértés. Erre példa a Duna Televízió, ahol kulturális ajánlat keretében a médium saját gyártású videokazettáit hirdeti. Rádióknál gyakoribb, hogy a reklámjelzések nem tükrözik a tartalmat, így nem teljesül az „e jellegének megfelelő” kitétel.

Reklámidő-túllépés

Havi rendszerességgel vizsgáljuk az országos televíziós csatornák reklámidővel kapcsolatos törvénysértéseit. A kereskedelmi műsorszolgáltatók klasszikus reklámot az Rttv. 16.§ (2) bekezdése alapján – bármiként számított órában – összesen 12 perc hosszan sugározhatnak. A közszolgálati műsorszolgáltatásban 6 percet engedélyez a 24.§ (1) rendelkezése.

Adataink szerint (**3. táblázat**), a közszolgálati televíziók (M1 és M2) 33 perc 48 másodperc többletreklámot közvetítettek 2000-ben, ami komoly előrelépésnek számít az 1999. évi 1 óra 23 perc 06 másodperchez képest. A kereskedelmiek 3 óra 32 perc 9 másodperccel lépték túl a törvényi keretet, s ez jelentős növekedés a tavalyi adatokhoz hasonlítva (1999-ben a túllépés 1 óra 23 perc 6 másodperc volt). Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a reklámidő-túllépések döntő hányada a Magyar ATV-hez kötődött (3 óra 9 perc 31 másodperc).

Reklámok elhelyezése

Az Rttv. 17.§-ában megfogalmazottak szerint reklámot csak műsorszámok között lehet közzétenni, valamint műsorszámon belül úgy, hogy az ne sértse a műsorszám értékét és a szerzői jogi előírásokat. Ez alól kivételt képeznek az összetett műsorszámok, ahol az egyes alműsorszámok között is szerepelhet reklám. A törvény műsorszámon belül húszperces időközönként engedélyezi reklámblokk elhelyezését. A legtöbb törvénysértés ennek be nem tartásából adódott, elsősorban a rádióknál. A Testület 23/2000. (I. 5.) számú határozatában döntött a rádiós összetett műsorszámokkal kapcsolatban. Ennek értelmében, ha az összetett műsorszám önálló, formailag elkülönülő tartalmi egységekből áll (tehát az egyes önálló blokkokat az elején és a végén egyedi jelzéssel, szignállal, fel- és lekonferálással elkülönítik), úgy a húszperces szabálynak nem kell teljesülnie. Egyéb esetben el kell tennie a 20 percnél a reklámok között. Rádiók 732 esetben sértették meg ezt a rendelkezést. A sport és színházi közvetítések természetes szüneteiben viszont közzétehető reklám. Az Rttv. felsorolja azokat a műsorszámokat, melyeket nem lehet reklámmal megszakítani, így a:

3. Táblázat Reklámidő-túllépés

	M1 perc:mp	M2 perc:mp	Duna TV perc:mp	TV2 perc:mp	RTL Klub perc:mp	Magyar ATV óra:perc:mp	TV3 perc:mp
Január	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	--	00:00
Február	00:39	00:00	00:00	00:00	00:00		<i>megszűnt</i>
Március	00:38	00:00	00:00	7:12	00:00	00:00	
Április	5:21	3:25	00:00	00:00	00:00	00:00	
Május	7:31	2:42	00:00	2:28	00:00	7:01	
Június	1:37	0:32	00:00	0:25	7:13	00:00	
Július	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	
Augusztus	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	
Szeptember	7:48	3:05	00:00	00:00	00:00	00:00	
Október	00:30	00:00	00:00	1:04	4:09	31:59	
November	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	1:23:12	
December	00:00	00:00	00:00	00:00	00:07	1:07:19	
Összesen:	24:04	9:44	00:00	11:09	11:29	3:09:31	

- hír vagy időszerű politikai tartalmú műsorokat, amelyeknek időtartama nem haladja meg a harminc percet,
- tizennégy év alatti kiskorúakhoz szóló műsorokat, amelyek időtartama nem haladja meg a harminc percet,
- nemzeti ünnepek eseményeiről tudósító, vagy vallási, illetve egyházi tartalmú műsorokat.

Ez utóbbi két előírás megsértése nem fordult elő, viszont hír-, valamint időszerű politikai tartalmú műsört több esetben is megszakítottak a műsorszolgáltatók.

Filmmegszakítás

A filmalkotások reklámmal történő megszakításának korlátját a törvény 17.§ (6) pontja fogalmazza meg. Ennek értelmében a 45 percnél hosszabb filmalkotás – a szerzői jog jogosultjának engedélyétől függően – negyvenöt perces időszakonként egyszer szakítható meg. Ha a játékfilm, televíziófilm időtartama legalább húsz perccel hosszabb, kétszer vagy többször 45 perces időszaknál, akkor az további egy esetben megszakítható. A műsormegszakító reklámok között legalább húsz percnél kell elteltnie. A törvényi előírást tovább szigorította a Testület 484/1999. (X. 20.) számú határozata, melyben elvi élel kimondta:

1. A bemutatott filmalkotásoknak nem része az előző rész, az aznap vetítésre kerülő film, illetve a jövőben vetítésre kerülő rész tartalmi összefoglalója, tekin-

tet nélkül arra, hogy azokat a film eleje, illetve vége főcíme előtt vagy után sugározzák,

2. A bemutatott filmalkotások nem hosszabbodnak meg azzal, hogy a reklám előtti jelenet sugárzását a műsorszolgáltató megismétli,
3. A műsorszolgáltató megsérti az Rttv. 17.§ (6) bekezdését azzal, ha az eredetileg 45 percnél rövidebb, egy egészet képező filmalkotást két részre bontva „I. rész”, illetve „II. rész” címek alatt sugározza, és a két „rész” között reklámot tesz közzé.

Kimondta továbbá, hogy olyan esetekben, amikor a filmalkotás eredetileg is két elkülönülő részből állt, akkor a két rész között a műsorszolgáltató reklámot tehet közzé.

A fenti előírások betartását a Szolgálat havi rendszerességgel vizsgálja. Jogszértő módon jellemzően a 45 perc időtartam körüli filmekben közöltek reklámot a műsorszolgáltatók (**4. táblázat**). Ez azzal magyarázható, hogy e csoportba főleg a nagy népszerűségnek örvendő sorozatok, így például a szappanoperák tartoznak. (1998-ban több mint ezer, 1999-ben 80, 2000-ben pedig 75 esetben sértették meg a televíziók a fenti rendelkezést.)

4. táblázat

Filmek reklámmal történő megszakítása

Műsorszolgáltató	Vizsgált óraszám	Feltárt törvénysértések száma
TV2	264 db 45 perces film	73
RTL Klub	28 db 55 perces film	0
Magyar ATV	204 db 90 perces film	0
	26 db 100 perces film	2
	2 db 120 perces film	0
Összesen:	577	75

Reklámok tartalma

Alkoholtartalmú ital, fegyver, lőszer, robbanóanyag és vényköteles gyógyszer reklámozására külön szabályok vonatkoznak az Rttv. 13.§-ban megfogalmazottak szerint. A kereskedelmi és közszolgálati műsorszolgáltatásban alapvető különbségek vannak az ilyen típusú reklámok közzétételében. Közszolgálati csatornákon alkoholtartalmú ital egyáltalán nem reklámozható, kereskedelmi csatornákon pedig főműsoridőben nem adható le magas alkoholtartalmú ital hirdetése. További elvárás a kereskedelmi médiumokkal szemben, hogy kiskorúak számára készült gyermekműsorszámot közvetlenül megelőzően, illetve azt követően, vallási és egyházi szertartásokról készült műsorszámok, valamint a nemzeti ünnepekről való közvetítések előtt és után közvetlenül nem tehető közzé alkoholtartalmú ital reklámja.

Az Rttv. tiltja a fegyver-, lőszer-, robbanóanyag-, dohányáru-, valamint a gyógyászati eljárást népszerűsítő és orvosi rendelvényre igénybe vehető gyógyszerreklámok bemutatását is. Dohányáru- és fegyverreklámot nem észlelt a Szolgálat, ezzel szemben gyakran törvénytörtően közvetítettek gyógyszerreklámot a médiumok. 2000-ben a reklámkorlátok és -tilalmak közül nem a tartalmi, mint inkább a formai megjelenésére vonatkozó szabályok sérültek (15.§ (1) a) b) 183 esetben).

3.2. A helyi/körzeti és vezetékes műsorszolgáltatók vizsgálata a törvénytörtések tükrében

A 2000. év a helyi médiumok ellenőrzésében jelentős előrelépést hozott, hiszen a kontroll folyamatossá és teljessé vált. Megteremtődtek a feltételek ahhoz, hogy a helyi rádiók és televíziók mellett elkezdhessük a vezetékes műsorszolgáltatók vizsgálatát is (Függelék, 8-10. táblázat).

További változás, a hatósági munka mellett a Szolgálat tevékeny résztvevője az ORTT műsorszolgáltatókat segítő konzultációs munkájának. Ennek eredményeképpen a médiumok konkrét segítséget kaphatnak a Média törvény és a Testület elvi állásfoglalásainak alkalmazásához.

A Szolgálat elkészített egy adatbázist, amelyben naprakész nyilvántartást vezet a különböző műsorszolgáltatók vállalásairól. Kifejlesztett egy műsorfeldolgozó szoftvert is, amelynek segítségével a munkatársak egységes formátumban, nyolc témakör mentén mintegy száz kérdésre válaszolva végzik a műsorfigyelést. E szoftver révén hatékonyabbá, gyorsabbá, áttekinthetőbbé vált az ellenőrző és nyilvántartó munka.

Mintavétel, adatszolgáltatás

Az ORTT nem rögzíti a helyi és a vezetékes médiumok műsorait. A vizsgálatokra sorsolás útján választjuk ki a helyi médiumokat (**5. táblázat**). Alapelve, hogy az 50 ezer főnél nagyobb vételkörzettel rendelkező rádiókat, televíziókat évente legalább négyszer, a kisebbeket kétszer ellenőrizzük. A kábeles társaságokat minimum egy alkalommal „szemrevételezzük”.

5. táblázat

Helyi/körzeti és vezetékes műsorszolgáltatók vizsgálata

Műsorszolgáltató típusa	Vizsgálat óraszám	Feltárt törvénytörtések száma
Helyi/körzeti televíziók	816	457
Helyi/körzeti rádiók	1.204	555
Vezetékes műsorszolgáltatók	201	109
Összesen:	2.221	1.121

Sajnálatos, hogy a mintába sorsolt műsorszolgáltatók mintegy 10 százaléka nem tesz eleget adatszolgáltatási kötelezettségének (89.§ (1)). Az ellenőrzések – az országos figyelés tematikájával egyezően – elsősorban a főműsoridőben közvetített műsorszolgáltatásra koncentrálnak.

Reklámkorlátok és -tilalmak betartása a helyi/körzeti és vezetékes televízióknál

A televízió marketing célú felhasználása sokféle műsortípus révén történhet. A legegyszerűbb, és a műsoridőn kívül időbeli korlátozás nélkül közvetíthető, a képűjság. A második leggyakoribb forma a betűreklám, ami igen közkedvelt bemutatási forma olcsósága miatt. Ezek kapcsán nem leltünk hibákra, azonban a klasszikus megjelenési formák (blokk, szpot) számos problémás elemet tartalmaztak. Az egyik gyakran előforduló hiba a formai előírások betartásának hiánya vagy helytelensége. Ez utóbbit azt értjük, hogy magas számban közvetítettek a műsorszolgáltatók, például közérdekű közleményt klasszikus reklámfőcímek között. A reklám publikálásának egy összetettebb megoldása, amikor a népszerűsítendő termékről, szolgáltatásról valamilyen rövid, tömör közlés hangzik el a műsorszámokban, mint például a különböző játékokban a nyereményekről. Ennél is „kifinomultabb” és kevésbé direkt forma, amikor a marketingüzenet beépül a műsorszám cselekményébe (használt eszközök, igénybevett szolgáltatások, helyszínek stb.). Amennyiben ilyenkor a műsorszolgáltató nem jár el a megfelelő körültekintéssel, a Szolgáltatás a burkolt reklám fogalmi kritériumainak megvalósulását is vizsgálja.

A kereskedelmi televíziók, így a helyiek is, üzleti céllal jöttek létre, s jórészt hirdetési bevételeikből tartják fenn magukat. Ennek ellentmondani látszik, hogy a helyi műsorszolgáltatásban az óránként bemutatott reklámok időtartama meg sem közelíti a törvényben engedélyezett limitet (12 perc). A reklámok mennyisége, de tartalma sem tükrözi vissza az országos műsorszolgáltatóknál kialakult trendet. Tapasztalataink szerint többségében helyi cégek, intézmények jelennek meg hirdetőként. A reklámok tartalmi vizsgálata kimutatta, hogy törvényellenes magatartást viszonylag ritkán követnek el a helyi televíziók: választási időszakon kívüli politikai hirdetést (egy esetben), magas alkoholtartalmú italt főműsoridőben (tíz esetben), vényköteles gyógyszert (négy esetben) és fegyverboltot (egy esetben) népszerűsített reklám.

Reklámkorlátok és -tilalmak betartása a helyi/körzeti és vezetékes rádióknál

A rádióreklám – jellegénél fogva – különböző hanghatásokkal (szöveg, zene stb.) gyakorol befolyást a hallgatókra. Ezek alkalmazására azonban eltérő lehetőségek nyílnak a rádióreklámok fajtáitól függően. Vizsgálataink eredményei azt mutatták, hogy a helyi médiumok a legegyszerűbb hatásmechanizmusokat választották reklámjaik készítésekor, a műsorvezető egyszerűen beolvassa a hirdetéseket, közleményeket, felhívásokat. Ebből a reklámozási módból egyenesen következik két – tipikus és tömegesen előforduló – jogsértés. Az egyik, hogy a különböző

reklámközlések formailag nem felelnek meg az Rttv. 15.§ (1) a) b) pontjában előírtaknak, a másik különösen az „egyszemélyes” rádiókra jellemző, miszerint a politikai hírt és a reklámot ugyanaz a személy közli a hallgatósággal, ezt pedig az Rttv. 10.§ (4) tiltja.

A helyi rádióknál is bevett gyakorlat, hogy reklámjaikat a reggeli főműsoridőben közvetített zenés, tájékoztató műsor idejére koncentrálják. Emiatt mind többször fordul elő, hogy nem tartják be az Rttv. 17.§ (3) és (5) pontjában foglaltakat, az ún. 20 perces szabályt. Mindezek ellenére reklámidő-túllépést alig tapasztaltunk a rádiók között. Ezt az is elősegíti, hogy a hagyományos reklám keretei között is megjelentethető információkat a műsorszolgáltatók zöme szponzorúzenetként tálalja.

Burkolt reklám mind a televíziók, mind a rádiók esetében legtöbbször az ún. PR-műsorok kapcsán merült fel. A törvény nem rendelkezik a PR tevékenység megjelenésének korlátjairól, azonban a 258/1997. (XI. 5.) számú határozat 1.4. pontja úgy fogalmaz: PR tevékenység közlésekor a rekláma és a burkolt reklámra vonatkozó törvényi és testületi előírások az irányadóak.

Támogatott műsorszámok

Az Rttv. 18.§ (1)-(6) szabályozza a kereskedelmi televíziókban és rádiókban közölhető szponzorációs tevékenység mikéntjét. Vizsgálataink azt mutatták, hogy a támogatás megjelenítésében sok a hibás elem. A helyi médiumoknál feltárt jogsértések több mint fele a 18.§ (2) és 18.§ (4) rendelkezést érintette. A leggyakoribb hiba az volt, hogy a szponzorok reklámértékű információkkal jelentek meg a műsorszámok előtt és után. Ugyancsak gyakran fordult elő, hogy magában a műsorban is helyet kaptak a támogatók. Tapasztalataink szerint, a helyi médiumoknál a szponzorálás célja leginkább a reklám „üzenetéhez” hasonlítható, és kifejezetten egy-egy cég tömegkommunikációs publicitását hivatott teljesíteni. A támogatás lehetőségei helyi viszonylatban sokkal tágabbak, mint az országos médiumok által preferált sport vagy kulturális szféra. Gyakorlatilag minden műsorszámhoz igénybe vesznek szponzort. Nem kivétel ez alól sok esetben a politikai hírműsor sem, pedig ennek támogatását a törvény 18.§ (5) kifejezetten tiltja.

Tipikus hiba, hogy a műsor támogatott jellegét nem a törvényben előírt módon, a műsorszám előtt vagy után közvetlenül jelzik, hanem szabályos reklámfőcímeikkel keretezve, a műsor közelében lévő reklámszpotban közlik. Ezzel nyilvánvalóan a támogatási szabályokban foglalt megsértését szeretnék áthidalni, de ez a megoldás rossz. A támogatott műsorszám előtt vagy után közvetlenül ki kell fejezni azt a tényt, hogy a műsor elkészítése üzleti kapcsolat révén valósult meg. Ez egyfelől segít a nézőnek/hallgatónak a tájékozódásában (a műsor mely részeit tekintse kereskedelmi információnak), másfelől a támogatásra vonatkozó összes törvényi előírás teljesülése csak e tény közlése után kérhető számon. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a szponzoráció tényének közlése törvényileg előírt kötelezettség. A Médiatörvény támogatásra vonatkozó előírásainak betartása mellett szigorítják a támogatás feltételeit a Testület e tárgyban hozott elvi állásfoglalásai is (lásd: 279/1997. (XI. 25.), 280/1997. (XI. 26.),

428/1998. (XI. 11.), 147/1999. (IV. 14.) ORTT határozat). Ezekben a támogatott esemény, a „névszponzoráció”, az együttműködési szerződések tartalma, az összetett műsorszámok támogathatósága, a kulturális esemény, a promóció és szponzoráció kapcsolata, valamint a sportesemények támogathatósága került részletesen szabályozásra.

Feltétlenül említést érdemel az a gyakori hiba, amikor a támogatás ténye nem egy műsorszámra, hanem a nap teljes műsorfolyamára vonatkozik. Az ilyen megjelölést jogsértőnek tekinti a Szolgálat, hiszen támogatni csak műsorszámot lehet.

Végül fel kell hívni a figyelmet azokra az esetekre, amikor a szponzoráció valamely hibás közlése a burkolt reklám fogalmát is kimeríti. A támogatás legegyszerűbb formája, amikor az adott műsorszám előtt vagy után közlik a támogatás tényét, majd bemutatják a szponzor reklámját. Ugyanakkor e formának létezik egy sokkal összetettebb változata is, amikor – például játékok, receptek, könyv- és lapszemlék esetében – a szórakoztató elemek vagy a hasznos közlendők közé épül be a szponzor érdekeit szolgáló információ.

2000. novemberétől kezdődött el külön vizsgálat keretében a közműsorszolgáltatók (három helyi, tíz vezetékes) ellenőrzése. Ennek fő célja feltárni, a közműsorszolgáltatási szerződésben foglaltakat mennyiben tartják be a médiumok. Az eddigi ellenőrzések tapasztalata szerint az érintettek a törvény és a szerződésük alapján készítik, közvetítik műsoraikat.

(A helyi/körzeti és vezetékes médiumoknál lefolytatott vizsgálatokról, a feltárt jogsértésekről 16. sz. melléklet nyújt bőséges információt.)

Összegzés

A helyi rádiók és televíziók ellenőrzése során feltárt jogsértések azt bizonyították, hogy lassan bár, de beérik a Szolgálat 1998-ban elkezdett, majd 1999-től folyamatosan végzett munkája. A vizsgálatok száma a megelőző évhez képest megduplázódott, a feltárt jogsértések száma (1121) viszont – arányaiban és abszolút értékben is – csökkent (1999-ben 950 törvénytisztelt regisztráltunk, a vizsgált műsoridő pedig 1124 órányi volt). Az ellenőrzési, szankcionálási, konzultációs munkán túl, e csökkenésben minden bizonnyal közrejátszott, hogy munkatársaink több alkalommal is részt vettek különböző – a helyi médiumokat tömörítő – szervezetek konferenciáin, megbeszélésein, ahol a Médiatörvény egyes rendelkezéseire és a testületi határozatok értelmezéséhez nyújtottak segítséget, megközelítőleg 200 helyi műsorszolgáltatónak. Ezek nem a már kész műsorszámok „cenzúrázását” jelentették, sokkal inkább a műsorkészítéshez fontos előírások között segítettek eligazodni.

Együttműködés a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel

A Szolgálat – egy 1999-ben kötött együttműködési megállapodás alapján – havonta összegyűjti azokat az országos médiumok műsorán szereplő reklámokat a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség számára, amelyek tartalmuk miatt a Médiatörvény, valamint az 1997. évi LVIII. törvény a gazdasági reklámtevékenységről jogforrások rendelkezéseibe ütköznek. 2000-ben ez a „gyűjtemény” megközeli-

töleg 1500 reklámszpotot tartalmazott. A legtöbb problémát évek óta a gyógyszerreklámok jelentik, s ebben az elmúlt esztendő sem hozott változást. A Szolgálat az országos médiumok vizsgálata során havonta átlagosan 8-10 jogsértő reklámot szűr ki.

Konzultációs fogadóórák

A műsorszolgáltatók többször és több helyen hangot adtak fenntartásuknak, hogy a törvényi előírások értelmezése sok bizonytalanságot hordoz, alkalmazásuk a gyakorlatban (a műsorkészítésben) nehézkes. A műsorszolgáltatók által igényelt segítség egybecsengett az ORTT kezdeményezésével, amelynek eredményeként 2000. szeptemberétől rendszeres konzultációs lehetőséget biztosít a televízióknak, rádióknak. Az elmúlt évben négy összejövetelre került sor, melyeken 45 műsorszolgáltató képviseltette magát. A konzultációkon kiemelt témaként szerepelt a burkolt reklám, a támogatási szabályok, a reklámkorlátok és -tilalmak törvényi előírásainak értelmezése, valamint a televíziós műsorok erőszaktartalma.

4. Kiegyensúlyozottság és tárgyilagosság az MTI hírszolgáltatásában

Az 1996. évi CXXVII. törvény előírja, hogy az ORTT annak tükrében vizsgálja a Magyar Távirati Iroda hírszolgáltatási tevékenységét, mennyire teljesíti a törvény által előírt közszolgálati feladatokat, illetve hogyan érvényesül kiadásában a kiegyensúlyozott és tárgyilagos tájékoztatás. Ennek keretében a Műsorfigyelő és -elemző Szolgálat a szeptember 25-e és október 1-e közötti időszakot elemezte kvantitatív tartalomelemzéssel az MTI Belpolitikai Hírlevél, Parlamenti Hírlevél és Országos Sajtószolgálat című kiadványaiban megjelent híryanagok alapján. Az időszak kiválasztásánál szempont volt, hogy a vizsgált hét egybeessen a parlament plenáris ülésével.

A felmérés a kiadványokban publikált híradások azon részére terjedt ki, amelyek magyar vonatkozású bel- és külpolitikai vagy közéleti eseményekről számoltak be, illetve amelyekben a kormány vagy magyarországi politikus előfordult. A vizsgált hét alatt 889 magyar vonatkozású, politikai tudósítást regisztráltunk. A híradásokban összesen 1901 szereplést rögzítettünk, amelyből 927 magyar politikushoz kötődött.

A hírek tartalmi jellemzői

A híradások leggyakrabban a gazdasági helyzettel (32%) és a belpolitikai problémákkal (18%) foglalkoztak – e két témakört összességében a tudósítások fele érintette. Az MTI ezeken kívül a kultúra, egyházak, média témaköréről (17%), a kormányzat gazdaságpolitikájáról (14%), a magyar külpolitikáról, (12%) és az önkormányzatok tevékenységéről (10%) tudósított sűrűn (**1. táblázat**).

1. táblázat
A híradások témái (egy tudósítás több témát is érinthet)

	a témakört érintő híregységek aránya (%)			
	Belpolitikai Hírlevél	Parlament Hírlevél	Országos Sajtószolgálat	összesen
Gazdasági helyzet	29	35	27	32
Belpolitika	22	14	30	18
Kultúra, egyházak, média	19	17	12	17
kormány gazdaságpolitikája	10	18	5	14
külpolitikai kapcsolatok	12	12	7	12
önkormányzatok tevékenysége	13	9	4	10
bírósági ügyek	11	3	14	7
szociális szféra	6	7	12	7
bűnözés	4	7	1	6
parlament tevékenysége	2	7	5	6
közéleti botrányok	3	4	11	5
természeti, ipari katasztrófák; balesetek	6	3	3	4
rendvédelmi szervezetek helyzete	2	4	2	4
pártok viszonya, ügyei	5	2	3	3
kormány tevékenysége	2	1	9	2
kormányzat-ellenzék viszonya	1	1	1	1
egyéb, nem besorolható témák	4	10	20	9

A közleményeket abból a szempontból is vizsgáltuk, hogy milyen gyakran tartalmaztak olyan információkat, amelyek az ország szempontjából sikeresnek értékelhető eseményekről, történésekről számoltak be, illetve mennyiben tartalmaztak ellenkező értelmű, azaz kudarcról szóló közleményeket (**1. ábra**).

A hírek 83 százaléka semlegesnek bizonyult, azaz több mint négyötöde sem kudarc-, sem pedig siker jellegű információt nem közölt. Az adatok szerint a sikertartalmú híryanagok aránya (13%) lényegesen meghaladta a kudarc tartalmúakét (4%).

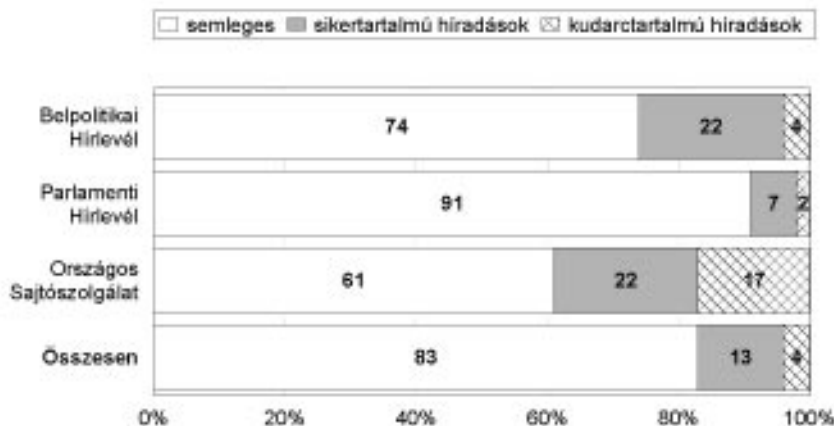
Siker- és kudarc tartalom szempontjából azonban jelentős eltérések mutathatók ki az MTI kiadványai között. A Parlamenti Hírlevél többségében semlegesnek tekinthető, híreinek zöme (91%) sem kudarcról, sem pedig sikerről nem számolt be. Lényegesen alacsonyabb volt a neutrális információk aránya a másik két kiadványban. A Belpolitikai Hírlevél tudósításainak háromnegyede (74%), az Országos Sajtószolgálat híreinek pedig kevesebb, mint kétharmada (61%) értékelhető semlegesnek.

Az általános siker- és kudarc tartalom dimenzió mentén a fontosabb témaköröket is besoroltuk. Az eredmények arra utalnak, hogy a leggyakoribb kérdéscsoportokon belüli siker- és kudarc arányok többé-kevésbé megfeleltek az általános tendenciáknak (**2. ábra**).

1. ábra

Siker- és kudarctartalom az MTI híradásaiban

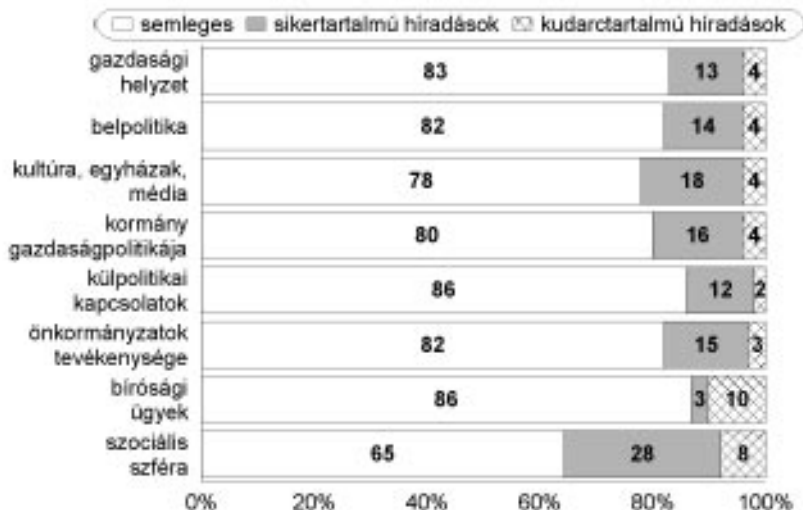
a hírek százalékában

2. ábra

A fontosabb témakörök siker- és kudarctartalma az MTI híradásaiban

a hírek százalékában

3. ábra

Kivétekként két témacsoport emelhető ki: a bírósági ügyek és a szociális kérdések. Előbbi abban tért el az átlagosnak mondható arányoktól, hogy itt a kudartartalmú információk hányada (10%) meghaladta a sikertartalmúakét (3%). Utóbbinál pedig a sikerekről beszámoló híryananyagok aránya az átlagnál lényegesen magasabb volt (28%), akárcsak a kudartartalmúaké (8%).

A híradások szereplői

A MTI közleményeiben megjelent szereplőket intézményi kötődésük alapján is feltérképeztük. Arra kerestük a választ, milyen lehetőséget kaptak álláspontjuk ismertetésére a politikusok és a „civil” szereplők. A hírek alakítóinak fele-fele magyarországi politikus (49%), illetve egyéb személy (51%) volt. Ezen megoszlás háttérében viszont a kiadványok jól kimutatható különbözősége húzódik meg. Természetesnek tekinthető, hogy a Parlamenti Hírlevélben a szereplők közel kétharmada (60%), a másik két periodikában pedig csak egyharmada (30%) volt országos vagy helyi politikus (**3. ábra**).

A szereplők megoszlását az egyes témakörökkel kapcsolatban is elemeztük. Nem meglepő, hogy a politikusok súlya az átlagnál jóval magasabb volt a parlament tevékenységével (85%), a kormány gazdaságpolitikájával (71%) vagy az önkormányzatok tevékenységével (65%) foglalkozó híradásokban. Ugyanakkor előfordulásuk a közéleti botrányokkal (67%) összefüggésben is felülreprezentált volt. „Civil” aktorok a bírósági esetek (65%), valamint a kultúra, az egyházak és a média kapcsán (62%) jelentek meg az átlagnál gyakrabban (**2. táblázat**).

2. táblázat

A politikusok és a „civil” szereplők megoszlása az egyes témakörökön belül (%) (egy tudósítás több témát is érinthet)

	magyarországi politikusok	„civil” szereplők	összesen
gazdasági helyzet	57	43	100%
belpolitika	49	51	100%
kultúra, egyházak, média	38	62	100%
kormány gazdaságpolitikája	71	29	100%
külpolitikai kapcsolatok	50	50	100%
önkormányzatok tevékenysége	65	35	100%
bírósági ügyek	35	65	100%
szociális szféra	60	40	100%
bűnözés	49	51	100%
parlament tevékenysége	85	15	100%
közéleti botrányok	67	33	100%
természeti, ipari katasztrófák; balesetek	9	91	100%
rendvédelmi szervezetek helyzete	67	33	100%
pártok viszonya, ügyei	91	9	100%
kormány tevékenysége	73	27	100%
kormányzat-ellenzék viszonya	94	6	100%
Átlag	49	51	100%

Az írott és elektronikus médiumok híradásainak vizsgálatakor az egyik legfontosabb mutató a parlament szemben álló erőinek szereplési aránya. A következőkben arra keressük a választ, hogy a parlamenti politikusok között (akik az összes szereplő 39 százalékát tették ki) milyen arányban képviselték magukat az egyes pártok, illetve a kormányzat. Itt jegyezzük meg, hogy különbséget kell tenni az ún. médiakép (vagyis amit a média a szereplő intézményi kötődéséről közlése, amit mond róla) és a tényleges pártkötődés (a szereplő nyíltan vállalt, köztudott hovatarozása) között.

Az eredmények arról tájékoztatnak, hogy a különböző pártokhoz tartozó politikusok médiaképe és tényleges pártkötődése között alig volt eltérés az MTI híreiben. Ez arra utal, hogy a szerkesztők igyekeznek pontosan definiálni a tudósítások szereplőinek tényleges pártkötődését, ha pedig ez el is marad, az csak „véletlenül történik”, nem emelhető ki olyan politikai erő, amelynek képviselői az átlagnál gyakrabban szerepelnének „rejtett” pártkötődéssel (**4. ábra**).

A hírügynökségi közleményekben tárgyalt történések alakítói legnagyobb számban a kormány tagjai voltak (27%, illetve 30%). A pártok között az MSZP állt az élen (21%, illetve 22%), de nem sokkal maradt el tőle a legnagyobb kormánypárt, a Fidesz-MPP sem (18%, illetve 19%). Az MSZP és a vezető kormánypárt körülbelül kétszer annyi szereplővel volt jelen a tudósításokban, mint a többi parlamenti párt együttesen (**4. ábra**). Összességében, a politikusok szük

4. ábra

kétharmada a kormányzati oldalt, több mint egyharmada pedig az ellenzékot képviselte. A két oldal megoszlása hasonlóan alakult, akár a médiakép szerinti besorolást, akár a tényleges pártkötődés szerinti besorolást vesszük figyelembe.

Az általánosnak nevezhető kétharmad-egyharmados kormányzati, illetve ellenzéki szereplési arány a témakörök jelentős részében is érvényesült. A kormányzat fölénye csupán a bírósági ügyekkel (78%), a külpolitikával (77%) és az önkormányzatok tevékenységével (75%) kapcsolatos tudósításokban volt az átlagosnál magasabb. Ezzel szemben a bűnözésről (53%) és a közéleti botrányokról (45%) beszámoló hírekben az ellenzéki politikusok szerepeltek az átlag fölött (**3. táblázat**).

A két politikai oldal véleményét hasonló módon kezelte a hírügynökség. A kormányzatot és az ellenzékot képviselők között nem volt eltérés abból a szempontból, hogy a tudósítások teljes egészében (szó szerint), illetve részleteiben idézték véleményüket, vagy csak az újságíró interpretálásában jelentek meg (**5. ábra**).

Az MTI és az elektronikus médiumok híreinek összevetése

Az MTI kiadványait rendszeresen eljuttatja az írott és elektronikus médiumok szerkesztőségeihez. Feltehető, hogy a televíziós és rádiós hírműsorok készítői munkájuk során erre is támaszkodnak. Ezért néhány paraméter mentén összehasonlítottuk a hírműsorok és az MTI szerkesztési gyakorlatát. Természetesen ez csak tájékoztató jellegű lehet, hiszen a hírműsorok esetében egy hét alatt nem áll rendelkezésre szükséges mennyiségű híregység megalapozott következtetések levonásához.

3. táblázat

Parlamentí politikusok megoszlása az egyes témakörökön belül, százalékban

	parlamentí dimenzióban elhelyezhető politikusok		
	kormány	ellenzék	összesen
gazdasági helyzet	60	40	100%
belpolitika	58	42	100%
kultúra, egyházak, média	68	32	100%
kormány gazdaságpolitikája	60	40	100%
külpolitikai kapcsolatok	77	23	100%
önkormányzatok tevékenysége	75	25	100%
bírósági ügyek	78	22	100%
szociális szféra	63	37	100%
bűnözés	47	53	100%
parlament tevékenysége	59	41	100%
közéleti botrányok	55	45	100%
természeti, ipari katasztrófák; balesetek	100	0	100%
rendvédelmi szervezetek helyzete	58	42	100%
pártok viszonya, ügyei	50	50	100%
kormány tevékenysége	74	26	100%
kormányzat-ellenzék viszonya	42	58	100%
Átlag	62	38	100%

5. ábra

Kormányzati és ellenzéki politikusok véleményének idézése az MTI híradásaiban

százalékban

Az MTI magyar vonatkozású politikai/közéleti híryanagjai leggyakrabban az ország gazdasági helyzetét érintették (32%). Ebben a tekintetben nem volt különbség, hiszen a hírműsorok együttesen műsoregységeik ugyancsak harmadában foglalkoztak ezzel a témával. Ezen belül azonban a Duna Televízió Híradója (21%) és a Kossuth Déli Krónikája (20%) kevesebb figyelmet szentelt a gazdasági kérdéseknek, viszont az Esti Krónikában (48%) és az RTL Híradójában (44%) gyakrabban találkozhatott a közönség gazdasági témájú híradásokkal (4. táblázat).

Az MTI híryanagjának mindössze 6 százaléka kapcsolódott a bűnözéshez, a hírműsoroknál ezzel szemben jóval gyakrabban (17%). Legnagyobb arányban az RTL Klub Híradójában (28%), a Sláger Rádióban (22%), az Esti Krónikában (21%) és a Tényekben (20%) fordultak elő ilyen tartalmú tudósítások. A Távirati Iroda tudósításainak ugyancsak 6 százaléka állította középpontjába a parlament tevékenységét, míg a hírműsorok kétszer ilyen gyakran (12%). Ez a különbség elsősorban az Esti Krónikának (21%), a Reggeli Krónikának (15%), a Danubius Rádiónak (14%) és az RTL Klub Híradójának (12%) köszönhető. A hírügynökségi közlemények 5 százaléka közéleti botrányokhoz kötődött. A hírműsorokban e témakör is valamivel gyakrabban szerepelt (9%), különösen a Tényekben (16%), a Reggeli (15%) és az Esti Krónikában (14%), valamint az RTL Klub Híradójában (15%). A kultúra, egyházak, média eseményei az MTI egyik leggyakrabban érintett kérdésköre volt (17%). A hírműsorok viszont lényegesen ritkábban közöltek ilyen tartalmú információkat (9%). A témakör jelentősége csak a Duna Televízióban (16%) és a Déli Krónikában (14%) közelítette meg a három kiadvány átlagát. A többi kategóriában nem volt kimutatható releváns eltérés az MTI és a hírműsorok napirendje között.

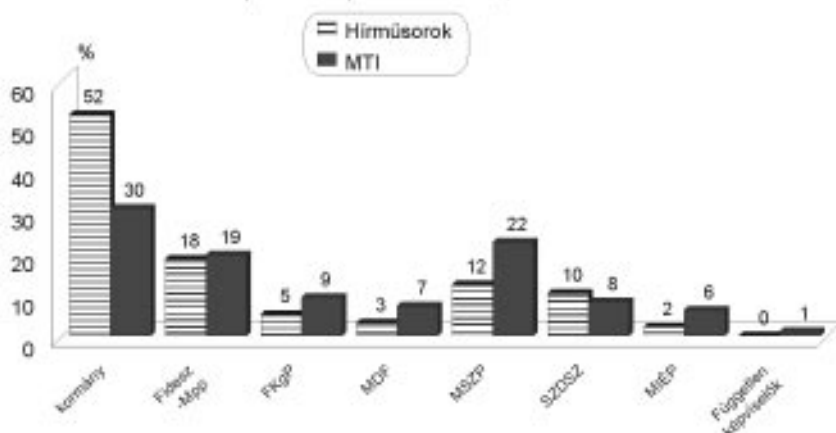
A parlamenti politikusok médiahasználatában jelentős eltérés volt a hírműsorok és az MTI között. Miközben a Távirati Irodánál a parlamenti dimenzióban elhelyezhető politikusok 30 százaléka képviselte a kormányt, addig a hírműsorokban ugyanez az érték meghaladta az 50 százalékot – ezzel párhuzamosan az egyes pártok szereplési arányai természetesen lecsökkentek. A legnagyobb eltérés az MSZP esetében tapasztalható: az MTI híradásaiban megjelenő parlamenti politikusok ötöde a szocialistákat (22%) képviselte, a hírműsorokban viszont csak tizede (12%) **(6. ábra)**.

Fentiekből következően, a politikusok pártkötődés szerinti megoszlása erőteljesebb kormányzati túlsúlyt mutat a hírműsorokban. A hírügynökségi tudósításokban a politikusok kétharmada (65%) a kormányzatot vagy a koalíciós pártok valamelyikét képviselte, a hírműsorokban viszont háromnegyedét (77%) **(7. ábra)**.

6. ábra

Parlamenti politikusok szereplési aránya a tényleges pártköötődés szerint

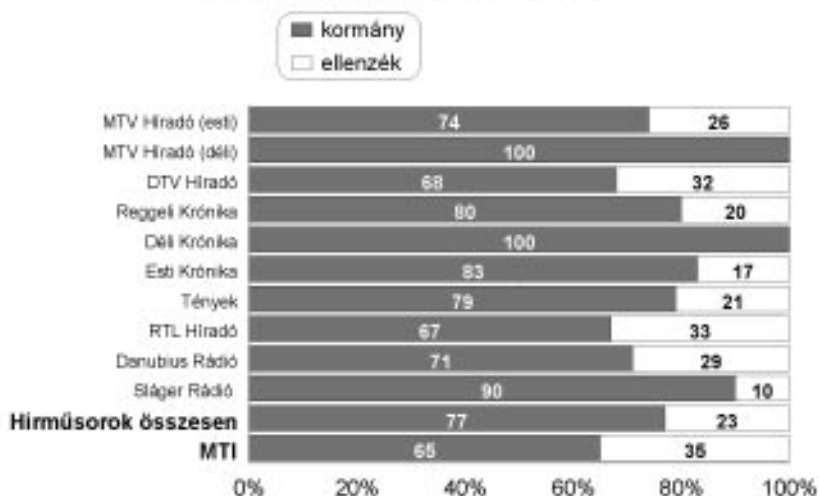
a parlamenti politikusok között, százalékban

7. ábra

Kormányzati és ellenzéki politikusok megoszlása

a parlamenti politikusok között, százalékban

5. Erőszak és brutalitás a műsorokban

Az erőszak képeinek akkora tömege még sohasem vett körül bennünket, mint napjainkban. A televízió képernyőjéről az agresszív cselekmények szakértelemmel megtervezett ábrázolásai árasztanak el bennünket⁸. Az a közhely, miszerint a televízió azt adja a nézőknek, amit azok kívánnak, igencsak megtévesztő. Hiszen a többi médiummal ellentétben a televíziózás tulajdonképpen egy rituálé, vagyis az emberek napi időrendjük alapján nézik a tévét, nem pedig a műsor szerint. A nézettséget nem annyira a műsor minősége, sokkal inkább a műsor sugárzásának időpontja, az előző műsor, valamint az határozza meg, hogy mi más látható ugyanabban az időpontban a többi csatornán.

Azok a szerepek, amelyekbe a gyermekek ma belenőnek, már nem a családi otthonban kialakuló, a lakóhely és a környezet által formált, közösségi igényeket kifejező szerepek, hanem egy komplex, globalizált tömeggyártásnak és marketingnek a termékei. A televíziós erőszak (definíciója szerint olyan fizikai cselekvés, amely sérülést vagy halált okoz, illetve azzal fenyeget) szerves része a fenti rendszernek. El kell fogadni, hogy az erőszak bemutatása nem szükségszerűen negatív jelenség. Akadnak véres jelenetek a mesékben, vér folyik a mitológia legendáiban és Shakespeare darabjaiban is szerepelnek gyilkosok. Ezekkel ellentétben a televízióban táltal erőszak egyfajta dramaturgiai futószalagon készül. Ez a „vidám erőszak” hidegvérű, gyors, fájdalommentes és gyakran látványos, ám általában üres és híján van a tragédiák katartikus hatásainak. A „vidám erőszakot” tartalmazó film mindig happy end-del végződik. Arra tervezték, hogy szórakoztasson, nem arra, hogy felkavarja a nézőket, az a funkciója, hogy a közönséget megfelelően fogékony hangulatba hozza a következő reklám előtt. Az erőszakos filmek elterjedésének magyarázata az is, hogy ezek bármilyen nyelven érthetőek, bármely kultúrába beleillenek.

Az alábbiakban három, üzenetrendszerében jól elkülöníthető műsortípus erőszakvizsgálatát mutatjuk be. Az elsőben a kereskedelmi televíziók kétheti, nem zenés fikciós műsorkínálatát elemezzük az erőszak prezentálása szemszögéből. A második a hírműsorokban bemutatott borzalmakat veszi górcső alá. (É nem fikciós műfaj feltérképezését az teszi indokolttá, hogy a hírműsorokban a valós élet eseményeit mutatják be, így a nézők szemében megjelenő erőszak különösen hiteles.) Harmadik példánkat a műsorelőzetesekben bemutatott agresszió jelentí, amelynek érdekessége, hogy ezekben a rövid műsorokban az erőszak olyan gyors egymásutánisága mutatható ki, amelyből szinte sohasem derül ki a néző számára, hogy ki volt az áldozat, ki a tettes, s hogy mi motiválta, vagy volt-e egyáltalán motivációja az erőszaknak?

⁸ George Gerbner, A média rejtett üzenete, Osiris, 2000.

5.1 Az erőszak prezentációja az RTL Klub és a TV2 nem zenés fikciós műsoraiban

Az ORTT Műsorfigyelő és -elemző Szolgálat tartalomlelemzéses módszerrel vizsgálta az RTL Klub és a TV2 műsorkínálatának erőszak tartalmát. A kutatás a tévécsatornák nem zenés fikciós műsoraiba – köztük a gyermekműsorokra –, valamint ezek promócióira terjedt ki. Az elemzési időszak mindkét adó esetében egy nyári (2000. július 24–30.) és egy őszi hetet (2000. november 6–12.) foglalt magában.

Az erőszak mértékének vizsgálata a televíziós műsorkínálatban, valamint az erőszak-ábrázolás hatásának értékelése a médiakutatások és pszichológiai vizsgálatok gyakori témája. Ezek az elemzések számos érvelést vonultatnak fel az agresszivitást bemutató televíziós műsorok erőszakot gerjesztő hatása mellett. Ugyanakkor egy sor vizsgálati eredmény cáfolja, de legalábbis árnyalja a médiabeli erőszak és a nézők agresszív viselkedése közötti közvetlen kölcsönhatás létezését.

Ez utóbbi álláspontok legtöbbször azzal érvelnek, hogy az erőszakos műsorok a nézők agresszivitását nem feltétlenül növelik, a hatás szorosan függ a bemutatott agresszív aktusok realitásától és az ábrázolás valóságosságától.

A médiabeli erőszak hatásának vizsgálata nem volt a kutatás feladata. A tartalomlelemzés célja az volt, hogy a két kereskedelmi csatorna fent megjelölt műsorszámokban megmérje az erőszakos műsorszámok előfordulásának mértékét, illetve felvázolja az agresszivitás ábrázolásának legfontosabb jellemzőit. Így nem foglaltunk állást azzal kapcsolatban, hogy a műsorokban tapasztalható agresszivitás miképpen befolyásolja a nézői csoportokat.

A vizsgálat mintája

A két kereskedelmi televízió összesen 1365 (295 óra) műsorszám került be a vizsgálati mintába. Az elemzett műsorok közül 553 (160 óra) a TV2-n került adásba, 812-t (135 óra) pedig az RTL Klub sugárzott. Vizsgálatunk nem valamennyi műsorra, hanem csupán a nem zenés fikciós műsorokra terjedt ki, ide értve a gyermekműsorokat is. Ezek promócióit is rögzítettük és elemeztük. E műsorok a tévécsatornák heti műsoridejének több mint felét tették ki.

A nem zenés fikciós műsorok legnagyobb hányadát mindkét csatornán a filmsorozatok jelentették (**1. táblázat**). A TV2 a két vizsgált héten összesen 82 órán át, az RTL Klub pedig 67 órán keresztül sugárzott valamilyen filmsorozatot. Szembetűnő, hogy az RTL-en a nézők éppen kétszer annyi ideig láthatták a csatorna valamely elemzésbe került műsorának promócióját, mint a TV2 esetében (TV2: 5 óra, RTL: 10 óra).

1. táblázat:**A vizsgált műsортípusok hossza összesen, órában $N = 1365$**

	TV2	RTL Klub
Egyestés mozifilm, játékfilm, tévéfilm	55	44
Filmsorozat	82	67
Rajzfilm gyerekeknek	17	13
Rajzfilm felnőtteknek	1	0,1
Promóció	5	10
Mozifilm reklámja	0,0	0,2
Egyéb ⁹	-	2
Összesen	160	135

Erőszakos műsorszámok a TV2 és az RTL Klub műsorszerkezetében

A kutatás legfontosabb célja az volt, hogy a kereskedelmi csatornák fikciós műsorkínálatában az erőszakos cselekmények és események jellemzőit felvázolja. Egy műsorrészt abban az esetben értékeltünk erőszakosnak, amennyiben olyan eseményt mutatott be, amelynek során:

- emberekben, állatokban, környezetben, tárgyakban károk, sérülések keletkeztek,
- az erőszak áldozata vagy „forrása” emberi szereplő, illetve humanizált szereplő volt,
- erőszakosnak tekintettük továbbá azokat a jeleneteket, amelyekben az erőszakra utaló magatartás vagy fenyegetés nem érte el célját (verbális erőszak)¹⁰.

Az eredmények értékelésekor először arra kerestük a választ, hogy az egyes műsортípusok mekkora hányada tartalmazott erőszakot. A kutatás alapegységét a műsorszámok jelentették. Ebben a szakaszban nem vettük figyelembe, hogy egy erőszakos műsorszám hány jelenetében került sor agresszió prezentálására.

Az RTL Klub műsorai között kisebb hányadot képviseltek az erőszakos aktust nem tartalmazó műsorszámok (**1. ábra**). E csatorna műsoregységeinek egyharmadában nem volt jelen semmilyen formában agresszivitás, a TV2 esetében ugyanez az arány 41 százalékot tett ki. Utóbbi csatorna műsorszámainak 8, az RTL Klub-énak 6 százaléka csak verbális erőszakot mutatott be. A TV2 programjainak felében (51%) verbális erőszakon kívül más agresszív eseménysorozat is látható a nézők, az RTL műsorainak viszont már 61 százalékáról mond-

⁹ Az RTL Klub Kölyökidő című műsorának stúdiófelvételeit az egyéb kategóriába soroltuk.

¹⁰ Jelenetnek az egy eseménysort bemutató műsorrészeket tekintettük, a vágások, plán-váltások számától függetlenül.

ható el ugyanez. A különbség elsősorban a nyári időszak tendenciáival magyarázható. Ekkor a TV2 műsorainak 51 százaléka hordozott erőszakot tartalmat, az RTL Klubnál viszont 71 százaléka. Az őszi héten az erőszakot tartalmazó műsorok aránya lényegében azonos volt (TV2: 66%, RTL: 63%).

Mindkét csatornán az egyestés filmek között találtunk leggyakrabban verbális erőszakon kívül más agresszív eseményeket is bemutató részeket (**2. táblázat**). Amíg azonban az RTL Klub játékfilmjeinek 96 százaléka volt erőszakos, a TV2-nek „csak” háromnegyede (72%). Szembetűnő, hogy míg a TV2 gyermekrajzfilmjei a csatornára jellemző átlagnál kevesebb agresszivitást hordoztak (30%), addig az RTL-n sugárzottak a rá jellemző átlagnál is gyakrabban prezentáltak valamilyen erőszakot (72%).

2. táblázat: Az erőszak előfordulásának aránya műfajok szerint, százalékban N= 1365

	nincs erőszak		csak verbális erőszak		verbális és egyéb erőszak is	
	TV2	RTL Klub	TV2	RTL Klub	TV2	RTL Klub
Egyestés mozifilm, játékfilm, tévéfilm	22	1	6	3	72	96
Filmsorozat	52	38	8	12	40	50
Rajzfilm gyerekeknek	64	28	6	0	30	72
Rajzfilm felnőtteknek	78	0	11	0	11	100
Promóció	34	32	9	6	57	62
Mozifilm reklámja	50	20	-	-	50	80
Egyéb	-	100	-	-	-	-
Összesen	41	33	8	6	51	61

Az erőszak nézőkre gyakorolt hatásának vizsgálata egy külön tanulmány feladata lenne, jelen kutatás keretében e kérdés taglalására nem keríthettünk sort. Az azonban könnyen belátható, hogy a tévécsatornák műsorait az egyes napszakokban különböző összetételű nézői csoportok kísérik figyelemmel. Nyilvánvalóan több gyermek szembesül a műsorok erőszakos jeleneivel a délelőtti, kora délutáni időpontokban. Éppen ezért arra is választ kerestünk, milyen különbségek vannak az erőszakos műsorok gyakoriságában az egyes napszakokban. A vizsgálat e szakaszában az alábbi időszakokat különböztettük meg:

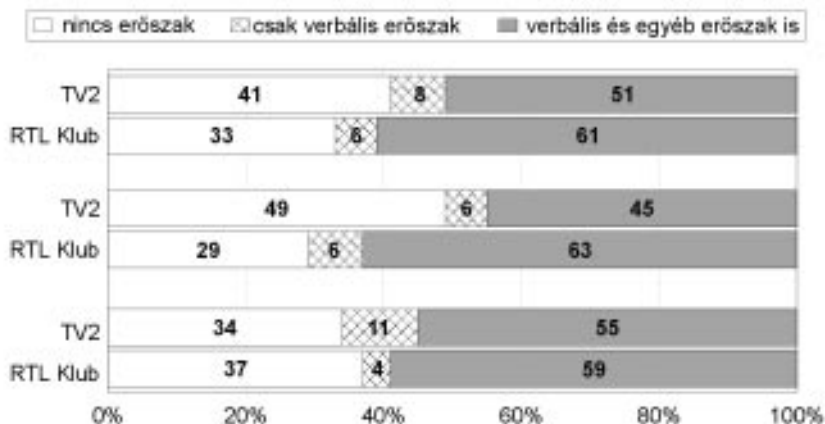
- *délelőtt: 8.00 – 12.00 óra között,*
- *délután: 12.00 – 18.30 óra között,*
- *főműsoridő: 18.30 – 21.30 óra között,*
- *éjjel/hajnal: 21.30 – 8.00 óra között¹¹.*

¹¹ A műsorok besorolásánál a kezdési időpontokat vettük figyelembe, mivel a műsorok mindössze 3 százaléka esett eltérő időszakra a kezdési időpontja és a vége.

1. ábra

A műsorok erőszaktartalma a TV2 és az RTL Klub csatornákon

százalékban

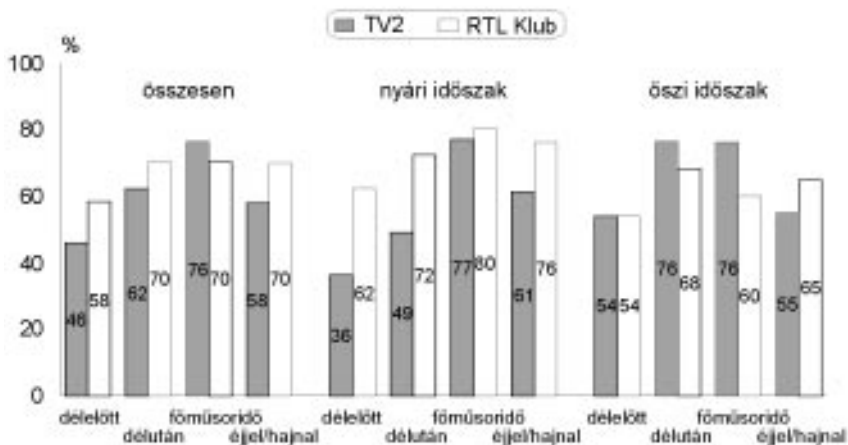

2. ábra

Erőszakot tartalmazó műsorok aránya az egyes napszakokban

százalékban

N = 1365

A két vizsgált hetet együtt szemlélve elmondható, hogy a legkevesebb erőszak tartalmú műsorszám mindkét tévécsatornánál a délelőtti sávba esett (**2. ábra**). A TV2-nél ebben az időszakban a műsorszámok 46 százaléka tartalmazott valamilyen agresszív aktust, az RTL Klubnál viszont több mint a fele (58%). Ez utóbbi műsorszolgáltatónál a nap további szakaszaiban mindenütt 70 százalék körül alakult a műsorok agressziótartalma, igaz, a TV2 főműsoridőben sugárzott műsorai még ezt az arányt is meghaladták (76%).

Korábban jeleztük, hogy az erőszakos műsorszámok aránya a TV2-n lényegesen magasabb volt a novemberi héten, mint nyáron. A legerőteljesebb változás a csatorna délutáni kínálatában tapasztalható. Míg a nyári időszakban a délután sugárzott műsorszámok felében láthattak a nézők erőszakos eseménysorokat (49%), addig novemberben ez az arány 76 százalékra emelkedett. Ehhez hasonlóan, jelentős elmozdulás történt a TV2 délelőtti műsorszámainál. A júliusi héten ebben az időpontban adásba került műsorok 36 százaléka tartalmazott agressziót, novemberben viszont már minden második (54%). Említésre méltó, hogy míg a TV2 kínálatában általában növekedett az erőszakos tartalommal jellemezhető műsorok aránya novemberre, addig az RTL Klubnál csökkent. Szembetűnő az is, hogy a nyári időszakban – amikor a vakáció miatt délelőtt minden bizonnyal sok gyerek ült a televíziók előtt – az RTL műsorszámainak majdnem kétharmada (62%) tartalmazott erőszakot.

A TV2 hétköznap sugárzott műsorainak 45 százaléka verbális erőszak mellett más agresszív aktust is bemutatott (**3. táblázat**). Az RTL Klubon hétfőtől péntekig a műsorszámok 60 százaléka tartalmazott erőszakot. Utóbbi csatornán ez az arány hétvégékre sem változott meg (63%), a TV2-n viszont szombaton és vasárnap magasabb lett.

3. táblázat: Erőszakos műsorszámok aránya hétköznapokon és hétvégéken, százalékban N = 1365

	Hétköznap			Hétvége		
	nincs erőszak	csak verbális erőszak	egyéb erőszak is	nincs erőszak	csak verbális erőszak	egyéb erőszak is
TV2	45	10	45	34	6	60
RTL Klub	32	8	60	34	3	63

Az erőszakos műsorrészek időtartama

Az eddigiekben az erőszakot tartalmazó műsorok előfordulásának gyakoriságát vizsgáltuk. A továbbiakban az agresszív aktusokat bemutató jelenetek időtartamának jellegzetességeit ismertetjük.

A két csatornán összesen 29 órán keresztül láthattak a nézők olyan jeleneteket, amelyek erőszakos aktusokat mutattak be. A vizsgált időszakok között mindössze 1 órányi különbség mutatható ki: a nyári héten 15, az őszi pedig 14 óra volt az agresszív jelenetek összesített időtartama. Az RTL Klub e tekintetben

is „erőszakosabbnak” tekinthető, mint a TV2. Amíg az előbbi műsorszámokban az erőszakos jelenetek időtartama két hét alatt több mint 17 óra (7,7 és 9,6 óra) volt, addig a TV2-n a nézők valamivel kevesebb, mint 12 órán (6,3 és 5,4 óra) keresztül láthattak agressziót.

Az eddigiekből is kitűnt, hogy az RTL műsorszámjai között nagyobb arányban találhattak a nézők olyanokat, amelyek erőszakos aktusokat tartalmaztak, ráadásul ezen a csatornán az erőszakos jelenetek összesített időtartama is felülmúlta a TV2 esetében tapasztaltakat. Azt, hogy az RTL műsorkínálata erőszakosabb, az is alátámasztja, hogy műsoridejének nagyobb hányadát tették ki azok az időszakok, amikor erőszakos jelenetek sugárzására került sor. Az RTL-nél az összes elemzett műsoridő 13 százalékában volt agresszió, a TV2-n ugyanez az arány csak 7 százalékot tett ki (**4. táblázat**).

A 4. táblázatban az erőszakos jelenetek időtartamának arányát a két csatorna teljes műsoridején belül is bemutatjuk. Természetesen ez az adat csupán tájékoztató jellegű, hiszen vizsgálatunk nem terjedt ki a csatornák valamennyi műsorára, így például nem mértük a hírműsorok, a dokumentumfilmek erőszaktartalmát sem.

4. táblázat: Erőszakot tartalmazó műsoridő aránya, a műsorszámok teljes időtartamának százalékában $N = 1365$

	Tv2	RTL Klub
Elemzett műsorok között	7	13
<i>Nyár</i>	6	14
<i>Ősz</i>	8	11
Teljes műsoridőn belül	4	7
<i>Nyár</i>	4	7
<i>Ősz</i>	4	6

Az agresszív aktusokat tartalmazó műsorrészek összesített időtartamának tekintetében nyáron és ősszel is az RTL Klub mutatkozott „erőszakosabbnak” a napszakok szinte mindegyikében (**3. ábra**). A legkisebb különbség a két csatorna között főműsoridőben jelentkezett, ekkor a TV2 műsoridejének 10 százalékában sugárzott agressziót, az RTL Klub pedig 13 százalékban. Ezzel szemben a délelőtti, délutáni és az ún. éjjeli/hajnali időszakban az erőszakos műsorrészek időtartamának százalékos aránya az RTL Klubnál körülbelül kétszer nagyobb volt vetélytársánál. Az eredmények azt is mutatják, hogy míg az RTL az éjjeli/hajnali időszakban sugározta a legtöbb erőszakot (16%), addig a TV2 esetében ugyanez a főműsoridőre esett (10%).

Erőszakos jelenetek gyakorisága

Ebben a fejezetben arra keressük a választ, hogy átlagosan mennyi idő telt el két erőszakos jelenet között. Meg kell jegyezni, hogy az eredmények nem adhatnak pontos választ arra a kérdésre, átlagosan hány percenként találkozhattak a

3. ábra

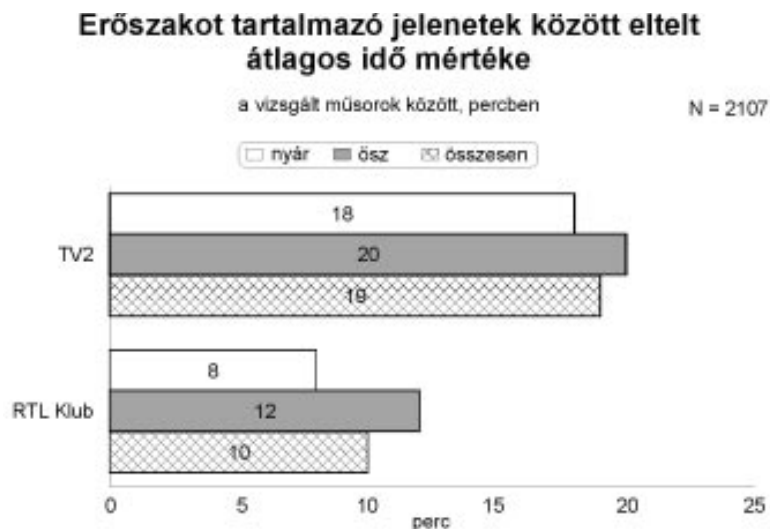

nézők agresszivitást bemutató képsorokkal, ugyanis az elemzés nem terjedt ki valamennyi műsorra. Az alábbiakban közölt adatok tehát azt mutatják, hogy a TV2 és az RTL Klub nem zenés fikciós műsorzámaiban milyen időközönként fordultak elő erőszakos jelenetek.

Az RTL műsoraiban majdnem kétszer olyan gyakran találkozhattak a nézők agresszív képsorokkal, mint a TV2 kínálatában. Az előbbi médiumnál átlagosan 10 percenként sugároztak valamilyen erőszakot, a TV2 műsorzámaiban ugyanez 19 percenként fordult elő (4. ábra). Leszögezhetjük, hogy meglehetősen gyakoriak az erőszakos jelenetek, még akkor is, ha az átlagértékeket „lefelé húzzák” a promóciók, amelyekben az erőszakos képsorok a legtöbb esetben csupán néhány másodperces eltéréssel követik egymást. Adataink szerint a nyári időszakban valamivel sűrűbben sorjáztak az erőszakos képsorok mindkét kereskedelmi csatornán (TV2: 18 perc, RTL: 8 perc).

Az RTL-nél a nap valamennyi szakaszában gyakrabban találkozhattak a nézők agresszív jelenetekkel. A két csatorna megegyezett abban, hogy a délelőtti műsorsávtól a késő esti időszakig fokozatosan sűrítették az erőszakos jeleneteket (5. ábra). A TV2 délelőtt adásba került műsoraiban átlagosan fél óra telt el két agresszív jelenet között (28 perc), az RTL-nél ugyanakkor csak 14 perc. Utóbbi csatorna a nap valamennyi időszakában sűrűbben iktatott műsorába agresszív momentumot. A legkisebb eltérés a főműsoridőben volt tapasztalható, ekkor a TV2-n 16, az RTL-n 9 percenként láthattak a nézők agressziót.

4. ábra

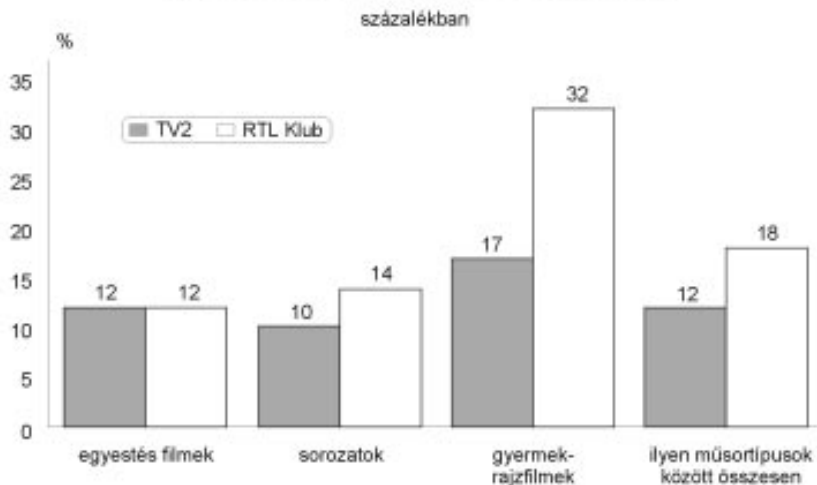

5. ábra

6. ábra

Erőszakot bemutató jelenetek időtartamának aránya az egyestés filmek, a sorozatok és a gyermekrajzfilmek műsoridejében

A két kereskedelmi csatorna abban egységesnek tűnt, hogy a hétvégi napokon gyakrabban követték egymást az erőszakos képsorok (TV2: 16 perc, RTL Klub: 8 perc). A TV2-n hétköznapokon átlagosan 21, az RTL-n 10 percenként fordult elő agresszív jelenet.

A kutatás során arra is kíváncsiak voltunk, az egyes programok műsoridejéből átlagosan mekkora arányt tettek ki azok a műsorrészek, amelyek erőszakos jeleneteket közvetítettek. Az egyestés filmek erőszakos műsoridejének arányában nem volt eltérés a tévécsatornák között (6. ábra). A játékfilmek időtartamának 12-12 százalékában regisztráltunk agresszív jelenetsorokat. Az RTL Klub gyerekeknek szóló rajzfilmjeiben azonban jelentősen nagyobb részt foglaltak el az erőszakos jelenetek – közel egyharmadot (32%) -, ami mindenképpen megdöbbentő.

Az erőszak bemutatásának módja

Az erőszakot bemutató műsorszámok és jelenetek előfordulásának gyakorisága mellett az agresszív jelenetek tartalmi jellemzését is elvégeztük. Célunk az volt, hogy a csatornákat az általuk sugárzott erőszak tartalmú műsorrészek brutalitásának mértéke szerint vessük össze. Ennek jelentőségét azok az elméletek támasztják alá, amelyek szerint az agresszív képsorok elsősorban abban az esetben fokozzák a nézők erőszakos viselkedését, amennyiben azok ábrázolása életszerű és természetes.

A továbbiakban az elemzés alapegységét az erőszakot tartalmazó jelenetek adják, szemben a korábbi szakaszokkal, amikor a vizsgálat tárgya maga a műsor-szám volt. A két vizsgált időszakban összesen 2107 agresszív aktust tartalmazó jelenetet különböztettünk meg.

Az erőszakos jelenetek típusai

A két tévécsatornán összességében a gyilkosság és a gyilkossági kísérlet volt a leggyakrabban előforduló erőszakos aktus (**5. táblázat**). Ilyen jelenetet a nézők az agresszív műsorrészek több mint egyötödében láthattak (22%). Közel hasonló arányban tűntek fel olyan epizódok, amelyekben konkrét fizikai erőszakra ugyan nem került sor, de az ezzel való fenyegetés igen (21%). Két ember verekedését a TV2 és az RTL Klub erőszakos jeleneteinek 18 százaléka mutatta be. A három leggyakoribb erőszakos-típus valamelyikét a televíziók agresszív jeleneteinek majdnem kétharmada tartalmazta (61%).

Az erőszakos aktusok gyakoriságának sorrendjében nem voltak lényeges különbségek az adók között, viszont az egyes típusok előfordulásának arányaiban kisebb-nagyobb eltéréseket tapasztalhattunk. Gyilkossággal vagy gyilkossági kísérlettel a TV2-ben találkozhattak gyakrabban a nézők. Míg e csatorna erőszakos jeleneteinek több mint egynegyedében került sor ilyen jellegű aktusra (26%), addig az RTL Klubon „csak” minden ötödikben (20%). Ez utóbbinál viszont gyakrabban észleltünk olyan műsorrészeket, amelyekben ember vert embert, mégpedig úgy, hogy az áldozatok nem védekeztek vagy nem védekezhettek.

Az erőszakos jelenetek helyszíne

Az erőszak-ábrázolással és annak hatásával foglalkozó tanulmányok általában megegyeznek abban, hogy egy-egy agresszív képsor negatív hatása – különösen gyerekeknél – nagyban függ annak valóság-hűségétől. A televíziós erőszakról alkotott képet tovább árnyalja, hogy az erőszakos aktusok valóságosnak tekinthető környezetben játszódtak-e.

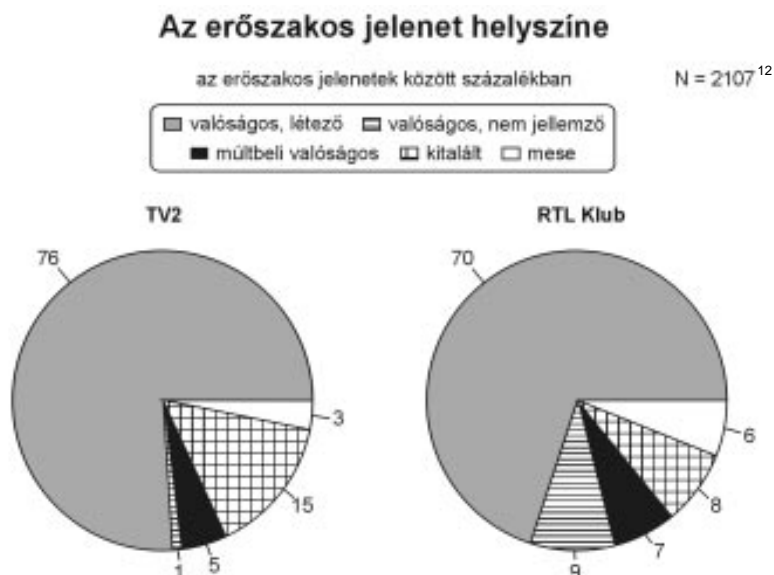
E szempontból a két csatorna erőszakos jelenetei csupán kis mértékben különböztek egymástól. A TV2 agresszív epizódjainak 76 százaléka játszódott olyan fizikai és dramaturgiai környezetben, amely a valós világban is létezik (**7. ábra**), míg az RTL Klubnál ez 70 százalék volt. Ez utóbbi műsorszolgáltatónál viszont lényegesen gyakrabban fordultak elő olyan jelenetek, amelyek helyszínei ugyan elképzelhetőek a valóságban, de a nézők mindennapjaiban szinte bizonyosan nem fordulnak elő (pl. tengeralattjáró, titkos NASA bázis). Ilyen valóságos, ám a hétköznapi életben mégiscsak marginálisnak számító helyszínekhez az RTL erőszakos jeleneteinek 9 százaléka kötődött, miközben a TV2-nél ez csak 1 százalékot tett ki. Ugyancsak gyakrabban játszódtak az RTL Klub erőszakos jelenetei meseszerű környezetben (RTL: 6%, TV2: 3%).

Gyilkosságot, gyilkossági kísérletet mindkét csatornán a valódi világnak megfelelő helyszíneken láthattak legtöbbször a nézők, és ez aggodalomra adhat okot (**8. ábra**).

5. táblázat. Egyes agresszív aktusok előfordulása a tévécsatornák erőszakos jeleneteiben, százalékban N = 2107

	TV2	RTL Klub	Átlag
Gyilkosság vagy annak kísérlete	26	20	22
Verbális erőszak	22	20	21
Két ember verekedése/harca	19	17	18
Verés	5	12	9
Több ember verekedése/harca	8	8	8
Fogvatartás, elrablás	8	6	7
Tárgyak elleni erőszak (pl. randalírozás)	3	8	6
Katasztrófa	4	5	5
Háború	6	3	4
Autós üldözés	4	4	4
Nem emberi lények támadása	7	3	4
Egyéb bűncselekmény	2	3	3
Tömegverekedés	3	1	2
Kínzás	0	1	1
Öngyilkosság	1	1	1
Szexuális erőszak	0	0	0
Allatok elleni erőszak	0	0	0

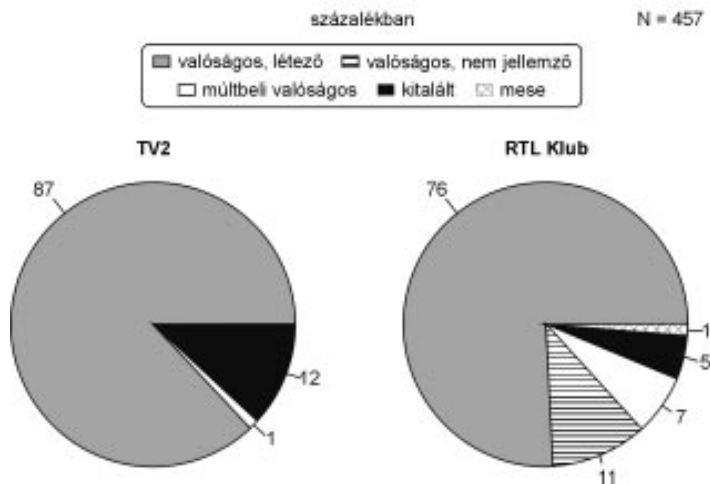
7. ábra

¹² Egy jelenet több erőszakos aktust is tartalmazhatott.

8. ábra

Gyilkosságot vagy gyilkossági kísérletet bemutató jelenetek helyszíne

Az erőszak ábrázolása

A tanulmány korábbi részeiből már kiderült, hogy az RTL Klub műsor kínálataiban gyakrabban és összességében hosszabb ideig voltak láthatók erőszakos aktusok. Annak ellenére, hogy a TV2 műsor kínálata kevésbé tekinthető „erőszakosnak”, az agresszív jelenetek ábrázolása itt naturalisabban történt.

Az agresszív epizódokat legtöbbször mindkét csatorna úgy mutatta be, hogy azokban az erőszakos cselekmények következményei, az áldozatok szenvedései, sérülései egyáltalán nem, vagy csak alig-alig látszottak (9. ábra). Az RTL erőszakos jeleneteinek kétharmadában történt ilyen módon az agresszió ábrázolása (66%), a TV2-n ez lényegesen alacsonyabb volt, 52 százalék. Ezen a csatornán az erőszakos jelenetek közül minden ötödikben láthatták a nézők az áldozatok sérüléseit, szenvedéseit (18%), az RTL-nél ez lényegesen ritkábban fordult elő (10%). A két televízió erőszak-ábrázolása között mindkét vizsgálati héten kimutatható volt ez a különbség.

Mivel egyfelől a TV2-nél gyakrabban fordultak elő az agressziót részletesen, durván bemutató műsorrészek, másfelől viszont az RTL Klubon több erőszakos jelenet volt látható, így a durva jelenetek összesített időtartamában nem alakult ki jelentős különbség a két tévéadó között. A TV2 a két hét alatt valamivel több, mint három órában (3,1 óra) keresztül sugárzott naturalisnak tekinthető képsorokat (RTL: 2,8 óra).

9. ábra

A fikciós műsorok vetítésének megkezdésekor a TV2-n a műsorszámok 7 százalékánál jelent meg a képernyő sarkában korhatárra vonatkozó figyelmeztető jelzés. Az RTL-n ez az arány valamivel magasabb, 11 százalék volt¹³ (**6. táblázat**). Mindkét csatornán csak az agresszív jelenetek egynegyede szerepelt olyan műsorokban, amelyek bemutatásának idején figyelmeztetést láthattak a nézők. A TV2-n az ún. durva erőszak-ábrázolással jellemezhető műsorrészek nagyobbik hányada figyelmeztető jelzés mellett került adásba (56%), az RTL-nél ez az arány viszont csak 41 százalékot tett ki.

Korábban kimutattuk, hogy az RTL gyerekeknek szóló rajzfilmjei gyakrabban tartalmaztak erőszakot, mint a TV2 hasonló műsorszámai. Az adatok arról is tájékoztatnak, hogy az RTL rajzfilmjeiben elsősorban az erőszak ábrázolásának az a típusa dominált, amikor a nézők közvetlenül láthatták az erőszakos aktusokat, azok bemutatása azonban nem volt túlzottan részletes (40%) (**7. táblázat**). Ezzel szemben a TV2 gyerekeknek szóló rajzfilmjeiben inkább a meseszerű prezentáció volt hangsúlyos (63%).

¹³ Az adat kiszámításakor figyelmen kívül hagytuk a promóciókat.

6. táblázat

Figyelmeztető jelzés előfordulása, százalékban N = 2107

	TV2		RTL Klub	
	nem volt figyelmeztető jel	volt figyelmeztető jel	nem volt figyelmeztető jel	volt figyelmeztető jel
Az erőszakos jelenetek között	72	28	76	24
Az erőszak ábrázolása...				
Utalásszerű, nem látszik	59	41	76	24
Látszik, de nem hangsúlyos	79	21	77	23
Durva	44	56	59	41
Humoros	100	-	79	21
Meseszerű	100	-	96	4

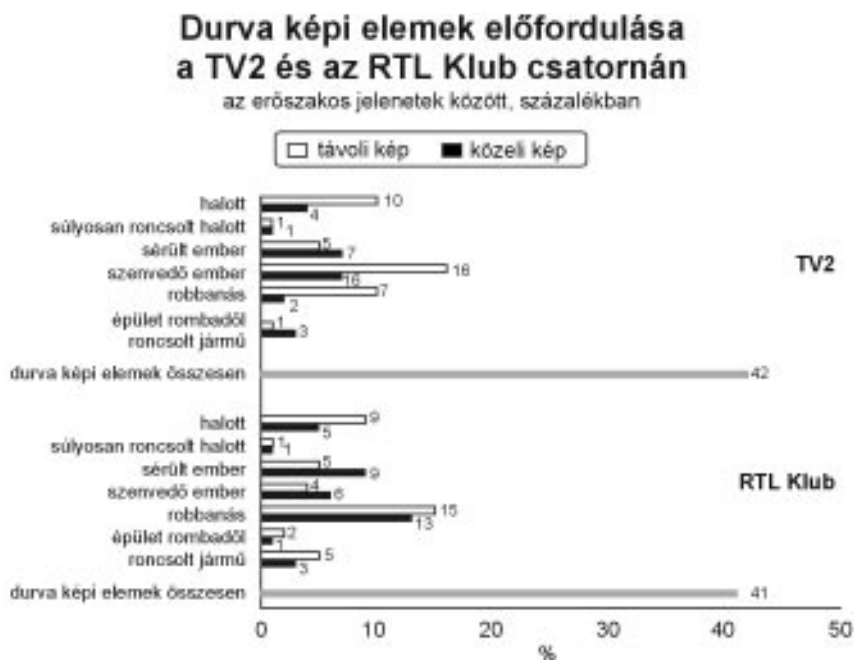
7. táblázat: Az erőszak ábrázolása néhány műsortípusban, százalékban

	utalásszerű, nem látszik	látszik, de nem hangsúlyos	durva	humoros	meseszerű	
TV2						
Egyestés játékfilm	19	45	32	-	4	100%
Filmsorozat	14	60	11	1	14	100%
Rajzfilm gyerekeknek	16	19	-	2	63	100%
Promóció	13	59	15	9	4	100%
Összesen	15	52	18	4	11	100%
RTL Klub						
Egyestés játékfilm	14	54	26	3	3	100%
Filmsorozat	17	67	13	2	2	100%
Rajzfilm gyerekeknek	20	40	-	2	32	100%
Promóció	20	74	5	1	0	100%
Összesen	18	66	10	2	4	100%

Azt, hogy a TV2 erőszak-ábrázolása valamivel durvább, alátámasztja az is, a nézők gyakrabban láthattak olyan erőszakos jeleneteket, amelyekben emberek halálát, sérülését mutatták be. Itt a műsorszámok agresszív aktusainak 17 százalékában történt halálozás, az RTL esetében ez csak 12 százalék volt. Szintén gyakoribb volt a sebesülés prezentálása a TV2-n (21%), mint az RTL-en (17%).

A durvának értékelt képsorokat abból a szemszögből is vizsgáltuk, hogy azokat közeli vagy távoli képkivágásban ábrázolták-e. E képi eszközök alkalmazásában a két csatorna azonosnak mutatkozott. A TV2 erőszakos műsorrészeinek 42 százalékában volt látható közeli vagy távoli gépállásban durva képtípus, az RTL Klub esetében ugyanez az arány 41 százalék volt (**10. ábra**).

10. ábra

5.2. Brutalitás a hírműsorokban

A Monitoring Szolgálat – folytatva az 1998-ban megkezdett munkát – 2000-ben két alkalommal (március, augusztus) elemezte az erőszak és brutalitás médiaprezentációját négy országos televíziós csatorna – M1, Duna Televízió, TV2 és RTL Klub – főműsoridőben sugárzott hírműsoraiban.

Korábbi felméréseink során többször hangsúlyoztuk, hogy az „erőszak és durvaság spirálja” a nézettség maximálása érdekében erőteljesen megnyilvánul a hírműsorok szerkesztési gyakorlatában. A híradók szándékos eldurvítása, a túlzott mértékű erőszak ábrázolása a nézők, az elemzők és a műsorok készítőinek lelki elfusulásának veszélyével jár együtt. Mára közhellyé vált, minél inkább sokkolódnak a nézők hétről hétre, napról napra, annál hatásosabbnak kell lenniük a következő erőszak-ábrázolásoknak, hogy a jövőben is elérjék a „fogyasztókban” a kellő érzelmi hatást. Úgy tűnik, a megdöbbentő képek bemutatásának első számú indoka a hírszerkesztők nézettségért vívott harca, amiben az erőszak prezentálását hatékony fegyvernek tartják. A Szolgálat e jelenség dezorientáló hatását

és szórakoztató szerepét feltételezve elemezte a különböző híradások témaszerkezetét.

A főműsoridőben sugárzott híradók a televíziók igen nézett műsorai közé tartoznak, s ez egyben azt is jelenti, hogy figyelemmel követőinek jelentős hányada a fiatalabb korosztályokból kerül ki. Ezért különösen veszélyes és elfogadhatatlan a híradók eldurvítása, az egyéni, családi tragédiák felnagyítása, kiemelése, a nap legnagyobb szenzációjaként történő harsány tálalása. A néző készen kap mindent, csupán passzív befogadója az információknak. Elég csak a tévét bekapcsolnia, aktívan nem tud a hírek sorrendjébe beavatkozni, ki van szolgáltatva a szerkesztői önkénynek, vagy éppen szakmai tudásnak. Tehetetlen a hírek megfogalmazásával szemben is. A televíziós hírek a szórakoztatóipar normái szerint készülnek. A híradók által elént tárt valóság minden esetben konstrukció, a valóság bizonyos szempontok alapján történő modellálása. Reprezentációs eljárások terméke, amely valamilyen mértékben befolyásolja a mindennapi valóságról alkotott képzetünket. E mindennapi valóságok közötti különbséget vizsgáltuk a megrázó tudósítások alapján két közszolgálati és két kereskedelmi televíziós csatorna főműsoridőben sugárzott híradóiban

A hírműsorok erőszakot tartalmazó híradásainak elemzése azt a célt szolgálja, hogy teljesebb képet kapjunk az ugyanabból a valóságból kiinduló szerkesztőségek preferenciáiról, illetve meghatározzuk a különböző hírműsorokban jelenlévő erőszak, brutalitás mértékét.

Megrázónak tekintünk minden olyan eseményt, mely az emberek fizikai szenvedését, halálát ábrázolja, függetlenül attól, hogy annak ki vagy mi volt az okozója. Elemzésünk így kiterjedt a természeti katasztrófáktól kezdve, a baleseteken és bűncselekményeken át, a háborús eseményekig minden ilyen témájú tudósításra.

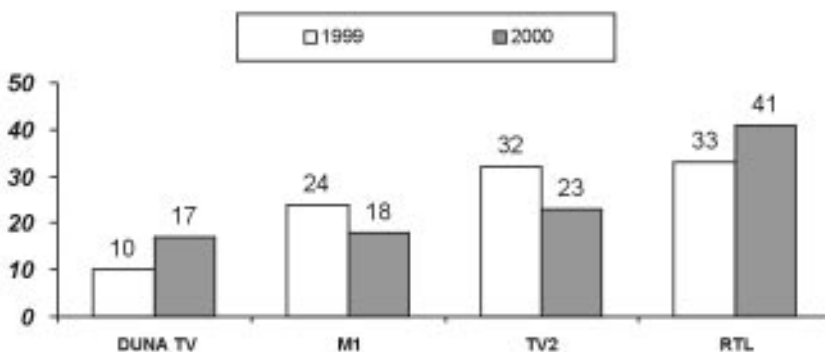
Vizsgáltuk, hogy a hírműsorok a tragikus híreket mennyi megrázó képpel támasztották alá. Bemutattak-e, és ha igen, milyen hosszan felkavaró erejű képeket: fedetlen vagy letakart holttesteket, sebesült, haldokló embereket, nyílt sebeket, sérüléseket, véres tárgyakat vagy sokkos állapotban lévő áldozatokat. A vizsgált két teljes hónapban, a négy csatornán összesen 868 erőszakkal kapcsolatos hírt regisztráltunk és elemeztünk.

A megrázó hírek megozlása

1999-ben az RTL Klub és a TV2 hírműsorában észleltük az erőszakos tudósítások kétharmadát, másképpen fogalmazva, háromszor annyi szörnyűséget dolgoztak fel egyenként, mint a Duna Televízió, és közel másfélszer annyit, mint az MTV. 2000-re az arányok nem változtak, a borzalmak egyharmada a közszolgálati, kétharmada pedig a kereskedelmi televíziókhoz kapcsolódott. A két közszolgálati híradó egyforma publicitást nyújtott az erőszak tartalmú történeteknek (Duna Televízió 17%, M1 18%), de ezen belül a Duna Televíziónál emelkedés, az M1-nél csökkenés következett be. Az RTL Klub több mint kétszer ennyi „brutális tudósítást” iktatott hírműsorába, az összes erőszak tartalmú hír kétötöde (41%) ehhez a csatornához kötődött. Az erőszak, a borzalom ilyenén mennyisé-

1. ábra

A megrázó eseményekről szóló hírek megoszlása (százalékban)

gű bemutatásával az RTL kereskedelmi vetélytársát is jelentősen megelőzte. Az elmúlt évben a két kereskedelmi médium még hasonló nagyságrendben foglalkozott tragédiákkal, balesetekkel és bűncselekményekkel (32%, illetve 33%), 2000-ben viszont egyértelművé vált a „fiatalok televíziójának” fölénye (41%, illetve 23 %) (1. ábra).

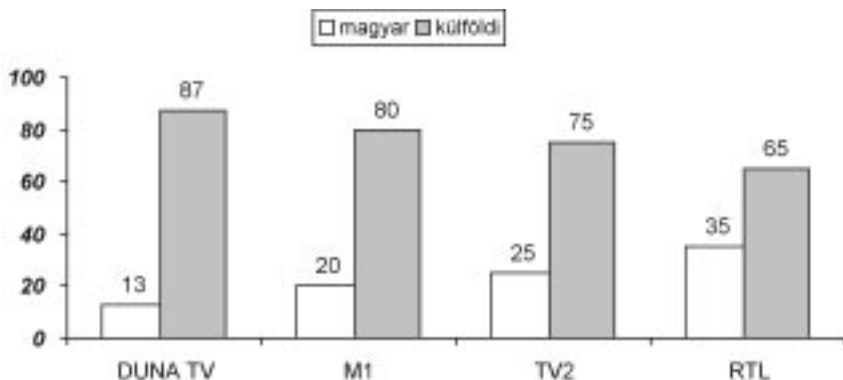
A továbbiakban azt vizsgáltuk, hogy az erőszakos eseményeknek volt-e magyar vonatkozása, azaz helyszíne vagy szereplője magyar volt-e. A katasztrófák, jelentős ipari, közlekedési balesetek kifejezetten televíziós műfajnak számítanak, ahol a vizualitás kifejező szerepe szinte predesztinálja képernyőre kerülésüket. Ez tükröződött vissza adatainkban is, hiszen az RTL híreinek mindössze 35, a TV2-nek pedig 25 százaléka kötődött Magyarországhoz, illetve magyar állampolgárokhoz. Az M1 erőszakot tartalmazó híreinek ötöde, a Duna Híradójának csupán 13 százaléka volt magyar vonatkozású, azaz a hírműsorok szerkesztői fontosnak tartják – a bevezetőben már említett okok miatt – a szörnyűségek bemutatását, hazai történések híján akár külföldi példák illusztrálásával is (2. ábra).

A megrázó hírek típusai

A megrázó eseményeket tipizálva (társadalmi konfliktuson alapuló események /például terrortámadások, zavargások, háborúk/, balesetek, bűncselekmények, természeti katasztrófák, egyéb események /például öngyilkosság, sport-huliganizmus/) továbbra is érvényes az a korábbi megállapítás, miszerint az erőszakkal kapcsolatos tudósítások többsége a világ társadalmi konfliktusaival, konfrontációival foglalkozik. E téren szintén eltérés mutatkozik a kereskedelmi és a közszolgálati médiumok között, ez utóbbiak ugyanis a társadalmi összetűzések bemutatásának gyakrabban adtak teret, mint konkurenseik. E téren kiemelésre érdemes a Duna Televízió, amelynél az erőszakos híregységek közel felét a társadalmi konfliktusokról beszámoló anyagok tették ki. E műsorszolgáltatónál

2. ábra

A megrázó eseményekkel foglalkozó hírek geopolitikai vonatkozása (százalékban)

23 százalék volt a balesetekről szóló hírek aránya, míg a katasztrófák és a bűncselekmények hasonló súllyal szerepeltek (15%, illetve 16%).

Az M1 esti híradóiban is a társadalmi konfrontációk szerepeltek a legnagyobb arányban (39%), míg a balesetek súlya közel egyharmadot tett ki (30%), a legtöbbet a vizsgált műsorokban. A TV2-n és az RTL Klubon közzétett borzalmak közül a társadalmi konfliktusok részesezését (33%, illetve 31%) megközelítette a balesetekről közzétett beszámolók aránya (28-28%). Ez utóbbi két csatorna, a megrázó események típusai alapján, hasonló arányokat produkált 2000-ben, különbség csak abban mutatkozott, hogy az RTL Klub esetében majdnem kétszer annyi erőszakos jelenetet tártak a nézők elé, mint vetélytársánál (**1. táblázat**).

Vélhetően a társadalom, a civil szféra különböző érdekképviselőiteinek erőszakellenes fellépéseivel, és nem utolsósorban az ORTT szankcionálási gyakorlatával is magyarázható, hogy az előző évekhez viszonyítva 2000-ben csökkent a megrázó képek bemutatásának hossza a főműsoridős hírműsorokban. Paradox helyzet, hogy az általános tendenciával éppen ellentétes szerkesztési elveket vall a „fiatalok televíziója”, hiszen 1999-hez képest csak az RTL Klubnál emelkedett a társadalmi konfliktusokkal kapcsolatos véres képek bemutatásának hossza (**3. ábra**).

A balesetek helyszínein felvett megrázó képek felhasználása minden csatornán csökkent a vizsgált időszakban, azonban szembevetendő az RTL e téma iránti megkülönböztetett érdeklődése. A másik három híradóban 50 másodperc alatt maradt a tragikus felvételek ismertetése havi átlagban. A legjelentősebb, pozitív irányú változást a TV2 esetében regisztrálhattuk, ahol fele akkora terjedelmet szántak a balesetek képernyőre tüzésének, mint a megelőző évben (**4. ábra**).

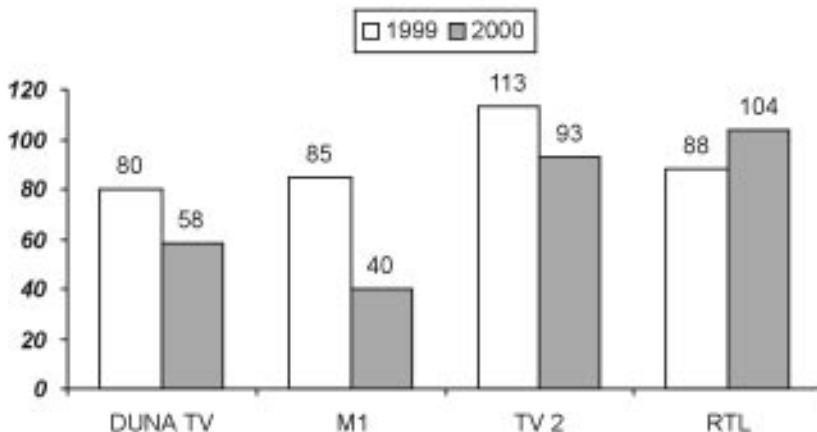
1. táblázat

A „megrázó események” típusainak megoszlása (esetszám és százalék)

	M1	Duna TV	TV2	RTL Klub
társadalmi vonatkozású események	61	66	67	112
	38,8	45,2	32,8	31,0
	47	34	57	101
balesetek	29,9	23,3	27,9	27,9
	30	23	51	94
bűncselekmények	19,1	15,7	25,0	26,0
	18	22	27	47
katasztrófák	11,4	15,0	13,2	13,0
egyéb (pl. öngyilkosság, sport-huliganizmus)	1	1	2	7
	0,6	0,7	1,0	1,9
Σ esetszám	157	146	204	361
Σ %	100,0	100,0	100,0	100,0

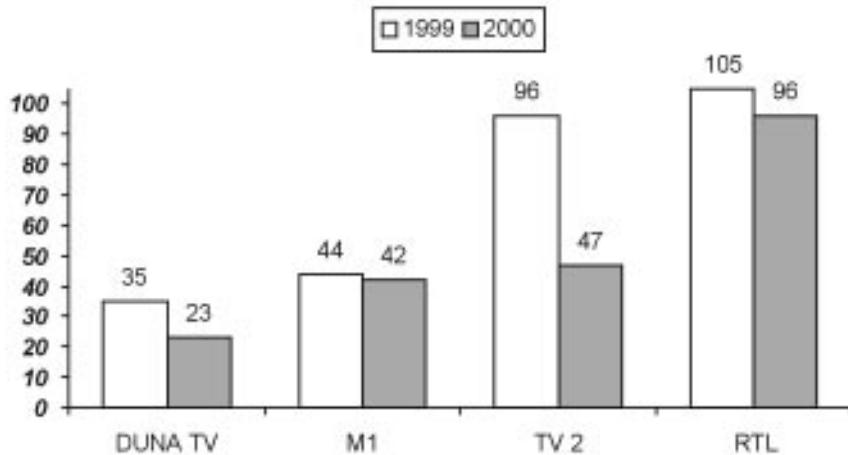
3. ábra

A „megrázó képek” hossza a társadalmi konfliktusokról szóló hírekben (másodperc, havi átlag)

4. ábra

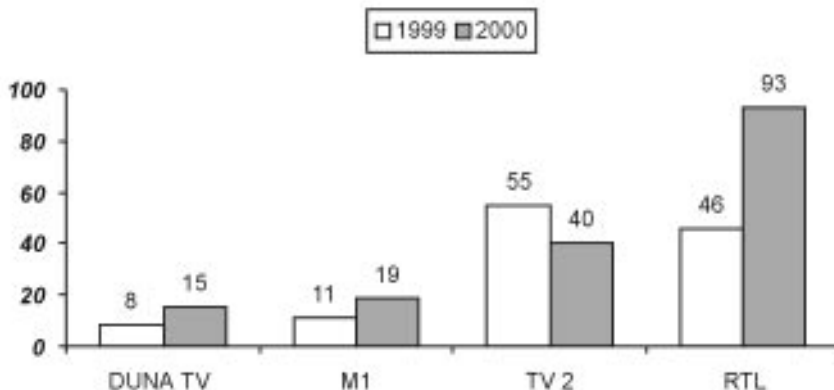
A „megrázó képek” hossza a balesetekről szóló hírekben
(másodperc, havi átlag)

A két közszolgálati csatorna – bár az előző időszakhoz képest növekedés volt tapasztalható – alig használt fel sokkoló felvételeket a bűncselekmények ismertetésekor. A TV2 csökkentette, az RTL viszont jelentősen növelte a „helyszíni szemléken” felvett és bemutatott borzalmas képek hosszát (5. ábra).

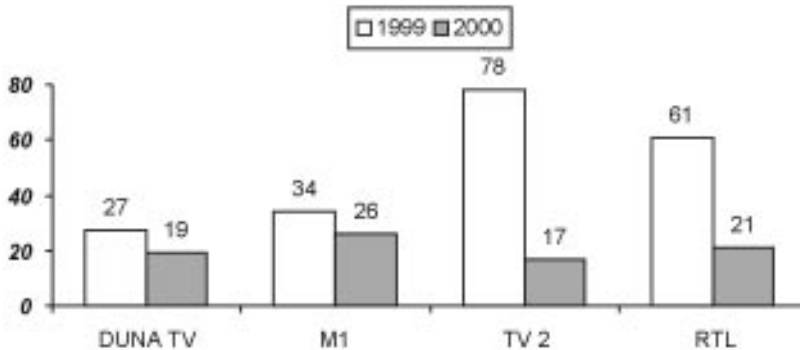
5. ábra

A „megrázó képek” hossza a bűncselekményekről szóló hírekben
(másodperc, havi átlag)

6. ábra

A „megrázó képek” hossza a természeti katasztrófákról szóló hírekben (másodperc, havi átlag)

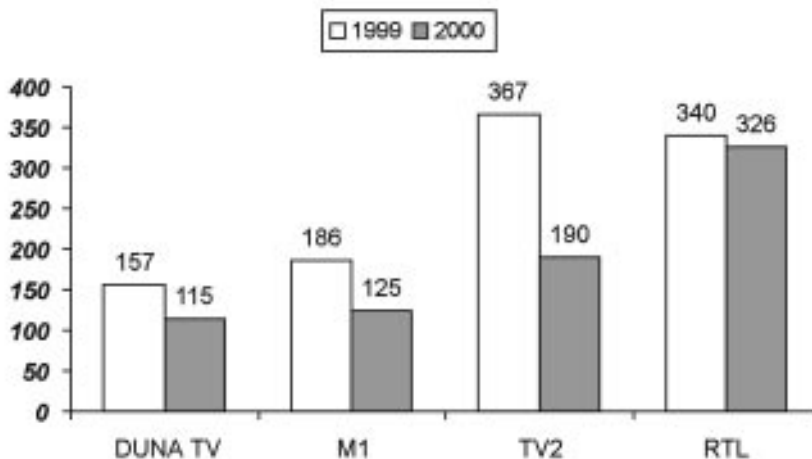
A természeti katasztrófák bemutatása elsősorban eseményfüggő, így 2000-ben is ennél a típusnál volt a legkiegyensúlyozottabb a helyzet. Valamennyi hírműsorban 30 másodperc alatt volt a bemutatott borzalmak hossza havonta és átlagosan (6. ábra).

Az előző évhez képest valamennyi műsorszolgáltatónál visszaesett a megrázó erejű képek felhasználása. A legjelentősebb csökkenés (közel felére) a TV2 Tények című hírműsorában volt tetten érhető, ezt a közszolgálati híradók követték. Az RTL Klub esetében észlelt mérséklődés nem releváns, ez sokkal inkább csak stagnálásnak nevezhető (7. ábra).

Az elmúlt három év felméréseinek eredményeit összegezve kijelenthető, hogy míg a hírműsorok többsége egyre nagyobb figyelmet szentel a borzalmak közzétételi előírásainak, az RTL Klub esti híradása állandósította vezető helyét mind az erőszakkal kapcsolatos hírek bemutatásának számában, mind a véres felvételek hosszában. Úgy tűnik, kifizetődőnek tartja a szörnyűségek folyamatos napi-renden tartását.

7. ábra

A „megrázó képek” hossza összesen
(másodperc, havi átlag)

5.3. A műsorelőzetesek erőszaktartalma

Az ORTT Műsorfigyelő- és elemző Szolgálat a két alkalommal vizsgálta a televíziók műsorelőzeteseit, különös tekintettel azok erőszaktartalmára. Az első felmérésre februárban, a másodikra júniusban került sor. A vizsgált hónapokban az M1, a Duna Televízió, a TV2 és az RTL Klub promócióit elemeztük, mindegyik műsorszolgáltató esetében egy-egy hetet kiválasztva. Az erőszak, az eseményegység, az erőszakos eseményegység fogalmaknál, a konkrét erőszak típusoknál, valamint más metodológiai kérdésekben, a már korábbi években is alkalmazott meghatározásokat használtuk. Ezek alapján erőszaknak tekintettük: a testi erő nyílt alkalmazását, a kényszerített cselekvést az illető akarata ellenére, fájdalom okozásával vagy megöléssel, illetve az ezekkel való fenyegetést. A fentiekben túl, erőszaknak definiáltuk a tárgyak ellen irányuló szándékos vagy nem szándékos agresszió csoportos vagy egyéni formáit. Az erőszakos cselekményeket megjelenítő kategóriák közé felvettük továbbá a balesetet is. Egy eseményegységnek tekintettük az időben és térben láthatóan természetes egységet alkotó jelenetet, amely a többi eseményegységtől éles vágásokkal különült el. Erőszakos eseményegységként határoztuk meg azokat a vágóképeket, amelyekben felismerhető módon erőszakos jelenetek kerültek bemutatásra.

A műsorelőzetesekre jellemző, miszerint egy napon, illetve egy héten belül több alkalommal is megismétlik ugyanabban a formában, vagy annak különbö-

zöképpen megvágott változataiban. Figyelembe kell venni, hogy minden ismétlésnél csökkenhet az erőszakos jeleneteknek nézőkre gyakorolt „sokkoló” hatása, és az ismétlés eredményeképpen a „fogyasztók” tűrőképessége kitolódhat, az erőszak tartalmú jelenetek elfogadhatóbbá válnak a befogadók számára.

A vizsgált időszakokban összesen 1412 műsorelőzetest regisztráltunk. Az RTL Klub 387, a TV2 436, a Duna Televízió 185, az M1 pedig 387 promóciót sugárzott. A kereskedelmi médiumok által műsorra tűzött előzetesek felében találkoztunk agresszív jelenettel. A közszolgálati csatornák esetében ez az arány egynegyed-egyötöd körül mozgott (**1. táblázat**).

1. táblázat

Az erőszakos műsorelőzetesek száma és aránya

	M1	TV 2	Duna TV	RTL Klub
Nem tartalmaz erőszakot	315	223	140	185
	81%	51%	76%	47%
Erőszakot tartalmaz	72	213	45	202
	19%	49%	24%	53%
Műsorelőzetesek összesen	387	436	185	387
	100%	100%	100%	100%

A vizsgált időszakok között két fontos eltérést tapasztaltunk. Egyfelől, februárhoz viszonyítva, júniusra 25 százalékkal csökkent a TV2 és az M1 promócióinak száma, másfelől, feltűnően megnőtt az RTL Klub előzeteseiben az erőszak aránya. Az RTL-nél 1999-ben mért, viszonylag alacsonyabb, 30-40 százalék körüli adatok, ez évben mind a két vizsgálat alkalmával több, mint 10 százalékos emelkedést mutattak (februárban először 36-ról 47 százalékra, majd júniusban 47-ről 58 százalékra). E tendenciának köszönhetően 2000 nyarára mind az eset-számot, mind a százalékos arányt nézve az RTL Klub műsorelőzetesei váltak a legerőszakosabbá a televíziós piacon.

A kereskedelmi csatornák által sugárzott erőszakos jeleneteket tartalmazó promóciók túlnyomó többsége néhány műsorszám előzeteséből, illetve ezek ismétléséből toborzódott. Februárban például hat film előzetese és ezek ismétlései tették ki az erőszakot tartalmazó promóciók 28 százalékát. Ugyanez a folyamat játszódott le júniusban is, azzal a különbséggel, hogy ekkor az arány 38 százalék volt. Az ismétlések aránya februárban mindegyik csatornánál négyszeres volt. Júniusban viszont komoly különbségeket figyelhettünk meg az egyes csatornák tekintetében: a TV2-nél háromszoros, az M1-nél négyszeres, a Duna Televíziónál kétszeres, az RTL Klubnál pedig hatszoros volt az ismétlések aránya.

Az előzetesek erőszak tartalma

Az erőszakot is tartalmazó előzetesek arányának regisztrálásán túl, fontos kérdés az is, hogy mekkora az előzeteseken belül megjelenő agresszív események súlya (**2. táblázat**).

2. táblázat

Az erőszakot tartalmazó eseményegységek aránya

	Eseményegységek száma	9. Erőszakot tartalmazó 10. eseményegység-szám (százalék)
M1	5.353	171 (3%)
Duna TV	2.841	132 (5%)
TV2	8.092	1.264 (16%)
RTL Klub	7.538	1.223 (16%)
Összesen	23.824	2.790

Az adatok azt mutatják, hogy azokban az előzetesekben, amelyek tartalmaztak erőszakot jelenetet, a bemutatott jelenetek hány százaléka volt agresszív. A kereskedelmi csatornák promóciói magasabb erőszaktartalommal rendelkeztek, hiszen a TV2-nél és az RTL Klubnál megfigyelt 16 százalékos arány azt jelenti, hogy körülbelül minden hatodik vágóképen erőszak is feltűnt. A közszolgálati televízióknál az erőszaktartalom jóval alacsonyabb volt, a Duna Televízió promócióiban csak minden huszadik, az M1 esetében pedig csak minden harmincharmadik vágókép tartalmazott erőszakot. 2000 nem hozott változást abban a tekintetben, hogy a közszolgálati televíziók műsorelőzeteseiben kisebb számban és arányban jelentek meg erőszakos cselekmények, mint kereskedelmi vetélytársaiknál.

A vizsgált hónapokban együttesen 1704 erőszakos eseménysort figyelhetünk meg. Mindkét adatfelvételkor a fizikai erőszak és a fegyverhasználat, illetve a fegyveres fenyegetés jelent meg legtöbbször. Ez utóbbi típushoz 950 eset tartozott, ami az összes rögzített erőszakfajta 55,7 százalékának felelt meg. (3. táblázat).

3. táblázat

A két leggyakoribb agressziómód száma

agressziómód	M1	TV2	Duna TV	RTL Klub	összesen
fizikai erőszak	58	371	54	271	754
fegyver használata, illetve azzal való fenyegetés	28	417	20	485	950

Az adatokból is kitűnik, hogy a fegyverhasználat bemutatása befolyásolta leginkább az erőszakos jelenetek arányát. Februárhoz viszonyítva változást hozott június az RTL Klub működésében, hiszen csaknem másfélszer több fegyverhasználatot szerepeltetett előzeteseiben (február 185, június 300). Ezzel szemben a TV2 promócióiban közel felére csökkent az agresszív jelenetek száma. Az erőszak megjelenéséhez mindazonáltal mindkét kereskedelmi csatornánál magas arányban párosult fegyverhasználat.

Mind a két vizsgálati időszakra jellemző volt, hogy a kereskedelmi műsor-szolgáltatóknál továbbra is magas a filmek és a sorozatok előzeteseiben megjelenő erőszak. Februárban az RTL filmajánlóinak 98, a TV2 filmelőzeteseinek pedig 74 százalékában jelent meg agresszív cselekmény. Júniusban az RTL Klub filmajánlóinak 100 százalékában rögzíthettünk legalább egy erőszakos eseményt. Ebben a hónapban a sorozatok, teleregények agressziótartalma is az RTL-nél volt a legnagyobb (72%).

Télen a TV2 és az RTL Klub kínálatában megjelent erőszakos jeleneteket tartalmazó műsorelőzetesek a 16 és 18, valamint a 20 és 22 órai idősávokban voltak a leggyakoribbak. Ekkor mindkét csatorna 21 és 22 óra közé sűrítette a legerőszakosabb promócióit. Júniusban viszont a „legerőszakosabb” időszak a TV2 műsorában 17 és 18 óra, az RTL Klubnál 20 és 21 óra közé esett. Június abban is változást hozott, hogy délután egy órával „eltolódott” az a két óra, amikor a legtöbb erőszakos promóciót mértük. Mind a TV2, mind az RTL Klub esetében a 17-19 óra közötti sáv képviselte az erőszakban gazdag időszakot, míg a 20-22 óráig tartó intervallum megőrizte erőszakos jellegét.

Általánosságban elmondható, hogy mindegyik televízió igyekezett a hétvégi délelőttökön olyan előzeteseket sugározni, melyekben egyáltalán nem, vagy csak igen alacsony számban jelent meg erőszak.

Összefoglalás

A vizsgált időszakban 1412 műsorelőzetest figyeltünk meg. Az RTL Klub 387, a TV2 436, a Duna Televízió 185, az M1 pedig 387 promóciót sugárzott. A kereskedelmi médiumok által sugárzott előzetesek felében találoztunk agresszív jelenettel, míg a közszolgálatiakra ez az arány egynegyed körül mozgott. Az RTL műsor-reklámaiban előző évben mért – viszonylag alacsonyabb, 30-40 százalék körüli – adatok ez évben mind a két vizsgálati alkalmával 11 százalékos emelkedést mutattak. A kereskedelmi médiumok promóciói magas erőszaktartalommal rendelkeznek, azaz körülbelül minden hatodik vágókép agresszívnek nevezhető. A közszolgálati csatornáknál az erőszak tartalom jóval alacsonyabb, a Duna Televízió promócióiban csak minden huszadik, az M1 műsoraiban pedig csak minden harmincharmadik vágókép tartalmaz erőszakot.

6. Az országos televíziós műsorkínálat alakulása

Az előzmények

Az ORTT 1998-ban az MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoporttal együttműködve, a nyolcvanas évek közepéig visszanyúló adatgyűjtést kezdeményezett annak feltérképezése céljából, hogy e meghatározó politikai-társadalmi változásokat hozó közel másfél évtizedes időszakban miképpen alakult Magyarországon az országos televíziós csatornák műsorkínálata.¹ A kutatássorozat nyilvánvalóan az a körülmény indokolta, hogy mind a nagyközönség, mind a kulturális környezet állapotáért aggódó társadalomkutatók, mind a média törvényes működéséért felelős hatóság számára az jelenti az egyik legfontosabb kérdést, hogy a korszaknak a hazai televíziózást alapjaiban érintő politikai, intézményi, technológiai és gazdasági fejleményei (a nyilvánosság helyreállítása, a médiatörvény megszületése, a műholdas és kábeles televíziózás elterjedése, a szabad frekvenciák privatizációja stb.) miképpen hatottak arra a műsorkínálatra, amellyel a nézők a képernyő előtt ülve napról napra találkozhatnak.

Az országos műsorkínálat 1985 és 1999 közötti legfontosabb jellemzői

1985 és 1999 között minden esztendő márciusából az országos televíziós csatornáknak a Rádió és Televízió Újságban meghirdetett teljes műsoranyagát kódoltuk a műsorkezdésektől a műsorzárásokig.² A 200-re vonatkozó vizsgálati eredmények ismertetése előtt, az előzmények és az időbeli összehasonlítások bázisának felvázolása céljából röviden összefoglaljuk az 1985 és 1999 közötti időszakra vonatkozó legfontosabb megállapításainkat.

A dokumentált legszembetűnőbb változás a műsorkínálat mennyiségének megsokszorozódása a nyolcvanas évek közepétől a kilencvenes évek végéig. A műsorok számában és a műsoridőben – nem utolsósorban az új csatornák belépésének köszönhetően – látványos gyarapodás következett be. Míg 1985 márciusában az alig másfél „csatornás” Magyar Televízió mintegy 850 műsort sugárzott egy hónap alatt, 1999 márciusában – a TV3 nélkül – az öt teljes csatorna több mint 4 ezret, és ugyanezen időszak alatt az átlagos napi összes műsoridő 22-23 órától 94-95 órára emelkedett.

Azzal párhuzamosan, hogy a nyolcvanas évek közepétől a kilencvenes évek végéig a hazai televíziós programkínálat a többszörösére növekedett, a műsorfolyam egészében egyre inkább a tömegkultúra jellegzetességeit mutató könnyű szórakoztatás lett a domináns tartalmi kategória. Ez a tendencia igen nagy mértékben felerősödött a kereskedelmi csatornák belépésével, ezeknek műsorában

¹ A feltüntetett összegek a zárszámadás auditálása után tekinthetők véglegesnek.

ugyanis – a hírműsorokat leszámítva – alig jelent meg olyan program, amely ne a könnyű szórakoztatás kategóriájába tartozott volna.

Az országos televíziós csatornák kínálatában a kilencvenes évtized végére csökkent a hazai, és jelentősen emelkedett a külföldi gyártású produkciók mennyisége. A fiction műfajokban meghatározóvá vált az Egyesült Államokból és Nyugat-Európából származó programok jelenléte, de egyre gyakrabban tűntek fel dél-amerikai (brazil, argentin, mexikói) sorozatok is. A kereskedelmi televíziók kínálatában különösen nagy szerepet játszottak a külföldi gyártású anyagok, mégpedig elsősorban az USA-ból érkezettek.

A közszolgálati és a kereskedelmi csatornák kínálata között igen jelentős különbségek tapasztalhatók. A közszolgálati csatornákon a kereskedelmiekhez képest lényegesen több a politikai-társadalmi-gazdasági aktualitásokkal kapcsolatos tájékoztató- és vitaanyag, a kulturális információ, az ismeretterjesztés, a dokumentumszerű valóságábrázolás, a sport, valamint a vallási műsor, viszont kevesebb a sorozat, a játékos vetélkedő, a talk-show és kabaré, valamint a (mozi)film. Ezzel szemben a kereskedelmi csatornák műsorszerkezetének meghatározó darabjai a (film)sorozatok, és bár nem hiányoznak a politikai tájékoztatásnak, a kultúra területéről szóló informálásnak, az ismeretterjesztésnek a műsorai sem, ezen műsorszolgáltatók kínálatára egyértelműen a szórakoztató irányultság nyomja rá a bélyegét.

A kilencvenes évek televíziós műsorainak túlnyomó többsége nem speciális közönségrétegeket, hanem differenciálatlanul a nagyközönséget vette célba. A fiatalok jelentették az egyetlen olyan nézői csoportot, amelyet viszonylag jelentősebb számú produkció igyekezett elérni. Lényegében csak az MTV két programjáról mondható el, hogy az ifjúsági korosztályokon kívül, ha nem is jelentős gyakorisággal, de legalább alkalmanként más nézői rétegeket, így nemzetiségeket, nőket, időseket, falusiakat is megcélzott.

Az országos televíziók mezőnyének egészét tekintve a műsortípusok gyakorisági listáját a kilencvenes évek végén a többségükben könnyű szórakozást szolgáló, szappanopera jellegű (film)sorozatok vezették. Ezen belül azonban a közszolgálati csatornák programja valamivel egyenletesebben oszlott el a különféle műsortípusok között, mint a kereskedelmieké. Az utóbbiakra sokkal inkább jellemző, hogy néhány műsortípus, elsősorban a sorozatok, önmagukban elviszik a műsoridő igen jelentős részét, miközben más műsortípusok csak csekély mértékben vagy esetleg egyáltalán nem nyernek teret.

A politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális aktualitásokról való tájékoztatás mennyiségi mutatóit tekintve a kilencvenes évtized utolsó éveiben kiemelkedően az MTV-é volt a vezető szerep. Az is elsősorban az MTV két csatornájára és a Duna TV-re volt jellemző, hogy az általában nagy közönséget vonzó filmek és sorozatok között viszonylag jelentős számban és arányban fordultak elő a realiztikus valóságábrázolás műfajai, így dokumentumfilmek és társadalmi drámák, valamint történelmi és természetfilmek, viszont a kereskedelmi adókhoz képest lényegesen kisebb volt az erőszakos cselekményeket gyakran naturalisztikusan ábrázoló produkcióknak, az akció-, bűnügyi, kaland- és horrorfilmeknek a gyakorisága.

Ellentétben azzal a gyakran megfogalmazódó véleménnyel, hogy a közszolgálati rendeltetésű csatornák közszolgálati jellege az utóbbi években erősen hanyatlott, adataink szerint, bár a szórakoztató produkciók mennyisége a közszolgálati csatornákon is növekedett, és bizonyos közművelődési műsортípusok – így például az oktatóműsorok és a dokumentumfilmek – valóban háttérbe szorultak, a fajsúlyosabb tájékoztatást szolgáló és a magasabb kulturális értékeket közvetítő műsorok számában és részarányában nem következett be drámai csökkenés, sőt, az előbbieket esetében még némi emelkedés is mutatkozott. (Más kérdés természetesen, hogy a közszolgálatiként azonosítható műsorok milyen időpontokban – főműsoridőben vagy kevésbé frekvenciált napszakokban – kerülnek adásba, és milyen színvonalat képviselnek, mennyire vonzóak a közönség számára.)

A 2000. évi vizsgálat

A 2000-es műsorkínálat vizsgálatában néhány kisebb, a folyamatosságot és az összehasonlíthatóságot nem befolyásoló módosítást-javítást leszámítva, ugyanúgy jártunk el, mint a korábbi éveknél:

az országos csatornákat, tehát az MTV1-et, az MTV2-t, a Duna Televíziót, a TV2-t és az RTL Klubot vizsgáltuk. 1999-ben népszerűségének emelkedése miatt a TV3-at is felvettük a vizsgált televíziók listájára. Nem sokkal később azonban ez a csatorna megszűnt, így 2000 márciusában már nem szerepelt a magyarországi televíziós mezőnyben, és természetesen az elemzésben sem; változtatások nélkül ugyanazt a kódutasítást alkalmaztuk, mint 1999-ben, illetve a korábbi években;

az előzményekhez hasonlóan a Rádió és Televízió Újságban feltüntetett teljes március havi műsorkínálatot kódoltuk.

Itt említjük meg, hogy bár időközben a Magyar Televízió két csatornájának neve Magyar 1-re, illetve Magyar 2-re változott, több évre visszatekintő adatbázisunk és táblázatos anyagunk egységes formájának megőrzése érdekében továbbra is az MTV1 és MTV2 elnevezést használjuk.

A kínálat további mennyiségi növekedése

2000 márciusában az öt országos tévécsatorna összességében 4438 műsort sugárzott, ami kis mértékű – 5,3 százalékos – növekedést jelent az 1999 évi mennyiséghez (4216 műsor) képest **(1. táblázat)**.

1. táblázat

A műsorok március havi mennyiségének alakulása 1985 és 2000 között (abszolút számok)

	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	TV3	összesen
1985 márc.	602	253					855
1986 márc.	691	313					1004
1987 márc.	549	294					843
1988 márc.	636	311					947
1989 márc.	719	454					1173
1990 márc.	699	471					1170
1991 márc.	847	543					1390
1992 márc.	847	554					1401
1993 márc.	813	736	261				1810
1994 márc.	942	668	497				2107
1995 márc.	959	633	633				2225
1996 márc.	914	700	701				2315
1997 márc.	879	613	822				2314
1998 márc.	832	731	981	833	749		4126
1999 márc.	911	655	982	766	902	439	4655
2000 márc.	928	787	1078	774	871	-	4438*

* (TV3 nélkül: 4216)

Mint várható volt, az össz műorszám növekedése együtt járt az összműsoridő hasonlóképpen kis mértékű – mintegy 5,9 százalékos – emelkedésével (**2. táblázat**).

2. táblázat

A műsoridő március havi hossza 1999-ben és 2000-ben (percekben)

	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	összesen
1999	32650	29141	34193	33665	34086	163735
2000	33251	36897	36055	32743	34410	173356

A növekedés mind a műsorok számát, mind a műsoridő hosszát tekintve elsősorban a MTV2-nél és a Duna Televíziónál jelentkezett, és különösen az MTV2 műsoridejében volt jelentős nagyságú (27 százalékos emelkedés 1999-hez képest), de ez – mint a **3. táblázat** adataiból érzékelhető – nem annyira az új produkciók, sokkal inkább az ismétlések gyarapodásából adódott. (Az év hátralévő részében az MTV2-nél tovább nőtt mind a műorszám, mint a műsoridő, mivel a csatorna a teljes éjszakai sávra kiterjesztette adásait.) Az MTV1-nél a műorszámokban bekövetkezett emelkedés elhanyagolható mértékű volt, és a műsoridő

növekedése sem érte el a 2 százalékot. A TV2-nél és az RTL Klubnál is csak egészen kis mértékű mennyiségi változások történtek, de éppen ellentétes módon: az előbbi csatornán valamelyest csökkent a műsoridő, miközben némileg emelkedett a műsorok száma, az utóbbi csatornán viszont kissé nőtt a műsoridő, de valamivel alacsonyabb lett a műsorszám. Ez azt jelzi, hogy 2000 márciusában – szemben az egy évvel korábban tapasztaltakkal – a TV2-nél rövidebb, az RTL Klubnál pedig némileg hosszabb lett a műsorok átlagos időtartama, mindennek azonban valószínűleg nem érdemes különösebb jelentőséget tulajdonítani, feltehető ugyanis, hogy csak esetleges hullámzásokról, nem pedig tartós műsorszerkezeti átalakulásokról van szó.

A műsorok túlnyomó hányada mind az öt vizsgált televíziós csatornán új produkció volt (**3. táblázat**). Összességében mintegy 14 százalékot tettek ki az ismétlések, és ezen belül is az egy héten belüli újrajátzások voltak túlnyomó többségben. (Megjegyezzük, hogy a műsorújság szinte egyáltalán nem tünteti fel, ha valamely csatorna egy hétnél régebben sugárzott műsort ismételt meg, tehát a sajtóbeli információk alapján a hosszabb távú ismétlésekről nem lehet megbízható adatokhoz jutni.) Ha azonban nem számítjuk az olyan műsorokat, amelyek – mint a híradások, tudósítások, magazinok, napi ügyekről folytatott beszélgetések, vitaműsorok stb. – erősen kötődnek az aktualitásokhoz, akkor lényegesen nagyobb arányú, akár a 30 százalékot is jóval meghaladó ismétlési arányt találunk, különösen a (bármilyen műfajú) filmek, valamint a legnépszerűbb produkciók, így a sorozat-epizódok és néhány szórakoztató show-műsor esetében.

2000 márciusában kiemelkedően a Duna TV és az MTV2 sugárzott leggyakrabban ismétléseket: műsoruknak közel negyedét egyszer már leadott anyagok tették ki. A kereskedelmi csatornák közül az RTL Klub ismételt sűrűbben, de még így is csak fele annyiszor, mint az előbbi két műsorszóró.

3. táblázat

Az új és az ismételt műsorok mennyisége az egyes csatornákon 2000 márciusában (százalék)

	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	összesen
új műsor	97,1	76,4	75,0	95,5	87,3	85,8
ismétlés egy héten belül	2,9	23,6	24,2	4,5	12,7	14,0
ismétlés régebből	0	0	0,7	0	0	0,2
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	928	787	1078	774	871	4438

Több évre visszatekintve azt látjuk, hogy valamelyest emelkedett az új produkciók aránya, és csökkent az ismétléseké, különösen az egy hétnél régebből származóké (**4. táblázat**), itt azonban ismét figyelembe kell venni, hogy a műsorújságból nem állnak rendelkezésre megbízható információk a héten túli ismétlésekről.

4. táblázat

Az új és az ismételt műsorok március havi mennyisége 1992-ben, 1998-ban, 1999-ben és 2000-ben (abszolút számok és százalék)

	1992 márc.		1998 márc.		1999. márc.*		2000. márc.	
	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%
új műsor	1256	89,6	3415	82,7	3881	83,4	3809	85,8
ismétlés egy héten belül	86	6,1	628	15,2	655	14,1	620	14,0
ismétlés régebbről	59	4,2	83	2,1	118	2,5	9	0,2
összesen	1401	100,0	126	100,0	4655	100,0	4438	100,0
TV3-mal együtt								

Az előző évhez hasonlóan, 2000-ben is azt állapíthatjuk meg, hogy a vizsgált televíziós műsorok túlnyomó többsége nem speciális közönségtegeket, hanem differenciálatlanul a nagyközönséget vette célba. A fiatalok jelentették az egyetlen olyan nézői alcsoportot, amelyet viszonylag jelentősebb számú produkció igyekezett elérni (5. táblázat). Természetesen ezen a téren is jelentős különbségek voltak a csatornák között. Az ifjúság az összes adónál megkülönböztetett nézői kategóriának minősült, a mezőnyből azonban kiemelkedett a Duna TV, amely jóval nagyobb arányban sugározott fiataloknak szánt műsort, mint a többi csatorna. Ugyanakkor – a korábbi évekhez hasonlóan – 2000-ben is tulajdonképpen csak az MTV két programjáról volt elmondható, hogy az ifjúsági korosztályokon kívül – ha nem is jelentős gyakorisággal, de legalább alkalmanként – más nézői rétegeknek, így nemzetiségieknek, nőknek, időseknek, falusiaknak is készített programokat.³

5. táblázat

A műsorok célközönsége az egyes csatornákon 2000 márciusában (százalék)

	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	összesen
nagyközönség	88,4	83,0	85,9	89,9	92,1	87,8
ifjúság	5,3	8,6	12,2	6,5	7,9	8,3
idősek	0,4	0,4	0	0	0	0,2
nők	0	0	0,6	0,6	0	0,3
nemzetiségek	2,6	3,7	0,1	0,3	0	1,3
falusiak	3,3	4,3	1,1	2,7	0	2,2
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	928	787	1078	774	871	4438

Abban, hogy a műsorok milyen célközönséget tartanak szem előtt, az utóbbi években nem mutatkozott jelentősebb változás, mindenesetre a megfigyelhető módosulások a rétegműsorok súlyának kis mértékű folyamatos csökkenését jelzik (6. táblázat).

6. táblázat

A műsorok célközönsége 1992, 1998, 1999 és 2000 márciusában (abszolút számok és százalék)

	1992 márc.		1998 márc.		1999 márc.*		2000. márc.	
	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%
nagyközönség	1188	84,7	3431	83,1	3992	85,8	3897	87,8
ifjúság	140	9,9	580	14,1	571	12,3	368	8,3
idősek	3	0,2	6	0,1	14	0,3	7	0,2
nők	3	0,2	7	0,1	5	0,1	12	0,3
nemzetiségek	37	2,6	53	1,3	55	1,2	56	1,3
falusiak	30	2,1	49	1,2	18	0,4	98	2,2
összesen	1401	100,0	4126	100,0	4655	100,0	4438	100,0

* TV3-mal együtt

A szórakoztatás dominanciája

Az előző két évhez hasonlóan, 2000-ben is azt állapíthattuk meg, hogy a műsortípusok gyakorisági listáját többségükben a könnyű szórakozást szolgáló programok, mindenekelőtt a szappanopera jellegű (film)sorozatok vezetik (7. táblázat)⁴. A közszolgálati és a kereskedelmi csatornák között azonban igen nagyok a különbségek. Míg az utóbbiak esetében kétség sem férhet a könnyű szórakoztatás dominanciájához, az előbbieknél a fajsúlyosabb műsorkategóriák, így a politikai tájékoztatás, a kulturális magazinok, az ismeretterjesztés, a gazdasági programok, a szolgáltatás jellegű információk, a dokumentumfilmek és a vallási műsorok, tehát a közszolgálati kategóriába sorolható adások együttesen ugyanolyan, vagy esetleg még nagyobb súllyal vannak jelen, mint a szórakoztató műfajok; különösen igaz ez, ha az MTV sportközvetítéseit is a közszolgálati körbe soroljuk. Másfelől az sem vitatható, hogy a szórakoztatás uralta kereskedelmi csatornákról sem hiányoznak a közszolgálati tartalmak, mindenekelőtt a politikai tájékoztatás, a kulturális információk, valamint a szolgáltató magazinok, bár részesedésük együttesen véve is lényegesen kisebb, mint a közszolgálati csatornákon. (A félreértelmezések elkerülése végett, zárójelben ezúttal is megjegyezzük, hogy a közszolgálati irányultság önmagában még nem jelent valóban színvonalas, a nézők érdeklődését felkelteni és magas kulturális értékeket közvetíteni képes műsort. Emellett a közszolgálati irányultság megítélésénél természetesen azt is számításba kell venni, hogy a közszolgálati céllal készült műsorok a nap milyen szakában kerülnek adásba, hiszen a kora reggel, a késő délután vagy a késő éjszaka sugárzott programok, akár milyen magas kulturális értéket képviseljenek is, alig találhatnak közönségre.)

7. táblázat
Műsортípusok az egyes csatornákon 2000 márciusában (százalék)5

10.1.	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	összesen
politikai hírműsor	18,2	7,8	13,1	6,7	12,3	11,9
politikai fórum, vita	2,9	2,8	2,4	0,1	0,1	1,7
parlamentí közvetítés	0,1	0,9	0	0	0	0,2
gazdasági műsor	5,1	5,0	1,1	3,9	0,1	2,9
vetélkedő, kvíz, játék	2,7	1,1	0	3,7	11,0	3,6
talk-show, kabaré	6,8	4,8	0	2,5	2,4	3,2
(mozi és tévé)film	3,8	5,8	8,7	5,8	4,7	5,9
ifjúsági műsor	0,2	0,3	0,6	0,5	0	0,3
(film)sorozat	14,5	7,4	4,5	46,9	32,4	20,0
dokumentumfilm	3,1	3,3	5,7	0	0,1	2,6
rajzfilm	1,5	4,1	4,3	2,8	2,6	3,1
színházi közvetítés	0,5	0,9	0,1	0	0	0,3
zenei műsor	2,0	8,0	5,9	0,8	6,8	4,8
kulturális magazin	12,2	18,4	12,2	5,8	3,8	10,5
ismeretterjesztő műsor	4,7	7,7	17,5	4,6	2,7	7,9
szolgáltató műsor	5,8	6,6	4,9	10,6	9,1	7,2
információs magazin	2,8	2,7	9,1	2,8	11,4	6,0
vallási műsor	5,8	5,3	1,5	1,7	0,5	2,9
sportműsor	7,1	7,2	1,2	0,6	0,1	3,2
egyéb	0	0	7,2	0	0	1,8
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	928	787	1078	774	871	4438

A műsортípusok gyakoriság szerinti eloszlása és az ebből kirajzolódó csatorna-profilok 2000-ben is az 1999-ben tapasztaltakhoz hasonló képet mutattak, azzal a különbséggel, hogy még inkább kiugrottak az egyes közszolgálati és kereskedelmi adók specifikus sajátosságai. Így 2000-ben is érvényes volt az a megállapítás, hogy a műsортípusok gyakoriság szerinti eloszlása a közszolgálati adóknál némileg egyenletesebb volt, mint a kereskedelmiéknél, vagyis az előbbieik programjában valamelyest nagyobb volt a valószínűsége annak, hogy a nézők egy rövidebb időszakot tekintve is mindenféle műsортípussal találkozhattak legalább néhány alkalommal. Ezen belül az MTV1 a politikai hírműsorok nagy arányával tűnt ki, az MTV2-t pedig elsősorban a kulturális műsorok magas száma különböztette meg, de az utóbbi programoknak a részesedése a másik két közszolgálati csatornán is lényegesen magasabb volt, mint a kereskedelmiéknél. Az MTV csatornáit a sportközvetítéseknek, valamint a vallási műsoroknak a viszonylag magas aránya is kiemelte a mezőnyből. A Duna TV szembevetendő sajátossága, hogy a többi televízióhoz képest alig adott sorozatokat, viszont az MTV2-höz hasonlóan, kiemelkedően nagy arányban sugárzott ismeretterjesztő és kulturális műsorokat, továbbá a (mozi- és dokumentum-)filmek sugárzásának gyakoriságában is az élen állt.

A két kereskedelmi csatornán lényegesen magasabb volt a sorozatok aránya, mint a közszolgálatiakon; különösen a TV2 műsorszerkezete hívta fel magára a figyelmet azzal, hogy itt a szappanopera jellegű sorozatok epizódjainak száma majdnem elérte az egyéb típusba tartozó összes műsor mennyiségét. Az RTL Klub a vetélkedők és a játékok terén vezette a mezőnyt, mintegy átvéve a TV2 előző évi szerepét. Ami a közszolgálati kategóriákat illeti, mindkét kereskedelmi csatorna élen járt a szolgáltató magazinok sugárzásában. Az RTL Klubon viszonylag jelentős volt a politikai tájékoztató összeállítások és az információs magazinok mennyisége, a TV2 viszont több kulturális és ismeretterjesztő műsort adott.

A műsortípusok gyakorisága általában szorosan együtt jár ezen típusok összes műsoridőből való részesedésének nagyságával. Például magától értetődő összefüggésnek tűnik, hogy a feltűnően nagy számú sorozat-epizód a TV2-n a műsoridő kiemelkedően nagy hányadát tölti ki (**8. táblázat**). Ugyanakkor az is lehetséges, hogy valamelyik csatorna egy bizonyos típusú műsorból a mezőny átlagához képest kevesebbet ad, de a műsorok hosszabbak, mint a többi csatorna hasonló programjai, és fordítva. Például 2000-ben – éppúgy, mint az előző évben –

8. táblázat

Műsortípusok a műsorok hosszában az egyes csatornákon 2000 márciusában (percekben mérve)

	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	összesen
politikai hírműsor	3481	425	2435	1800	1605	11746
politikai fórum	670	535	620	45	15	1885
parlamenti közvetítés	60	1050	0	0	0	1110
gazdasági műsor	674	675	360	500	30	2239
vetélkedő, kvíz, játék	1055	345	0	660	1907	3967
talk-show, kabaré	2500	1585	0	1285	1329	6699
(mozi és tévé)film	2842	3557	7685	4685	5423	24192
ifjúsági műsor	91	167	240	110	0	608
(film)sorozat	5566	2923	2265	13890	12815	37458
dokumentumműsor	817	1030	1775	0	60	3682
rajzfilm	213	985	945	1960	1199	5302
színházi közvetítés	336	821	170	0	0	1285
zenei műsor	615	2125	1150	193	804	4881
kulturális magazin	3325	5303	2655	925	142	12350
ismeretterjesztő műsor	1248	3319	4140	925	540	10172
szolgáltató műsor	1438	1675	1545	2365	1900	8923
információs magazin	3960	3510	7980	2640	6140	24230
vallási műsor	776	414	450	370	120	2130
sportműsor	3360	4395	560	165	90	8570
egyéb	0	0	455	0	0	455
összesen	33251	36897	36055	32743	34410	173356

9. táblázat

Műsortípusok a műsorok számában 1992, 1998, 1999 és 2000 márciusában (abszolút számok és százalék)6

	1992 márc.		1998 márc.		1999 márc.*		2000. márc.	
	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%
politikai hírműsor	57	11,2	447	10,8	496	10,7	530	11,9
politikai fórum, vita	32	2,3	174	4,2	176	3,8	77	1,7
parlamentari közvetítés	10	0,7	6	0,1	7	0,2	8	0,2
gazdasági műsor	36	2,6	75	1,8	53	1,1	129	2,9
vetélkedő, kvíz, j	66	4,7	270	6,5	202	4,3	159	3,6
talk-show, kabaré	60	4,3	130	3,1	107	4,3	141	3,2
(mozi és tévé)film	31	2,2	275	6,7	274	5,9	261	5,9
ifjúsági műsor	23	1,6	99	2,4	34	0,7	14	0,3
(film)sorozat	99	7,1	602	14,6	947	20,3	886	20,0
dokumentumfilm	66	4,7	57	1,4	91	2,0	117	2,6
rajzfilm	84	5,9	251	6,1	241	5,2	137	3,1
színházi közvetítés	5	0,4	5	0,1	11	0,2	13	0,3
zenei műsor	85	6,1	193	4,7	282	6,1	211	4,8
kulturális magazin	105	7,5	360	8,7	541	11,6	468	10,5
ismeretterjesztő műsor	103	7,4	215	5,2	418	9,0	352	7,9
szolgáltató műsor	253	18,1	742	17,9	251	5,4	320	7,2
információs magazin	-	-	-	-	288	6,2	266	6,0
vallási műsor	35	2,5	92	2,2	96	2,1	129	2,9
sportműsor	90	6,4	102	2,5	132	2,8	142	3,2
egyéb	61	4,3	31	0,7	8	0,2	78	1,8
összesen	1401	100,0	4126	100,0	4655	100,0	4438	100,0

* TV3-mal együtt

a TV2-n a politikai hírműsorok száma és részaránya a műsorszerkezeten belül alacsonyabb, az időbeli terjedelmük viszont nagyobb volt, mint a másik kereskedelmi csatornán, vagyis a TV2 a konkurenciához képest viszonylag ritkábban foglalkozott politikai aktualitásokkal, de ezt hosszabb műsorokban tette. Ezzel szemben az RTL Klubnál éppen fordított volt a helyzet: műsorában a másik kereskedelmi televízióhoz képest viszonylag gyakrabban, de alkalmanként rövidebben kerültek terítékre politikai hírek.

Az egyes műsortípusokra fordított időhossz az előző évhez hasonlóan, 2000-ben is megerősítette azt a megfigyelést, hogy a közszolgálati csatornák programja valamivel egyenletesebben oszlik el a különféle műsortípusok között, mint a kereskedelmieké. Az utóbbiakra sokkal inkább jellemző, hogy néhány műsortípus – elsősorban a sorozatok – önmagában elviszi a műsoridő igen jelentős részét (több mint harmadát), miközben más műsortípusok csak csekély mértékben vagy esetleg egyáltalán nem nyernek teret.

A műsorszerkezet viszonylagos állandósága

A **9. és 10. táblázat** időbeli összehasonlításai azt mutatják, hogy míg a kilencvenes évek elejétől az évtized végéig igen jelentős változások mentek végbe a műsorkínálatban – mindenekelőtt a filmsorozatok mennyiségének növekedése szembevetően -, 1999-ről 2000-re igazán lényeges változások nem voltak tapasztalhatók sem a műsортípusok számában, sem az egyes típusok által kitöltött műsoridőben. Úgy tűnik tehát, hogy a televíziós műsorkínálat az utóbbi két évben megfigyelt szerkezetben állandósul: miközben az egyes műsортípusokon belül nagy a változékonyság, például új (film)sorozatok, új vetélkedők, új kulturális összeállítások és egyéb új produkciók jelennek meg, maguknak a fontosabb műsортípusoknak a részesedése nem nagyon módosul.

A **10. táblázat** adataiból az olvasható ki, hogy az utóbbi években az állandósuló műsorszerkezetben két nagy tartalmi irányultság látszik megerősödni: egyfelől a szórakoztatásé (filmek, sorozatok, vetélkedők, játékok, show-műsorok), másfelől a közérdekű aktualításokról szóló információközlésé (hírek, gazdasági információk, szolgáltató műsorok).

A műsorok funkció⁷ szerinti megoszlása is azt jelzi, hogy az országos csatornákat összességükben tekintve, a televíziós kínálatra egyfelől a szórakoztatás, másfelől az aktualitásokkal kapcsolatos informálás nyomja rá a bélyegét (**11. táblázat**). Ez persze sem magyar, sem nemzetközi vonatkozásban nem minősülhet meglepő vagy eredeti megállapításnak, hiszen közhely, hogy a tömegmédiумok mindenütt a világon a szórakoztatásból és a hírközlésből élnek. Természetesen a közszolgálati és a kereskedelmi csatornák között óriásiak a különbségek. Míg az utóbbiaknál meghatározó módon dominál a könnyű szórakoztatás, az előbbieknél jelentős teret kap a fajsúlyosabb, „komoly” tájékoztatás és a magasabb kulturális értékek közvetítése.

A politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális aktualításokról való „komoly” informálás terén kiemelkedően az MTV két csatornájaé, valamint a Duna TV-é a vezető szerep. Ezzel összefüggésben feltétlenül külön említésre kívánczik, hogy a „komoly” aktuálisok és kulturális értékek körébe tartozó információk gyakoriságát és a műsoridőből való részesedését 2000-ben igen jelentős mértékben megemelték a millenniummal, illetve a millenniumi ünnepekkel foglalkozó műsorok. Az elitkultúra fajsúlyos értékeinek közvetítésében a Duna TV állt az élen, majd némileg lemaradva az MTV2 és az MTV1 következett.

A kereskedelmi csatornák közül – a könnyű szórakoztatás dominanciája mellett – az előző évekhez hasonlóan, 2000-ben is a TV2 biztosított viszonylag jelentősebb teret a magasabb kulturális értékeket közvetítő műsoroknak.

A műsorok funkció szerinti megoszlásának összehasonlítása a korábbi években tapasztaltakkal azt mutatja, hogy 1999-ről 2000-re a televíziós kínálat egészében viszonylag jelentős mennyiségi eltolódás következett be a „komoly”, fajsúlyos információk javára, illetve a könnyű, szórakoztató tartalmak rovására (**12. táblázat**). Ebben a változásban egyértelműen a már említett millenniumi műsorok játszottak fontos szerepet.

10. táblázat

Műsortípusok a műsorok hosszában 1992, 1998, 1999 és 2000 márciusában (percek és százalék)

	1992 márc.		1998 márc.		1999 márc.*		2000 márc.	
	perc	%	perc	%	perc	%	perc	%
politikai hírműsorok	3346	6,5	12849	8,4	10790	5,6	11746	6,8
politikai fórum, vita	1051	2,0	5200	3,4	5310	2,7	1885	1,1
parlamentari közvetítés	1275	2,5	2050	1,3	1560	0,8	1110	0,6
gazdasági műsor	705	1,4	2180	1,4	1615	0,8	2239	1,3
vetélkedő, kvíz, játék	1463	2,8	4793	3,1	3705	1,9	3967	2,3
talk-show, kabaré	2730	5,3	8196	5,3	5348	2,7	6699	3,9
(mozi és tévé)film	2966	5,8	25837	16,9	24477	12,7	24192	13,9
ifjúsági műsor	1659	3,2	2598	1,6	1228	0,6	608	0,3
(film)sorozat	4136	8,0	25373	16,6	39255	20,4	37458	21,6
dokumentumfilm	2931	5,7	2701	1,7	3907	2,0	3682	2,1
rajzfilm	2375	4,6	11584	7,5	10517	5,4	5302	3,1
színházi közvetítés	320	0,6	798	0,5	1062	0,5	1285	0,7
zenei műsor	2818	5,5	6385	4,2	12040	6,2	4881	2,8
kulturális magazin	1971	3,8	10548	6,9	18254	9,5	12350	7,1
ismeretterjesztő műsor	3114	6,0	8434	5,5	13281	6,8	10172	5,9
szolgáltató műsor	13900	26,9	15836	10,3	5960	3,1	8923	5,1
információs magazin	-	-	-	-	26251	13,6	24230	14,1
vallási műsor	420	0,8	1810	1,2	1755	0,9	2130	1,2
sportműsor	3095	6,0	5260	3,7	5730	2,9	8570	5,0
egyéb	1231	2,4	670	0,4	240	0,1	455	0,3
összesen	51506	100,0	153102	100,0	192296	100,0	173356	100,0

*TV3-mal együtt

11. táblázat

A műsorok megoszlása funkció szerint az egyes csatornákon 2000 márciusában (százalék)

	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	összesen
praktikus	0	0	7,2	3,0	7,8	3,8
komoly aktuális	47,2	42,7	34,3	2,6	14,1	32,5
(komoly) elitkultúr	13,0	23,6	34,5	8,7	6,5	18,1
könnyű aktuális	10,1	9,1	5,2	3,6	11,7	7,9
könnyű egyéb	29,6	24,5	18,7	62,1	59,6	37,6
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	928	787	1078	774	871	4438

12. táblázat

A műsorok megoszlása funkció szerint 1992, 1998, 1999 és 2000 márciusában (abszolút számok és százalék)

	1992 márc.		1998 márc.		1999 márc.*		2000 márc.	
	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%
praktikus	42	2,9	93	2,2	77	1,7	170	3,8
komoly aktuális	455	32,4	1064	25,7	1019	21,9	1443	32,5
(komoly) elitkultúra	303	21,6	475	11,5	874	18,8	803	18,1
könnyű aktuális	216	15,4	791	19,1	821	17,6	352	7,9
könnyű egyéb	385	27,4	1703	41,2	1864	40,0	1670	37,6
összesen	1401	100,0	4126	100,0	4655	100,0	4438	100,0

* TV3-mal együtt

Műsортípusok és filmes tartalmak az esti főműsoridős sávban

Az előző évekhez hasonlóan, 2000 márciusában is megvizsgáltuk, hogy a 19 és 23 óra közötti esti főműsoridős tartományt milyen típusú programok töltötték ki az országos csatornákon (**13. táblázat**). A legnézettebb időszávban meghatározóan voltak jelen a szórakoztatás műsorai (filmek, sorozatok, show-műsorok, kabarék, vetélkedők, játékok), de jelentős részt töltöttek ki a politikai és kulturális informálódást célzó műsorok is (politikai hírek, fórumok, kulturális magazinok). 1999-ről 2000-re az esti órákban a szórakoztató műsортípusok közül emelkedett a show- és kabaréműsorok, valamint a (mozi)filmek mennyisége, viszont csökkent a (film)sorozatoké. Úgy tűnik, ez utóbbiak egyre nagyobb arányban a délutáni és kora esti sávra koncentrálnak. A „komolyabb” műfajok közül 19 és 23 óra között megnövekedett a politikai hírműsorok és a kulturális magazinok részaránya. Az előbbi műsorkategóriánál a változás nem utolsó sorban az MTV2 ismétléseinek, az utóbbinál pedig a millenniumi megemlékezéseknek volt köszönhető.

A legnépszerűbb műsортípusok között számontartott sorozatok és filmek esetében – az előző évhez hasonlóan – arról is megkíséreltünk információt gyűjteni, hogy a műfajukat és a történetüket tekintve milyen tartalmi típusba tartoztak, és ezen keresztül – nagy valószínűséggel – milyen kulturális értéket képviseltek (**14. táblázat**). A 2000 márciusi anyag alapján ugyanazt a megállapítást tehetjük, mint 1999-ben. Bár gyakran megfogalmazódik az az aggodalom, hogy a hazai televíziós kínálatban eluralkodik a torz magatartási mintákat közvetítő erőszak és agresszivitás, adataink szerint az erőszakos cselekményű produkciók, így az akciófilmek, a bűnügyi történetek, a félelmet keltő horror és thriller, a vadnyugati történetek, valamint a háborús borzalmakat ábrázoló alkotások 2000 márciusában a teljes (sorozat)filmes kínálatnak mintegy 19-

20 százalékát, tehát meglehetősen kis hányadát tették ki, és a túlnyomó többséget olyan családhistóriák, romantikus szerelmi történetek, gyermekfilmek, víg-

13. táblázat

Az esti főműsoridős sávban (19.01 – 23.00) kezdődött műsorok típusa 1992, 1998, 1999 és 2000 márciusában (százalék)

	1992	1998	1999*	2000
politikai hírműsor	19,8	10,9	14,9	17,4
politikai fórum	6,8	6,9	7,6	4,1
parlamentari közvetítés	0	0	0	0
gazdasági műsor	1,3	1,4	0,3	1,1
vetélkedő, kvíz, játék	1,0	4,9	5,7	5,5
talk-show, kabaré	4,1	3,6	3,5	6,7
(mozi és tévé)film	6,1	21,8	14,8	15,7
ifjúsági műsor	3,0	0	0	0
(film)sorozat	7,8	15,7	23,1	14,9
dokumentumfilm	7,4	2,6	3,4	3,4
rajzfilm	5,6	0,4	2,8	3,1
színházi közvetítés	0,5	0,5	0,1	0,7
zenei műsor	6,8	3,7	3,5	2,0
kulturális magazin	12,9	8,9	6,4	11,4
ismeretterjesztő műsor	3,0	2,8	3,1	2,4
szolgáltató műsor	6,8	3,8	3,2	3,5
információs magazin	-	-	1,4	0
vallási műsor	1,5	0,4	0	0
sportműsor	11,7	8,3	4,9	5,3
egyéb	2,5	0,1	0,3	2,5
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
N	394	798	1121	904

* TV3-mal együtt

játékok (60-62 százalék), illetve nem ritkán dokumentumértékű, realiztikus, valószínű társadalmi helyzeteket megjelenítő, esetenként komoly esztétikai értékkel bíró művek (14-15 százalék) alkották, amelyek ugyan esetenként tartalmazhatnak erőszakos, agresszív elemeket, ezek azonban semmiképpen sem tekinthetők az erőszak öncélú, személyiség- és közösségromboló bemutatásának.

A csatornák között persze ebben a vonatkozásban is jelentősek voltak a különbségek. Szembetűnő, hogy dokumentumfilmek és társadalmi drámák túlnyomórészt a Duna TV-ben és az MTV-ben kerültek adásba, valamint a gyermekfilmek is itt szerepeltek nagyobb arányban. Ugyanakkor a korábbi évek tapasztalatainak fényében, 2000 márciusában a várakozásokhoz képest igencsak meglepő volt, hogy éppen a közszolgálati csatornákon fordultak elő viszonylag nagyobb arányban olyan műfajok – akciófilmek, krimik, horror és thriller -, amelyek nagy

valószínűséggel jelentettek meg naturalisztikus módon erőszakos cselekményeket. Persze mielőtt túl nagy jelentőséget tulajdonítanánk ezeknek az arányoknak, nem árt figyelembe venni, hogy a kereskedelmi csatornákon abszolút számokban még így is jóval több fordult elő ezekből az „erőszak- és agresszió-gyanús” produkciókból.

14. táblázat

A sorozatok és filmek műfaji-tartalmi típusai az egyes csatornákon 2000 márciusában (százalékban)

	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	összesen
akciófilm	8,4	9,8	0	8,0	6,4	6,5
krimi	5,6	3,0	5,6	5,9	4,4	5,1
thriller, horror	5,1	4,3	0,4	1,6	2,3	2,4
kalandfilm	2,3	0,6	0,8	5,7	9,0	4,5
sci-fi	4,2	0	0	2,3	0,9	1,6
romant., szerelmes film	19,6	8,5	6,5	37,1	23,3	22,3
családi film	19,2	15,2	11,7	19,9	26,2	19,3
történelmi film	3,3	5,5	3,2	0,5	0,3	1,9
háborús film	0	1,8	2,8	0	0,6	0,9
western	0	0	0,4	0,5	0	0,2
vígjáték	2,8	0	6,0	8,5	4,4	5,2
gyermekfilm	11,2	21,3	29,0	6,2	19,8	16,1
társadalmi dráma	2,8	6,1	6,0	1,6	1,2	3,0
dokumentumfilm	14,5	20,7	24,6	0	0,3	9,0
természetfilm	0,5	1,8	1,2	0,5	0	0,6
erotikus film	0	0	0	1,8	1,2	0,9
zenés film	0,5	0,6	0	0	0	0,1
egyéb film	0	0,6	1,6	0	0	0,4
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	214	164	248	437	344	1407

A 15. táblázaton látható időbeli összevetés leginkább arra világít rá, hogy bár 2000-re emelkedett az akciófilmek és a thrillerek, horrorfilmek mennyisége, lényegesen nagyobb növekedés következett be a vitathatatlanul szelidebb tartalmú romantikus szerelmi és családi sorozatok, továbbá a fajsúlyosabb dokumentumfilmek mennyiségében; igaz, ugyanakkor csökkent a gyermekfilmek, a vígjátékok és a társadalmi drámák aránya.

A műfaji-tartalmi típusoknak az esti főműsoridős sávban való eloszlása arra látszik utalni, hogy az előző év azonos hónapjával összehasonlítva, 2000 márciusára összességében valamelyest „barátságosabbá”, kevésbé fenyegetővé vált a legnézettebb műsorsáv filmkínálata: az egyes csatornákat együtt nézve, valamivel kevesebb lett az akciófilm, a krimi, a thriller és horror, viszont lényegesen többször volt látható romantikus szerelmi és családi történet (**16. táblázat**).

15. táblázat

Sorozatok és filmek műfaji-tartalmi típusai 1999 és 2000 márciusában (abszolút számok és százalék)

	1999 márc.		2000 márc.	
	absz. szám	%	absz. szám	%
akciófilm	54	3,4	91	6,5
krimi	155	9,8	72	5,1
thriller, horror	22	1,4	34	2,4
kalandfilm	55	3,5	64	4,5
sci-fi	41	2,6	22	1,6
romantikus, szerelmes film	150	9,5	314	22,3
családi film	277	17,4	272	19,3
történelmi film	35	2,2	27	1,9
háborús film	10	0,6	12	0,9
western	5	0,3	3	0,2
vígjáték	136	8,6	73	5,2
gyermekfilm	398	25,1	226	16,1
kórházfilm	50	2,9	0	0
társadalmi dráma	78	4,9	42	3,0
dokumentumfilm	89	5,6	127	9,0
természetfilm	17	1,1	9	0,6
erotikus film	10	0,6	12	0,9
zenés film	2	0,1	2	0,1
egyéb film	2	0,1	6	0,4
összesen	1584	100,0	1407	100,0

A hazai és az európai gyártású műsorok alacsony részesedése

1998-ig visszatekintve állandósulni látszik az az arány, hogy az országos televíziós csatornák műsorkínálatának közel 30 százalékát külföldi eredetű produkciók alkotják. 2000-ben a külföldi anyag 40 százalékát amerikai, elsősorban az Egyesült Államokban gyártott műsorok tették ki, másik 40 százalékát európai – főképpen nyugat-európai – művek alkották, a fennmaradó 20 százalék pedig túlnyomórészt Dél- és Közép-Amerikából származott (**17. táblázat**). Az utolsó három év összehasonlításában különösen a dél- és közép-amerikai sorozatok térnyerése szembetűnő.

16. táblázat

Az esti főműsoridős sávban (19.01 és 23.00 között) kezdődött sorozatok és filmek műfaji-tartalmi típusai az országos televíziós kínálat egészében 1999 és 2000 márciusában (abszolút számok és százalék)

	1999 március		2000 március	
	absz.szám	%	absz. szám	%
akciófilm	49	10,5	31	9,4
krimi	66	14,2	32	9,7
thriller, horror	16	3,4	8	2,4
kalandfilm	11	2,4	15	4,5
sci-fi	29	6,2	4	0,9
romantikus, szerelmes film	20	4,3	61	18,5
családi film	57	12,3	48	14,5
történelmi film	19	4,1	10	3,0
háborús film	2	0,4	9	2,7
western	0	0	0	0
vígjáték	83	17,8	20	6,1
gyermekfilm	34	7,3	29	8,8
kórházfilm	0	0	0	0
társadalmi dráma	43	9,2	25	7,6
dokumentumfilm	31	6,7	31	9,4
természetfilm	4	0,9	4	1,2
erotikus film	0	0	0	0
zenés film	0	0	0	0
egyéb film	1	0,2	3	0,9
összesen	656	100,0	330	100,0

A tengerentúlról érkező műsorok mennyiségének növekedése szükségképpen az európai és a hazai gyártású anyag részarányának csökkenését jelenti (**18. táblázat**).

2000 márciusában sem következett be érdemleges változás abban a tekintetben, hogy a közszolgálati csatornákon lényegesen több a hazai gyártású műsor, mint a kereskedelmieken (**19. táblázat**). A legkevesebb külföldi anyag az MTV2-n fordult elő, ami alighanem összefüggött azzal, hogy ez az adó viszonylag kevés sorozatot és filmet közvetít. Az MTV1 2000-ben is több észak- és dél-amerikai produkciót sugárzott, mint a két másik közszolgálati csatorna együttvéve, az európai művek viszont a Duna TV műsorában voltak többségben.

A kereskedelmi csatornák közül az RTL Klubon lényegesen nagyobb mennyiségben szerepeltek hazai gyártású produkciók, mint a TV2-n, azonban ezeknek nem kis része egészen rövid műsor, például néhány perces játék volt. A dél- és közép-amerikai import elsősorban a két kereskedelmi adón jelent meg.

17. táblázat

A műsorok megoszlása a gyártás helye szerint 1992, 1998, 1999 és 2000 márciusában (abszolút számok és százalék)

	1992 márc.		1998 márc.		1999 márc.*		2000 márc.	
	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%	absz. szám	%
magyar	1079	77,0	3006	72,8	3054	72,9	3210	72,3
német	40	2,8	39	3,4	92	2,0	114	2,6
angol	74	5,3	122	2,9	131	3,1	110	2,5
francia	44	3,1	108	2,6	104	2,5	121	2,7
olasz	12	0,8	55	1,3	40	0,9	42	0,9
egyéb nyugat-európai	16	1,1	65	1,6	97	2,1	45	1,0
(volt) szocialista ország	5	0,3	18	0,4	0	0,4	33	0,7
USA (+Kanada)	88	6,3	416	10,1	416	9,9	423	9,5
ázsiai	29	2,1	52	1,3	50	1,1	9	0,2
dél- és közép-amerikai	0	0	86	2,1	132	2,8	206	4,6
ausztrál	0	0	24	0,6	35	0,8	13	0,3
afrikai	12	0,8	1	0	0	0	0	0
külföldi kooperáció	2	0,1	34	0,8	47	1,2	112	2,5
összesen	1401	100,0	4126	100,0	4216	100,0	4438	100,0

* TV3 nélkül

18. táblázat

A magyar, az európai, az észak-amerikai és az egyéb produkciók aránya 1986, 1992, 1998 és 1999 márciusában (százalék)

	1992 márc.	1998 márc.	1999 márc.*	2000 márc.
magyar	77	73	73	72
európai	14	12	11	10
USA és Kanada	6	10	10	10
egyéb	3	5	6	8
összesen	100	100	100	100
N	1401	4126	4216	4438

* TV3 nélkül

19. táblázat

A műsorok megoszlása a gyártás helye szerint az egyes csatornákon 2000 márciusában (százalék)

	MTV1	MTV2	Duna TV	TV2	RTL Klub	összesen
magyar	81,5	87,9	80,3	43,4	64,3	72,3
német	3,3	2,2	0,7	6,8	0,6	2,6
angol	1,3	1,4	4,7	2,6	1,8	2,5
francia	1,0	1,3	4,5	0,1	6,1	2,7
olasz	0,2	0,3	1,3	2,8	0,2	0,9
egyéb nyugat-európai	0,6	1,8	2,3	0	0	1,0
(volt) szocialista ország	0,4	0,9	2,1	0	0	0,7
USA (+Kanada)	5,6	2,5	0,8	25,2	16,9	9,5
ázsiai	0,5	0	0	0,5	0	0,2
dél-amerikai	4,6	0	0	11,0	9,0	4,6
ausztrál	0,2	0,8	0,1	0	0,5	0,3
afrikai	0	0	0	0	0	0
külföldi kooperáció	0,6	1,0	3,2	7,5	0,7	2,5
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

20. táblázat

A filmek és (film)sorozatok megoszlása a gyártás helye szerint 1999 és 2000 márciusában (abszolút számok és százalék)*

	1999		2000	
	absz. szám	%	absz. szám	%
magyar	121	9,8	310	22,0
német	138	11,3	108	7,7
angol	77	6,3	65	4,6
francia	54	4,4	93	6,6
olasz	36	2,8	39	2,8
egyéb nyugat-európai	33	2,7	35	2,5
(volt) szocialista ország	14	1,2	28	2,0
USA (+Kanada)	583	47,9	401	28,5
ázsiai	2	0,2	6	0,4
dél-amerikai	131	10,7	203	14,4
ausztrál	22	1,8	11	0,8
afrikai	0	0	0	0
külföldi kooperáció	10	0,9	108	7,7
összesen	1221	100,0	1407	100,0

* TV3-mal együtt

Az általában nagy nézettségű műsorok között található filmek és sorozatok gyártási hely szerinti megoszlása 1999-ben egyértelműen a hazai alkotások háttérbe szorulását, és az amerikai műveknek a nyugat-európaiakkal szemben is egyre meghatározóbb előtérbe kerülését jelezte. 2000 márciusában viszont, bár a külföldi kínálatnak kedvező alaptendenciákban nem következett be lényegi módosulás, a magyar filmek képernyőre kerülésének gyakorisága látványosan emelkedett (**20. táblázat**). Egyetlen hónap alapján természetesen nem lehet eldönteni, vajon csak esetleges mennyiségi hullámvásról, vagy pedig hosszabb távon érvényesülő műsorszerkezeti és produkciós változásról van szó.

A közszolgálati és a kereskedelmi csatornák egyre határozottabb elkülönítése

A 2000. márciusi elemzés ismételten rámutatott arra az alapvető tényre, hogy a közszolgálati és a kereskedelmi televíziók műsorszerkezete szinte minden fontosabb mutató tekintetében különbözik egymástól. Hogy csak a legnyilvánvalóbb eltéréseket említsük, a közszolgálati csatornán a kereskedelmiekhez képest lényegesen több a politikai-társadalmi-gazdasági aktualitásokról való tájékoztatás és vita, a kulturális információ, az ismeretterjesztés, a dokumentumszerű valóságábrázolás, a sport, valamint a vallási műsor, viszont kevesebb a sorozat, a vetélkedő, a talk-show és kabaré, illetve a (mozi)film (**21. táblázat**). Ezzel szemben a kereskedelmi csatornák műsorszerkezetének meghatározó darabjai a sorozatok, és bár nem hiányoznak a politikai tájékoztatásnak, a kultúra területéről szóló informálásnak, az ismeretterjesztésnek a műsorai sem, a kereskedelmi televíziókra egyértelműen a szórakoztató irányultság nyomja rá a bélyegét.

A funkciók szerinti megoszlás 2000-ben is arra világított rá, hogy a közszolgálati televíziókban a műsor meghatározó nagyságú részét a magasabb kulturális értékeket képviselő, a politikai, társadalmi, gazdasági aktualitásokat komoly formában feldolgozó, a nézőket orientáló programok teszik ki, míg a kereskedelmi csatornán a könnyű szórakoztatás van túlsúlyban, és még a politikai, társadalmi és egyéb aktualitások is inkább könnyed szórakoztató köntösben jelennek meg (**22. táblázat**). Sőt, 2000-ben a közszolgálati csatornán a „komoly” aktuális tájékoztatásnak és az „elitkultúra” részeként azonosítható műveknek a mennyisége – nem utolsó sorban a millenniumi megemlékezések nagy számának köszönhetően – még jelentősen emelkedett is, tovább fokozva a kétféle televíziótípus közötti különbséget.

Az általában nagy közönséget vonzó filmek és sorozatok vonatkozásában az előző évhez hasonlóan, 2000-ben is pregnánsan kiütkezött az a különbség, hogy míg a közszolgálati csatornán viszonylag jelentős számban és arányban fordultak elő a realiztikus valóságábrázolás műfajai, így dokumentumfilmek és társadalmi drámák, valamint történelmi és természetfilmek, és lényegesen kisebb volt az erőszakos cselekményeket gyakran naturalisztikusan ábrázoló produkcióknak, az akció-, bűnügyi-, kaland- és horrorfilmeknek a gyakorisága, továbbá több volt a kifejezetten gyerekeknek szóló darab, addig a kereskedelmi csatornák

21. táblázat
A közszolgálati és a kereskedelmi csatornák műsorszerkezete 1999 és 2000 márciusában (százalék)

	1999 március		2000 március	
	közszolgálati	kereskedelmi	közszolgálati	kereskedelmi
politikai hírműsor	1,5	8,6	13,3	9,7
politikai fórum, viták	5,1	3,1	2,7	0,1
parlamentari közvetítés	0,3	0	0,3	0
gazdasági műsor	1,7	0,2	3,5	1,9
vetélkedő, kvíz, játékok	1,6	5,3	1,2	7,6
talk-show, kabaré	1,9	3,4	3,6	2,4
mozifilm	5,1	6,8	6,3	5,2
ifjúsági film	0,3	0,1	0,4	0,2
filmsorozat	12,3	35,1	8,6	39,2
dokumentumfilm	3,5	0,1	4,1	0,1
rajzfilm	5,2	4,1	3,2	2,7
színházi közvetítés	0,3	0	0,3	0
zenei műsor	6,5	6,6	5,2	4,0
kulturális magazin	15,7	6,2	13,9	4,7
ismeretterjesztő műsor	13,4	7,8	9,6	2,9
szolgáltató műsor	5,0	4,8	5,7	9,8
információs magazin	5,1	6,3	5,2	7,4
vallási műsor	2,5	1,0	4,1	1,0
sportműsor	4,0	1,9	4,9	0,4
egyéb	0,3	0	2,8	0
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
N	2548	2107	2993	1645

* TV3-mal együtt

filmjei illetve sorozatai között csak egészen csekély számban jelent meg fajsúlyosabb társadalmi dráma és dokumentumfilm, viszont nem kis részt foglaltak el a nem éppen a realizisztikus valóságábrázolásról híres romantikus szerelmi történetek, valamint családi és kórházi szappanoperák, és miközben viszonylag kisebb volt a gyermekfilmek mennyisége, gyakran kerültek adásba az erőszakos cselekményeket sokszor öncélúan bemutató alkotások (**23. táblázat**).

Végezetül a **24. táblázat** adatai annak a jellegzetes különbségnek a változatlan fennállásáról tanúskodnak, hogy míg a közszolgálati csatornák műsorainak több mint a négyötöde hazai gyártású, addig a kereskedelmi csatornák műsorainak majdnem a fele külföldről származik, és amíg a közszolgálati csatornákon a külföldi produkcióknak a kétharmada – a teljes anyagának az egytizede – európai eredetű, addig a kereskedelmi televíziókban a külföldi alkotásoknak jóval több mint a fele – a teljes műsornak közel 30 százaléka – Amerikában, elsősorban az USA-ban készült.

22. táblázat

A közszolgálati és a kereskedelmi csatornák műsortínálatának funkciók szerinti megoszlása 1999 és 2000 márciusában (százalék)

	1999		2000	
	közszolgálati	kereskedelmi	közszolgálati	kereskedelmi
praktikus	9,3	0,4	2,8	5,5
komoly aktuális	27,2	14,8	40,4	18,2
(komoly) elitkultúra	28,8	7,0	24,3	7,5
könnyű aktuális	18,9	17,1	7,9	7,9
könnyű egyéb	24,1	59,2	23,4	60,8
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
N	2548	2107	2793	1645

23. táblázat

A közszolgálati és a kereskedelmi csatornák filmjeinek és sorozatainak tartalmi-műfaji típusok szerinti megoszlása 1999 és 2000 márciusában (százalék)

1999 március	2000 március			
	közszolgálati	kereskedelmi	közszolgálati	kereskedelmi
akciófilm	0,1	5,5	5,4	7,3
krimi	8,4	11,8	4,1	5,2
thriller, horror	0,4	2,1	3,0	5,4
kalandfilm	0,6	5,8	1,3	7,2
sci-fi	0	5,3	1,4	1,7
romantikus, szerelmes film	5,7	10,1	11,5	31,0
családi film	18,2	18,4	15,2	22,6
történelmi film	4,9	0,4	3,8	0,4
háborús film	0,8	0,4	1,6	0,2
western	0	0,4	0,1	0,2
vígjáték	6,3	12,2	3,4	6,6
gyermekfilm	28,1	18,8	20,9	12,2
kórházfilm	0	4,4	0	0
társadalmi dráma	9,9	1,9	4,9	1,4
dokumentumfilm	13,0	0,6	20,2	0,1
természetfilm	2,6	0,2	1,1	0,2
erotikus film	0	0,8	0	1,5
zenés film	0	1,6	0,3	0
egyéb film	0,5	0	0,3	0
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
N	621	963	626	781

24. táblázat

A műsorok megoszlása a gyártás helye szerint a közszolgálati és a kereskedelmi csatornákon 1999 és 2000 márciusában (százalék)

	1999 március		2000 március	
	közszolgálati	kereskedelmi	közszolgálati	kereskedelmi
magyar	82,4	53,8	2,8	54,5
német	1,4	2,4	2,5	3,5
angol	2,8	4,2	2,6	2,2
francia	1,6	2,3	2,3	3,3
olasz	0,5	1,1	0,9	2,4
egyéb nyugat-európai	3,6	0,1	1,9	0
(volt) szocialista ország	0,7	0	0,3	0
USA (+Kanada)	2,5	29,6	2,9	20,8
ázsiai	0	1,8	0,2	0,2
dél-amerikai	1,3	3,7	1,5	9,9
ausztrál	1,3	0,1	0,3	0,2
afrikai	0	0	0	0
külföldi kooperáció	1,6	0,5	1,7	3,9
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
N	2548	2107	2793	1645

ÖSSZEFOGLALÁS

A hazai országos televíziós csatornák 2000. márciusi műsorkínálatának vizsgálatából adódó legfőbb megállapítás egyértelműen az lehet, hogy az előző két évben tapasztalt jellegzetességekhez képest nem következtek be igazán jelentős változások a műsorstruktúrában és a csatornaprofilokban.

Összességében véve, ugyan emelkedett a műsorok száma és a műsoridő, számottevő növekedés azonban akár a műsorok számát, akár a műsoridő hosszát tekintve csak az MTV2-nél és a Duna TV-nél jelentkezett. Különösen az MTV2 műsoridejében volt jelentős nagyságú gyarapodás 1999-hez képest, de ez nem annyira az új produkcióknak, sokkal inkább az ismétléseknek köszönhető.

Bár több évre visszatekintve valamelyest emelkedett az új produkciók aránya, és csökkent az ismétléseké, 2000 márciusában összességében véve a műsorok 14 százalékát így is újrájátszott anyagok tették ki. Kiemelkedően a Duna TV és az MTV2 sugárzott ismétléseket a leggyakrabban: műsoruknak közel negyedét egyszer már leadott produkciók alkották. A kereskedelmi csatornák közül az RTL Klub ismételt sűrűbben, de még így is csak fele annyiszor, mint az előbbi két műsorszóró.

A televíziós műsorok túlnyomó többsége 2000-ben éppúgy, mint a korábbi években nem speciális közönségrétegeket, hanem differenciálatlanul a nagyközönséget vette célba. A fiatalok jelentették az egyetlen olyan nézői alcsoportot,

mégpedig elsősorban a Duna TV-n, amelyet viszonylag jelentősebb számú produkció igyekezett elérni. Csak az MTV két programjáról volt elmondható, hogy az ifjúsági korosztályokon kívül – ha nem is jelentős gyakorisággal, de legalább alkalmanként – más nézői rétegeknek, így nemzetiségieknek, nőknek, időseknek, falusiaknak is készített programokat.

2000 márciusából visszatekintve az előző két esztendőre, a televíziós műsor kínálat állandósulni látszik: miközben az egyes műsortípusokon belül nagy a változékonyság, például új (film)sorozatok, új vetélkedők, új kulturális összeállítások és egyéb új produkciók jelennek meg, maguknak a fontosabb műsortípusoknak a részesedése, tehát a műsorszerkezet egésze nem nagyon módosul.

Az állandósulni látszó műsorszerkezetben 2000-ben tovább erősödött két nagy tartalmi irányultság: egyfelől a szórakoztatásé (filmek, sorozatok, vetélkedők, játékok, show-műsorok stb.), másfelől a közérdekű aktualitásokról való információközlésé (hírek, gazdasági információk, szolgáltató műsorok stb.). A szórakoztatás terén – különösen a kereskedelmi csatornákon – tovább növekedett a sorozatok mennyisége, és a szappanoperák a kínálat meghatározó elemeivé váltak.

A politikai, társadalmi, gazdasági, kulturális aktualitásokról való „komoly” informálás terén az MTV két csatornájáé, valamint a Duna TV-é volt a vezető szerep, az elitkultúra fajsúlyos értékeinek közvetítésében pedig kiemelkedően a Duna TV állt az élen, majd némileg lemaradva az MTV2 és az MTV1 következett. Bár a kereskedelmi csatornákat 2000-ben egyértelműen a könnyű szórakoztatás dominanciája jellemezte, kínálatukban megkérdőjelezhetetlenül jelen voltak a fajsúlyos közéleti információs műsortípusok is. A magasabb kulturális értékeknek a kereskedelmi adók közül a TV2 biztosított viszonylag

jelentősebb – a Duna Televíziónál tapasztalhatóhoz azonban semmiképpen sem mérhető – részesedést.

A műfaji-tartalmi típusoknak az esti főműsoridős sávban való eloszlásából arra lehet következtetni, hogy az előző év azonos hónapjával összehasonlítva 2000 márciusára összességében valamelyest „barátságosabbá”, kevésbé fenyegetővé vált a legnézettebb műsorsáv filmkínálata: az egyes csatornákat együtt nézve, valamivel kevesebb lett az akciófilm, a krimi, a thriller és horror, viszont lényegesen többször volt látható romantikus szerelmi és családi történet.

1998-ig visszatekintve állandósulni látszik az az arány, hogy az országos televíziós csatornák műsor kínálatának közel 30 százalékát külföldi eredetű produkciók alkotják. 2000-ben a külföldi anyag 40 százalékát amerikai, elsősorban az Egyesült Államokban gyártott műsorok tették ki, másik 40 százalékát európai – főképpen nyugat-európai – művek alkották, a fennmaradó 20 százalék pedig túlnyomórészt Dél- és Közép-Amerikából származott. Az utolsó három év összehasonlításában különösen a dél- és közép-amerikai sorozatok térnyerése szembetűnő. 2000 márciusában sem következett be érdemleges változás abban a tekintetben, hogy a közszolgálati csatornákon lényegesen több a hazai gyártású műsor, mint a kereskedelmiéken.

A 2000. márciusi elemzés ismételtén rámutatott arra az alapvető tényre, hogy a közszolgálati és a kereskedelmi televíziók műsorszerkezete szinte minden

fontosabb mutató tekintetében karakteresen különbözik egymástól. Hogy csak a legnyilvánvalóbb eltéréseket említsük, a közszolgálati csatornákon a kereskedelmiekhez képest lényegesen több a politikai-társadalmi-gazdasági aktualitásokról való tájékoztatás és vita, a kulturális információ, az ismeretterjesztés, a dokumentumszerű valóságábrázolás, a sport, valamint a vallási műsor, viszont kevesebb a sorozat, a vetélkedő, a talk-show és kabaré, illetve a (mozi)film. Ezzel szemben a kereskedelmi csatornák műsorszerkezetének meghatározó darabjai a sorozatok, és bár nem hiányoznak a politikai tájékoztatásnak, a kultúra területéről szóló informálásnak, az ismeretterjesztésnek a műsorai sem, a kereskedelmi csatornákra egyértelműen a szórakoztató irányultság nyomja rá a bélyegét.

JEGYZETEK

- 1 A szóban forgó kutatássorozat két intézmény, az Országos Rádió és Televízió Testület és az MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport kooperációjában valósult meg. Az 1985 és 1992 közötti anyag feldolgozását az utóbbi, az 1993 és 2000 közötti anyagét az előbbi finanszírozta. A kódolást, az elemzést és az eredményeket összefoglaló tanulmányok előállítását a Kommunikációelméleti Kutatócsoport munkatársai végezték.
- 2 Mivel a teljes televíziós műsorfolyam természetszerűleg nem állt rendelkezésünkre rögzített formában, az már eleve megoldhatatlan volt, hogy több évre visszamenőleg magukat a sugárzott tévéadásokat vessük alá részletes elemzésnek. Ezért a kutatás nem a műsorok tényleges megtekintésére épült, hanem a Rádió és Televízió Újság által közölt műsorleírások szisztematikus kódolására. E leírások az esetek túlnyomó többségében elégséges és megbízható információt tartalmaztak a műsorok olyan jellegzetességeiről, mint a sugárzás időpontja, a hosszúság, a műfaj, a funkció, a célközönség stb. Bár kétségtelen, hogy az RTV Újság előzeteséhez képest nem ritkán előfordulnak kisebb-nagyobb műsorváltozások, és az adások néha nem feltétlenül a jelzett programnak megfelelően valósulnak meg, az ilyesféle viszonylag alacsony gyakoriságú eltérések érdemben nem befolyásolják a műsorstruktúra alakulásának a vizsgálatunkban felszínre hozott általános, az esetek nagy száma alapján megállapított trendjeit.
- 3 Meg kell jegyeznünk, a célközönség vonatkozásában sem kizárt, hogy a Rádió és Televízió Újság információi hiányosak, félrevezetőek. Például a zenei műsoroknak egy része – popzenei tartalmuknál fogva – nyilvánvalóan elsősorban az ifjúsági szubkultúrához kötődik, azonban a műsorújság nem mindig tesz említést arról, hogy ifjúsági programról lenne szó.
- 4 A műsortípusok többsége bizonyára nem szorol magyarázatra. Azt azonban meg kell jegyeznünk, hogy a szolgáltató típusba a műsorismertetéstől a főzőtanfolyamon keresztül az Ablak című magazinhoz hasonló összeállításokig olyan műsorokat soroltunk, amelyek a nézőket a mindennapi életükben segí-

tő, hétköznapi ügyekkel foglalkozó, hasznos, gyakorlatias információkkal, tanácsokkal látták el.

Az információs magazin kategóriát először az 1999. évi elemzésbe vettük fel, mégpedig elsősorban, de nem kizárólag a reggeli tájékoztató műsorok (Szabadság tér, Napkelte stb.) kódolására.

Néhány műsortípus-kategória között óhatatlanul átfedések állnak fenn. Így például a sorozatoknak és a filmeknek egy része ifjúsági tartalmú. Ezeket nem az ifjúsági műsor, hanem a sorozatok illetve a filmek kategóriájába soroltuk, mivel az ifjúsági jelleget a célközönség összefüggésében külön tudtuk kódolni és vizsgálni.

A műsortípus-kategóriák kulturális érték szerint nem tesznek különbséget a programok között, így például a zene kategóriában klasszikus zene, operett, magyar nóta és rock egyaránt megtalálható. Az értékek szerinti különbségtétel leginkább a funkciók szerinti besorolásban érvényesül.

A műsortípus-kategóriák nem minősítik a programok színvonalát, tehát bármely típuson belül előfordulhattak jó és gyenge produkciók.

- 5 A hosszú táblázatokban a függőleges százalékos sorok végösszege a tört számok miatt nem mindig adja ki tizedes pontossággal a 100 százalékot.
- 6 Az alaptendenciákat nem befolyásolja, legföljebb csak fölerősíti, hogy itt és a későbbiekben néhány más táblázatnál is az 1999 márciusi adatok a korábbi években nem vizsgált TV3 adataival együtt értendők.
- 7 A műsorok funkció szerinti osztályozása a következő szempontok szerint történt.
 - Praktikus: a mindennapok ügyeiben segítő, a hétköznapiokban hasznos, gyakorlatias információk (jelentős részt a szolgáltató műsorokkal átfedésben);
 - Komoly aktuális: társadalmi, politikai, gazdasági, kulturális és egyéb ügyekkel komoly formában foglalkozó műsorok (politikai hírek, információs magazinok, politikai vitafórum, gazdasági műsorok stb.);
 - (Komoly) elitkultúra: magas kulturális értéket képviselő műsorok (művészfilmek, kulturális magazinok, komoly zene, vers stb.);
 - Könnyű aktuális: társadalmi, politikai, kulturális aktualitásokkal szórakoztató formában foglalkozó műsorok (például politikai kabaré, a szolgáltató műsorok egy része, a talk-show műsorok egy része stb.);
 - Könnyű egyéb: az összes többi szórakoztató műsor a sorozatoktól a játékokon keresztül a könnyűzenéig.

A funkció szerinti besorolás nem minősíti a műsorokat színvonaluk szerint, tehát bármilyen funkciójú műsor lehetett jó, de lehetett gyenge is.

7. A Panaszbizottság tevékenységének mérlege

A tárgyalt időszak panaszügyeit vizsgálva vegyes következtetéseket lehet levonni. A Panaszbizottság létrejötte óta évről-évre emelkedő panaszok számában 2000. évben visszaesés következett be. Az 1999. évben regisztrált 316 panasszal szemben ez évben 290 esetben éltek kifogással az állampolgárok, civil szervezetek és pártok a különböző műsorszolgáltatók ellen. Ez önmagában közel 10 százalékos csökkentést jelent, miközben negyedéves bontásban rendkívül szélsőséges értékeket mutatnak a beérkezett panaszok. Az I. és IV. negyedév adatai „rekordokat” döntöttek, míg a II. és III. negyedév adatai szinte az ideális hallgatói/nézői-műsorszolgáltatói viszony kialakulását sejtetik.

2000. I. negyedév: 101 panasz

II. negyedév: 59 panasz

III. negyedév: 39 panasz

IV. negyedév: 91 panasz

A soros elnökök 35 esetben utasítottak el panaszt a törvényben előírt feltételek hiánya miatt, kiegészítve a megfelelő tájékoztatással. Bár a törvény ismeretének hiánya elsősorban az állampolgároknál volt észlelhető, az ilyen okból elutasítottak között megtalálható volt párt, érdekvédelmi szervezet és államigazgatási szerv egyaránt. 28 ügyben vagy még a tárgyalás előtt, vagy a tárgyaláson visszavonta bejelentését a panaszos. Három alkalommal névtelennek bizonyult a bejelentő.

A Panaszbizottság eljáró tanácsai 207 ügyet tárgyaltak érdemben, 19 ügy tárgyalására még nem került sor. 82 esetben az eljárást a törvény 4. §-ban foglaltak megsértésére érvényes előírás szerint folytatták le. 21 esetben született helyt adó, 61 esetben elutasító állásfoglalás, míg 12 esetben megszüntető határozatot hoztak.

A törvény 48. §-a szerinti egyéb ügyek száma az első fokú eljárásban 109 volt. Az eljáró tanácsok 16 esetben döntöttek nyilatkozatuk nyilvánosságra hozataláról.

A törvény 4. §-a szerinti ügyekben hozott állásfoglalások ellen 32 esetben fellebbeztek az elutasított panaszosok, illetve az elmarasztalt műsorszolgáltatók. A Testület az általa tárgyalt fellebbezések során 14 esetben helybenhagyta az eljáró tanácsok döntését, 3 esetben új eljárás lefolytatását írta elő és 2 esetben megváltoztatta az elsőfokú határozatot. Az ügyek egy része bírósági szakaszba került, míg 8 jogerőssé vált határozat megjelent a Kulturális Közlönyben.

A közszolgálati műsorszolgáltatók műsorait érintő panaszok

2000-ben összességében némileg csökkent a Magyar Rádió, a Magyar Televízió és a Duna Televízió műsorait érintő panaszok száma. A csökkenés elsősorban a Magyar Televízió műsorainál mutatkozik meg, de az egyes ügyek vizsgálata a Magyar Rádió műsorainál is megkérdőjelezi a tényleges növekedést.

A **Magyar Rádió** műsorait 126 esetben érte kifogás. A panaszok közül négyet elutasítottak a soros elnökök, egy esetben névtelennek bizonyult a bejelentő, míg 18 esetben a panaszos visszavonta kifogását. Az eljáró tanácsok 38 esetben az 1996. évi I. törvény 4. §-ban előírtak megsértése miatt folytatták le az eljárást, és 32 esetben elutasító, hat esetben helyt adó állásfoglalást hoztak. Négy helyt adó állásfoglalás ellen nyújtott be a Magyar Rádió fellebbezést.

46 panaszt a törvény 48. § (3) bekezdésében foglaltak alapján vizsgáltak az eljáró tanácsok. Az ennek keretében az eljárásban megszületett nyilatkozatok közül ötnél döntöttek a nyilvánosságra hozatal mellett.

A Magyar Rádió műsorait ért panaszok közül:

64 esetben érdekvédelmi szervezet (59 esetben ugyanaz),

4 esetben párt,

45 esetben állampolgár,

6 esetben gazdálkodó szervezet, önkormányzat stb. volt a panaszos.

A legtöbb panasz (49) – a legtöbbször kifogásoló szervezet érdekvényesítési törekvéseinek köszönhetően – a hír- és a krónika műsorokat érte. A Vasárnap Újság 17 alkalommal, a Beszéljük meg! hat alkalommal, a 16 óra ugyancsak hat alkalommal volt panasz tárgya. Helyt adó állásfoglalás egy esetben született, a 16 óra műsorával kapcsolatban, a többi esetben elutasító állásfoglalás vagy nyilatkozat mellett döntöttek az eljáró tanácsok.

A **Magyar Televízió** műsorait 50 esetben panaszolták be, ami közel fele az 1999-ben érkezett panaszoknak. A bejelentések közül a soros elnök ötöt elutasított, míg az eljáró tanácsok további tíz esetben találták megalapozatlannak a kifogást, és négy esetben hoztak helyt adó állásfoglalást. Az elutasító állásfoglalások ellen három, a helyt adó állásfoglalások ellen ugyancsak három fellebbezés érkezett. Az ún. egyéb panaszok tárgyalása során 21 nyilatkozat született, közülük három esetben tartotta szükségesnek a nyilvánosságra hozatalt az eljáró tanács. Három esetben visszavonták a panaszt, egy panaszos pedig névtelennek bizonyult.

A Magyar Televízió műsorait ért panaszok közül:

12 esetben érdekvédelmi szervezet (hét esetben ugyanaz),

4 esetben párt,

26 esetben állampolgár,

8 esetben gazdálkodó szervezet, egyéb szervezet volt a panaszos.

A panaszok kiterjedtek szinte valamennyi műsортípusra, minimális „többlét” csupán a Híradó és a 112 c. bűnügyi magazin esetében mutatható ki, hét, illetve öt panasszal.

A Híradó műsorát az eljáró tanács négy esetben marasztalta el. Fellebbezés után a Testület két esetben megváltoztatta a döntést, két esetben helyben hagyta.

A **Duna Televízió** műsorait öt alkalommal érte kifogás. Közülük négy esetben visszavonták a panaszt, és egy esetben nyilvánosságot nem igénylő nyilatkozatot fogadott el az eljáró tanács.

A közszolgálati műsorszolgáltatókat ért panaszok közül meghatározó az említett érdekvédelmi civil szervezet által benyújtott 64 panasz, ami miatt az egyes adatokból levonható következtetéseket ajánlatos óvatosan kezelni. Ezen panaszok zöme ugyanis egyazon témakört – nevezetesen a víz- és környezetvédelmi témát – ölel fel, de az eljárások során a törvény 4. §-ában lefektetett elvekre – tárgyilagosság, kiegyensúlyozottság – és az érintettségre alapozva, elsősorban a hír- és tájékoztató magazinműsorokban elhangzottakra vonatkoznak.

Az is figyelemre méltó, hogy ezen ügyek közül csupán három esetben született helyt adó állásfoglalás és 14 esetben nyilatkozat. A többi esetben az eljáró tanácsok elutasították a panaszt, vagy a panaszos a tárgyaláson visszavonta észrevételét.

Az országos kereskedelmi, valamint a helyi/regionális műsorszolgáltatók műsorait érintő panaszok

Az összes panasz csökkenésének köszönhetően minimális a változás az e körbe tartozó műsorszolgáltatók műsorait érintő kifogások számában is. Az 1999. évi 112 panasszal szemben 2000-ben 108 panasz érkezett.

Az országos kereskedelmi televíziók műsorait 67 esetben érte kifogás. Ez számottevő csökkenést jelent az előző évhez képest – változatlan műsorszolgáltatók esetén. (A 2000 elején megszűnt TV3 műsorait 1999-ben 32 alkalommal érte panasz, és ezzel egyharmadánál is nagyobb volt a részesedése a kereskedelmi televíziók műsorait ért kifogásokból.)

2000-ben az RTL Klub műsorait 23, a TV2 műsorait 33, a Magyar ATV-t (elsősorban annak következtében, hogy átvette a TV3 által korábban sugárzott Nap TV-t) kilenc alkalommal panaszolták be. A TV2 esetében a Tények és a Jó estét Magyarországra!, az RTL Klub műsorainál a Heti Hetes és az Akták, a Magyar ATV kínálatából pedig a Nap-kezte voltak a meghatározó témái a panaszosoknak.

2000-ben 16 helyi és regionális rádiós és televíziós műsorszolgáltató műsora is kifogásolták, mindösszesen 21 alkalommal.

A panaszosok legtöbbször állampolgárok voltak, bár számosan köztisztviselők miatt tették meg észrevételüket.

Az eljáró tanácsok négy esetben helyt adtak a panaszoknak, tíz esetben nyilatkozatot fogadtak el, közülük egy nyilvánosságra is került. A többi esetben elutasították a panaszt.

A kereskedelmi műsorszolgáltatók műsorait egyre többen kifogásolták a durva ábrázolásmód és a trágár kifejezések öncélú alkalmazása miatt.

Hatáskörileg nem kezelhető panaszok

2000-ben a kábeltelevíziós társaságok fokozatosan érvényesítették piaci jogait, amelyekkel szemben – tapasztalataink szerint – az állampolgárok ta-

nácstalannak bizonyultak. A gyakori tarifaemelések, a különböző programcsomagok önkényesnek tűnő összeállítása, számtalan esetben készítette telefonálásra az érintetteket. Miután az ORTT-nek és ezen belül a Panaszbizottságnak ez ügyben jogköre nincs, a panaszosokat a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséghez irányítottuk.

A panasztevők összetételéről

Panasztevők	1999	2000
Allampolgárok	201	146
Párt	31	13
Alapítvány	2	2
Önkormányzat	3	4
Gazdasági szervezet	4	4
Érdekvédelmi szervezet	52	98
Egyéb	23	20
Névtelen	0	3
Összesen	318	290

A panaszosok összetétele alapján megállapíthatjuk, hogy az állampolgári panaszok jelentős számban, míg a pártok által benyújtottak több mint 50 százalékkal csökkentek. Szám szerint ez utóbbi visszaállt az 1998-as szintre.

A korábban már említett civil szervezet feltűnő aktivitása járult hozzá az érdekvédelminek minősített szervezetek részéről benyújtott panaszok számának növekedéséhez.

A pártok által benyújtott panaszok közül hét esetben nem adtak helyt a panasznak, két esetben visszavonták a panaszt és három ügy nyilatkozattal zárult.

A **17. számú melléklet** mutatja be a kereskedelmi, helyi és regionális, valamint a közszolgálati műsorszolgáltatók műsorait érintő panaszok megoszlását.

A **18. számú melléklet** a beérkezett panaszok számát mutatja havi bontásban.

III. A MŰSORSZOLGÁLTATÓK TULAJDONOSI HELYZETE

Országos földfelszíni kereskedelmi műsorszolgáltatók tulajdonosi szerkezete

A két országos kereskedelmi televíziós műsorszolgáltató vonatkozásában megállapítható, hogy lényeges változások következtek be egyrészt a tulajdonosok körét (M-RTL Rt.), másrészt a tulajdoni hányadot (MTM-SBS Rt.) illetően.

A TV2 adót szolgáltató MTM-SBS Rt. tulajdonosi körében a 2000. évben a korábbiakhoz képest változás ugyan nem történt, azonban a 2000. augusztus 3-án megtartott rendkívüli közgyűlés:

- határozatot hozott az Rt. alaptőkéjének emeléséről, mely új részvények zártkörű forgalomba hozatalával valósul meg, továbbá
- határozott az Rt. tevékenységi körének bővítéséről és
- az alapító okirat módosításáról, mely a fenti változásokat foglalja magában.

Az alaptőke megemelésének következtében változott az alapítók (részvényesek) tulajdoni aránya, s ennek megfelelően szavazati arányuk is, melyek következőképpen alakulnak:

MTM-SBS Televízió Rt. (TV2)

Cégnév	tulajdoni arány	szavazati arány
1. MTM Kommunikációs Rt.	25,45 %	34,44 %
2. SBS Broadcasting S.A.	60,18 %	30,33 %
3. Tele-München Fernseh GmbH & Co.	14,36 %	35,22 %
(kerekítve)	100 %	100%

Az MTM-SBS Kommunikációs Rt. tulajdoni hányada 0,55 %-kal, szavazati aránya 0,01%-kal, az SBS Broadcasting S. A tulajdoni hányada 1,32 %-kal, szavazati aránya 18,67 % csökkent, míg a Tele-München Fernseh GmbH & Co. tulajdoni hányada 1,86 %-kal, szavazati aránya 18,72 %-kal nőtt.

A szavazati arányban azért következett be jelentősebb változás, mert szavazati jogot biztosító elsőbbségi részvények is megjelentek.

Magyar RTL Televízió Rt. (RTL Klub)

Az RTL Klub adót szolgáltató M-RTL Rt. tulajdonosi körében a 2000. évben lényeges változás történt, melyről a műsorszolgáltató – a szükséges dokumentumok folyamatos megküldése mellett –, a Műsorszolgáltatási Szerződésben foglalt kötelezettségének eleget téve bejelentést tett az ÖRTT felé.

A műsorszolgáltató bejelentésének, illetve a változásnak a lényege a következő: „A Grundy International Holdings No. 1. BV az M-RTL Rt-ben fennálló 20 %-os tulajdoni részesedését 2000. július 25. napján elidegenítette a Pearson Overseas Holdings Limited 100 %-os tulajdonában álló Pearson Netherlands BV-nek. A Pearson Netherlands BV ezáltal az M-RTL Rt-ben 29,8 %-os közvetett és közvetlen tulajdoni részarányt, a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény szerint befolyásoló részesedést szerzett.” A műsorszolgáltató által megküldött dokumentumokból, illetve a Pearson Netherlands BV. képviselőjének nyilatkozatából kiderül, hogy a cég a műsorszolgáltató jegyzett tőkéjének és szavazatai 20 %-ának tulajdonosává vált.

Cégnév	tulajdoni arány
1. CLT-UFA S. A	49%
2. MATÁV Rt.	25%
3. Pearson Netherlands BV.	20%
4. Raiffeisen Unicbank Rt.	6%
	100 %

A két országos kereskedelmi rádiós műsorszolgáltató vonatkozásában megállapítható, hogy az Országos Kereskedelmi Rádió Rt. tulajdonosi körében a 2000. évben a korábbiakhoz képest változás nem volt, míg a Sláger Rádió Műsorszolgáltató Rt. tulajdonosi körében 2000. július 31-i hatállyal történt változás, melynek lényege – a műsorszolgáltató bejelentése alapján – az, hogy a Kvantum Követeléskezelő és Befektetési Rt. a tulajdonában lévő, 11%-os tulajdoni arányt biztosító, névre szóló törzsrészesvényeket részvényátruházási szerződésekkel átruházta a CSFB Rádió (Hungary) Befektetési Kft-re, valamint a Magyar Kommunikációs befektetési Kft-re, amelynek következtében azok 5,5%-5,5% részvény-tulajdonnal rendelkeznek a műsorszolgáltatóban.

Az országos kereskedelmi rádió műsorszolgáltatók tulajdonosi arányai a következőképpen alakulnak:

Sláger Rádió Műsorszolgáltató Rt. (Sláger Rádió)

Cégnév	tulajdoni arány
1. Emmis International Broadcasting Corporation	54%
2. Credit Suisse first Boston Radio Holdings N.V.	20%
3. Magyar Hírlap Rt.	15%
4. CSFB Rádió (Hungary) Befektetési Kft.	5,5%
5. Magyar Kommunikációs Befektetési Kft.	5,5%
100%	

Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)

Cégnév	tulajdoni arány
1. DMG Radio (Hungary) Ltd.	45,603%
2. Wallis Rt.	30,393%
3. Radiotrust Plc.	10,130%
4. OTP Bank Rt.	10,123%
5. B.B. Nexus Bt.	1,250%
6. Ipoly Bt.	1,250%
7. Roxound Bt.	1,250%
100 %	

Az országos kereskedelmi műsorszolgáltatóknál a külföldi tulajdon arány a következő:

MTM-SBS Televízió Rt.	74,54 %
Magyar RTL Televízió Rt.	75 %
Sláger Rádió Műsorszolgáltató Rt.	74 %
Országos Kereskedelmi Rádió Rt.	55,733 %.

Az MTM-SBS Rt-ben a külföldi tulajdoni arány – az 1999. évihez képest – 0,54 %-kal nőtt, míg a többi műsorszolgáltató esetében változás nem történt.

• A műholdas műsorszolgáltatók tulajdonosi helyzete

A külföldi tulajdon aránya a műholdas műsorszolgáltatások esetében elenyésző. A felsorolt műsorszolgáltatók közül csupán kettő részvényesei közt található külföldi társaság. Ezek a következők:

- a Z+ Műsorszolgáltató Rt. esetében a **TURNER Broadcasting System International Inc. (USA) 40%-ban,**
- a UPC Műsorkészítő Rt. esetében az **UPC Programming B. V. (Amsterdam) 74%-ban tulajdonos.**

A műholdas műsorszolgáltatók részletes tulajdonosi szerkezetét a **19. sz. melléklet** tartalmazza:

• A földfelszíni helyi és körzeti műsorszolgáltatók tulajdonosi helyzete

A földfelszíni helyi és körzeti műsorszolgáltatók esetében mind a közvetlen, mind a közvetett külföldi tulajdon aránya elenyésző, néhány esetben fordul elő, inkább csak Budapesten.

Az önkormányzati tulajdon a helyi műsorszolgáltatások területén jelenik meg.

A helyi, területi önkormányzat vagy 100%-os tulajdonosa lehet a műsorszolgáltatónak, vagy ha nem, a tulajdonost megillető szavazati jogokat úgy kell kialakítani, hogy az önkormányzati szavazati jogok legfeljebb 25%-ot érjenek el.

100%-os önkormányzati tulajdonban lévő földfelszíni műsorszolgáltatók, valamint pályázati nyertesek:

- Általános Iskola Sükösd
- Csepp Tv Kft. (Budapest)
- Debrecen Városi Televízió Kft.
- Dunaújvárosi Városi Televízió
- Halas Televízió Kht.
- Kodolányi János Főiskola (Székesfehérvár)
- Makó Városi Televízió Kht.
- Miskolc Városi Televízió Kht.
- Művelődési Központ Kiskunmajsa
- Nyíregyházi Városi Televízió Kht.
- Ózdi Városi Televízió Kht.
- Pápa Városi Televízió
- Piár Stúdió Kft. (Pécs)
- Rádió Szentes Kht.
- Salgótarján Városi Televízió Kht.
- Szekszárdi Televízió Kht.
- Szekszárdi Televízió Kht.
- Szolnok Televízió Rt.
- Szombathelyi Tv–Rádió Kht.
- Tapolca Média Közalapítvány
- Telepaks Városi Televízió

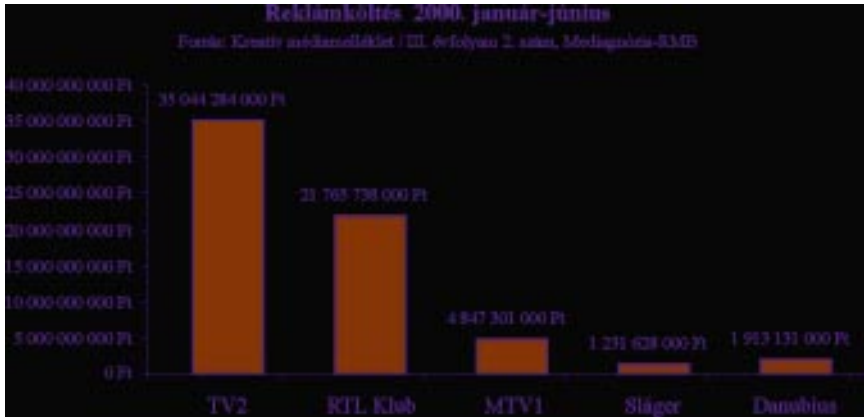
- Városi Televízió Eger
- Városi Televízió Lenti
- Városi Televízió Százhalombatta
- Városi Televízió Várpalota
- Veszprémi Városi Televízió Kft.
- Zalaegerszegi Televízió Kft.

Részben önkormányzati tulajdonban levő műsorszolgáltatók:

- Gong Rádió Kft. (Kecskemét)
- Viacom” Kft. (Szombathely)
- Baja Hangja Rádió (Baja)

A vezetékes műsorszolgáltatók tekintetében mind a helyi, mind a területi önkormányzati tulajdon, illetőleg tulajdoni részesedés igen nagy arányt képvisel. Egyaránt nagy számban vannak jelen a magánvállalkozások, a gazdasági- és közhasznú társaságok, valamint az alapítványi keretek között működő műsorszolgáltató vállalkozások. A külföldi tulajdon és/vagy tulajdoni részesedés a vezetékes műsorszolgáltatók körében szinte egyáltalán nem jellemző.

2. ábra

2. Pályázatok és támogatások

A pályáztatás és támogatás (nyilvánosságra hozatala, az elbírálás, a bíráló bizottság ajánlásának elfogadása, a szerződéskötés, a támogatás összegének átutalása, az ellenőrzés) a pályázat kiírása után több esetben a következő évekre is áthúzódott.

2.1. Az 1997., 1998. és 1999. évről áthúzódó pályázatok

Kábelhálózat-fejlesztés

A Testület 303/1997. (XII. 16.) számú határozatával az Rttv. 131. §-ának (3) bekezdése alapján a műsorelosztás céljait szolgáló kábelhálózatok fejlesztésére írt ki pályázatot. A pályázati eljárás során kiosztásra tervezett keretösszeg 600.000.000.-Ft volt, a szerződéskötések 1999-ben lezárultak, a Műsorszolgáltatási Alap 39 szerződést kötött összesen 581.177.691.-Ft értékben. A támogatási szerződésekben rögzített beszámolási kötelezettségnek eleget tett pályázóknál az általuk benyújtott elszámolások ellenőrzése folyamatosan zajlik. A 2000. év végéig az Alap 15 pályázat ellenőrzését zárta le.

Televíziós műsorszolgáltatók számára közszolgálati műsorszám pályázat

A Testület 280/1998. (VII. 22.) számú határozatával az Rttv. 78. §-ának (2) bekezdése alapján a magyarországi filmgyártás támogatására négy kategóriában írt ki pályázatot. A Testület 167/2000. (II. 21.) számú határozatával utólag a közszolgálati műsorszolgáltatók részére kifizetett támogatási összeg forrásaként az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése szerinti keretet határozta meg. A négy kiírás keretösszege 375.000.000 forint volt, a Testület a 33 kedvezményezetté nyilvánított pályázónak 267.747.500.-Ft támogatást szavazott meg. A szerződéskötések 1999-ben lezárultak, az Alap 28 támogatottal kötött szerződést összesen 227.747.500.-Ft értékben. A támogatási szerződésekben rögzített beszámolási kötelezettségnek eleget tett pályázóknál az általuk benyújtott elszámolások ellenőrzése folyamatosan zajlik. A 2000. év végéig az Alap 6 pályázat ellenőrzését zárta le.

Rádiós közszolgálati műsorszámok készítésére kiírt pályázat

A Testület 527/1998. (XII. 17.) számú határozatával hat kategóriában rádiós műsorszámok készítésének támogatására írt ki pályázatot. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 78. §-ának (2) bekezdése alapján történt. A Testület 167/2000. (II. 21.) számú határozatával utólag a közszolgálati műsorszolgáltatók részére kifizetett támogatási összeg forrásaként az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése szerinti keretet határozta meg. A pályázati eljárás során kiosztásra tervezett keretösszeg 330 millió forint, az egy produkció megvalósításához elnyerhető támogatás legnagyobb összege témakörtől függően 1–3 millió forint között volt. A Testület a kedvezményezetté nyilvánított 105 pályázónak 64.921.650.-Ft támogatást ítélt meg. A szerződéskötés ez év második felében lezárult, az Alap 98 támogatottal kötött szerződést összesen 59.980.650.-Ft értékben. A támogatási szerződésekben rögzített beszámolási kötelezettségnek eleget tett pályázóknál az általuk benyújtott elszámolások ellenőrzése folyamatosan zajlik. A 2000. év végéig az Alap 12 pályázat ellenőrzését zárta le.

Pályázat televíziós közszolgálati műsorszámok készítésére

A Testület 294/1999. (VII. 1.) számú határozatával magyarországi gyártású közszolgálati műsorszámok készítésének támogatására az Rttv. 78. §-ának (2) és 84. §-ának (2) bekezdése alapján 8 kategóriában pályázatot írt ki. Játékfilm és egészestés animációs film kategóriában a megvalósítandó produkcióhoz az elnyerhető támogatás maximális aránya játékfilm esetében 20%, egészestés animációs film esetében 50%, az egy pályamű elkészítése esetén elnyerhető támogatás legnagyobb összege 25 millió forint volt. Televíziófilm, televíziójáték, televíziós játékfilmsorozat kategóriában a megvalósítandó beruházásban az elnyerhető támogatás maximális aránya 50%, az egy pályamű elkészítése esetén elnyerhető

támogatás legnagyobb összege 20 millió forint volt. Animációs film kategóriában a megvalósítandó produkciónak elnyerhető támogatás maximális aránya 75%, az egy pályamű készítése esetén elnyerhető támogatás legnagyobb összege 15 millió forint volt. Dokumentumfilm, népszerű tudományos film kategóriában a megvalósítandó produkciónak az elnyerhető támogatás maximális aránya 75%, az egy műsorszám készítése esetén elnyerhető támogatás legnagyobb összege 6 millió forint volt. Színházi közvetítés, sportközvetítés, helyi hírszolgáltatás és egyéb kategóriákban a megvalósítandó produkciónak az elnyerhető támogatás maximális aránya 60%, az egy produkció készítése esetén elnyerhető támogatás legnagyobb összege 10 millió forint volt. Az 1250 beérkezett pályázatból a Testület 484 pályázatra összesen 2.377.185.100.-Ft támogatást ítél meg. A nyertes pályázók közül az Alap 2000 év végéig 461 támogatási szerződést kötött 2.133.785.600 értékben.

Az egyes kategóriákra vonatkozó információkat az alábbi táblázat tartalmazza:

kategóriák	keretösszeg	nyertes pályázatok	Megszavazott	szerződések
	(Ft)	száma (db)	támogatás (Ft)	száma (db)
játékfilm és egészestés animációs film	300.000.000	vissza nem térítendő: 28 visszatérítendő: 16	452.400.000 302.000.000	25 9
televíziófilm, televíziójáték	200.000.000	32	489.744.400	29
animációs film	100.000.000	21	102.777.415	20
dokumentumfilm, népszerű tudományos film	200.000.000	197	371.508.909	185
színházi közvetítés	50.000.000	25	75.969.140	24
sportközvetítés	100.000.000	29	98.454.316	26
helyi hírszolgáltatás	50.000.000	24	50.028.753	24
egyéb közszolgálati műsorszám	300.000.000	126	434.302.137	117

Helyi rádiós műsorszórás korszerűsítésére kiírt pályázat

A Testület 313/1999. (VII. 15.) számú határozatával földfelszíni sugárzású helyi rádiós műsorszolgáltatók műsorszórása korszerűsítésének támogatására írt ki pályázatot. A pályázat célja új, még nem beüzemelt adóberendezés, antenna és szerelvényeinek vásárlása, modulációs vonal korszerűsítése és új RDS- kóder vásárlása volt. A megpályázható támogatás forrásának meghatározása az Rttv. 131. §-ának (3) bekezdése alapján történt. A pályázati eljárás során kiosztásra tervezett keretösszeg 150 millió forint, a megvalósítandó beruházásban az elnyerhető támogatás maximális aránya 50%, az egy beruházás esetén elnyerhető támogatás legnagyobb összege 2 millió forint volt. A Testület a kedvezményezet-

té nyilvánított 39 pályázónak összesen 48.683.841.-Ft támogatást ítelt meg. A szerződéskötés ez év második felében lezárult, az Alap 33 támogatottal kötött szerződést 41.651.617.-Ft értékben. 2000 év végéig az Alap 1 pályázat ellenőrzését zárta le.

Kisközösségi kábeles műsorelosztók hálózatának bekötésszám növelésére, valamint korszerűsítésére kiírt pályázat

A Testület 408/1999. (IX. 9.) számú határozatával kisközösségi kábeles műsorelosztók hálózatának korszerűsítésére, valamint kábeles műsorelosztók előfizetői számának növelésére írt ki pályázatokat. A pályázatok célja új, még nem bekötött magánelőfizetői végpontok kiépítése, illetve üzemelő kábelhálózat csilagpontossá alakítása és adatátvitelre alkalmassá tétele volt. A megpályázható támogatások forrásának meghatározása az Rttv. 131. §-ának (3) bekezdése alapján történt. A megvalósítandó beruházásban az elnyerhető támogatás maximális aránya 50%, az egy beruházás esetén elnyerhető támogatás legnagyobb összege 20 millió.-Ft volt. A nyertes pályázók közül az Alap 2000 év végéig 113 pályázóval kötött szerződést összesen 1.022.769.969.-Ft értékben.

A pályázatokra vonatkozó információkat az alábbi táblázat tartalmazza:

Kategóriák	keretösszeg (Ft)	Nyertes pályázatok száma (db)	megszavazott támogatás (Ft)	szerződések száma (db)
Kisközösségi műsorelosztók korszerűsítése	400.000.000	61	447.710.727	56
Előfizetői szám növelése	600.000.000	61	662.595.280	57

Közszolgálati rádiós műsorszámok és műsorszámok sorozatának készítésére kiírt pályázat

A Testület 503/1999. (X. 21.) számú határozatával közszolgálati rádiós műsorszámok és műsorszámok sorozatának készítésére hat témakörben írt ki pályázatot. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 78. §-ának (2) és 84. §-ának (2) bekezdése alapján történt. A pályázati eljárás során kiosztásra tervezett keretösszeg a hat témakörben összesen 400.000.000 forint, a megvalósítandó műsorszámnál az elnyerhető támogatás maximális aránya 67%, az egy műsorszám esetén elnyerhető támogatás legnagyobb összege témakörtől függően 1–3 millió forint között volt. A pályázatok beadási határideje 2000. január 4–19. között járt le. A nyertes pályázók közül az Alap 2000 év végéig 413 pályázóval kötött szerződést 304.100.747.-Ft értékben.

- I. kategória: az egyetemes és a magyar kultúrát bemutató műsorszám; a határon túli magyar és a magyarországi nemzeti és etnikai közösségek kultúrá-

- ját, életét, álláspontját bemutató műsorszám; a vallásszabadság megvalósulását szolgáló, valamint az egyházi és hitéleti tevékenységet bemutató műsorszám;
- II. kategória: hírszolgáltatás (hírműsor); magazinműsor; a mindennapi életvitelt segítő, az állampolgár jogi és közéleti tájékozódását szolgáló műsorszám;
- III. kategória: az egészséges életmódot, a környezetvédelmet, a természet- és tájvédelmet, a közbiztonságot, a közlekedésbiztonságot elősegítő ismeretek terjesztését célzó műsorszám; az életkoruk, testi, szellemi vagy lelki állapotuk, társadalmi körülményeik következtében hátrányos helyzetben lévő csoportok számára készített műsorszám;
- IV. a zenei kultúra ápolását szolgáló műsorszám; hangjáték; vallási, kulturális, társadalmi és sportesemény közvetítése (élő avagy felvett műsor);
- V. kategória: dokumentumműsor, portréműsor; tudományos tevékenységek és eredmények bemutatását célzó műsorszám;
- VI. kategória: gyermek- és ifjúsági műsorszámok, valamint a gyermekvédelem célját szolgáló ismeretterjesztő, felvilágosító műsorszám; oktatási, képzési célú ismeretek közzétételét szolgáló műsorszám.

A pályázatokra vonatkozó információkat az alábbi táblázat tartalmazza:

kategóriák	keretösszeg (Ft)	Beérkezett pályázatok száma	Formai okból kizárt	nyertes pályázatok száma (db)	megszavazott támogatás (Ft)	szerződések száma (db)
I.	55.000.000	135	1	89	55.164.696	87
II.	70.000.000	185	5	68	65.474.155	63
III.	45.000.000	117	28	42	25.896.464	38
IV.	150.000.000	144	2	130	104.801.174	114
V.	40.000.000	111	2	56	38.206.190	52
VI.	40.000.000	86	3	60	34.305.312	59

Nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók és közműsor-szolgáltatók támogatására kiírt pályázat

A Testület 525/1999. (X. 28.) számú határozatával nem nyereségérdekelt és közműsorszolgáltatók támogatására pályázatot írt ki. A pályázat célja stúdiótechnika korszerűsítésére és bővítésére fordítandó műszaki fejlesztés, a médiatörvény 89. §-ának (1) bekezdésében előírt archiválási kötelezettség teljesítését, továbbá a jövő nemzedéke számára értékes és kutatható közszolgálati műsorszámok archiválását elősegítő technikai berendezések és hordozók vásárlása, korszerűsítése, a zenei állomány bővítését, korszerűsítését szolgáló hanghordozók beszerzése volt. A megpályázható támogatás forrásának meghatározása az Rttv. 78. §-ának (1) bekezdése alapján történt. A Testület a pályázat keretösszegét 102.000.000.-Ftban, az egy beruházásban elnyerhető támogatás összegét

7.000.000 forintban határozta meg azzal, hogy a megvalósítani kívánt cél legfeljebb 75%-áig nyújt támogatást. A pályázatok beadási határideje 2000. január 5-én járt le; a 13 beérkezett pályázatot a Testület kedvezményezetté nyilvánította, összesen 63.213.000.-Ft támogatást ítélve meg. A nyertes pályázók közül az Alap 2000. év végéig 12 pályázóval kötött szerződést 57.713.000.-Ft értékben.

2.2. A 2000. év pályázatai

A Testület időrendben a következő pályázatokat írta ki:

- I. A Testület 164/2000. (II. 21.) számú határozatával pályázatot írt ki a médiatudománnyal kapcsolatos könyvek, tankönyvek, szöveggyűjtemények kiadására. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 77. §-ának (1) bekezdése alapján történt. A Testület a pályázat keretösszegét 25.000.000 forintban, az egy pályázó által elnyerhető támogatás összegét 2.000.000 forintban határozta meg azzal, hogy a megvalósítani kívánt cél legfeljebb 50%-áig nyújt támogatást. A pályázatok beadási határideje 2000. április 10-én járt le, addig összesen 12 pályázat érkezett, amelyekből formai okok miatt a Testület 4 pályázót zárt ki. A Testület a 8 nyertesnek összesen

- II. A Testület 376/2000. (V. 2.) számú határozatával pályázatot írt ki egyetemi vizsgafilmek és 35 év alatti rendezők első filmjei elkészítésének támogatására. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján történt. A Testület a pályázat keretösszegét 250.000.000 forintban, az egy pályázó által elnyerhető támogatás összegét játékfilm esetén 25.000.000, kisjátékfilm esetén 5.000.000, kísérleti film esetén 4.000.000, dokumentumfilm esetén 2.000.000 forintban határozta meg azzal, hogy a megvalósítani kívánt cél legfeljebb 67%-áig nyújt támogatást. A Testület 703/2000. (VIII. 31.) számú határozatában az előírányozott keretösszeget 150.000.000 forintra csökkentette, egyúttal a pályázati felhívás alapcéljának teljesülése érdekében a Színház- és Filmművészeti Egyetem hallgatói számára a megmaradó 100.000.000 forintos keretösszeggel új pályázat kiírását kérte. A pályázatok beadási határideje 2000. június 13-án járt le; a 42 beérkezett pályázat közül a Testület formai okok miatt 15 pályázatot zárt ki, a 18 kedvezményezettnek összesen 153.663.100.-Ft támogatást ítélt meg.

- III. A Testület 435/2000. (V. 18.) számú határozatával pályázatot írt ki magyarországi, földfelszíni terjesztésű helyi televíziós műsorszolgáltatók műsorszórásának korszerűsítésére. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 131. §-ának (3) bekezdése alapján történt. A pályázat

célja a magyarországi földfelszíni terjesztésű helyi televíziós műsorszolgáltatók műsorszórása korszerűsítésének támogatása, mely támogatás a következőkre külön-külön, illetve együttesen fordítható:

- új, még nem beüzemelt adóberendezés vásárlása,
- új, még nem beüzemelt antenna és szerelvényeinek vásárlása,
- modulációs vonal korszerűsítése,
- új, még nem beüzemelt NICAM-kóder vásárlása, ha a pályázó vállalja, hogy sztereó műsorok aránya a teljes műsoridőhöz viszonyítva heti átlagban eléri az 5%-ot,
- új, még nem beüzemelt szünetmentes áramforrás vásárlása.

A Testület a pályázat keretösszegét 200.000.000 forintban, az egy beruházásra elnyerhető támogatás összegét 5.000.000 forintban határozta meg azzal, hogy a megvalósítani kívánt cél legfeljebb 50%-áig nyújt támogatást. A pályázatok beadási határideje 2000. július 10-én járt le; a 13 beérkezett pályázat közül a Testület formai okok miatt 7 pályázatot zárt ki, az 5 kedvezményezettnek összesen 10.642.000.-Ft támogatást ítelt meg.

- IV. A Testület 438/2000. (V. 24.) számú határozatával pályázatot írt ki gyermekeknek szóló televíziófilm, televíziójáték, televíziós játékfilm-sorozat – animációs film – filmalkotásnak nem minősülő közszolgálati műsorszám készítésének támogatására. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján történt. A pályázat célja a magyarországi közszolgálati műsorszolgáltatók vagy közműsor-szolgáltatói státusú műsorszolgáltatók magyarországi gyártású közszolgálati műsorszámok készítésének támogatása, különös tekintettel a filmgyártással összefüggő előírásokra. A Testület a pályázat keretösszegét 200.000.000 forintban, az egy pályázó által elnyerhető támogatás összegét televíziófilm, televíziójáték esetén 20.000.000, televíziós játékfilm-sorozat esetén epizódonként 10.000.000, animációs film esetén 15.000.000, egyéb közszolgálati műsorszám esetén 3.000.000 forintban határozta meg azzal, hogy a megvalósítani kívánt cél legfeljebb 50%-áig nyújt támogatást.

A pályázatok beadási határideje 2000. július 13-án járt le; a 75 beérkezett pályázatból a Testület formai okok miatt 19 pályázatot zárt ki, a 23 kedvezményezettnek összesen 339.896.600.-Ft támogatást ítelt meg.

- V. A Testület 586/2000. (VII. 6.) számú határozatával pályázatot írt ki közműsor-szolgáltatói és nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói jogosultsággal rendelkező magyarországi műsorszolgáltatók tevékenységének támogatására:

1. a 2000. július 1-je és 2000. december 31-e közötti időszakra érvényes fenntartási és üzemeltetési költségekhez való hozzájárulás céljából;

2. – stúdiótechnika korszerűsítésére és bővítésére fordítandó műszaki fejlesztés,
- a jeltovábbítás korszerűsítésére fordítandó műszaki fejlesztés,
 - a műsorszolgáltató interneten történő megjelenéséhez és folyamatos jelenlétéhez történő hozzájárulás,
 - a zenei állomány bővítését, korszerűsítését szolgáló hanghordozók beszerzése céljából.

A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 78. §-ának (1) bekezdése alapján történt. A pályázatok beadási határideje 2000. augusztus 29-én járt le; a 37 beérkezett pályázatból a Testület formai okok miatt összesen 5 pályázatot zárt ki, a 15–15 kedvezményezettnek 29.294.900, illetve 70.159.515 .-Ft támogatást ítelt meg.

A pályázatok adatait a következő táblázat foglalja össze:

műsorszolgáltatói típus	Fenntartási költségekhez történő hozzájárulás (1. felhívás)		műszaki fejlesztés, zenei állomány növelés, stb. (2. felhívás)	
	Közműsor-szolgáltató	non-profit	közműsor-szolgáltató	non-profit
keretösszeg	40.000.000 Ft	40.000.000 Ft	67.000.000 Ft	67.000.000 Ft
testületi támogatás mértéke	67%	67%	75%	75%
maximális támogatás mértéke	3.000.000 Ft	3.000.000 Ft	10.000.000 Ft	7.000.000 Ft

VI. A Testület 591/2000. (VII. 6.) számú határozatával pályázatot írt ki magyarországi, földfelszíni terjesztésű helyi és körzeti rádiós műsorszolgáltatók műsorszórása korszerűsítésére. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 131. §-ának (3) bekezdése alapján történt. A pályázat célja a magyarországi földfelszíni terjesztésű helyi és körzeti rádiós műsorszolgáltatók műsorszórásának támogatása, mely támogatás a következőkre külön-külön, illetve együttesen fordítható:

- új, még nem beüzemelt adóberendezés vásárlása,
- új, még nem beüzemelt antenna és szerelvényeinek vásárlása,
- modulációs vonal korszerűsítése,
- új, még nem beüzemelt RDS-kóder vásárlása,
- új, még nem beüzemelt szünetmentes áramforrás vásárlása.

A Testület a pályázat keretösszegét 150.000.000 forintban, az egy pályázó által elnyerhető támogatás összegét 4.000.000 forintban határozta meg azal, hogy a megvalósítani kívánt cél legfeljebb 50%-ig nyújt támogatást. A pályázatok beadási határideje 2000. augusztus 28-án járt le; a beérkezett 26 pályázatból a Testület formai okok miatt 4 pályázatot zárt ki, a 22 kedvezményezettnek összesen 41.160.283 .-Ft támogatást ítelt meg.

VII. A Testület 728/2000. (IX. 6.) számú határozatával az ezredforduló tiszteletére Millenniumi Kulturális Gyűjtemény címmel három pályázatot írt ki az alábbi műfajokban:

- a) portréfilm,
- b) filmszociográfia,
- c) irodalmi és művészeti alkotások előadóművészi megjelenítésének, közvetítésének támogatása.

A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján történt. A pályázati program célja, hogy a millennium idején számba vegye, és a lehető legszélesebb nyilvánossággal, mozgóképi formában megismertesse és tudatosítsa a nemzet értékekben, normákban, történelmi tapasztalatokban, szellemi és anyagi javakban megtestesülő, az alkotó emberek és közösségek által létrehozott és megőrzött kulturális vagyonyát. A pályázatok beadási határideje 2000. október 24–26. között járt le.

A pályázatok adatait a következő táblázat foglalja össze:

	Portréfilm	filmszociográfia	előadóművészi közvetítés
Keretösszeg	200.000.000 Ft	300.000.000 Ft	300.000.000 Ft
testületi támogatás mértéke	75%	75%	75%
maximális támogatás mértéke	egyedi film: 2.500.000 Ft		
	filmsorozat: 1.000.000 Ft/rész	6.000.000 Ft	7.000.000 Ft

VIII. A Testület 869/2000. (XI. 2.) számú határozatával pályázatot írt ki magyarországi vezetékes műsorelosztó rendszerek kiépítésének támogatására olyan településeken, ahol az állandó lakosok száma nem haladja meg a 1250 főt. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 131. §-ának (3) bekezdése alapján történt. A pályázat célja, hogy vezetékes műsorelosztó hálózatok épüljenek magyarországi kistélepüléseken. A Testület a pályázat keretösszegét 600.000.000.-Ftban, az egy szolgáltatási területre (egy kábelhálózatra) elnyerhető maximális támogatás összegét 15.000.000.-Ftban határozta meg azzal, hogy a megvalósítani kívánt cél összköltségének legfeljebb 75%-áig nyújt támogatást.

A pályázatok beadási határideje 2001. január 10.

IX. A Testület 964/2000. (XI. 21.) számú határozatával pályázatot írt ki másod-, harmad- és negyedéves egyetemi hallgatók vizsgafilmjei, valamint végzős egyetemi hallgatók diplomafilmjei elkészítésének támogatására. A megpályázható támogatás forrásainak meghatározása az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján történt. A pályázatok beadási határideje 2001. január 24.

A pályázatok adatait a következő táblázat foglalja össze:

keretösszeg:	100.000.000 .-Ft
Műfaj	elnyerhető maximális támogatás (a megvalósítani kívánt film produkciós költségvetésének legfeljebb 75%-a)
Játékfilm	25.000.000 Ft
kisjátékfilm és tévéjáték(-sorozat)	7.000.000 Ft
rövidfilm, kísérleti film	5.000.000 Ft
dokumentumfilm(-sorozat)	3.000.000 Ft
csomagterv benyújtása esetén az abban szereplő műfajnak (kivételet képez ez alól a játékfilm) megfelelő maximális támogatás összegének 75%-a szorozva az epizódok számával	

2.3. Egyedi támogatások

Az Alaphoz 2000-ben számos egyedi támogatási kérelem érkezett.

A Testület által nyújtott támogatások

- díjalapításra,
- műszaki fejlesztésre,
- archiválásra,
- oktatási és beruházási fejlesztésre,
- könyvkiadásra,
- rendezvények megvalósítására irányultak.

A Testület díjalapítás körében:

- a 31. Magyar Filmszemlén a legjobbnak ítélt játékfilm számára 25 millió forint díjat, alkotóinak pedig alkotói díjat ajánlott fel; másrészt az előző évben legtöbb fizető néző által megtekintett film díjának megalapításával 25 millió forintot ajánlott fel, illetve díjazta magukat az alkotókat is azzal, hogy mindkét esetben a díjat egy következő film létrehozására kell fordítaniuk,
- a helyi televíziók számára 2 millió forint összegben díjat alapított, melyet 2000-ben a Helyi Érték pályázat zsűrije által kiválasztott öt alkotás készítői kaptak, alkotásonként 400.000 .-Ft összegben; a nyertes alkotóknak az összeget egy következő műsorszám, illetve televíziós alkotás készítésére kell fordítaniuk,
- az első magyar-román filmfesztivál alkalmából 1000 USD értékben alapított díjat a Budapest Filmstúdió kérésére;

műszaki fejlesztés körében:

- Királyhelmece város lakói számára a Zemplén Televízió és az RTL Klub műsorának vételét biztosító mikrohullámú lánc telepítését 1.037.000 .-Ft támogatásban részesítette;

archiválás körében:

- az Országos Széchenyi Könyvtár Történeti Interjúk Tárát öt országos televízióműsor adásfolyamának rögzítése, digitális feldolgozása és kutathatóságának biztosítása érdekében 12 millió forint támogatásban részesítette azzal, hogy az archiválási tevékenység kapcsolódjon a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által a Nemzeti Audiovizuális Archívum felállítására irányuló pilot-projekthez;

oktatási és kutatási beruházás körében:

- a DBV–T programhoz kapcsolódó oktatási, tudományos és kutatási–fejlesztési feladatokra a Budapesti Műszaki Egyetem Mikrohullámú Híradástechnika Tanszékét 5 millió forint, a BME Híradástechnika Tanszékét 6 millió forint, a Széchenyi István Főiskola Távközlési Tanszékét 7 millió forint támogatásban részesítette;

könyvkiadás körében:

- a Geomédia Kiadói Rt. gondozásában megjelenő Melissa Müller: Az áruvilág kicsi királyai című szakkönyv támogatását 1 millió forint támogatásban részesítette.

Rendezvények támogatása körében az alábbi programokat részesítette támogatásban:

Partner (kérelmező) neve	program megnevezése	az ORTT hozzájárulás összege (Ft)
Művelődési, Szabadidő és Sportközpont Sellye	Retina 2000. VII. Nemzetközi Film- és Video Fesztivál Sellye	2 000 000
Határon Túli Magyarok Hivatala	IV. Magyarország 2000 Tanácskozás /Egyház és magyarság Magyarság a médiában – magyar médiastratégia/	500 000
Média Hungária Bt.	Média Hungary 2000 Az elektronikus médiumok szakmai konferenciája	1 500 000
Média Hungária Bt.	Kamera Hungária 2000 Országos Televíziós Műsorok Fesztiválja *	35 000 000
Magyar Televíziózók Társasága	Mérlegelő közönségkutatás–közvéleménykutatás	465 000
Pesthidegkút Alapítvány	Kleblsberg Kunó Tudományos- és Emlék-konferencia	450 000
MEDIAWAVE Nemzetközi Vizuális Művészeti Alapítvány	MEDIAWAVE 2001 Nemzetközi Vizuális Művészeti Fesztivál	6 000 000
Szabad Rádiók Magyarországi Szervezete	„Társadalmi reklám” – fesztivál	2 500 000
Danubius – Juventus – Sláger Rádió	Egy hullámhosszon: konferencia a kereskedelmi rádiózás jövőjéről	6 000 000

* valamint díjat alapít a legjobb szinopszis kategóriájában.

Az egyedi támogatások ellenőrzése

A Testület

- 1998-ban a Duna Televízióért Alapítványnak a költségek vételi lehetőségeinek javítása érdekében nyújtott 5 millió forint támogatást, melyből a nem szerződés szerinti felhasznált részt, 2.683.663.-Ft-ot visszakövetelte;
- 1999-ben a Kecskemétfilm Kft.-nek az V, Kecskeméti Animációs Filmfesztivál és II. Nemzetközi Egészesztés Rajzjátékfilm Fesztivál megrendezéséhez nyújtott 10 millió forint hozzájárulást, mely összegnek a nem szerződés szerint felhasznált hányadát, 249.771 .-Ft-ot visszakövetelte;
- 1999-ben az Első Közép- és Kelet- Európai Együttműködési Alapítványnak nyújtott 14 millió forint támogatás szerződösszegése miatt a teljes összeg, valamint a jóváírás napjától a visszafizetés napjáig 30 %-kal számított kamatainak visszafizetésére kötelezte.

V. AZ ORTT MŰKÖDÉSÉNEK EGYÉB TERÜLETEI

1. Az Országos Rádió és Televízió Testület határozatai 2000–ben

Az Országos Rádió és Televízió Testület által hozott határozatok, és az azokat megalapozó előterjesztések száma évről évre növekvő tendenciát mutat (vö.: melléklet). 2000–ben 1118 határozat született, 398–al több, mint 1999–ben. A növekedés mértéke 55,3%. 227 határozat magára a szervezetre (a Testületre, annak Irodájára, a Műsorszolgáltatási Alapra, a Panaszbizottságra) vonatkozik, 338 a műsorszolgáltatók törvénysértéseit, a megkötött műsorszolgáltatási szerződések be nem tartását szankcionálta, 227 a műsorszolgáltatási jogosultság tárgykörében született, 177 a műsorszolgáltatók, illetve egyes rádió- és televízióműsorok támogatásáról rendelkezett, 77 volt általános érvényű vagy egyedi ügyeket érintő állásfoglalás, míg 64 határozat jogorvoslati eljárás keretében született.

A szervezetre és annak működésére vonatkozó 227 döntésből

- a Testület tagjait érintette 32,
- az ORTT szerveinek felépítését, működési rendjét és feltételeit szabályozta 123,
- a gazdálkodás elvi és operatív feladatellátására vonatkozó teendőket tartalmazta 37,
- a testületi határozatok végrehajtására vonatkozott 35.

Ezen időszakban meghozott 338 **szankcionáló/szankcióra vonatkozó ORTT határozatból** 198 televíziós, 140 pedig rádiós műsor–szolgáltatót érintett.

A műsorszolgáltatók leggyakrabban a törvénynek a reklám, a közérdekű közlemény, a jótékonyági felhívás, a politikai hirdetés felismerhető elkülönítését előíró 15.§ (1) bekezdését sértették meg. Ezen kívül a leggyakrabban megsértett törvényi hely:

- a 25. § (*A közszolgálati műsorszolgáltatás és a közműsor–szolgáltatás támogatható műsorszámjai*),
- a 10. § (5) bekezdés (*A burkolt, illetve tudatosan nem észlelt reklám közlésének tilalma*),

- a 8. § (3) bekezdés (Országos televízió számára fő műsoridőben előírt 20 perces, önálló, egybefüggő hírműsor szolgáltatási kötelezettség),
- a 17. § (5) bekezdés (Filmalkotások reklámmal történő megszakíthatóságának szabályai),
- a 18. § (2) bekezdés (Támogatott műorszám nem hívhat fel, nem befolyásolhat a támogató vagy általa meghatározott harmadik személy üzleti tevékenységének igénybevételére, illetve attól való tartózkodásra),

A szankcionáló határozatok 131 esetben tartalmaztak bírság vagy kötbér fizetésére vonatkozó rendelkezést, összesen 421 millió 693 ezer Ft befizetési kötelezettség erejéig. A legkisebb kiszabott bírság mértéke 5 280 Ft, a legnagyobb pedig 53 millió 119 ezer Ft volt.

A műorszolgáltatási jogosultság felfüggesztését büntetésként 32 esetben szabta ki a Testület 1 perc és 62 perc közötti időtartamban, összesen 5 óra 9 perc erejéig.

Műorszolgáltatási jogosultság tárgykörében 227 határozat született. Tartalmi megoszlásuk szerint

- műorszolgáltatási jogosultság pályáztatására, illetve odaítélésére vonatkozott 79,
- meglévő szerződés módosítására 89,
- megkötött szerződés felbontására 10,
- nem nyereségérdekelte vagy közműsor-szolgáltatóvá nyilvánításra 18,
- nyilvántartásba (vezetékes vagy műholdas műorszolgáltató, vezetékes műsorelosztó) vételre 12,
- nyilvántartásból törlésre 19.

A 77 általános érvényű vagy egyedi ügyekre vonatkozó **állásfoglalás kategóriába sorolható** testületi **határozat** frekvenciaáthelyezési kérdésekkel, miniszteri rendelet vagy törvénytervezet véleményezésével, műorszolgáltatók által kért állásfoglalással, a sportesemények közvetítésének támogathatóságával stb. foglalkozik. Közülük általános érvényű, a médiarendszer működése szempontjából meghatározó jelentőségű a

- 6/2000. (I. 5.) számú ORTT határozat a sportesemények közvetítésének támogathatóságával kapcsolatos testületi határozat kiterjesztéséről,
- 23/2000. (I. 5.) számú ORTT határozat az önálló részekből álló műorszámok és az összetett műorszámok elhatárolása tárgyában,
- 162/2000. (II. 21.) számú ORTT határozat a műorszolgáltatók közműsor-szolgáltatóvá minősítésének feltételeiről és eljárásáról szóló ORTT 488/1998. (XII. 3.) számú állásfoglalásának módosításáról,
- 234/2000. (III. 16.) számú ORTT határozat a szerzői jogi törvényben foglalt megsértésének ORTT általi szankcionálhatóságáról,
- 247/2000. (III. 17.) számú ORTT határozat a nyilvánosság kérdéséről a pályáztatási eljárásban,

- 421/2000. (V. 11.) számú ORTT határozat a rádiós összetett műsorszámokról,
- 499/2000. (VI. 13.) számú ORTT határozat a szerencsejátékok rádiós és televíziós megjelenítéséről,
- 575/2000. (VII. 5.) számú ORTT határozat nyilvános rendezvény kizárólagos jogáról – az Rtv. 9. § értelmezéséről,
- 600/2000. (VII. 12.) számú ORTT határozat a digitális műsorszórás és műsor-terjesztés magyarországi bevezetéséről és elterjesztéséről,
- 601/2000. (VII. 12.) számú ORTT határozat az Rttv. 17. § (3) és (5) bekezdésének értelmezése tárgyában született 480/1999. (X. 20.) sz. határozat módosításáról,
- 853/2000. (X. 31.) számú ORTT határozat a pontos idő közzétételével kapcsolatos állásfoglalás tárgyában,
- 891/2000. (XI. 9.) számú ORTT határozat a vezetékes műsorelosztók nyilvántartásba vételével kapcsolatos eljárási rend tárgyában
- 1083/2000. (XII. 18.) számú ORTT határozat az országos kereskedelmi rádiók adatszolgáltatási kötelezettségének újraszabályzásáról.

A jogorvoslati eljárás keretében hozott 64 ORTT határozatból panaszbizottsági döntést érintett 51.

Közülük a Testület

- 15 esetben jóváhagyta a Panaszbizottság határozatát,
- 10 esetben a kérelmet elutasította arra hivatkozván, hogy jogorvoslati kérelemre lehetőség nincs,
- 6 esetben elkésettség okán utasította el a jogorvoslati kérelmet,
- 8 esetben a Panaszbizottság állásfoglalását megváltoztatta vagy megsemmisítette és a panaszt elutasította,
- 9 esetben az állásfoglalást megsemmisítette és a Panaszbizottságot új eljárás lefolytatására utasította,
- 3 esetben a Bizottság döntését megváltoztatta.

A Testület 13 esetben saját korábbi határozatát vizsgálta felül jogorvoslati eljárás keretében. 5 esetben módosította, 7-ben fenntartotta korábbi határozatát, egyet pedig visszavont.

A műsorszolgáltatók, illetve egyes rádió- és televízió műsorok stb. támogatásáról, melyet 177 határozat alapozott meg, külön fejezet szól részletesen.

Az ORTT döntéseit a törvényben előírtaknak megfelelően hozta nyilvánosságra.

MTI közleményben jelent meg két alkalommal az Rttv. 13.§ (6) bekezdése alapján hozott panaszbizottsági állásfoglalás.

59 ORTT **közlemény** jelent meg a **Kulturális Közlönyben**. Közülük 33 egy-egy műsorszolgáltatót érintő szankcióról tudósított, 14 műsorszolgáltatási jogosultságok pályázatásával volt kapcsolatban, 11 elvi állásfoglalást vagy szabályzatot, 1 pedig egyéb közlendőt tartalmazott.

A **Magyar Közlönyben** pályázattal 2, a közszolgálati műsorszolgáltatók kuratóriumi sorsolásával kapcsolatban 3 közlemény jelent meg.

Országos napilapban 17, helyi napilapban 5 közlemény jelent meg műsorszolgáltatói jogosultságok pályáztatásával és egyéb ügyekkel kapcsolatban.

A testületi előterjesztések számának alakulását mutatja a **20. számú melléklet**, a **21. számú mellékletben** látható a testületi határozatok száma éves bontásban.

2. Kuratóriumi sorsolás 2000–ben

A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény alapján az ORTT évente nyilvántartásba veszi a Magyar Televízió Közalapítvány, a Magyar Rádió Közalapítvány és a Hungária Televízió Közalapítvány Kuratóriumaiba a törvény 57. §-a alapján jelentkező civil szervezeteket, és kisorsolja közülük azokat, amelyek az adott évben a kuratóriumok civil kurátorait delegálhatják.

Az ORTT Irodájához a 2000. évi kuratóriumi kiegészítés céljából összesen 197 regisztrációs kérelem érkezett a megadott határidőben.

Ezek közül a Testület 172 jelentkezőt vett nyilvántartásba, 25 esetben pedig elutasította a nyilvántartásba vételi kérelmet, mivel nem feleltek meg a részvételi felhívásban, illetve a törvényben leírt feltételeknek.

A sorsolást 2000. március 30-án tartotta meg az ORTT.

3. Peres ügyek 2000–ben

Az ORTT jogtanácsosa 155 folyamatban lévő peres ügyben képviselte 2000–ben a Testületet. A 155 ügyből 27 per a panaszügyekből eredt, 128 pedig az ORTT egyéb – közigazgatási – határozataiból.

Ezek a perek 90%-ban a monitoring vizsgálatok nyomán az Rttv. 112. §-ában foglaltak alapján bírságot kiszabó határozatok felülvizsgálata tárgyában indultak. A nem panaszügyekből keletkezett perek 10%-a pályázatok vesztesei által kezdeményezett jogvita, illetve az Rttv. 118. §-a alapján létrehozott szerződésekből eredő bírósági eljárás volt.

A 155 perből a Fővárosi Bíróság 2000–ben 21 ügyet zárt le első fokon. A Bíróság 12 esetben helyt adott a felperes keresetének, ez azt jelenti, hogy az ORTT határozatát az ügyben megváltoztatta, vagy hatályon kívül helyezte. A többi első fokon lezárt perben a bíróság megállapította a jogsértés tényét, illetve a határozat jogszerűségét, de egyes esetekben a perben felmerült egyéb bizonyítékok alapján csökkentette a bírság összegét. Azok az ügyek, amelyekben 2000–ben a bíróság nem hozott ítéletet továbbra is folyamatban vannak. 3 ügy jogerősen lezárt.

Az év végén 152 ügy volt folyamatban, mert az ORTT fellebbezést nyújtott be, azok ellen az ítéletek ellen, a felperes keresetének adtak helyt.

3.1. Panaszügyekből keletkezett perek:

Az ORTT pereinek egy része a Testület által panaszügyben hozott határozat felülvizsgálata tárgyában keletkezik. Ezek a perek azt a tendenciát mutatják, hogy a bíróság (Legfelsőbb Bíróság is) jogszerűnek ítéli meg a Testület azon gyakorlatát, hogy az Rttv. 48. § (3) bekezdése alapján elbírált, úgynevezett egyéb panaszok esetében a további jogorvoslati lehetőséget elutasítja. Ebben a kérdésben a Legfelsőbb Bíróság is a Testület álláspontját erősítette meg.

Megfigyelhető a panaszügyekből eredő pereknél az is, hogy a „civil” panaszosok, akik elutasításuk esetén a bíróságnál keresik igazukat, általában elveszítik ezeket a pereket.

A törvény által a panaszügyek kapcsán meghatározott – igen rövid– határidőket a bíróság többszöri állásfoglalása mellett anyagi jogi határidőnek kell tekinteni, tehát azok számításába a munkaszüneti napok is beleértendők.

A 16 folyamatban lévő ügyből 8 ügy jogerős döntéssel zárult le, és csak 8 folytatódik tovább.

3.2. Az Rttv. 112. §-a szerint szankcionált műsor-szolgáltatók által indított perek

A Testület a műorszolgáltatókkal kapcsolatban az Rttv. 112. §-a alapján hozza meg határozatainak jelentős részét. Ezen határozatok felülvizsgálatát a Fővárosi Bíróságtól kérhetik az elmarasztalt műorszolgáltatók.

A tendencia jelenleg az, hogy a pénzbírságot, kötbért kiszabó határozatokat minden esetben megtámadják a műorszolgáltatók, az egyéb, például a műorszolgáltatás felfüggesztését elrendelő határozatok ellen általában nem fordulnak bírósághoz. Ezeket az utóbbi határozatokat rendre végrehajtják, míg a bírságot illetve kötbér kiszabó határozatok végrehajtásának felfüggesztését kezdeményezik a bíróságnál.

Természetesen ezt csak azoknál a határozatoknál kell kérnie a műorszolgáltatóknak, amelyeket a Testület azonnal végrehajthatóvá nyilvánított. Figyelemmel az összegek igen magas voltára a bíróság többnyire helyt ad az ilyen kérésnek, végzést az ORTT rendszerint megfellebbezi. Néhány műorszolgáltató szerződésében vállalta, hogy a kötbér összeget az általa elhelyezett óvadékösszegeből akkor is megfizeti, ha a jogalapot egyébként perben vitatja, és az még nem zárult le. A Legfelsőbb Bíróság az egyik ilyen esetben úgy foglalt állást, hogy ilyen szerződési kitétel esetén nincs mód a végrehajtás felfüggesztésére.

2000-ben több olyan ügy volt folyamatban a bíróság előtt mely még 1997-ben indult. Az ügyeknek csak töredéke, mivel a Legfelsőbb Bíróság a fellebbezések ügyében általában egy éven túl dönt.

A nem jogerős döntések egy részében a bíróság elismerte, hogy a műorszolgáltató megsértette a Testület által hivatkozott törvényi helyet, a műorszolgáltató

tó által a bírósági eljárás alatt becsatolt dokumentumok vagy nagyon kevés esetben méltányosság alapján csökkentette a bírság összegét.

3.3 Egyéb perek

A Testület pályázatok elbírálása során hozott határozatait a Választottbíróság előtt – amennyiben ez kikötés volt a pályázati kiírásban – egyéb esetben pedig többnyire a Fővárosi Bíróság Közigazgatási Kollégiumánál beadott keresettel támadják meg a vesztes felek.

A Fővárosi Bíróság jelenlegi álláspontja az, hogy ezeket a pereket nem fogadja be a közigazgatási kollégium, hanem átteszi a polgári kollégiumhoz, mert álláspontja szerint a pályázati eredményt megállapító Testületi határozat nem közigazgatási határozat.

Közigazgatási határozat viszont a Testület által az Rttv. 118. §-a alapján határozattal létrehozott műsorelosztási szerződés, melynek felülvizsgálata szintén a Fővárosi Bíróság előtt folyik.

Az „Írisz” per befejezése

A felülvizsgálati kérelem folytán indult eljárást a Legfelsőbb Bíróság felfüggesztette arra hivatkozással, hogy érdemi döntéséhez meg kell várnia egy hasonló ügyben indult eljárásban hozandó jogegységi határozatot.

A jogegységi határozat 1999. december 7-én született meg és a Magyar Közlöny 2000/3. számában hirdették ki.

A Legfelsőbb Bíróság 4/1999. PJE számú jogegységi határozatában kimondta, hogy a privatizációs pályázatokra vonatkozó szabályok megsértése miatti igények bíróságon érvényesíthetők.

A privatizációs pályázaton résztvevőnek a pályázat kiírója és a pályázatot elnyerő másik pályázó között létrejött szerződés semmisségére alapított keresetét nem lehet a felperes perlési jogosultsága hiánya okából elutasítani.

Az indokolásban kifejtette a Legfelsőbb Bíróság, hogy a pályázati eljárásban részt vett felperes keresetét érdemben kell megvizsgálni. Ha az érdemi vizsgálat alapján megállapítható a pályázatban foglaltak, illetőleg a pályázatra vonatkozó jogszabályok megsértése, akkor sor kerülhet a megkötött szerződés semmisségének megállapítására jogszabályba ütközés, jogszabály megkerülésére irányultság vagy akár jó erkölcsbe ütközés címén. A felülvizsgálati eljárásban a tárgyalást 2000. február 23-ára tűzte ki a Legfelsőbb Bíróság.

A tárgyaláson a Legfelsőbb Bíróság mind az első fokú, mind a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte. Az indokolásban a Bíróság kifejtette, hogy a felperes a jogerős ítélettel szemben benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelmét visszavonta és egyben bejelentette, hogy keresetétől eláll. A **22. számú melléklet** ad tájékoztatást az ORTT folyamatban lévő pereiről.

4. Az ORTT Irodájának működése

4.1 Az ORTT pénzügyi helyzete, 2000. évi költségvetésének végrehajtása

Bevezető általános információk

Az Országos Rádió és Televízió Testület az Országgyűlés felügyelete alatt álló önálló jogi személy, amely a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok értelemszerű alkalmazásával gazdálkodik. Költségvetését – a Testület javaslata alapján, az Országgyűlés költségvetési ügyekben hatáskörrel rendelkező bizottságának előterjesztésére – az Országgyűlés önálló törvényben, a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. számú törvény (Rttv.) 77. § (3) bekezdésében meghatározott források terhére, a 84. § (2) és (3) bekezdése szerinti keretek között hagyja jóvá. Gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

Az ORTT előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkező, önállóan gazdálkodó költségvetési szerv. Az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság – a jogszabályok keretein belül – kiterjed az előirányzat-felhasználásra, a kiemelt előirányzatok módosításának kezdeményezésére, az elemi költségvetésben szereplő kiemelt előirányzatokon belüli előirányzat módosítására. A fenti jogosultságot az ORTT 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi XCVIII. számú törvény 3. §-a a kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítás jogosultságával is kibővítette. Az ORTT a Magyar Államkincstár ügyfele.

Az ORTT saját gazdasági szervezetével oldja meg:

- a tervezéssel,
- az előirányzat felhasználással,
- a hatáskörébe tartozó előirányzat-módosítással,
- üzemeltetéssel, fenntartással, működtetéssel,
- beruházással,
- a vagyon használatával, hasznosításával,
- a munkaerő-gazdálkodással,
- a készpénzkezeléssel,
- a könyvvetéssel és a beszámolási kötelezettséggel,
- az adatszolgáltatással

kapcsolatos feladatokat.

Az ORTT elemi költségvetés készítésére kötelezett; az előirányzatok felhasználásáról és gazdálkodásáról a költségvetési szervek beszámolási és könyvveze-

tési kötelezettségeiről szóló 54/1996 (IV. 12.) Korm. rendelet előírásai szerint éves beszámolót készít, melyet az Országgyűlés elé terjeszt.

Az ORTT 2000. évi költségvetése

Az Országos Rádió és Televízió Testület éves költségvetését az Rttv. 32. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az Országgyűlés a már hivatkozott 1999. évi XCVIII. számú törvényben hagyta jóvá.

Az ORTT 2000. évi költségvetését tartalmazó önálló törvényt 1999. november 13-án hirdették ki. A törvény a költségvetés kiadási, illetve bevételi főösszegét 756,3 millió .-Ftban határozta meg, a kiadások fedezetére a várható üzemben tartási díj figyelembe vételével számított, fix összegű – az Rttv. 84. § (2)–(3) bekezdése alapján járó – támogatást jelölt meg.

• Könyvvizelési és beszámoló készítési kötelezettség

1. A gazdasági események dokumentálását az ORTT a fent hivatkozott Korm. rendelet módosításáról szóló 218/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 4. §-ában foglalt könyvvizelési kötelezettségek előírásai szerint végzi.
2. Az ORTT az 1999. évi XCVIII. számú törvény 5. §-ában foglaltak alapján a 2000. évi költségvetés végrehajtásáról beszámolót készít, melyet a hivatkozott Korm. rendelet 2. §-ában foglaltak alapján állít össze. A beszámoló egységes formátumban tartalmazza mind az Iroda, mind a Műsorszolgáltatási Alap beszámolóját. Ezt a beszámolót a tárgyév követő év május 31-éig az ORTT elkészíti, és a Parlament Költségvetési és Pénzügyi Bizottságához beterjesztve eljuttatja az Országgyűléshez.

A 2000. évi költségvetés végrehajtása – a bevételek alakulása¹

Az Országos Rádió és Televízió Testület általános működési és felhalmozási kiadásainak forrását az üzemben tartási díj 1%-a, valamint a Műsorszolgáltatási Alap egyéb bevételei terhére folyósított támogatás biztosítja. Működési költségeinek fedezetére a Műsorszolgáltatási Alaptól történt összes átutalás 2000-ben 751,259 millió forint volt. Működési és felhalmozási bevételként 14,531 millió .-Ft, kamatbevételként 0,06 millió forint realizálódott. A működési bevételből 5,209 millió forint a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel kötött megállapodás alapján folyt be. A 8,658 millió forint felhalmozási bevétel túlnyomórészt járművek értékesítéséből származott. Az ORTT 2000. évi összes bevétele 765,85 millió forint volt. 2000-ben az ORTT kiadásainak további forrása nem volt.

¹ A feltüntetett összegek a zárszámadás auditálása után tekinthetők véglegesnek

2000. évben az ORTT által kiszámlázott műsorszolgáltatási díjak költségvetésen kívüli ORTT kezelésű bevételeként realizálódtak. A műsorszolgáltatási díjbevétele 4.280,880 millió forint, az áfa bevétel 1.070,220 millió forint, a késedelmi kamat bevétel pedig 1,013 millió forint volt.

A költségvetésen kívüli kiadások – a műsorszolgáltatási díj és a késedelmi kamat továbbutalása a Műsorszolgáltatási Alapnak, illetve az áfa befizetése a költségvetésnek – az áfabevételeknek megfelelően alakultak.

A költségvetésen kívüli bevételek és kiadások főösszege 5.352,113 millió forint.

A 2000. évi költségvetés végrehajtása – a kiadások alakulása

Működési kiadások

• Személyi juttatások

A személyi juttatások kiadásai tartalmazzák mindazon juttatásokat, melyek a köztisztviselőkről szóló törvény alapján az ORTT köztisztviselőit megilletik. Az ORTT létszáma 2000. december 31-én 112 fő volt. A rendszeres személyi juttatás 249,866 millió forint volt, ez a köztisztviselők besorolás szerinti alapilletményét, illetménykiegészítését és illetménypótlékát tartalmazza. A nem rendszeres személyi juttatás 91,440 millió forint volt, ebből a köztisztviselőket megillető ruházati költségterítés 4,178 millió forint, az üdülési hozzájárulás 2,762 millió forint, valamint a közlekedési költségterítés, illetve az étkezési hozzájárulás együttesen 5,870 millió forint volt. Külső személyi juttatásként 40,478 millió forint megbízási díj került kifizetésre.

• Munkaadókat terhelő járulékok

A társadalombiztosítási járulékalapot képző személyi juttatások után kifizetett összes társadalombiztosítási járulék 117,726 millió forint volt.

Munkaadói járulék címén 9,664 millió forint, egészségügyi hozzájárulás címén 5,350 millió forint az összes kiadás.

• Dologi kiadások

Az ORTT 2000-ben felmerült dologi kiadásai egyrészt az intézmény folyamatos működésével kapcsolatban fölmerült ügyviteli, készletbeszerzési kiadások, másrészt az épület és az eszközök üzemeltetésével, karbantartásával és javításával kapcsolatos kiadások, valamint az intézményi működéshez és szakmai tevékenységhez igénybe vett szolgáltatási kiadások.

Irodaszerekre, papírra és egyéb irodai készletek beszerzésére az ORTT 2000-ben összesen 4,689 millió forintot fordított. A kommunikációs szolgáltatások kiadása 19,114 millió forint, míg az anyagi és nem anyagi szolgáltatások ki-

adása 76,826 millió forint volt. A kiküldetéssel, a reprezentációval, valamint a hirdetésekkel kapcsolatban felmerült összes kiadás 18,433 millió forint volt.

A dologi kiadások között kiemelkedő helyet foglalnak el a szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások, ezek egy része az intézmény általános működéséhez szükséges anyagi és nem anyagi szolgáltatások, másrészt pedig szakmai tevékenységhez kapcsolódó, nem anyagi jellegű szolgáltatások. A dologi kiadások közé tartozik a munkáltató által fizetett személyi jövedelemadó összege: 6,944 millió forint. A dologi kiadásokkal kapcsolatban felmerült és kifizetett forgalmi adó 20,619 millió forint. Az összes dologi kiadás 174,949 millió forint volt.

Az ORTT pénzeszközeinek 2000. december 31-i állománya 142,136 millió forint volt. Ezen összeg azonban függő bevételként tartalmazza a 2001. évi költségvetés finanszírozását szolgáló 101 millió forint összeget is, amely 2000. december 31-e előtt került jóváírásra az elszámolási számlán.

• Felhalmozási kiadások

Az eszközök beruházásával kapcsolatos összes kiadás 62,412 millió forint volt. Ezen belül számítástechnikai eszközök beszerzésére 7,225 millió forintot, kommunikációs és egyéb eszközök beszerzésére 1,949 millió forintot fordított az ORTT. A járműbeszerzés kiadása 53,241 millió forint volt. Az ORTT kinevezett köztisztviselői részére vezetői döntések, illetve tartozásátvállalás alapján 2000-ben összesen 2,195 millió forint visszatérítendő lakásépítési támogatást nyújtott. Az összes felhalmozási kiadás 64,607 millió forint volt.

• Az ORTT 2000. évi összes bevételek és kiadások alakulása előirányzatonként

1. számú táblázat

A kiadások főbb tételei (ezer forintban)

Előirányzat neve	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Személyi juttatások	376.721	378.062	377.783
Munkaadókat terhelő járulékok	133.921	139.533	136.740
Dologi kiadások	199.817	196.931	174.949
Felhalmozási kiadások	45.800	76.124	64.607
Összesen:	756.259	790.650	754.079

2. számú táblázat**A bevételek főbb tételei (ezer forintban)**

	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Törvény szerinti bevételek	751.259	-	751.259
Működési és felhalmozási bevételek	5.000	14.591	14.591
Összesen:	756.259	14.591	765.850

- **Költségvetésen kívüli ORTT kezelésű bevételek és kiadások alakulása**

3. számú táblázat**A kiadások főbb tételei (ezer forintban)**

Előirányzat neve	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Műsorszolgáltatási díj	-	4.280.880	4.280.880
Késedelmi kamat	-	1.013	1.013
Áfa	-	1.070.220	
Összesen:	-	5.352.113	5.352.113

4. számú táblázat**A bevételek főbb tételei (ezer forintban)**

	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Műsorszolgáltatási díj	-	4.280.880	4.280.880
Késedelmi kamat	-	1.013	1.013
Áfa	-	1.070.220	1.070.220
Összesen:	-	5.352.113	5.352.113

4.2. Az ORTT személyi feltételrendszere**4.2.1. Szervezeti felépítés és létszámhelyzet**

Az Országos Rádió és Televízió Testület Irodája az 1996. évi I. törvény és más jogszabályok, az ORTT Ügyrendje, valamint a Szervezeti és Működési Szabályzat által meghatározott feladat- és hatáskörrel működik. Az Iroda az ORTT hivatali munkaszervezete. Engedélyezett létszáma 112 fő.

A Irodát az Iroda főigazgatója vezeti. Az Iroda egységes hivatali szervezet, amely elvégzi, illetve ellátja a Testület, a tagok és a hivatali szervezet működé-

sehez kapcsolódó szakmai jellegű, ágazati típusú előkészítő és végrehajtási, valamint általánosan szükséges feladatokat. A Testület és az Iroda között a kapcsolatot a főigazgató tartja, aki az Ügyrend szerint tanácskozási joggal képviseli az Irodát a Testület ülésein. Az előterjesztések tárgyalásakor a főigazgatót a főigazgató-helyettes vagy megbízás alapján a szakterületet vezető igazgató helyettesítheti. A Testület minden tagja mellett titkárság működik, mely osztályvezetői besorolású, felsőfokú végzettségű személyi titkárból, adminisztratív feladatokat ellátó titkárnőből és a taghoz beosztott gépkocsivezetőből állhat. A titkárság dolgozói a testületi tag irányításával látják el munkájukat.

Az Iroda belső szakmai szervezeti egységei az igazgatóságok, amelyek osztályokra tagolódnak. Az Iroda igazgatóságokból és közvetlenül főigazgatói irányítás alatt álló szervezeti egységekből áll.

A Stratégiai Igazgatóság közvetlen szakmai irányítását a Testület elnöke végzi. Az Iroda szervezeti felépítését a **23. sz. melléklet** mutatja be.

4.2.2 Személyi juttatások

A köztisztviselők illetményének és egyéb juttatásainak megállapítása a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény alapján történik. Személyi illetményben részesülhet a kimagasló teljesítményt nyújtó köztisztviselő a Ktv. 42.§. (5) b) pontja alapján a költségvetésben megállapított létszám legfeljebb 40% – a erejéig. 2000. évben az ORTT Irodája köztisztviselőinek 21%–a kapott személyi illetményt. 20 %-nál kisebb mértékben megemelt illetményt kap az Iroda létszámának 26 %-a, 20 % és 40 % közötti beállással rendelkezik 53 %. Csökkentett illetménye jelenleg senkinek nincs.

4.3. Az ORTT Irodájának műszaki helyzete

Az ORTT és apparátusa az Iroda 1996. augusztusa óta működik jelenlegi székhelyén, a Budapest, VIII. kerület Reviczky u. 5. szám alatti irodaházban, amely épület a használatbavételkor a kor műszaki–technikai követelményeinek megfelelő elhelyezési és működési feltételeket biztosított a Testület és kiszolgáló apparátusa részére.

1996–ban azonban még nem lehetett pontosan felmérni és meghatározni, hogy az épület elhelyezési adottságai (a kialakítható irodahelyiségek és tárgyalók száma, a közforgalmi terek nagysága stb.) megfelelnek e majd a teljes feladatkörét ellátó Testület és az Iroda részére.

Biztosnak látszott azonban, hogy a médiatörvény szabta monitoring tevékenység elkezdéséhez a legmodernebb vételi- és rögzítéstechnikai eszközrendszer alapjait kell lerakni olymódon, hogy az ellenőrzést már a kezdetekben is megfelelő színvonalú informatikai háttér biztosítsa, hogy ez az informatikai

rendszer egyszerre szolgálja ki a szervezet ügyvitelét és támogassa az elveiben és személyi feltételrendszerében is még csak kiépítés alatt álló, ellenőrző tevékenységet.

Az ORTT számos szervezeti átalakítással idomult a 1996-hoz képest jelentősen megnövekedett és átstrukturálódott feladatokhoz. 1998-ban és 1999-ben is külső irodaterületek bérbérvételével biztosította a feladatnövekedésből adódó létszámnövekedés elhelyezését. A bérlet magas költségekkel és a feladatok ellátását nehezítő szervezeti szétszórtsággal is járt. Az ORTT műsorszolgáltatási és pályázati díjbevételeit, a média-privatizációból befolyó pénzeket kezelő szervezet a Műsorszolgáltatási Alap az ORTT székházán kívüli, önálló irodaházban végzi tevékenységét.

Az elhelyezési és az egyre növekvő parkolási gondok miatt 2000-ben a Testület egyhangú határozatot fogadott el, hogy az Iroda keressen megfelelő – a két hivatali szervezet együttes elhelyezését biztosító – új székházat.

Az Iroda a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, majd a Kormányzati Elhelyezési Hivatal segítségét is kérte a probléma megoldását sürgetve, azonban a felajánlott lehetőségek nem feleltek meg és év végére a 2001-re tervezett költözés reményei szertefoszlottak, így – jelen pillanatig – megfelelő nagyságú, államkincstári tulajdonú irodaépület nem áll az ORTT és Irodája rendelkezésre.

Elhelyezési körülmények

Az irodaház – 6 szintjén: pince, földszint, három emelet, tetőtérbeépítés – mintegy 2100 m² összterületet biztosít a jelenleg 110 főből álló apparátus munkavégzéséhez, ebből az összterületből a hasznos irodaterület – a tárgyalókat is beleszámítva – azonban mindössze 1700 m². Ha a tárgyalókat és a pincei, alagsori traktusban kialakított raktári területeket is leszámítjuk, akkor az igen kedvezőnek tűnő 15 m²/fő mutató 7–8 m²/fő-re csökken.

Az 1999. évi átszervezés után az irodaházon belüli elhelyezési körülmények csak átmenetileg javultak. Mind a Testület, mind pedig az Iroda elhelyezése továbbra is szűkös maradt. 2000-ben megoldódott ugyan a testületi tárgyaló pinceszintről a harmadik emeletre történő áthelyezése, de egyéb – jobb elhelyezést biztosító – lehetőségek alig keletkeztek. Az átszervezésnek köszönhetően az ORTT panaszbizottságát kiszolgáló irodai apparátus (a Panaszbizottsági Osztály) az irodaház I. emeletén nyert elhelyezést, míg az eseti panaszbizottsági ülések lebonyolítása a felszabadult pincei tárgyalóban történik.

A Testület tagjai – titkárságukkal együtt – továbbra is átlagosan 30–35 m² alapterületű (titkárságból és testületi irodahelyiségből álló) kabinetekben vannak elhelyezve. A 2–3 fős titkárság elhelyezése szűkös, a testületi tag államtitkári tárgyalóval és vendégfogadásra alkalmas körülményekkel nem rendelkezik.

A Testület a IV. negyedévben döntött az Iroda Szervezeti és Működési Szabályzatának átalakításáról és létrehozta a Stratégiai Igazgatóságot és hozzájárult a peres ügyeket kezelő szervezeti egység létszámának növeléséhez is.

A peres ügyeket kezelő létszám elhelyezésére – átmenetileg – a székház galéria épületszárnyában lévő könyvtárban nyílt lehetőség, azonban mintegy 15 fő külső bérleményben történő elhelyezése elkerülhetetlen volt.

Az irattár elhelyezési nehézségei

Az ORTT közel 5 éves működése során felhalmozódott pályázatok, dokumentációk és egyéb iratok tárolása egyre nagyobb gondot okoz. Pillanatnyilag csak a TÜK iratanyagok tárolása tekintetében megnyugtató a helyzet.

Az irattárnak a pincei traktusban történő kialakítására a költözési remények és az irattári problémát csak részben megoldó, a pillanatnyi iratmennyiség elhelyezését biztosító, de a pincei elhelyezéssel adódó, magas (közel 10 millió Ft) gépzéti költségekkel járó kivitelezési összköltség miatt nem került sor.

További megoldatlan problémaként említhető a reklámsértések miatt eljárásba vont, illetve bírósági eljárás alatt álló nagymennyiségű videó- és audiókazetta tárolása, ugyanis nincs megfelelő és elegendő tárolóhely az irodaházon belüli archívum kialakítására.

Műszaki ellátottság, épületgépészeti felszereltség

Az ORTT ülései helyszínén megfelelő (hozzászólási prioritást is biztosító Phillips gyártmányú) konferenciarendszer, a testületi ülés rögzítésére szolgáló számítógépes rögzítő és archiváló rendszer, és a panaszbizottsági határozatok másodfokon történő tárgyalásához szükséges audio- és videólejátszó rendszer áll rendelkezésre.

A testületi üléseken ez évben nyílt lehetőség az ORTT monitoring tevékenységét ellátó Műsorfigyelő- és Elemző Osztály által felfedett törvénytörések digitalizált hang- és videó anyagainak számítógépen történő bemutatására alkalmas eszközrendszer beszerzésére.

A kisebb létszámot igénylő sajtótájékoztatók, közmeghallgatások, valamint rendezvények megtartásához rendelkezésre álló – mintegy 70 m² területű – konferenciaterem audio- és videó rögzítéstechnikával és hangosító rendszerrel is rendelkezik, azonban a nagyobb rendezvények lebonyolításához sem megfelelő nagyságú teremmel, sem megfelelő technikával nincs ellátva az Iroda, így valamennyi nagyobb horderejű rendezvényt évek óta bérleményben kell tartani.

Az ORTT az 1996. évi I. törvény alapján Monitoring Szolgálatot üzemeltet, amely szervezeti egység ellátja a magyarországi műsorszolgáltatók és műsorelosztók – meghatározott szempontok szerinti – ellenőrzését. Az ellenőrzéshez szükséges vétel- és rögzítéstechnikai háttér, valamint az informatikai eszközrendszer rendelkezésre áll.

Vételtechnikai oldalon egy félprofesszionális antenna fejjel, illetve belső kábellevíziós hálózat, rögzítéstechnikai oldalon pedig mintegy 80 db különböző műszaki színvonalú (1997-ben és 1998-ban beszerzett) videorecorder áll rendelkezésre. A nagymennyiségű (kommersznek tekinthető rögzí-

tési és informatikai) eszközpark kihasználtsága többszörös, a kiépített elemző-értékelő technikai bázist és a mobilizálható eszközkészletet külső és belső munkatársak egyaránt használják, emiatt az eszközök amortizációja nagyobb a kelleténél, gyakrabban válik szükségessé pótlásuk, ennek ellenére azonban 2000-ben jelentősebb beruházás vagy eszközbeszerzés, illetve fejlesztés a rögzítési oldalon nem valósult meg. Vételtechnikai oldalon 2000-ben mintegy 3 millió Ft értékű beruházás valósult meg, amely 4 újabb rádió és 4 újabb tv-csatorna vételét biztosítja.

A műsorelemzés megfelelő kiépítettségű és felszereltségű, (lokális és irodaház számítástechnikai hálózatába egyaránt bekötött, összesen 8 munkaállomásból álló, számítógépes értékelő-elemző munkahelyeken történik. A munkavégzéshez szükséges irodatechnikai háttér biztosított. 2000-ben az elemző-értékelő munkahelyek száma nem növekedett, azonban a törvénysértésekhez tartozó műsorrészletek digitalizálása, az irodaház számítógépes hálózatán történő elérhetőssége megvalósult és létrejöttek a digitalizált anyagok szerverre történő arhiválásának kezdeti technikai feltételei.

A Panaszbizottsági osztály részére továbbra is korszerűtlen audio és video eszközrendszer áll rendelkezésre a kifogásolt műsorok (tv és rádió), műsorrészletek elemzésére, illetve bejátszására, valamint a panaszbizottsági üléseken elhangzottak rögzítésére. Irodatechnikai ellátottságuk megfelelő.

Az irodaépületben Cat. 5 minőségű (kivétel a galéria épületszárnya, ahol a cat. 3 strukturált hálózattal ellátott személyi számítógépei az irodai alkalmazásokban is lassúak) ún. strukturált hálózat épült ki, amely hálózat végpontjai valamennyi irodahelyiségben (kivétel a monitoring szolgálat irodaterülete) elegendő számban állnak rendelkezésre mind a számítástechnikai eszközök (számítógép, nyomtató), mind pedig a kommunikációs eszközök (telefon, telefax) csatlakoztatása tekintetében.

Az irodaház épületgépészeti felszereltsége megfelelő, bár az 1995-ben felújított épület hűtési-fűtési rendszerének szavatossági hibái a mai napig rendezetlenek.

Irodatechnikai ellátottság

Az irodatechnikai felszereltség igen magas szintű. Mintegy 45 db. (zömében Hewlett Packard hálózati lézernyomtató), 23 db Canon fénymásoló és 14 db. Canon faxberendezés áll rendelkezésre a napi irodai feladatok ellátására, valamint a külső kapcsolattartásra.

Az ORTT tagjai és valamennyi irodai tisztviselő saját – vezetékes – telefonnal (ISDN beválasztható mellékkel), ezen felül a Testület tagjai és az Iroda vezető tisztviselői mintegy 30 db. rádiótelefonnal is rendelkeznek.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a nyomtató és fénymásoló géppark jelentős része technikailag amortizálódott.

Számítástechnikai helyzet

Az ORTT Irodájának informatikai rendszere több mint száz, Pentium alapú személyi számítógépből, az ezekhez tartozó perifériákból és három szerverből áll. A belső hálózat egy biztonságos 64 kbit/s-os bérelt vonalon csatlakozik az internet hálózatra.

Az Iroda számítógépparkja 70 darab 4 éves, 25 db 2 éves, 10 db 1 éves személyi számítógépből áll. A számítógépek elavultak, szükségeltetik a mielőbbi fejlesztésük vagy cseréjük.

A számítógéppark korszerűsítésére a jövő év folyamán kerül sor, amikor az Iroda 70 darab új, korszerű számítógép vásárlását tervezi. Ebben az évben a hálózat korszerűsítésére is sort kerít az Iroda, új hálózati eszközöket vásárol, amelyek lehetővé teszik az irodán belüli adatforgalom felgyorsítását (jelenleg 10 Mbit/s, a jövőben 100 Mbit/s szeretnénk bővíteni).

1999 júniusában elkezdődött a Monitoring osztályon rögzített videó- és audioanyagok digitalizálása és tárolása az Iroda központi szerverén, lehetőséget nyújtva a megtekintésre az eljárásokban résztvevő szervezeti egységek munkatársai számára, a saját személyi számítógépükön.

Az ORTT Irodája honlapot üzemeltet saját Web-szerverén (www.ortt.hu), amelyet belső szakemberek fejlesztenek. A honlap két nyelven olvasható: magyarul és angolul. A médiatörvény teljes terjedelmében megjelenik mindkét nyelven.

A honlapon napi frissítéssel megjelennek – a nyomtatott sajtóval egy időben – a Műsorszolgáltatási Alap pályázatai. A megjelentetett anyagok, tartalmazzák a pályázati felhívást és a kitöltendő pályázati adatlapot, amelyet le lehet tölteni Word dokumentum formátumban. A pályázatok elbírálása után az eredményhirdetéssel egy időben, a honlapra kerülnek nyilatkozat formájában az egyes pályázatok nyertesei.

Minden hónapban elkészül az előző hónap hírműsorainak tartalomelemzése, valamint az „Erőszak megjelenése a médiában” című elemzés. Ezek az anyagok elfogadástól számítva egy napon belül szerkesztésre és publikálásra kerülnek az interneten. Ugyancsak az internetre kerülnek az ORTT számítógépes nyilvántartási rendszeréből, havi frissítéssel a műsorszolgáltatók és műsorelosztók nyilvános adatait tartalmazó táblázatok és a Sajtóiroda hírlevelei.

1999 decemberére az ORTT teljes informatikai rendszere felkészülten várta a 2000. év beköszöntét. 2000. január 01. 00 óra 00 perckor az ORTT informatikai rendszerének átállása zökkenőmentesen zajlott le.

5. Az ORTT külkapcsolatainak alakulása

Az Országos Rádió és Televízió Testület – más, a világ különböző térségeiben működő, médiaszabályozó szervekhez hasonlóan – feladatainak ellátásában támaszkodik a nemzetközi tapasztalatokra.

A Testület az előtte álló feladatok szempontjából fontos területekre összpontosította a rendelkezésre álló forrásokat. Súlyának megfelelően kiemelt figyelmet fordított a külföldi társszervezetekkel való két- és többoldalú kapcsolattartásra, a tapasztalatok összegyűjtésére és igény szerinti átadására.

Az előző évekhez hasonlóan prioritást élvezett az Európa Tanács és az Európai Unió intézményrendszerével, valamint a Szabályozó Hatóságok Európai Platformjával (European Platform of the Regulatory Authorities – EPRA) megvalósuló együttműködés.

Az elektronikus levelezés napi gyakorlattá válása, az internet honlapjain gyorsan hozzáférhető szakmai információk igénybe vétele mellett sem szorult háttérbe a külkapcsolatok rendszerének fontos eleme, a személyes kapcsolatépítés. Az Iroda 1997 évben 21, 1998-ban 25, 1999-ben 20 külföldi kiküldetést szervezett meg. 2000. évre 10 utat terveztünk, azonban a költségkímélő megoldásoknak köszönhetően, illetve a hivatalos meghívásoknak és felkéréseknek eleget téve 29 kiutazást sikerült megvalósítani.

A 2000. évi kiutazások összesítése

Célszág	Utazások száma	Az utazók összlétszáma	Ebből a testületi tagok száma
Franciaország	6	8	2
Nagy Britannia	5	9	4
Németország	3	5	4
Románia	3	6	3
Svájc	3	4	1
Olaszország	2	5	4
Ausztria	1	4	1
Lengyelország	1	3	1
Cseh Köztársaság	1	3	2
Hollandia	1	1	1
Litvánia	1	1	
Szlovák Köztársaság	1	2	
Belgium	1	1	
Összesen	29	51	23

A táblázatból kitűnik, hogy 2000-ben is fontos célszám volt Franciaország, mivel az ORTT is hivatalos volt a strasbourgi székhelyű Európa Tanács néhány bizottsági ülésére, valamint a francia EU-elnökség keretében, Lille-ben megtartott kollokviumra. Párizsban tartotta 11. ülését a Szabályozó Hatóságok Európai Platformja. Jelentős helyet foglalt el a kétoldalú kapcsolatok ápolásában a brit társszervekkel bővülő együttműködés. Az ORTT elnökén – aki az Egyesült Királyság Külügyminisztériumának vendége volt – és a Testület egy tagján kívül Londonban tett tanulmányutat az ORTT Panaszbizottságának négy tagja is.

Az ORTT elnöke részt vett az Európa Tanács médiaügyekért felelős miniszterinek konferenciáján, Krakkóban. A Testület képviselője az Európai Média Fórum előestéjén jelen volt azon a zártkörű ünnepségen Aachenben, ahol a Károly-díjat átadták az Amerikai Egyesült Államok elnökének. Az ORTT képviselője – a Külügyminisztérium Integrációs Államtitkárságának felkérésére – részt vett az Európai Bizottság által a „Kultúra és audiovizuális politika” fejezet megtárgyalására összehívott kétoldalú screening ülésen, Brüsszelben. A kábeltelevíziós lehetőségeiről képet adó kiállítás megtekintésére nyílt mód Nagy-Britanniában, a EuroCable Communications Ltd. által szervezett „Műsorelosztás a balti államokban” című konferencia teremtett alkalmat arra, hogy az ORTT Iroda képviselője tapasztalatokat szerezzen Litvánia és a Baltikum média piacának működéséről.

A Testület és az ORTT Iroda képviselői első alkalommal vettek részt a filmalkotások minősítésének, besorolásának kérdéseit áttekintő európai konferencián, amelyet az Osztrák Film Akadémia hívott össze Bécsbe.

A mind gyorsabb műszaki, technológiai fejlődés eredményeként létrejövő új média egyre több kihívást jelent a műsorszolgáltatókra, a felhasználókra és a jogi szabályozásra nézve egyaránt. Az Európai Médiajogi Intézet (EMR) 2000. május 15–16-án Trierben „A televízió és az új média Európában” címmel megtartott konferenciáján megállapították, hogy az EU-tagállamok a határokon túlnyúló műsorszórás szabadságát tiszteletben tartják. A tagállamok ezt minimális módon szabályozzák. Versenyképes, alacsony szórásdíjakat, mérsékelt adókat alkalmaznak. Az önálló közszolgálati televízió nem élvezhet monopóliumot a határon túli műsorszórással szemben.

A liberalizálás új kihívása a digitalizáció megsokszorozza a műsorszolgáltatók számát. A multimédia rendszerű digitális platformok létrejötte elkerülhetetlen. Az új technológiák segítségével a műsorszórásban új szolgáltatásokat alakíthatnak ki, amelyek megfelelő szabályozás kidolgozását teszik szükségessé.

A személyi számítógép-televízió konvergencia révén, az internet és a webtechnológia alkalmazásával a tartalomszolgáltatók és a felhasználók közvetlen kapcsolatba kerülnek – műsorszolgáltató közbeiktatása nélkül.

A digitalizáció a határokon túlnyúló, új rádióműsorszolgáltató hálózatok létrehozását is elősegíti, amelyek jogi szabályozását a tagállamok még sem tartalmi, sem kereskedelmi (reklám és szponzoráció) vonatkozásában nem körvonalazták direktíva vagy ajánlás formájában. Kidolgozásukban valószínűleg már Magyarországnak is szerepet kell vállalnia.

A július 19–20-án Lille-ben „Európai közszolgálati televízió a gazdasági és technológiai változások korában” címmel megrendezett kollokviumon emlékeztek arra, hogy az uniós szerződéseket legutóbb módosító Amszterdami jegyzőkönyv kifejezett rendelkezést tartalmaz a közszolgálati műsorszolgáltatók tekintetében: az ilyen műsorszolgáltatás feladatának és finanszírozási rendjének meghatározását a tagállamok hatáskörébe utalja. Ennek megfelelően elmondható, hogy a közszolgálatiakra nézve egységes európai meghatározás nincs, és (legalábbis a szabályozás szintjén) nem is várható egy ilyen fogalom kidolgozása. Egyetértés nyilvánult meg abban, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatóknak feladatuk ellátásához fel kell használniuk az internetet és a többi új technikai lehetőséget.

Ezzel kapcsolatosan felmerülnek új kérdések is: a megnövekedett műsorszolgáltatói kapacitás a közszolgálati műsorszolgáltatók számára is megteremti annak lehetőségét, hogy az ország egész lakosságát célközönségnek tekintő műsorszolgáltatás mellett szakosított szolgáltatásokat is nyújtsanak. Végezhetnek-e a közszolgálati műsorszolgáltatók kereskedelmi természetű szolgáltatásokat is a megnövekedett kapacitás kihasználásával? Hogyan különíthető el a kétféle tevékenység? Az EU-versenyjog szempontjából ugyanis az állami támogatás a két tevékenység esetén más-más megítélés alá esik.

A tárgyév folyamán több konferencia napirendjén is szerepelt a reklám és a média kérdésköre. Az EU tagállamokban politikusok és médiavezetők évek óta visszatérő vitatémája a reklámok életmód változtató hatása, illetve ennek ellenőrzése. A reklám nevelő, életmódváltoztató hatása a médiakutatók szerint nem bizonyítható. Hatása a tagállamok nemzetgazdaságára, a lakosság fogyasztási szokásaira, szerkezetére, ugyanakkor vitathatatlan. A reklám új irányzatairól esett szó az immár 35 európai szabályozó testületet tagjai között nyilvántartó EPRA 12. ülésén Bratislavában is. A figyelem főként az internetre és az interaktív televíziózás új lehetőségeire összpontosult, amelyek egyrészt radikálisan csökkentik a nézők tartalomellenőrzési szintjét, másrészt nehezebb feladat elé állítják a szabályozókat. Szinte lehetetlenné válik a reklámok és műsorok szétválasztása, ami pedig a határokon átlépő televíziózásra vonatkozó direktíva egyik legfontosabb követelménye. A digitális forradalom hívei ugyanakkor azt vallják, hogy a televíziós tartalomszabályozása a továbbiakban épp oly lehetetlen és nem is kívánatos, mint a könyvesboltokban árusított könyvek tartalmának szabályozása. Néhányan felhívták a figyelmet arra a kölcsönhatásra, amely az internetes hirdetések és a televíziós reklámok között már most érzékelhető.

Az Európa Tanács Határokon Átlépő Televíziózásról szóló egyezményében felállított Állandó Bizottság december 14–15-én Strasbourghban megtartott ülésén foglalkoztak azokkal az új reklámozási technikákkal is, amelyeket a tagállamok országaiban egyre nagyobb mértékben alkalmaznak a műsorszolgáltatók. Ilyen az oszított képernyős reklám (splitscreen advertising) és a virtuális reklám (virtual advertising). Mindkét hirdetési forma azt a kérdést veti fel, hogy ezek a technikák beilleszthetőek-e, – és ha igen, milyen módon, – abba a jelenlegi szabályozási logikába, amely a hirdetések és a tartalom feltétlen elválasztásának kö-

vetelményét alapvetésként kezeli. Az Állandó Bizottság az év folyamán foglalkozott a kizárólagos közvetítési jogok kérdéseivel is.

A hasonló európai uniós irányelv szabályaival lényegében egyezően olyan új rendelkezéseket emelnek be a Határokon átlépő televíziózásról szóló egyezménybe, ezek szerint a műsorszolgáltató nem gyakorolhat olyan módon kizárólagos közvetítési jogokat, hogy ezáltal az adott állam közönségének meghatározó részét megfossza attól a lehetőségtől, hogy a számára különösen fontos eseményeket nyomon követhesse. Ennek érdekében valamennyi részes állam felállíthat egy listát azoknak az eseményeknek a feltüntetésével, amelyeket e körbe tartozónak tekint, és biztosítani kell, hogy a saját joghatósága alá tartozó műsorszolgáltatók más részes államok hasonló listáit tiszteletben tartsák.

1999 végén Párizsban találkoztak a világ szabályozó hatóságainak képviselői, akik figyelmüket elsősorban az internet szabályozásra irányították. A vita 2000 folyamán tovább folytatódott a különböző fórumokon. Nem dőlt el a küzdelem a – főként az angolszász országok által képviselt – liberális gyakorlat hívei (ennek támogatói csak a legkritikább esetben avatkoznának be az internet tartalmába) és a webet önálló törvényi keretek között szabályozni szándékozó modell mellett érvelők között. Ez utóbbi szabályozási megoldásokra példákat főként távolabbi kontinensek országaiban, – így Ausztráliában, Kanadában, Szingapúrban, – dolgoztak ki.

Az Európai Unió felkészülés az elkövetkező időszakban is fontos feladatokat ró az Országos Rádió és Televízió Testületre. A Testület felelőssége továbbá, hogy hazai, európai és nemzetközi szinten egyaránt figyelemmel kísérje az audiovizuális szektorban zajló folyamatokat. E tekintetben a nemzetközi szinten megszerezhető információk, tapasztalatok szisztematikus gyűjtése, elemzése és az ORTT stratégiájának szolgálatába állítása mind szükségesebbé válik.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet
Körzeti kereskedelmi rádiók és televíziók jegyzéke.

Műsorszolgáltató	Műsor neve	Telephely	Frekvencia (MHz)
Infórádió Kft.	Infó Rádió	Budapest	95,8
Rádió Juventus Balaton Rt.	Juventus Rádió	Budapest	89,5
Est Rádió Kft.	Pesti Est Rádió	Budapest	98,6
Gido Média Kft.	Pannon Rádió	Budapest	99,5
Rádió Inforum Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Budapest Rádió	Budapest	88,1
Civil Rádiózásért Alapítvány	Bpesti Közösségi Rádió – Fiksz Rádió	Budapest	98,0
Rádió 1 Kft.	Rádió 1	Budapest	100,3
EUROINVEST Kommunikációs Kft.	Roxi Rádió	Budapest	96,4
Klubrádió Kft.	Klubrádió	Budapest	95,3
DL-AMS Média Kft.	Star Rádió	Budapest	92,9
Mixolid Szolgáltató Rt.	fix.TV	Budapest,	26. csat
Egri Katolikus Rádió Alapítvány	Magyar Katolikus Rádió Eger	Eger	91,8
Rádió Győr Kft.	Rádió Győr	Győr	96,4
NONSTOP Rádió Miskolc Kft.	NONSTOP Rádió	Miskolc	103,0
Hangforrás Műsorkészítő és Reklámgyártó Kft.	Rádió Ga Ga	Miskolc	96,3
Egri Katolikus Rádió Alapítvány	Magyar Katolikus Rádió Miskolc	Miskolc	95,1

2. sz. melléklet**Fennmaradó műsoridők pályáztatása**

	Telephely	Típus	Frekvencia
1.	Dunaújváros	TV	33. csat.
2.	Dunaújváros	R	99,1 MHz
3.	Debrecen	TV	50. csat.

3. sz. melléklet**Talált frekvenciák pályáztatása**

a.) *közzeti kereskedelmi*

	Telephely	Típus	Frekvencia/ csatorna
1.	Nyíregyháza	R	102,6 MHz

b.) *helyi kereskedelmi*

	Telephely	Típus	Frekvencia/ csatorna
1.	Paks	R	107,5 MHz
2.	Komárom	R	90,5 MHz
3.	Tamási	R	101,9 MHz
4.	Baja	R	94,3 MHz

4. sz. melléklet**Rttv. 102. § (4) bekezdés alapján fennmaradt műsorszolgáltatási lehetőségek pályáztatása****I. Televíziók:**

	Telephely	Frekvencia
1.	Balatonmáriafürdő	41. csatorna
2.	Dombóvár	43. csatorna
3.	Fót	48. csatorna
4.	Gyula	22. csatorna
5.	Orosháza	31. csatorna
6.	Sarud	22. csatorna
7.	Tatabánya	43. csatorna

II. Rádiók

	Telephely	Frekvencia
1.	Tamási	101,9 MHz
2.	Mohács	1485 kHz
3.	Zalaegerszeg	1602 kHz
4.	Veszprém	95,6 MHz

5. sz. melléklet**Használt frekvenciák pályáztatása**

	Telephely	Típus	Frekvencia
1.	Szeged	TV	29. csat.
2.	Nyíregyháza	TV	52. csat
3.	Dunaújváros	R	93,1 MHz

6. számú melléklet
Új frekvenciák ismételt pályáztatása

a.) körzeti kereskedelmi

	Telephely	Típus	Frekvencia
1.	Nyíregyháza	R	99,4 MHz

b.) helyi kereskedelmi:

	Telephely	Típus	Frekvencia
1.	Budapest	R	92,1 MHz
2.	Érd	R	101,3 MHz
3.	Kecskemét	R	97,7 MHz
4.	Keszthely	R	99,4 MHz
5.	Kiskunhalas	R	92,9 MHz
6.	Szombathely	R	97,1 MHz

c.) nem nyereségérdekelt:

	Telephely	Típus	Frekvencia
1.	Budapest	R	88,8 MHz
2.	Debrecen	R	90,0 MHz
3.	Miskolc	R	90,4 MHz

7. sz. melléklet**Az ORTT 140/1999. (IV:14.) sz. határozatával kért frekvenciatervek**

- a) Digitális földi televízió műsorszórás (DVB-T) frekvenciaterve
A tervezés célja: két országos lefedést biztosító hálózat megtervezése és frekvenciáinak tartalékolása annak érdekében, hogy a közeljövőben megpályáztatni tervezett lehetőségek ne akadályozzák meg a DVB-T későbbi megindításának lehetőségét.
A Testület kérte, hogy tervezzen és koordináljon a HÍF két országos lefedést biztosító hálózatot a Stockholmi Tervből megmaradt frekvenciák felhasználásával, áthelyezésével, ha szükséges egészítse ki további frekvenciákkal. A lakossági ellátottság lehetőség szerint közelítse meg az MTV-1 hálózatát.
- b) Körzeti televízió műsorszolgáltatás pályáztatása tekintetében a Testület az alábbi telephelyekre történő tervezést kérte:
Budapest, Debrecen, Miskolc, Pécs, Szeged és Szombathely
- c) Az ORTT-hez ügyfelektől beérkezett televízió műsorszolgáltatási igények alapján történő pályáztatás érdekében kérte a Testület az alábbi helyekre frekvenciák tervezését.

Helyi frekvencia: Ercsi, Esztergom, Győr, Mátészalka, Nagykőrös, Nyíregyháza, Siklós, Siófok, Szekszárd, Székesfehérvár, Tiszakécske, Tiszaújváros, Vaja

Körzeti frekvencia: Fehérgyarmat

8. sz. melléklet**Az ORTT 456/1998. (XI.19.) számú határozatával kért frekvenciatervek**

Sorszám	Telephely	Vételkörzet
1.	Dél-Dunántúl	Körzeti
2.	Budapest és Pest megye	Körzeti
3.	Észak-Magyarország	Körzeti
4.	Kisalföld területe	Körzeti
5.	Csongrád	Helyi
6.	Gödöllő	Helyi
7.	Hajdúszoboszló	Helyi
8.	Hatvan	Helyi
9.	Karcag	Helyi
10.	Kazincbarcika	Helyi
11.	Keszthely	Helyi
12.	Kisvárd	Helyi
13.	Kiskunhalas	Helyi
14.	Komló	Helyi
15.	Makó	Helyi
16.	Mohács	Helyi
17.	Mosonmagyaróvár	Helyi
18.	Nagykanizsa	Helyi
19.	Nagykörös	Helyi
20.	Nyíregyháza	Helyi
21.	Ózd	Helyi
22.	Pápa	Helyi
23.	Siófok	Helyi
24.	Szombathely	Helyi
25.	Várpalota	Helyi
26.	Zalaegerszeg	Helyi
27.	Dunaiújváros	Helyi
28.	Érd	Helyi
29.	Békéscsaba	Helyi
30.	Győr	Helyi
31.	Gyula	Helyi
32.	Hódmezővásárhely	Helyi
33.	Kaposvár	Helyi
34.	Kecskemét	Helyi
35.	Kiskörös	Helyi
36.	Pécs	Helyi

Sorszám	Telephely	Vételkörzet
37.	Sopron	Helyi
38.	Vác	Helyi
39.	Budapest	Helyi
40.	Debrecen	Helyi
41.	Miskolc	Helyi
42.	Piliscsaba (Pilisvörösvár)	Helyi
43.	Szeged	Helyi
44.	Szolnok	Helyi
45.	Székesfehérvár	Helyi
46.	Veszprém	Helyi

9.sz. melléklet

Az ORTT 212/1999. (V.13.) és 661/1999. (XII.9.) számú határozatában kért frekvenciatervek

Sorszám	Telephely	Típus	Vételkörzet
1.	Barcs	R	Helyi
2.	Bonyhád	R	Helyi
3.	Eger	R	Helyi
4.	Fonyód	R	Helyi
5.	Gyál	R	Helyi
6.	Gyömrő	R	Helyi
7.	Győrújbarát	R	Helyi
8.	Hajdúnánás	R	Helyi
9.	Harkány-Siklós	R	Helyi
10.	Heves	R	Helyi
11.	Kecel	R	Helyi
12.	Keszthely	R	Helyi
13.	Komárom	R	Helyi
14.	Mezőkovács-háza	R	Helyi
15.	Monor	R	Helyi
16.	Nagyatád	R	Helyi
17.	Pécel	R	Helyi
18.	Püspökladány	R	Helyi
19.	Sárvár	R	Helyi
20.	Sótony	R	Helyi
21.	Szentgotthárd	R	Helyi
22.	Szombathely	R	Helyi
23.	Tiszaújváros	R	Helyi
24.	Túrkeve	R	Helyi
25.	Vaja	R	Helyi
26.	Villány	R	Helyi
27.	B-A-Z Megye, Abaúj térség (Szikszó, Boldogkőváralja)	R	Körzeti
28.	Nyíregyháza Kárpátok-Eurorégió	R	Körzeti
29.	Sátoraljaúj-hely és környéke	R	Körzeti

10. sz. melléklet:
Pályáztatható új frekvenciák

- Csongrád telephelyű 87,6 MHz,
- Hajdúszoboszló telephelyű 100,6 MHz,
- Hatvan telephelyű 94,0 MHz,
- Karcag telephelyű 93,8 MHz,
- Keszthely telephelyű 92,2 MHz,
- Várpalota telephelyű 97,1 MHz,
- Barcs telephelyű 102,7 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Gyömrő telephelyű 97,2 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Heves telephelyű 93,7 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Mezőkovácsháza telephelyű 88,3 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Püspökladány telephelyű 91,8 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Túrkeve telephelyű 98,2 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Mohács telephelyű 93,8 MHz,
- Mosonmagyaróvár telephelyű 100,7 MHz,
- Siófok telephelyű 92,6 MHz,
- Bonyhád telephelyű 92,8 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Győrújbarát telephelyű 91,0 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Siklós telephelyű 88,6 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Komárom telephelyű 88,3 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Tiszaújváros telephelyű 89,6 MHz /egyéni kérelem alapján/,
- Sátoraljaújhely telephelyű 90,6 MHz /egyéni kérelem alapján/.

11. sz. melléklet
2000. évben kötött műsorszolgáltatási szerződések

Műsorszolgáltató	Műsorszolgáltatás	Telephely	Típ.	Szerz. kötés	
RÁDIÓ LINE Kft.	88.2 Balaton Rádió	Balatonföldvár	r,h	01.07.	88,2
Első Csabai Rádiós Bt.	Csaba Rádió, Rádió Mix, Alföld Rádió	Békéscsaba	r, h	03.30.	104,0
TANDEM 92. Bt.	Partner Rádió	Berettyóújfalú	r, h	09.11.	90,3
Infórádió Kft.	Infó Rádió	Budapest	r,k	05.02.	95,8
Est Rádió Kft.	Pesti Est Rádió	Budapest	r,k	03.30.	98,6
Gido Média Kft.	Pannon Rádió	Budapest	r,k	03.04.	99,5
Rádió Inforum Kft.	Budapest Rádió	Budapest	r,k	04.30.	88,1
Civil Rádiózásért Alapítvány	Budapesti Közösségi Rádió – Fiksz Rádió	Budapest	r,np,k	05.02.	98,0
Debrecen Városi Televízió Kft.	Debrecen VTV	Debrecen	tv, h	12.11.	50
Pentafon-Penta Rádió Kft.	Penta Rádió	Dunaujváros	r, h	12.11.	99,1
Dunaujvárosi Városi Televízió	Dunaujváros VTV	Dunaujváros	tv, h	12.11.	33
Egri Katolikus Rádió Alapítvány	Magyar Katolikus Rádió Eger	Eger	r,k,köz	05.02.	95,1 91,8
Contitrade Kft.	Pelikán Rádió	Gödöllő	r,h	04.27.	93,6
Gönyűmédia Kft. Konzorcium	Party Rádió Gönyű	Gönyű	r,h	05.31.	90,7
Rádió Győr Kft.	Rádió Győr	Győr	r,k	04.28.	96,4
Média Cápa Bt.	Rádió 47 Gyula	Gyula	r h	02.30.	90,5
Somogy Média	Somogy Rádió Kaposvár	Kaposvár	r, h	04.27.	91,2
Hangforrás Műsorkészítő és Reklámgyártó Kft.	Rádió Ga Ga	Kazincbarcika	r, h	09.07.	95,9
Kunság-Média Kht.	Kunság Rádió	Kiskőrös	r, h	04.27.	91,7
HOLD Bt.	Kék Duna Komárom	Komárom	r, h	09.23.	90,5
Mambó Rádió Kft.	Mambó Rádió Komló	Komló	r h	05.31.	99,4
Egri Katolikus Rádió Alapítvány	Magyar Katolikus Rádió Miskolc	Miskolc	r,k, köz.	05.02.	95,1
Média Csele Bt.	Csele TV	Mohács	tv. h	01.20.	25
Arany Rádió Kft. Konzorcium	Arany Rádió	Nagykőrös	r, h	04.27	93,6
Hangforrás Kft.	Rádió Ga Ga	Ózd	r,h.	09.07,	99,5
Ózd Városi TV Kht.	Ózdi Városi Televízió	Ózd	tv, h	01.10,	51
Rádió Jam Rt.	Rádió Jam Pápa	Pápa	r,h.	09.07,	92,7
Remény Rádió Kft.	Remény Rádió	Pécs	r, h,np	05.31.	94,6
Mambó Rádió Kft.	Mambó Rádió	Pécs	r,k	05.31.	90,6
Kör TV Ráckeve Kht.	KÖR TV	Ráckeve	tv, h	03.01.	50

Műsorszolgáltató	Műsorszolgáltatás	Telephely	Típ.	Szerz. kötés	
Track-57 Kft.	Rádió 1	Székesfehérvár	r, h	04.27.	101.8
Prin-TEX Bt.	Dunakanyar Rádió	Vác	r,h.	04.27.	94.1

r rádió
tv televízió
h helyi
k körzeti
np nem nyereségérdekelt
köz közműsorszolgáltatás

12. sz. melléklet**2000. évben megszűnt földfelszíni sugárzású műsorszolgáltatások**

- Gyula Városi Önkormányzat – 2000. január 15-i hatállyal
Gyula Városi Televízió – 22. csatorna
– 511/2000.(VI.14.) ORTT határozat
- Törzsök Lajos vállalkozás – 2000. június 7-i hatállyal
Somogy Rádió – Kaposvár 1602 KHz
– 471/2000.(VI.06.) ORTT határozat
- POP TV Elektro-média Szolgáltató Kft. – 2000. július 12-i hatállyal
Szekszárd – 59. csatorna
– 500/2000. (VI.14.) ORTT határozat
- Balaton TV Kft. 2000. szeptember 15-i hatállyal
Siófok telephelyen
– 681/2000. (VIII.30.) ORTT határozat
- Madách Művelődési Központ és Könyvtár 2000. november 15-i hatállyal
Madách Rádió Vác telephelyen 68.99 MHz
–901/2000.(XI.15.) ORTT határozat
- Debrecen Városi Televízió Kft. – 2000. december 11-i hatállyal
Debrecen VTV 50 csatorna (új szerződést kötött)
- Pentafon-Penta Rádió, Reklám és Műsorkészítői, Kiadói Kft.
– 2000. december 11-i hatállyal
Penta Rádió 99.1 MHz (új szerződést kötött)
- Dunaújvárosi Városi Televízió – 2000. december 11-i hatállyal
Dunaújváros VTV 33 csatorna (új szerződést kötött)

13. sz. melléklet Bejelentett vezetékes műsorszolgáltatók

Sor- szám	Műsorszolgáltató	Cím
1.	Sárvíz Művészeti Alapiskola	Aba, Rákóczi u. 4/b. 8127
2.	Dobsa Mihály	Ács, Bocskai út 37. 2941
3.	Duna-Helix Kábeltelevíziós Kft.	Ács, Deák F. u. 60. 2941
4.	Ajka Városi Televízió Kulturális Egyesület	Ajka, Petőfi S. u. 35. 8400
5.	Arlói Jóléti Szolgálat Közalapítvány	Arló, Ady út 137. 3663
6.	MONIKER Kft.	Arnót, Petőfi u. 84. 3713
7.	Bábolnai Televízió Szolgáltató Kht.	Bábolna, Jókai u. 12. 2943
8.	Ruttner Csaba	Baj, Béke u. 3. 2836
9.	Drim '98 Bt.	Bakonycsernye, Ifjúság u. 2. 8056
10.	Mikszáth Kálmán Művelődési Központ	Balassagyarmat, Rákóczi út 50. 2660
11.	Balaton Község Közművelődéséért Közalapítvány	Balaton, Köztársaság tér 5. 3347
12.	Helyiérték Egyesület	Balatonboglár, Árpád u. 17. 8630
13.	Bajor Gizi Közösségi Ház és Könyvtár	Balatonföldvár, Köröshegyi u. 1. 8623
14.	Füred Stúdió Kft.	Balatonfüred, Kossuth L. u. 3. 8230
15.	Öböl Tv Kft.	Balatonkenese, Mikes K. u. 8/5. 8174
16.	Cikádor-Média Kht.	Bátaszék, Szt. István tér 7. 7140
17.	Magyari Zsolt	Berettyóújfalú, Bajcsy-Zs. u. 20. 4100
18.	Délkábel Kft.	Békéscsaba, Andrassy út 44. 5600
19.	FIX VIDEOSTÚDIÓ	Berettyóújfalú, Sinka u.5. 4100
20.	Bicske Városgazda Kft.	Bicske, Akácfa u. 9. 2060
21.	Körtvélyes Fényiró Stúdió Szolgáltató Bt.	Bodajk, Petőfi u. 100. 8053
22.	Varjú Vilmos	Bóly, Bajcsy – Zs. u. 9/a 7754
23.	Sághy-Sat Kft.	Bóly, Arany J. u. 7. 7754
24.	ER Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.	Bonyhád, Gyár u. 10. 7150
25.	HALF-TONE Bt.	Bonyhád, Széchenyi tér 13. 7150
26.	Művelődési Ház	Bősárkány, Petőfi u. 44. 9167
27.	Kalász Film Bt.	Budakalász, Zrínyi u. 22. 2011
28.	Televideo Budaörs Kft.	Budaörs, Lévai u. 34. 2040
29.	Média az Emberért Alpítvány	Budapest, Harrer Pál. u. 24. 1053
30.	Erzsébetvárosi Televíziós Közhasznú Társaság	Budapest, Almássy tér 6. 1077
31.	GIL Bt.	Budapest, Balzac u. 27. 1136
32.	TV Kispeszt Stúdió	Budapest, Bathyány u. 5. 1195
33.	„Angyalföldi Média” Közalapítvány	Budapest, Béke tér 1.
34.	Civil Rádiózásért Alapítvány	Budapest, Corvin tér 8. 1011
35.	Gidó Média Kft.	Budapest, Csontváry u. 3. 1181
36.	CITY TV Kft.	Budapest, Erzsébet tér 4. 1056

Sor- szám	Műsorszolgáltató	Cím
37.	OMNICOLOR Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Budapest, Gaál József út 18. 1122
38.	Ferencvárosi Televízió	Budapest, Haller u. 27.
39.	XV. Kerületi Közösségi Televízió	Budapest, Hartván köz 3. 1157
40.	Szentmihályi Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	Budapest, József u. 149. 1161
41.	Moholy Nagy László Multimédia Egyesület	Budapest, József A. tér 4. 1131
42.	Kábel-Komplex Kft.	Budapest, Kadosa u. 58. 1031
43.	Radiant Rt.	Budapest, Kassai u. 84. 1142
44.	Moment Média Kft.	Budapest, Magyar u. 36. 1053
45.	TV 20 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Budapest, Nagy Györi István út 4-6. 1201
46.	Zuglói Kommunikációs Szolgáltató Kft.	Budapest, Nagy Lajos király útja 141. 1149
47.	FIKSZ Egyesület (nem nyereségérdekelt)	Budapest, Nemesbük u. 29. 1171
48.	Tilos Kulturális Alapítvány	Budapest, Podmaniczky u. 27. 1067
49.	LHD Kft.	Budapest, Rákoskert sugárút 62. 1171
50.	Tele 6 Elektronika Kft.	Budapest, Tárkony u. 23. 1029
51.	Terézvárosi Kábeltelevízió Kft.	Budapest, Vörösmarty u. 65. 1064
52.	Hunyadi Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest, Toldy u. 11. 1191
53.	Városgazda Rt.	Cegléd, Alszegei út 7. 2700
54.	Süveges András	Cegléd, Rákóczi út 49. 2700
55.	Mogyoróssy Gyula	Cellödömlök, Kossuth u. 15/b. 9500
56.	Cibakházi Kábeltelevíziós és Szolgáltató Kft.	Cibakháza, Szabadság tér 5. 5462
57.	Császári Közösségi Kábeltelevízió Szolg. Kht.	Császár, Váci u. 20. 2858
58.	Csömödéri Községi Kábeltelevízió Alapítvány	Csömödér, Rákóczi út 49. 8957
59.	Donka Ferencné	Csongrád, Hársfa u. 51. 6640
60.	SATELLITE Televízióért Közalapítvány	Csorna, Erzsébet királyné útja 20. 9300
61.	Csurgó Városi Televízió	Csurgó, Csokonai u. 2. 8840
62.	Juhász Sándor	Dabas, Bajcsy-Zs. út 13. 2370
63.	S. A. P. 94. Bt.	Debrecen, Akadémia u. 50. 4032
64.	PROKT Project Készítő és Oktató Bt.	Debrecen, Petőfi tér 10. 4025
65.	Laczkó Gyula	Debrecen, Vincellér u. 2. 4031
66.	Szaniszló Lajos	Dédestapolcsány, Kiss Benjamin u. 13. 3643
67.	Dorogi Kábeltelevíziózást Támogató Egyesület	Dorog Bécsi út 42. 2510
68.	Pázmándi József	Drávaszabolcs, Kun Béla út 5. 7851
69.	Híd Tv Műsorkészítő és Szolgáltató Bt.	Dunaföldvár, Kossuth L. u. 2. 7020
70.	Keszi Channel Kft.	Dunakeszi, Fő út 70. 2120
71.	Mágus Média Szolgáltató Bt.	Dunakeszi, Óvoda köz 1. 2120
72.	Pataj TV Bt.	Dunapataj, Gesztenyés u. 7. 6328
73.	Dunaszekcső Emlékeiért és Jövőjéért Alapítvány	Dunaszekcső, Széchenyi u. 25/b. 7712

Sor- szám	Műsorszolgáltató	Cím
74.	Szögyi László	Dusnok, Liszt F. tér 1. 6353
75.	Edelény Városi Televízió	Edelény, Borsodi út 9. 3780
76.	Grafotip Reklám és Kereskedelmi Kft.	Eger, Deák F. u. 59. 330
77.	Helytörténeti és Községépítő Egyesület	Egervár, József A. u. 3. 8913
78.	UL PRIMO BT.	Eger, Ostrom u. 11. 3300
79.	Eleki Víz- és Csatornamű Üzemeltető Kft.	Elek, Marx u. 1. 5742
80.	Kiss László	Encs, Nefelejcs út 9. 3860
81.	ABAÚJ Computer Kft.	Encs, Petőfi S. út 24-26. 3860
82.	Méreg János	Enying, Mátyás király. u. 16. 8130
83.	Esztergomi Városi Televízió	Esztergom, Bajcsy-Zs. u. 4. 2500
84.	Bihari Antal	Esztergom, Rákóczi tér 4. IV/2. 2500
85.	Juhász Antenna-technika	Esztergom-Kertváros, Damjanich út 10. 2509
86.	Esztergom-Kertvárosi Kábeltelevízió Alapítvány	Esztergom-Kertváros, Damjanich út 50. 2509
87.	Hármashatár Alapítvány	Fehérgyarmat, Kossuth tér 17. 4900
88.	Képli Csaba	Fehérvárcsurgó, Dózsa Gy. u. 109. 8052
89.	Varga Katalin	Fertőszéplak, Széchenyi u. 3. 9436
90.	SOLFIX Kft.	Fonyód, Ady E. u. 33. 8640
91.	Füzesabonyi Városi Televíziózást Segítő Kht.	Füzesabony, Rákóczi út 50. 3390
92.	Szabó Zoltán	Füzesgyarmat, Széchenyi u. 17/a.
93.	Kábeltelevízió Építő és Szolgáltató. Kft.	Gárdony, Szabadság út 30/C. 2483
94.	Fórum Film Stúdió Bt.	Gödöllő, Ady E. sétány 12. 2100
95.	RH+ Video Bt.	Gödöllő, Fenyvesi főút 2. 2100
96.	Gödöllői Kábeltelevízió Kft.	Gödöllő, Dózsa Gy. Út 63/a. 2100
97.	Gazdasági és Műszaki Ellátó és Szolgáltató Szervezet	Gönc, József A. u. 2. 3825
98.	Csille József	Görcsöny, Hámán Kató u. 9.
99.	Pátria Stúdió Kft.	Gyál, Körösi út 114. 2360
100.	KÉP-HANG FIX BT.	Gyermely, Tatai u. 88.
101.	Kábeltelevízió Szolgáltató Kft.	Győr, Orgona u. 10. 9024
102.	Revita Stúdió Kft.	Győr, Vasvári Pál u. 5. 9023
103.	Szécsy Ferenc	Hajdúnánás, Ady Endre körút 21. 4080
104.	Hajdúnánási Helyi Televízióért Alapítvány	Hajdúnánás, Bartók Béla körút 27. 4080
105.	Gillich Péter	Harta, Kékesi u. 3-5. 6326
106.	Hegyeshalomi Kulturális Egyesület	Hegyeshalom, Fő u. 134. 9222
107.	Lugosi Tamás	Herend, Pipacs u. 2. 8440
108.	Fórum Film Stúdió Bt.	Isaszeg, Ilka major 170/15. 2117
109.	Balassi Bálint Művelődési Ház	Jánossomorja, Óvári u. 1. 9241
110.	Somogy Média Kft.	Kaposvár, Dombóvári u. 1. 7400

Sor- szám	Műsorszolgáltató	Cím
111.	Kaposvári Önkormányzati Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Rt.	Kaposvár, Fő u. 52. 7400
112.	Pengő Ferenc	Karcag, Városudvar 1. 5300
113.	Telekép Műsorszolgáltató Oktatási és Ker. Kft.	Kazincbarcika, Jószerencsét út 10. 3700
114.	Bács-Kiskun Hangja Rádió Kft.	Kecskemét, Petőfi S. u. 2. 6000
115.	EST Kft.	Kecskemét, Dohnányi E. u. 2. 6000
116.	Kerekegyházi Kábeltelevízió Építő és Szolgáltató Kft.	Kerekegyháza, Fő u. 47/a. 6041
117.	Pulzus Bt. Keszthely	Keszthely, Római u. 17/B 8360
118.	Kincsesbánya Művelődési Ház	Kincsesbánya, Iskola u. 2. 8044
119.	KÖRÖS TV Helyi Köz-műsor-szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	Kiskörös, Paál L. u. 5. 6200
120.	VSZ-KOMBI Bt.	Kiskörös, Rákóczi u. 100. 6200
121.	Kunság Média Szolgáltató Kht.	Kiskörös Petőfi tér 10-11. 6200
122.	Németh László	Kiskunhalas, Kard u. 20. 6400
123.	N-Telekom Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	Kiskunhalas, Szász K. u. 8. 6400
124.	Halas Rádió Kft.	Kiskunhalas, Kárpát u. 19. 6400
125.	CATEL Kábeltelevíziós-, Szolgáltató-, Általános Kereskedelmi és Reklámozó Kft.	Kiskunmajsa, Felegyházi út 42/a. 6120
126.	Petőfi Sándor Művelődési Ház	Kisláng, Fő u. 77. 8156
127.	Üzlet 2000. Bt.	Kisújszállás, Szabadság tér 3. 5310
128.	Komáromi Nyilvánosság Egyesület	Komárom, Jedlik Á. u. 8.
129.	Komáromi Városi Televízió és Szolgáltató Kht.	Komárom, Szabadság tér 1. 2900
130.	Pick-Up Elektronikai és Kereskedelmi Kft.	Komárom, Mátyás király u. 6. 2900
131.	Magyar Ferenc	Kömlő, Városház tér 1. 7300
132.	Közösségi Antennarendszer Egyesület	Kömlőd, Szabadság u. 9. 2853
133.	Kondorosi Kábeltelevíziós Távközlési és Műsorszolgáltató Bt.	Kondoros, Rákóczi u. 11/1. 5553
134.	Környei Közösségi Televízió	Környe, Alkotmány u. 1. 2851
135.	Music Empire Kft.	Kozármisleny, Munkácsy u. 12. 7761
136.	Köszeg-hegyalja Televíziós Műsorkészítő Bt.	Köszeg, Petőfi tér 5. 9730
137.	DIPOL Bt.	Köszeg, Munkácsy u. 11. 9730
138.	Mészáros János	Kunszentmárton, Köztársaság tér 1. 5440
139.	Falukollégium	Kurtyán, Petőfi út 30. 3732
140.	Szentirmay Tamás	Lakitelek, Úttörő u. 20. 6065
141.	Városi Művelődési Ház	Lengyeltóti, Rákóczi u. 29. 8693
142.	Nagy Tihamér	Lukácsháza, Tanács u. 42. 9724
143.	Virág János (Fonyódi Televízió)	Marcali, Széchenyi u. 39. 8700
144.	Pataki Elemér	Márfa, Fő u. 63. 7817
145.	Martfű Városi Televízió	Martfű, Mártírok út 1. 5435

Sor- szám	Műsorszolgáltató	Cím
146.	TeleVízio Markaz	Markaz, Fő út 21. 3262
147.	Pénzes László	Mátészalka, Kossuth u. 40. 4700
148.	ABACUS BT.	Mátészalka, Vágóhid út 14. 4700
149.	Berényi Kábel TV Szövetkezet	Mezőberény, Fő u. 4-6. 5650
150.	Mezőhegyesi Városi Televízió Kht.	Mezőhegyes, Béke park 1. 5820
151.	SAT 97 Kft.	Mezőkeresztes, Attila út 8. 3441
152.	Füzesséri és Tsa. Bt.	Mezőkövesd, Szt. László tér 23.
153.	Weigertné Furka Angéla	Mezőtúr, Madách út 4. 5400
154.	FM 4 Rádió Szolgáltató Kft.	Miskolc, Bársony J. u. 17. 3531
155.	Jakab György	Miskolc Bacsinszky út 116. 3516
156.	PR-TRIÓ KTV Bt.	Miskolc, Petőfi u. 11. 3530
157.	ZT-COM Kft.	Miskolc, Petőfi u. 11. 3530
158.	Város TV Mohács	Mohács, Horváth K. u. 9/b 7209
159.	Polár Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	Mohács, Virág u. 21. 7700
160.	Gemini Televízió	Monor, Ady E. u. 88.2200
161.	EZERSZÓ Bt.	Mór, Deák u. 20. 8060
162.	Sirály Reklám Kft.	Mór, Kisfaludy u. 2. 8060
163.	Mór Városi Televízió	Mór, Szent István tér 6. 8060
164.	Móra-Net Televízió	Mórahalom, Felszabadulás u. 34. 6782
165.	Mosonmagyaróvári Városi Televízió Kft.	Mosonmagyaróvár, Barátság u. 4. 9200
166.	Mosonmagyaróvári Kábeltévé Kft.	Mosonmagyaróvár, Engels F. u. 14. 9200
167.	DUO Városi TV Bt.	Mosonmagyaróvár, Móra F. ltp.
168.	Közművelődési Egyesület	Murakeresztúr, Honvéd u. 3. 8834
169.	LÁT-SAT Kereskedelmi és Szolg. Kft.	Nagyatád, Béke u. 14. 7500
170.	Informatika Kiadói Bt.	Nagykanizsa, Péterfai u. 1. 8800
171.	Kanizsa Tv Kft.	Nagykanizsa, Sugár út 8. 8800
172.	Nagykapornakért Közalapítvány	Nagykapornak, Zrínyi M. u. 1. 8935
173.	Belánszki Zoltán	Nagykörös, Tomori u. 4. 2750
174.	Neuko Kft.	Nagykovács, Sport u. 37. 2094
175.	ÉP-SZO-KER KFT.	Naszály, Rákóczi út 142. 2899
176.	Fekete Sereg Ifjúsági Alapítvány	Nagyvázsony, Petőfi S. u. 52. 8291
177.	Neszmély Barátainak Köre	Neszmély, Fő u. 185.. 8200
178.	Művelődési Ház és Könyvtár Nyékládházi Televízió	Nyékládháza, Kossuth út 56. 3433
179.	Kábel-Média Szolgáltató és Műsorkészítő Kft.	Nyírbátor Kenyérmező u. 6.
180.	Digitál SM Bt.	Nyíregyháza, Fazekas J. tér 6. 4400
181.	Aranyalma Kft.	Nyíregyháza, Legyező u. 8/b. 4400
182.	PB Média Kft.	Nyíregyháza, Szarvas u. 1-3. 4400

Sor- szám	Műsorszolgáltató	Cím
183.	Orosházi Városi Televízió Kft.	Orosháza, Szabadság tér 4-6. 5900
184.	Oroszlányi Televízió Kft.	Oroszlány, Rákóczi F. út 78. 2840
185.	Ózdi Városi Kht.	Ózd, Brassói út 2.
186.	Ált. Iskola, Óvoda és Kollégium	Pacsa, József A. u. 13. 8761
187.	Horváth Roland	Paks, Építők útja 21. 7030
188.	Info TV Bt.	Pápa, Fő tér 24. 8500
189.	Tóth József	Pásztó, Kishegy u. 11. 3060
190.	Conto-Bill Bt.	Pécs, Dr. Hal József u. 4/b. 7623
191.	Ortliebné Gyetvai Katalin	Pécs, Kacsóh P. u. 8. 7624
192.	Jánosi Zoltán	Pécs, Sándor u. 5. 7626
193.	Szabó Géza	Polgár, Taskó I. u. 100. 4090
194.	SAT-ELIT 2000 Kft.	Piliscsaba, Petőfi u. 1. 2081
195.	Közcél Kht.	Piliscsaba, Kinizsi P. u. 13. 2081
196.	Szabó Géza	Polgár, Taskó I. u. 100. 4090
197.	Erményi Csaba	Pomáz, Petőfi S. u. 66. 2013
198.	DARU Televízió	Püspökladány, Bocskai u. 2. 4150
199.	MEGA 50 PL Bt.	Püspökladány, Bajcsy-Zs. u 7. 4150
200.	Szilágyi Zoltán	Püspökladány, Posta u. 25. 4150
201.	Putnoki Városi Televízió Kht. PVTV	Putnok, Rákóczi u. 2. 3630
202.	Jánloki Miklós	Ravasz, Fő u. 6. 9190
203.	Sajó Televízió Kht.	Sajószentpéter, Kálvin tér 4. 3770
204.	Ságvár Tv. Kht.	Ságvár, Fő u. 16. 8654
205.	Hargitai Lajos	Sárbogárd, Hősök tere 12. 7000
206.	Sárvár Városi Televízióért Egyesület	Sárvár, Várkerület 3. 9600
207.	Ormányság Tv Alapítvány	Sellye, Dózsa Gy. u. 1. 7960
208.	Diel János	Simontornya, Malom u. 16. 7081
209.	SIOMONTÁZS Kft.	Siófok, Vak Bottyán u. 27. 8600
210.	Seres Jonatán	Soltvadkert, Zalka M. u. 4. 6230
211.	Mátyus Lajos	Soltvadkert, Kiss E. u. 99. 6230
212.	Hajnal és Hegyi Kábeltelevízió Építő Gmk	Sopron, Frankenburg u. 3. 9400
213.	Sopron Városi Televízió Kft.	Sopron, Kossuth Lajos u. 41. 2800
214.	Werner József	Sükösd, Mártírok u. 52. 6346
215.	Süttöi Községi Tv Alapítvány	Süttö, Ligettér u. 24.
216.	Móricz Zsigmond Művelődési Ház	Szabadbattyán, Árpád u. 10. 8151
217.	Művelődési Ház	Szabadkígyós, Kossuth tér 5. 5712
218.	Szarvasi Általános Informatikai Kft.	Szarvas, Szabadság út 25-27. 5540
219.	Siba Bt.	Szeged, Budai Nagy A. u. 36. 6753

Sor- szám	Műsorszolgáltató	Cím
220.	Telin TV Kft.	Szeged, Csongrádi sugárút 12. 6720
221.	Tarján IV. Lakás- és Garázsfenntartó Szövetkezet	Szeged, Pentelei sor 5. 6723
222.	Gémes Géza	Szeged, Remény u. 31. 6725
223.	Kábel Elektro Kft.	Szeghalom, Szabadság tér 2/2. 5520
224.	Fehérvár Televízió	Székesfehérvár, Jókai u. 15. 8000
225.	RTV Szekszárd Bt.	Szekszárd, Szent L. u. 19.
226.	Szentgál Kulturájáért és Közhasznú T. A.	Szentgál, Fő u. 11. 8444
227.	Szentgotthárd Városi Televízió Kht.	Szentgotthárd, Széll K. tér 2. 9970
228.	SZKULTINFO KHT.	Szentistván, Széchenyi u. 14. 3418
229.	Szentlőrinci Média Kht.	Szentlőrinc, Attila u. 1. 7940
230.	Halmi Gábor Pál	Szentlőrinc, Munkácsy M. u. 23. 7940
231.	KerKo-MÉDIA Szolgáltató Kft.	Szigetvár, Dózsa Gy. u. 45. 7900
232.	KEVIPRESS Kkt.	Szigetvár, Dózsa Gy. u. 45. 7900
233.	Dráva Kábel BT.	Szigetvár, Deák F. tér 16. 7900
234.	Füzesséri és Társa	Szikszó, Bolt u. 2. 3800
235.	Közművelődési Egyesület	Szólád, Kossuth L. u. 32. 8625
236.	Nagy Lajos	Szolnok, Aradi út 8. 5000
237.	„Bem” Lakásszövetkezet	Szombathely, Váci M. u. 16.
238.	Németh Attila	Szombathely, Zrínyi Ilona u. 11. 9700
239.	Taktaharkányi Kulturális Baráti Kör	Taktaharkány, Gépállomás u. 2. 3922
240.	Heiter Attila	Tamási, Szabadság u. 58. 7090
241.	Tatai Televízió Közalapítvány	Tata, Agostyáni út 1-3. 2890
242.	Vilka-Szerviz Kft.	Tata, Ady E. u. 31. 2890
243.	Rádió Direction Szolgáltató Kft.	Tatabánya, Előd vezér u. 17. 2800
244.	Tatabányai Közösségi Televízió Kft.	Tatabánya, Kodály tér 4.
245.	COM2 Bt.	Téglás, Malom u. 2/a. 4243
246.	ENRY CO-SAT Kft.	Teskánd, Petőfi S. u. 55. 8991
247.	Dr. Szabó Ottóné	Tiszafüred, Baross út 1/b 5350
248.	Tiszafüredi FŐNIX Kft.	Tiszafüred, Füstösdomb u. 2. 5350
249.	Csontos Tamás	Tizsakécske, Arany J. u. 71. 6060
250.	Szabó Sándor	Tiszaújváros, József A. u. 1. IV/2. 3580
251.	Tisza Média Kft.	Tiszaújváros, Szt. István út 16. 3580
252.	Lomb 2000 Bt.	Tiszavasvári, Élmunkás 4/b. 4440
253.	Color Elektronika Kft.	Tiszavasvári, Hétvezér u. 4. 4440
254.	Művelődési Ház Tokaj	Tokaj, Rákóczi út 52. 3910
255.	Torniszentmiklósi Televízió	Torniszentmiklós, Kossuth Lajos u. 33. 8877
256.	Johncris Bt	Törökbálint, Udvarhely u. 20. 2045

Sor- szám	Műsorszolgáltató	Cím
257.	Kompilár Kft.	Törökszentmiklós, Bocskai út 17. 5200
258.	Túrkevény Élőkért Egyesület	Túrkeve, Kenyérmezei út 2/e. 5420
259.	Pólya Szolgáltató Bt.	Túrkeve, Pressol M. út 2. 5420
260.	Németh Róbert	Újkér, Iváni u. 5. 9472
261.	Mezei Attila	Vác, Nagymező u. 42. 2600
262.	Trábert Péterné	Véménd, Kossuth L. u. 104. 7726
263.	Veszényi FALU-HÍR Kábeltelevíziós Szolgáltató Szövetkezet	Veszvény, Fő u. 79. 9352
264.	Cre-Active Bt.	Veszprém, Stromfeld Aurél u. 4. 8200
265.	Séd Televízió	Veszprém, Victor H. u. 3. 8200
266.	Közösségi Ház	Zamárdi, Honvéd u. 6. 8621
267.	Zelka Kft.	Zalaegerszeg, Mártírok u. 8. 8900
268.	Stúdió KB	Zirc, Rákóczi tér 1. 8420

14. sz. melléklet**2000. évben bejelentett műholdas és AM mikros műsorszolgáltatások**

Műsorszolgáltató neve	Műsorterjesztés módja	Vételkörzet
1. Blue Notes Rt. /Game One/	AM-mikró, műhold	országos
2. Blue Notes Rt. /MINIMAX/	műhold	országos
3. GTV Rt.	műhold	országos
4. Investitor Rt.	műhold	országos
5. TV egy Rt.	műhold	országos
6. Tv Plusz Rt.	műhold, AM-mikró	körzeti
7. UPC Műsorszolgáltató Rt.	műhold	körzeti
8. Filmmúzeum Rt.	műhold	országos

2000. évben a nyilvántartásból törölt műholdas és AM-mikros műsorszolgáltatások

1. BOX TV Műsorszolgáltató Rt.	AM-mikró	Körzeti
2. Alfa TV Kft.	AM-mikró	Körzeti
3. RTZ Média Group Rt.	műhold, AM-mikró	Országos
4. Stúdió 8 Producer és Gyártó Rt.	AM-mikró	Körzeti
5. ATV Plusz Kft.	AM-mikró	Körzeti

15. sz. melléklet
Bejelentett vezetékes műsorelosztók

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
1.	Aba Nagyközség Önkormányzata	Aba, Rákóczi u. 4/b. 8127
2.	Duna-Helix Kft.	Ács, Deák F. u. 60. 2941
3.	Kábel-Max Kft.	Acsád, Béke u. 37. 9746
4.	Modulechnika Kft.	Ajka, Petőfi u. 35-37. 8400
5.	Kábel 2 Bt.	Akasztó, Dózsa Gy. u. 15. 6221
6.	Magyar Attila	Albertirsa, Kolozsvári u. 4/3. 2730
7.	AKTV Kft.	Algyő, Budavár u. 5. 6750
8.	Polgármesteri Hivatal	Alsóberecki, Kossuth L. út 29.
9.	Polgármesteri Hivatal	Alsóújlak, Csurgó u. 15/a. 9842
10.	Arló Nagyközség Önkormányzata	Arló, Ady Endre út 162. 3663
11.	Oláh és Társa Bt.	Arnót, Ady Endre u. 13. 3713
12.	Moniker Kft.	Arnót, Petőfi út 84. 3713
13.	Hegedűs József	Bácsbokod, Szalvai Mihály u.52. 6453
14.	Polgármesteri Hivatal	Babót, Fő u. 47. 9351
15.	Kábelszat-Badacsony Kft.	Badacsonytomaj, Fő u. 2. 8258
16.	Vezetékes TV-Antenna Alapítvány	Bagod, Kossuth út 13. 8992
17.	Timár József	Baja, Mányoki u. 2. 6500
18.	Bajai Kommunális és Szolgáltató Kft.	Baja, Kolozsvár u. 1. 6500
19.	Baktalórántháza Város Önkormányzat. GAMESZ	Baktalórántháza, Köztársaság tér 8. 4561
20.	DRIM '98 Bt.	Bakonycsernye, Ifjúság u. 2. 8056
21.	Bocz Ákos	Balassagyarmat, Bartha út 14. 2660
22.	Kábel Televízió Távközlési és Szolgáltató. Kft.	Balassagyarmat, Rákóczi F. u. 50. 2660
23.	MERILL Észak-Baltoni Kábeltelevízió Kft.	Balatonalmádi, Viola u.37. 8220.
24.	Kábelduó Bt.	Balatonalmádi, Viola u. 37. 8220
25.	Parabola Alapítvány	Balatonberény, Kossuth tér 1. 8649
26.	Parabola és Társa Bt.	Balatonberény, Kossuth tér 1. 8649
27.	BB Sat Elit Kft.	Balatonboglár, Alkotás u. 2. 8630
28.	BB Kaleidoszkóp Bt.	Balatonboglár, Dózsa György u. 55. 8630
29.	Kábelszat-Balatonfüred Kft.	Balatonfüred, Fürdő u. 20. 8230
30.	Balatonrendes Önkormányzat	Balatonrendes, Fő u. 1. 8255
31.	Községi Polgármesteri Hivatal	Bánréve, Dózsa Gy. u. 1. 3654
32.	Cikádor Média Kht.	Bátaszék, Szt. István tér 7. 7140
33.	Bátonyterenyi Lakásgazdálkodási Kht.	Bátonyterenye, Kossuth út 2. 3070
34.	Budai László	Bátonyterenye, Barátság út 8. 3070

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
35.	FÁBI Kábel tv Szolgáltató	Battonya, Hunyadi u. 62. 5830
36.	„Informáltabb Batykért” Alapítvány	Batyk, Fő u. 11. 8797
37.	Kábelszat-Berhida Kft.	Berhida, Kossuth u.18. 8181.
38.	Koltai István	Berhida, Lakath u. 42. 8181
39.	Berettyósat Kft.	Berettyóújfalú, Bajcsy-Zs. u. 20. 4100
40.	Délkábel Kft.	Békéscsaba, Andrassy út 75. 5600
41.	Biatorbágyi Kábeltelevízió Kft.	Biatorbágy, Tancsics Mihály u.14. 2051
42.	Uni-Net-Tel Kft.	Bokod, Ady E. u. 25. 2855
43.	Sághy-Sat Kft.	Bóly, Arany J. u. 7. 7754
44.	Half-Tone Bt.	Bonyhád, Széchenyi tér 13. 7150
45.	Nádasd Kft.	Borsodnádásd, Köztársaság út 11. 3671
46.	Urbán György	Borsodnádásd, Csurgó u.3. 3672
47.	Budakalász Kábel TV Kft.	Budakalász, Szentendrei u. 1-3. 2011.
48.	Monor Kábeltelevízió Kft.	Budapest, Mázsza tér 2-6. 1107
49.	Hidegkút-Telekábel Kft.	Budapest, Patakegyi út 83-85 1028
50.	Árvey István	Budapest, Töhötöm u. 13/b. 1112
51.	Data-Land Bt.	Budapest, Márton u. 34. 1162
52.	Társasház	Budapest, Lajos u. 142-144. 1036
53.	Óbuda 21. sz. Lakásfenntartó Szöv.	Budapest, Lajos u. 105-111. 1036
54.	Óbuda 22. sz. Lakásfenntartó Szöv.	Budapest, Lajos u. 123-131. 1036
55.	Óbuda 23. sz. Lakásfenntartó Szöv.	Budapest, Lajos u. 113-121. 1036
56.	Smirgli Kulturális Egyesület	Budapest, Rőf u. 2. 1113.
57.	Szentmihályi Bt.	Budapest, József u. 149. 1161.
58.	Bakáts Parabola és Kábel Tv Bt.	Budapest, Ráday u.56. 1092.
59.	Óbudai 1. sz. Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest, Árpád fej. u. 57-60 és 67-69
60.	Tele6 Elektronika Kft.	Budapest, Tárkony u. 23. 1029
61.	Telekábel Telekommunikációs Kft.	Budapest, Korányi S. u. 80. 1089.
62.	Telenetto Kft.	Budapest, Szondi u. 96/b. 1062.
63.	Tomori úti I. sz. lakásfenntartó szövetkezet	Budapest, Tomori u. 17. 1131
64.	Kissat-electronics Kft.	Budapest, Toboz u. 11. 1037
65.	Gál György CATV Kft.	Budapest, Bethlen G. u. 39. 1071
66.	NYÉK Kábeltelevízió Kft.	Budapest, Bölöni Gy. u. 9. 1021
67.	Zuglói Kommunikációs Szolgáltató Kft	Budapest, 1144 Vezér u. 47.
68.	Simonyi Zsigmond Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest, Árpád u. 7/a. 1195
69.	Astra-Sat Kábeltelevízió Kft.	Budapest, Csontváry u. 3. 1181
70.	Kábel Komplex Kft.	Budapest, Drégelyvár u. 29. 1158

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
71.	City Belvárosi Kábeltelevíziós Kft.	Budapest, Erzsébet tér 4. 1052
72.	Békásmegyeri 1. Sz. Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest, Himző u. 9. 1039
73.	KEA Bt.	Budapest, Kanizsai u. 41. 1114
74.	Radiant Rt.	Budapest, Kassai u. 84. 1142
75.	Antennaközösség Szolgáltató Kft.	Budapest, Semsey Andor u. 12. 1143
76.	Kaszálóréti Parabola Egyesület	Budapest, Kaszáló u. 67. 1173
77.	TELANT Híradástechnikai Kft.	Budapest, Nagy Györi I. u. 4-6. 1201
78.	Terézvárosi Kábeltelevízió és Kereskedelmi Kft.	Budapest, Népfürdő u. 17/f. 1138
79.	Antenna Hungária Rt.	Budapest, Petzvál J. u. 31-33. 1119
80.	Vállalkozás A-tól Z-ig Ipari, Mezőgazdasági, Kereskedelmi Bt.	Budapest, Rákóczi u. 14/a. 1223
81.	NOVOTRON Informatikai Kft.	Budapest, Stromfeld Aurél u. 9. 1124
82.	Kőbánya Újhegyi Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest, Szövöszék u. 20. 1108.
83.	Hunyadi Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest, Toldy u. 11. 1191
84.	Pozsonyi úti Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest, Kárpát u. 18. 1133
85.	XIII./4. Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest, Váci út 78. 1133
86.	TELANT PLUSZ Kft.	Budapest, Villányi út 11-13. 1114
87.	Albertfalvai Antenna Bt.	Budapest, Karcag u. 59. 1116
88.	Mikro Sonic Kft.	Budapest, Városligeti fasor 3. 1071
89.	MATÁVKábelTV Kft.	Budapest, Krisztina krt. 6-8. 1122
90.	Kábel System Bt.	Budapest, Nagyszőlős u. 20. 1202
91.	Fogarasi úti 3. sz. Lakásfenntartó Szöv.	Budapest, Pillangó park 12. 1149
92.	HCS Invest Kft.	Budapest, Villányi út 76. 1113
93.	Fibernet Rt.	Budapest, Budakeszi u. 51. 1021
94.	Kábel-Komplex Kft.	Budapest, Kadosa u. 58. 1031
95.	UPC Magyarország Kft.	Budapest, Kinizsi u. 30-36. 1092
96.	Társasház Közösség	Budapest, Tűzkő u. 1-6. 1118
97.	EPA-HCS Kft.	Budapest, Árpád út 35. 1042
98.	RKSZ Kft.	Budapest, Toboz u. 11. 1037
99.	Wekerlei KTV Kft.	Budapest, Kós Károly tér 10. 1192
100.	Philipkábel Kft.	Budapest, Rákóczi út 14/a 1223
101.	Golf '91 Kft.	Budapest, Jász u. 68. 1135
102.	Önkormányzat	Bükkszentkereszt, Kossuth u. 24. 3557
103.	Városgazda Rt.	Cegléd, Alszegei út 7. 2700
104.	Tarczai Csaba	Celldömölk, Sági út 6. 9500
105.	Horváth Ferenc	Celldömölk, Mikes K. u. 22. 9500

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
106.	Cibakházi KTV Kft.	Cibakháza, Szabadság tér 5. 5462
107.	Polgármesteri Hivatal, Cigánd	Cigánd, Fő u. 80. 3937
108.	Kulturális és Információs Egyesület	Csabrendek, Árpád u. 4. 8474
109.	Polgármesteri Hivatal	Csanádpalota, Kelemen tér 10. 6913.
110.	Csárdai KTV Szövetkezet	Csárdaszállás, Petőfi u. 17. 5621
111.	Császári Községi Közösségi Televíziós Alapítvány Paksi Attila	Császár u. 20. 2858
112.	Császártöltési Kábeltelevízió Egyesület 1988.	Császártöltés, Bajai u. 84. 6239.
113.	Polgármesteri Hivatal	Csemeszkopács, 9764
114.	Csókakő Községi Önkormányzat	Csókakő, Petőfi S. u. 3. 8074
115.	Csongrádi Kábel TV (Donka Ferenc)	Csongrád, Hársfa u. 51. 6640
116.	Molnár Elektronikai Kft.	Csorna, Árpád u. 10. 9300.
117.	Göncöl Telekábel Szolgáltató Bt.	Csorvás, Bajcsy 27/1. 5920
118.	Települési Önkormányzat, Dabronc	Dabronc, Kossuth u. 60. 8345
119.	Qualitel '97 Kft.	Debrecen, Mikszáth Kálmán u. 13. 1114
120.	Mile és Társa 96. Kft.	Debrecen, Erzsébet u. 14. 4025.
121.	Dolby Kábeltelevíziós Szolgáltató GM	Debrecen, Báthory u. 7.
122.	Takács Tamás KábelTV Szerviz	Debrecen, Kodály Zoltán u. 9.
123.	Zunda Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Debrecen, Tözsér u. 1/c. 4031.
124.	Acsád úti Antennaközösség	Debrecen, Szabó Pál u. 58. 4033
125.	Kelet Média Kft.	Debrecen, Simonffy u. 25. 4025
126.	Kábelnet Kft.	Debrecen, Laktanya u. 33. 4028
127.	Molnár Elek	Debrecen, 4030 Poroshát u. 50.
128.	Makrai László	Dédestapolcsány, Gagarin u.7. 3643
129.	Polgármesteri Hivatal	Domaháza, Petőfi u. 9. 3627
130.	Galambos Gábor	Dombóvár, Vörösmarty u. 43. 7200
131.	Bordás és Társai Kft.	Domoszló, Béke út 15. 3263
132.	Macro-Plan Bt.	Dorog, Schmidt S. Ltp. 29. 2510
133.	Dör Község Önkormányzata	Dör, Petőfi u. 3. 9147
134.	WIREPRESS Kft.	Dunakeszi, Barátság u. 11. 2120
135.	Pataj TV Bt.	Dunapataj, Gesztenyés u. 7. 6328.
136.	Marussi Tibor	Dunatetőten, József A. u. 25. 6325
137.	Hlavács Attila	Dunaújváros, Páskom u. 7. 2400
138.	Edelényi Önkormányzat	Edelény, István király útja 52.
139.	Rudinszky Tamás	Eger, Törvényház u.1. I/10. 3300.
140.	„SATKOM” Kábel-kommunikációs Kft.	Eger, Gorové L. u. 12. 3300.
141.	Barta Győző	Eger, Fő út 6. 3323

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
142.	Községi Önkormányzat	Egerszólát, Egri u. 2. 3328
143.	Egyházasrádóci Kábeltelevíziós Kht.	Egyházasrádóc, Kossuth u. 91. 9783
144.	Eleki Víz- és Csatornamű Üzemeltető Kft.	Elek, Gyulai út 2. 5742
145.	Méreg János	Enying, Kossuth u. 8. 8130
146.	Aranyhegyi Kft.	Esztergom, Aranyhegyi út 14. 2500
147.	Esztergom Város GAMESZ	Esztergom, Dózsa Gy. tér 1. 2500
148.	Juhász Antenna-Technika	Esztergom, Erzsébet királyné u. 39. 2500
149.	Városi Televízió és Kábelhálózat	Fehérgyarmat, Kossuth tér 17. 4900
150.	Fehérvárcsurgó község önkormányzata	Fehérvárcsurgó, Petőfi u.22. 8052
151.	Felgyő Község Polgármesteri Hivatala	Felgyő, Széchenyi u. 1. 6645
152.	Felsőlajos Község Önkormányzat	Felsőlajos, Iskola u. 12. 6055
153.	Polgármesteri Hivatal	Felsőszentmárton, Kossuth u. 6. 7968
154.	Polgármesteri Hivatal	Fertőboz, Fő u. 17. 9493
155.	Békési József	Fertőd, Gárdonyi u. 3. 9431
156.	Gelka Balatoni Kft.	Fonyód, Béke u. 10. 8640
157.	E. Szerviz (Gál József)	Füzesabony, Radnóti út 34. 3390
158.	Szabó Zoltán	Füzesgyarmat, Széchenyi u. 17/A, 5525
159.	Polgármesteri Hivatal	Füzér, Rákóczi u. 2. 3996
160.	Polgármesteri Hivatal	Gádos, Kossuth u. 16. 5932
161.	Kábeltelevízió Építő és Szolgáltató Kft.	Gárdony, Szabadság út 30/C. 2483
162.	Polgármesteri Hivatal	Gérce, Kossuth u. 49. 9672
163.	Önkormányzat	Gógánfa, Deák F. u. 23. 8346
164.	ANTENNA STÚDIÓ 1994 Bt.	Gödöllő, Sík u. 25. 2100
165.	Gödöllői Kábeltelevízió Kft.	Gödöllő, Tessedik S. u. 4. 2100
166.	Gölléért Kht.	Gölle, Petőfi u. 2/b. 7272
167.	Csille József	Görcsöny, Ady Endre út 1. 7833
168.	Kép-Hang Fix Bt.	Gyermely, Tatai u. 88. 2821
169.	U.J. COLOR KFT	Gyöngyös, Kossuth út 17. 3200
170.	SATELIT Kft.	Győr, Egyenlőség u. 28. 9027
171.	Fókusz-Mátra Kábeltelevíziós Kft.	Gyöngyös, Szövetkezet út 15. 3200
172.	Károlytároi KTV Lakóközösség	Gyöngyösoroszi, Károlytáró 7. 3211
173.	SAMA Kft.	Gyöngyöspata, Mező út 2. 3035
174.	Kisbácsai TV rendszert építő és fenntartó Építőközösség	Győr, Csemete u. 47. 9029
175.	Sisa Ferenc	Győr, Bácsai u. 155. 9026
176.	Sat-Signal KFT.	Győr, Törökverő u. 25. 9011
177.	Micro-Wave Bt.	Győr, Budai u. 22. 9027

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
178.	Kábeltelevízió Kft.	Győr, Orgona u.10. 9027
179.	TECHNI-SAT BT.	Győr, Római u.57., 9027
180.	Vitech Uno Kft.	Győr, Richter J. u. 9. 9023
181.	Oláh Péter	Győr, Pátzay P. u. 38. 9024
182.	Kisbarát Kulturális Egyesület	Győrújbarát, Imre u. 1. 9081.
183.	Kossuth Lajos Művelődési Ház	Györszentiván, Déryné út 5o. 9011
184.	Antenna M&J Sz. Kft.	Gyula, Árnys u. 9. 5700
185.	Otthon Lakásszövetkezet	Gyula, 48-as u. 7. 5700
186.	Hot-Bird'71 Kft.	Hajdúbagos,. Ady E. u. 5. 4273
187.	Boda József, Társi Zoltán	Hajdúbagos, Ady E. út 14. Ady E. út 5. 4273
188.	HEKVA Elektromos Karbantartó Kft.	Hajdúböszörmény, Kossuth u. 11. 4220
189.	Ruhaipari Kisszövetkezet	Hajdúnánás, Kossuth u. 4. 4081
190.	Dream World Rádió és Kábeltelevízió	Hatvan, Mészáros Lázár út 32. 3000
191.	P&F Bt.	Harka, Keresztúri út 3. 9422
192.	Szabó Attila	Harkány, Alkotmány u. 21. 7815
193.	FITTI BT.	Harta, Széchenyi u. 46. 6326
194.	ERELTRONIK CATV Kft.	Herend, Vasút u. 5. 8440
195.	Politel Kft.	Heves, 3360 Katona J. u. 50.
196.	ANSAT Kkt.	Heves, Erkel F. út 3/a 3360
197.	Hévíz városi Önkormányzat Gamesz	Hévíz, 8380. Kossuth L. u. 4/a.
198.	Hódmezővásár-helyi Kábeltele-vízió Kft. (Hódkábel Kft.)	Hódmezővásárhely, Szántó K. J. u. 10. 6800
199.	Polgármesteri Hivatal	Hosszúpályi, Debreceni u. 2. 4274
200.	KTVI Kábeltelevízió Kft.	Igal, Szent István u. 107. 7275
201.	Községi Önkormányzat	Irota, Petőfi u. 66. 3786
202.	Istenmezeje Község Önkormányzata	Istenmezeje, Nefelejcs u. 18. 3253
203.	Iricsek Ipari és Szolgáltatási BT.	Ivánca, Fő út 89. 2454
204.	Izsák Városi Kábeltelevízió	Izsák, Szabadság tér 1. 6070
205.	Járdánháza Község Önkormányzata	Járdánháza, IV. Béla u. 27. 3664
206.	Kábel Antenna Egyesület	Kadarkút, Rákóczi F. u. 38. 7530
207.	Községi Önkormányzat	Káld, Berzsényi D. u. 19. 9673
208.	Kalocsa Városi Televízió	Kalocsa, Szent István u. 2-4. 6300
209.	Kaposfő Kht.	Kaposfő, Kossuth L. u. 221. 7523
210.	Kábel Antennaépítő és Fenntartó Egyesület	Kaposmérő, Hunyadi u. 13. 7521
211.	EF és GÉ Bt.	Kaposvár, Alkotmány u. 12. 7400
212.	Pázmány Közművelődési Egyesület	Kaposvár, Pázmány P. u. 17. 7400

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
213.	Kaposkabel Kábeltelevíziós Kft.	Kaposvár, Szántó u. 5. 7400
214.	INFO-KTV Kft.	Kaposvár, Bajcsy-Zs. u. 16-18. 7400
215.	DONNER TV Antennaközösség	Kaposvár, Kandó K. köz 1. 7400
216.	Kapos-NET Kft.	Kaposvár, Irányi D. u. 3. 7400
217.	Pázmány Kábel Szolgáltató Kft.	Kaposvár, Németh István fasor 21. 7400
218.	Községi Önkormányzat	Káptalanfa, Rákóczi út 5. 8471
219.	Astra-Vill Gmk.	Kazincbarcika, Budai Nagy A. u. 63. 3700
220.	Citykom Kft.	Kazincbarcika, Deák tér 4. 3700
221.	Parisat-lines Kft.	Kazincbarcika, Deák tér 4. 3700
222.	BARCIKA-TV Kft.	Kazincbarcika, Jószerencsét út 10. 3700
223.	DUAL-PLUS Bt.	Kazincbarcika, Szegfű u. 21. 3700
224.	BorsodChem Rt.	Kazincbarcika, Bolyai tér 1., 3702.
225.	Telemozi Kft.	Kecskemét, Bajcsy-Zs. krt. 8. 6000
226.	Szűcscomp Kft.	Kecskemét, Szolnoki hegy 170. 6000
227.	Települési Önkormányzat	Keléd, Hunyadi u. 27. 9549
228.	Kenéz Község Önkormányzata	Kenéz, Kossuth u. 39. 9752
229.	Kerecsend Községi Önkormányzat	Kerecsend, Fő út 55. 3396
230.	Kerekegyházi Kábeltelevízió Kft.	Kerekegyháza, Fő u. 47/a. 6041
231.	Hírsat 2000 Kft.	Keszthely, Kossuth L. u. 45. 8360
232.	Kétegyházi Szolgáltató Kft.	Kétegyháza, Úttörő u. 26. 5741
233.	Satronik Gmk	Kéthely, Vár u. 1/b. 8713
234.	Kétsoprony Község Önkormányzata	Kétsoprony, Dózsa Gy. u.11. 5674
235.	Kimlei Falutévé Kht.	Kimle, Vízpart u. 2. 9181
236.	Interion Mikro Bt.	Kisapostag, Panoráma u. 21. 2428
237.	Községi Polgármesteri Hivatal	Kisigmánd, Fő u. 1. 2948
238.	Kiskőrösi Kábeltelevízió Kft.	Kiskőrös, Petőfi S. tér 10-12. 6200
239.	Kábeles Jelszolgáltató és Kereskedelmi BT.	Kiskunfélegyháza, Deák F. u. 2. 6100
240.	N-TELEKOM Kft.	Kiskunhalas, Szász K. u. 8. 6400
241.	E PROFIL Mv.	Kiskunhalas, Kard u. 20. 6400
242.	Halas-Kábel TV Kft.	Kiskunhalas, Bem u. 2. 6400
243.	CATEL Kft.	Kiskunmajsa, Félegyházi út 44. 6120
244.	Parabola Lakóközösség	Kistűjszállás, Kossuth u. 7. 5310
245.	FALU TV Kisláng	Kisláng, Fő u. 94. 8156
246.	Csatári és Társa Kft.	Kislőd, Arany J. u. 3. 8446
247.	Kisvárdai Lakásszövetkezet	Kisvárd, Mártírok u. 7. 4600
248.	Alapítvány	Kocs, Dadi út 25. 2898
249.	Kolontár Község Önkormányzata	Kolontár, Kossuth u. 4. 8468

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
250.	Klapka György Lakásfenntartó Szövetkezet	Komárom Csokonai u. 2/a. 2900
251.	Pick-Up Kft.	Komárom, Mátvás K. u. 6. 2900
252.	Komlói Elektroker Kft.	Komló, Kossuth L. u. 97/1. 7300
253.	Polgármesteri Hivatal	Komlóska, Rákóczi út 27. 3937
254.	Kondorosi Kábeltelevíziós Bt.	Kondoros, Hősök tere 4-5. 5553
255.	Kölesd-Kistormás Vízmű Kft.	Kölesd, Kossuth tér 2. 7052
256.	KIS-TEL-NET KHT.	Kömlőd, Szabadság u. 9. 2853
257.	Kábeltelevíziós Pjt.	Körmend Rákóczi u. 9-11. 9900
258.	Várad Sat Kft.	Környe, Alkotmány út 80. 2851
259.	Polgármesteri Hivatal	Köröstarcsa, Kossuth tér 7. 5622.
260.	Székely Imre	Köszeg, Alsó krt. 27. 9730
261.	DIPOL Tévészerviz Bt.	Köszeg, Munkácsy u. 11. 9730
262.	Lánycsók Község Önkormányzati Kábeltelevízió	Lánycsók, Kossuth u. 3. 7759.
263.	Mágnusz Mihály	Lajoskomárom, Batthyányi u. 6., 8136.
264.	Ruttkay József	Lajosmizse, Dózsa Gy. u 64. 6050.
265.	GLOBÁL-IS Kft.	Lajosmizse Széchenyi u. 1. 6050
266.	Lébényi Kábeltelevízió Közalapítvány	Lébény, Fő út 47. 9155
267.	Keletronic-2000 Kft.	Lenti, Petőfi u. 1. 8960
268.	Vezetékes TV Antenna Alapítvány	Lesenceistvánd, József A. u. 18. 8319
269.	Elektro-Bau Kft.	Letenye, Béke u. 14. 8868
270.	Zakócs János	Liszó, Petőfi u. 8. 8832
271.	Bónus Lakóegylet	Lőrinci, Erőmű ltp. 31. 3022
272.	Gyöngyösfalu-Lukácsháza Községek Önkormányzata	Lukácsháza, Szombathelyi u.2. 9724
273.	Marostel Kft.	Makó, Csanád Vezér tér 13/a. 6900
274.	Városi Önkormányzat, Marcali	Marcali., Rákóczi u. 11. 8701
275.	Markazi KTV	Markaz. Fő u.21. 3262
276.	Márkus Bt.	Mágocs, Rákóczi u. 40. 7342
277.	Ábel László	Magyarszék, Zöldfa u. 1. 7396
278.	Polgármesteri Hivatal	Marcaltó, Fő tér 13. 8532
279.	Városi Művelődési Központ	Martfű, Mártírok út 1. 5435.
280.	Martfű Városi Stúdió és Kábeltelevízió	Martfű, Kossuth Lajos út 18. 5435
281.	Abacus Computers Bt.	Mátészalka, Vágóhid út 14. 4700
282.	Nagyközségi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala	Medgyesegyháza, Kossuth L. tér 1. 5666
283.	Megyaszó község Polgármesteri Hivatala	Megyaszó, Alkotmány u. 2. 3718

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
284.	Mesztegyő Önkormányzat	Mesztegyő, Szabadság tér 6. 8716
285.	Berényi KTV Szövetkezet	Mezőberény, Fő u. 4-6 5650
286.	Szűcs Imre	Mezőberény, Hősök útja 8/D. 5650
287.	Mezőhegyesi Kábeltelevízió Kht.	Mezőhegyes, Pf. 41.
288.	Csokán János	Mezőhegyes, Akácfa u. 10. 5820
289.	SAT 97 KFT.	Mezőkeresztes, Attila út 8. 3441
290.	Mezőkábel KTV Kft.	Mezőkovácsháza, Hősök tere 1. 5800
291.	ST-Neptunus Kft.	Mezőörs, Fő u. 59. 9097
292.	Mihályfa Község Önkormányzata	Mihályfa, Kossuth u. 57. 8341
293.	Polgármesteri Hivatal Mikófalva	Mikófalva, II. Rákóczi F. u. 1/1. 3344
294.	Mindszenti KTV Kft.	Mindszent, Szabadság tér 6. 6630
295.	Telefilm-5. Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	Miskolc, Gerle u. 8. 3519
296.	Telecont'94 Bt.	Miskolc Szeder u. 2. 3533
297.	Karakó László	Miskolc, Költő út 25. 3534
298.	Moza BT.	Miskolc, Vajda J. u. 15 3535
299.	TV-Technika Kft.	Miskolc, Tass u. 21/a. 3526
300.	2M-LINE Kft.	Miskolc, Avasalja 6. 3531
301.	CLM Kkt.	Miskolc, Jósika u. 51. 3524
302.	Nívó Satellit Gmk	Miskolc, Estike u. 18. 3527
303.	PR-Telecom Rt.	Miskolc, Petőfi u. 11. 3530
304.	Polár Bt.	Mohács, 7700. Virág u. 21.
305.	Dunapart Kábel-TV	Mohács, Gőzhajó u. 60. 7700
306.	Horváth Ernő	Mohács, Radnóti ltp. 9. 7700
307.	Brendel Tamás	Mohács, Ete J. u. 6. 7700
308.	M.Sat-Elit Bt.	Mohács, Baross u. 93. 7700
309.	Molnascsecsöd Község Önkormányzata	Molnascsecsöd, Petőfi S. u. 86. 9912
310.	Monaj Község Önkormányzata	Monaj, Béke u. 20. 3812
311.	Mosonmagyaróvári Kábeltévé Kft.	Mosonmagyaróvár, 9200. Engels F. u.14.
312.	Mosonszent-miklósi Kábel TV Közalapítvány	Mosonszentmiklós, Kossuth tér 1. 9154
313.	Kulturális Egyesület	Mosonszolnok, Fő u. 101-103. 9245
314.	Községi Önkormányzat	Mórág, Alkotmány u. 3. 7165
315.	Községi Önkormányzat	Nádasdladány, 8145 Petőfi Sándor u. 1.
316.	Lovrecz Elemér	Nádudvar, Kossuth u. 85. 4181
317.	Zsirai Csaba LÁT-SAT Kft.	Nagyatád, Béke u. 14. 7500
318.	Közüvill-Gép Gmk.	Nagyhalász, Damjanich u. 6. 4485
319.	Gelka-Hirtech Kft.	Nagykanizsa, Király u. 53. 8800
320.	Trans-Sat 2000 Kft.	Nagykanizsa, Csengery u. 33. 8800

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
321.	TV & TF Távközléstechnikai Kft.	Nagykanizsa, Szepetneki u. 63. 8800
322.	Első Hazai Távközlési Rt.	Nagykovácsi, Pf. 38. 2094
323.	Nagylengyeli Vezetékes TV Antenna Alapítvány	Nagylengyel, Bányász u. 41. 8983
324.	Nagyoroszi Önkormányzat	Nagyoroszi, Felszabadulás u. 1. 2645
325.	Nagytálya község Polgármesteri Hivatala	Nagytálya, Kossuth u.34. 3398.
326.	Nagykörösi Informatikai Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.	Nagykörös, Abonyi út 35. 2750
327.	Satel Kft.	Nagyvázsony, Kertalja u. 70. 8291
328.	Marsalkó Bertalan	Nagyvisnyó, Kenderes u. 26. 3349
329.	Naszály Kábel TV Alapítvány	Naszály, Rákóczi út 142. 2899
330.	Polgármesteri Hivatal	Nemesbikk, Petőfi út 30. 3592
331.	Nógrádsáp Községi Önkormányzat KTV	Nógrádsáp, Hunyadi út 7/II. 2685
332.	VITESZ Bt.	Nyergesújfalu, Kernstock K. út 6. 2536
333.	Nyirád Község Önkormányzata	Nyirád, Szabadság u. 3. 8454
334.	Modul Plus Kft.	Nyíregyháza, Csalitos u. 6. 4400
335.	Elkisz + Kft.	Nyíregyháza, Mártírok tere 9. 4400
336.	Elektronet Kft.	Nyíregyháza, Nádor u. 28. 4400
337.	Nyírtelekért Alapítvány	Nyírtelek, Krúdy Gy. u. 5. 4461
338.	Bodogán János	Ormosbánya, Munkácsy u. 6. 3743
339.	Ormosbányai Kábeltelevíziós Társaság Egyesület	Ormosbánya,. Fő u.11. 3743
340.	Oroszlányi Televízió Kft.	Oroszlány, Rákóczi út 78. 2840
341.	Vértesi Erőmű Rt.	Oroszlány, Pf. 23. 2841
342.	Oslói Község Kulturális Egyesület	Oslói, Fő u. 11. 9354
343.	Ostoros Község Önkormányzata	Ostoros, Hősök tere 4. 3326
344.	Molnár János	Ózd,. Építők útja 13. 3600
345.	Ózd Kábel TV	Ózd, Bolyki főút 61. 3600
346.	Csépányi Kábel Tv Bt.	Ózd, Csépányi út 18. 3600
347.	Darvay László	Ózd, Vájár u. 11. 3600
348.	Ozmánbük Község Önkormányzata	Ozmánbük, Teréz u. 2. 8998
349.	Monori Telefon Társaság Rt.	Örkény, Kossuth L. u. 2. 2377
350.	Községi Önkormányzat	Pácsony, Kossuth u. 90/b. 9823
351.	Kiss János	Pákozd, Petőfi u. 40/a. 8095.
352.	Kábelhálózat Kft.	Paks, 7030 Rákóczi u. 5-7.
353.	Paksi Atomerőmű Rt.	Paks, Pf. 71. 7031
354.	Paksi Óvárosi KTV Bt.	Paks, Rákóczi u. 5-7. 7030
355.	Pannonhalmi Kulturáért és Sportért Kht.	Pannonhalma, Petőfi u. 25. 9090

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
356.	Kábelszat-8500 Kábelkommuni-kációs Kft.	Pápa, Budai Nagy A. u. 1. 8500
357.	Kábelszat-Devecser Kft.	Pápa., Budai N. A. u. 1. 8500
358.	Községi Önkormányzat	Pápoc, Sárvár u. 1. 9515
359.	„LM-APEX” Kft.	Pásztó, Huniádi út 25. 3060
360.	Pecöl és Megyehíd Község Önkormányzata	Pecöl, Széchenyi u. 12. 9754
361.	Perbáli Kábeltelevíziós Alapítvány	Perbál, Fő u. 6. 2074
362.	Polgármesteri Hivatal	Petőfibánya, Bánya u. 3. 3023
363.	KONZUM Telekábel Kft.	Pécs Irgalmasok u. 5. 7621
364.	Jókai Lakásszövetkezet	Pécs, Nagy Lajos kir. u. 8/B. 7622
365.	„RT-TV” Bt.	Pécsvárad, Kossuth L. u. 10. 7720
366.	Pétersvárai Városi Televízió	Pétersvára, Szent Márton u. 3. 3250
367.	Pét-szat Kft.	Pétfürdő Iskola u. 8. 8105
368.	KÉPÜSZ Kft.	Pilis, 2721. Vatyai u. 2837/2 hrsz
369.	SAT-ELIT 2000 Kft.	Piliscsaba, Petőfi u. 1. 2081
370.	Pilisszántó Község Polgármesteri Hivatala	Pilisszántó, Kossuth L. u. 92. 2095
371.	Pinchelyért Egyesület	Pinchely, Vörösmarty tér 1. 7084
372.	Kovács János	Polgár, Aradi út 13. 4090
373.	Bicomix Bt.	Polgár, Táncsics út 39. 4090
374.	Szabó Géza	Polgár, Taskó u. 100. 4090
375.	KÁBEL TV. Építőközösség	Polgárdi, Fáy A. LTP. 18/1 8154
376.	Pete Ferenc	Pusztacsalád, Fő u. 12. 9373
377.	Pusztaszentlászlói Antennaépítő PJT.	Pusztaszentlászló, Söjtöri u. 7/a. 8896
378.	Püspökmolnári Községi Műholdas Jellevő Rendszer	Püspökmolnári., Kossuth L. u. 81. 9776
379.	Jánoki Miklós	Ravaszd, Fő u. 6. 9091
380.	Révfülöp Nagyközség Önkormányzata	Révfülöp, Villa Filip tér 8. 8253
381.	Ricse Nagyközség Önkormányzata	Ricse, Ady u. 5. 3974
382.	Röszkei Kábeltelevíziós Kft.	Röszke, Felszabadulás u. 84. 6758
383.	Sajómercse Községi Önkormányzat	Sajómercse, Petőfi út 27. 3656
384.	Honi Kábeltelevíziós Kft.	Salgótarján, Meredek út 6. 3100
385.	KTV-Hírtech Kft.	Salgótarján, Ybl Miklós út 104. 3100
386.	Salköveskút Községi Önkormányzat	Salköveskút, Március 15. tér 2. 9742
387.	Gerencsér Zoltán	Sárvár., Nádasdy u.1. 9600
388.	Nádasdy Lakásszövetkezet	Sárvár, Petőfi u. 26. 9600
389.	S. Szervíz Bt.	Sárvár, Nádasdy u. 8/a. 9600
390.	Sárisápi Kábeltelevízió	Sárisáp, Fő u. 123. 2523
391.	Sásdi Antennaközösség Alapítvány	Sásd, Dózsa Gy. u. 32. 7370

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
392.	Pro-Line Bt.	Sátoraljaújhely, Munkácsy u. 26. 3980
393.	Hir-Sat Bt.	Sátoraljaújhely, Barátság u. 37. 3980
394.	Selka Kft.	Sátoraljaújhely, Hajnal u. 1. 3980
395.	T-Hold Bt.	Sellye, Kiss G. u. 26. 7960
396.	Nagyvilág Kft.	Siklós, Szabadság u. 72. 7800
397.	Diel János	Simontornya, Malom u. 16. 7081
398.	Kassai Zoltán	Sirok, Petőfi út 75. 3332
399.	Delta Kontakt Kft.	Soltvadkert, Kiss E. u. 99. 62300
400.	Trapp és Társa Kft.	Soltvadkert, Szentháromság u. 43. 6230
401.	JÁD TV Kft.	Somogyjád, Kossuth u. 42. 7443
402.	Hajnal és Hegyi Gmk	Sopron, Frankenburg u. 3. 9400
403.	Motován Miklós	Sopron, 9400, Wesselényi u. 6.
404.	Söpte Község Önkormányzata	Söpte, Petőfi S. u. 61. 9743
405.	Varga István	Súr, Béke u. 18. 2889
406.	Hársfa Tibor	Sümeg, Deák Ferenc u. 11. 8330
407.	Sterczer Gergely	Süttő, Liget tér 18. 2543
408.	Süttő KTV Alapítvány	Süttő, Liget tér 24. 2543
409.	Herczog Híradástechnikai Bt.	Süttő, Fehér u. 31. 2543
410.	Kígyós-Kép Bt.	Szabadkígyós, Ókígyósi u. 153. 5712
411.	Községi Önkormányzat	Szakácsi, Petőfi u. 2. 3786
412.	Szárközi Önkormányzat	Szárközi, Fő u. 16. 9353
413.	Szarvasi Általános Informatikai Kft.	Szarvas, Szabadság u. 25-27. 5540
414.	Szatymaz Községi Önkormányzat	Szatymaz, Kossuth u. 30. 6763
415.	Telsat Híradástechnikai és Kereskedelmi Kft.	Százhalombatta, Május 1. tér 3. 2440
416.	Parabola és Kábel Bt.	Szécsény, Felszabadulás tér 1/1 3170
417.	Szegedi Kábeltelevízió Rt.	Szeged, Csongrádi sgt. 12. 6721
418.	FIX Kft.	Szeged, Londoni krt. 18. 6722
419.	Szélmalom Kábel TV Szövetkezet	Szeged, Negyvennyolcas u. 12. 6791
420.	Tarján IV. Lakás és Garázsfenntartó Szövetkezet	Szeged, Pentelei sor 5. 6723
421.	Telecom Híradástechnikai Kft.	Szeged, Szabad sajtó u. 30. 6725
422.	Unikom Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Szeged, Sas u. 3. 6726
423.	Kábel-Elektro Kft.	Szeghalom, Szabadság tér 2/2. 5520
424.	Boksz-Print Bt.	Szeghalom, Dózsa György u. 18. 5520
425.	SUPRA Kft.	Székesfehérvár, Trencsényi út 29. 8000
426.	Elektrokomfort Kft.	Székesfehérvár, Mátyás király krt. 7-9. 8000
427.	Antenna Elektronika	Székesfehérvár, Poprádi u. 63. 8000

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
428.	TARR Kft.	Szekszárd, Kadarka u. 18. 7100
429.	Ka-Forintos-Ka Bt.	Szekszárd, Béri Balogh Á. u. 41. 7100
430.	Polgármesteri Hivatal	Szendehely, Petőfi u. 2. 2640
431.	Milus Lajos	Szendrő, Kun Béla u. 2. 3752
432.	MÁV Lakásépítő és Fenntartó Szövetkezet	Szentes, Horváth M. u. 1-3. 6600
433.	Szentesi Kábel Kft.	Szentes, Kossuth u. 17. 6600
434.	Dunakanyar Televízió Kft.	Szentendre, Széchenyi tér 15. 2000
435.	Szentgotthárd Városi Televízió és Kábelüzemeltető Kht.	Szentgotthárd, Széll Kálmán tér 2. 9970
436.	Nagyközségi Polgármesteri Hivatal	Szentistván, Széchenyi u. 10. 3418
437.	Szentmihályi Kábeltelevízió Bt.	Szentmihály, Kapisztrán u.52. 6710.
438.	Szer-TV Kft.	Szerencs, Árpád köz 2. 3900
439.	Beta-Tech Kft.	Szigetszentmiklós, Tököli u. 58. 2310
440.	Aries Kft.	Szigetszentmiklós, Határ út 12-14. 2310
441.	Dráva Satelit BT.	Szigetvár, Kossuth tér 14. 7900
442.	Polgármesteri Hivatal	Szirmabesenyő, Kossuth u. 33. 3711
443.	Közművelődési Egyesület	Szólád, Kossuth u. 32. 8625
444.	TELE-COOP Kft.	Szolnok, Dózsa Gy. u. 15/a 5000
445.	„BEM” Lakásszövetkezet	Szombathely, Váci M. u. 16. 9700
446.	Elektra Kft.	Szombathely, Kismezei u. 10-12. 9700
447.	Gerencsémé Bojtor Ildikó vállalkozó	Szombathely, Bakó József u. 12. 9700
448.	AN-TECH BT.	Szombathely, Pázmány krt. 44. 9700
449.	Népfront Lakásépítő és Fenntartó Szövetkezet	Szombathely, Szent Gellért u. 43. 9700
450.	Falufejlesztő és Nagyközönségi Antenna-rendszert Építő és Üzemeltető Egyesület	Szomód, Fő u. 23. 2896
451.	Gamesz Tab	Tab, Béke u. 10. 8660
452.	Kábeltévé Táç	Tác, Kossuth u. 129.
453.	Dunakanyar Holding Kft.	Tahitótfalu, Rózsa u. 7. 2021
454.	Sewex Kft.	Tamási, Bethlen G. u. 20. 7090
455.	Automatik Kkt.	Tamási, Kinizsi u. 20. 7090
456.	Szabó Antennaszerelő Bt.	Tapolca, Béke u.17. 8300.
457.	Nagy Bálint	Tápiószentmárton, Viola u. 15. 2711
458.	Taszári Antennafenntartó Közösség	Taszár., Taszár LTP. 4. Ép. 3/1. 7261
459.	Taszár-Coop Kft.	Taszár, Petőfi S. u. 2. 7261
460.	VILKA Szerviz Kft.	Tata Ady Endre u. 31. 2890
461.	Sand-Sat Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Tata, Gábor Á. u.23. 2890.
462.	Kontech Kft.	Tata, Vértesszőlősi út 69. 2890

Sor-szám	Műsorelosztó	Cím
463.	Tendi-Cont Bt.	Tatabánya, Hunyadi u. 14. 2800
464.	Cseri Lakótelepi Antennaközösség	Tatabánya, Cseri Ltp. 24. III/3
465.	Dunatex Kft.	Tatabánya, Temető sor 3-4. 2800
466.	Teleki Kht.	Telekgerendás, Dózsa u. 13. 5675.
467.	Telekes Község Önkormányzata	Telekes, Fő u. 2. 9812
468.	ENRY'CO-SAT KFT.	Teskánd, Petőfi u. 55. 8991
469.	Parabola 2000 Kft.	Tiszaföldvár, Baross krt. 30. 5430
470.	Otthon Szövetkezet	Tiszafüred, Húszöles u. 37/A 5350
471.	Tiszafüredi Kábeltévé Szövetkezet	Tiszafüred, Örvényi u. 5. 5350
472.	Polgármesteri Hivatal	Tiszakarád, Engels u. 13. 3971
473.	Gyépisz Kft.	Tiszakécske, Béke tér 1. 6060
474.	Elektronika Kft.	Tiszaújváros Rózsa u. 34. 3580
475.	Helio-Sprint Bt.	Tiszaújváros, Árpád út 10. 3580
476.	LOMB 2000 Bt.	Tiszavasvári, Kabay J. u. 17-19/a. 4440
477.	Color Elektronika Kft.	Tiszavasvári, Hétvezér u. 4. 4440
478.	Tokodaltároliak Tokodaltárolóért Egyesület	Tokodaltáró, Landler J. u. 27. 2532
479.	GTTV Tokodaltároliakért Bt.	Tokodaltáró, Landler J. u. 27. 2532
480.	Alta-Ripa KTV Kft.	Tolna, Festetich u. 2. 7130
481.	Práger Mihály	Tolna, Zrínyi út 26. 7130
482.	Községi KTV Torony	Torony, Rohonci u. 6. 9791
483.	Kaptár Kft.	Törökbálint, Mályva u. 64. 2045
484.	Petőfi Lakásépítő és Fenntartó Szövetkezet	Törökszentmiklós, Tancsics ltp. IV. ép. 5200.
485.	Handler József	Türje, Széchenyi út 13. 8796
486.	Szabolcs-Média Kft.	Újfehértó, Nyíregyházi u. 10. 4244
487.	Németh Róbert	Újkér, Iváni u. 5. 9472
488.	Apertúra Bt.	Újkígyós, Munkácsy 8. 5661
489.	Komjáti István	Újlengyel, Árpád u. 16. 2724
490.	Elektro Szignál Kft.	Vác, Ady E. út 17. 2600
491.	Vác Városi Kábeltelevízió Kft.	Vác, Zrínyi u. 9. 2600
492.	Varbócska 2000 Kft.	Varbó, Hősök tere 1. 3778
493.	Késtic Kht.	Várgesztes, Arany J. u. 69. 2824
494.	Veresegyházi Kábel TV. Egyesület	Veresegyház., Kinizsi u. 16. 2112
495.	Kábeltelevízió Vásárosdombó	Vásárosdombó, Szabadság tér 10. 7362
496.	Várpalotai Önkormányzati Közüzemi Vállalat	Várpalota, Fehérvári u. 7. 8100
497.	Pétszat Kft.	Várpalota, Iskola u. 8. 8100
498.	Vasasszonyfa Községi Önkormányzat	Vasasszonyfa, Széchenyi u. 1. 9744

Sor- szám	Műsorelosztó	Cím
499.	Községi Önkormányzat	Vashosszúfalu, Kossuth L. u. 64.
500.	Vaskeresztes Község Német Települési Kisebbségi Önkorm.	Vaskeresztes, Fő u. 33. 9795
501.	Egészségügyi Alapellátó és Vagyongazdálkodó Szervezet	Vasvár, Alkotmány u. 1., 9800
502.	Vizvölgy Bt.	Vékény, Fő u. 65. 7333
503.	Vesztkényi „FALU-HÍR” Kábeltelevíziós Szolgáltató Szövetkezet	Vesztkény, Fő u. 79. 9352
504.	Trábert Péterné	Véménd, Kossuth L. 104. 7726
505.	Versend Község Önkormányzata	Versend, Templom tér 1. 7752
506.	Községi Önkormányzat	Vértessacska, Vörösmarty u. 2. 8089
507.	Falutévé Műsortovábbító Egyesület	Vértessomló, Petőfi S. u. 13. 2823
508.	Végh Lajos László	Veszprém, Kenderföld u. 26. 8411
509.	Polgármesteri Hivatal	Visonta, Hősök tere 3. 3271
510.	Vonyarcvashegy-Gyenesdiás KTA Építőközösség	Vonyarcvashegy, Kossuth L. u. 42. 8314
511.	Fülöp Ferenc H.Q. Elektronika	Zalaapáti, Kossuth L. u. 29. 8741
512.	Zelka Rt.	Zalaegerszeg, Mártírok u. 8. 8901
513.	Elektro Service Kft.	Zalaegerszeg, Ady u. 65. 8900
514.	B-MODEM Kft. Infrasat Bt.	Zalaegerszeg, Berzsenyi u. 13. 8900 Zalaegerszeg, Eötvös u. 14. 8900
515.	Gelka-Electronic Kft.	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 25-31. 8900
516.	„A helyi TV stúdióért” Alapítvány	Zalalövő, Szabadság tér 1. 8999
517.	Török Imre	Zalaszentgrót, Kinizsi tér 5-7. 8790
518.	Janda László	Zalaszentmihály, Batsányi út 1/a 8936
519.	Polgármesteri Hivatal	Zimány, Kossuth L. u. 31. 7471
520.	Stúdió KB	Zirc, Rákóczi tér 1. 8420
521.	Kábelszat Zirc Kft.	Zirc, Zrínyi u. 6/b. 8420

16. számú melléklet
Függelék a II. fejezethez

1. táblázat

A hírműsorok első húsz leggyakoribb szereplőjének neve, pártkötődése, illetve a nem párttag politikusok esetében közjogi beosztása, szerepléseinek száma és aránya, valamint nyilatkozatainak részaránya.¹

helyezés	név	pártkötődése/közjogi beosztása száma	szereplések aránya	szereplések aránya	nyilatkozatok
1.	Orbán Viktor	Fidesz-MPP	1998	3,9%	26%
2.	Torgyán József	FKgP	1027	2%	32%
3.	Martonyi János	párton kívüli miniszter	625	1,2%	23%
4.	Kovács László	MSZP	574	1,1%	44%
5.	Mádl Ferenc	köztársasági elnök	507	1,1%	22%
6.	Dávid Ibolya	MDF	498	1%	31%
7.	Göncz Árpád	volt köztársasági elnök	476	0,9%	19%
8.	Gógl Árpád	Fidesz-MPP	428	0,8%	33%
9.	Pallag László	FKgP	419	0,8%	28%
10.	Járai Zsigmond	párton kívüli miniszter	381	0,8%	28%
11.	Áder János	Fidesz-MPP	376	0,7%	20%
12.	Demszky Gábor	SZDSZ	371	0,7%	31%
13.	Pintér Sándor	miniszter	338	0,7%	22%
14.	Szabó János	miniszter	324	0,7%	27%
15.	Matolcsy György	miniszter	303	0,6%	29%
16.	Katona Kálmán	volt miniszter	289	0,6%	41%
17.	Kövér László	Fidesz-MPP	269	0,5%	24%
18.	Pokorni Zoltán	Fidesz-MPP	260	0,5%	32%
19.	Polt Péter	legfőbb ügyész	242	0,5%	26%
20.	Nógrádi László	volt miniszter	237	0,5%	29%
a listán nem szereplő parlamenti pártelnökök					
24	Csurka István	MIÉP	232	0,5%	24%

¹ A szereplők pártkötődése/közjogi beosztása az MTI „A magyar közélet kézikönyve” alapján készült

2. táblázat**Az országos sugárzású televíziós csatornák híradóinak nézettsége havi bontásban**

AMR: A műsor nézőinek teljes lakosságon belüli részaránya, viszonyítva a nézésével eltöltött idő hosszához, például: ha egy néző a műsorszám 50 százalékát látta, akkor csak „fél” nézőnek számít.

SHR: A műsor nézőinek aránya az adott időintervallumban televíziót (illetve videót) nézők csoportján belül.

ATS: A műsor teljes adásidőjéből az egy nézőre jutó nézett idő százalékos aránya.

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)	közönségarány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
2000. január			
RTL Klub Híradó	17	36	78
Tények (TV2)	21	45	75
MTV Híradó (19³⁰)	7	12	68
MTV Híradó (12⁰⁰)	4	42	83
Duna TV Híradó (18⁰⁰)	1	2	48
2000. február			
RTL Klub Híradó	17	36	78
Tények (TV2)	21	45	75
MTV Híradó (19³⁰)	7	12	68
MTV Híradó (12⁰⁰)	4	42	83
Duna TV Híradó (18⁰⁰)	1	2	48
2000. március			
RTL Klub Híradó	14	33	75
Tények (TV2)	19	44	73
MTV Híradó (19³⁰)	7	13	66
MTV Híradó (12⁰⁰)	3	35	75
Duna TV Híradó (18⁰⁰)	1	2	45
2000. április			
RTL Klub Híradó	9	27	70
Tények (TV2)	16	48	73
MTV Híradó (19³⁰)	7	16	67
MTV Híradó (12⁰⁰)	2	29	69
Duna TV Híradó (18⁰⁰)	1	2	45

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)	közönségarány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
2000. május			
RTL Klub Híradó	8	26	69
Tények (TV2)	15	50	74
MTV Híradó (19 ³⁰)	6	14	65
MTV Híradó (12 ⁰⁰)	6	14	65
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,3	1	45
2000. június			
RTL Klub Híradó	7	25	66
Tények (TV2)	14	46	73
MTV Híradó (19 ³⁰)	6	15	65
MTV Híradó (12 ⁰⁰)	3	30	83
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,4	1,3	50
2000. július			
RTL Klub Híradó	9	27	70
Tények (TV2)	16	52	75
MTV Híradó (19 ³⁰)	6	16	70
MTV Híradó (12 ⁰⁰)	3	28	81
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,3	1	40
2000. augusztus			
RTL Klub Híradó	8	27	70
Tények (TV2)	15	50	74
MTV Híradó (19 ³⁰)	6	16	67
MTV Híradó (12 ⁰⁰)	4	32	83
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,3	1	44
2000. szeptember			
RTL Klub Híradó	8	28	65
Tények (TV2)	15	52	73
MTV Híradó (19 ³⁰)	6	12	64
MTV Híradó (12 ⁰⁰)	3	35	83
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,4	1	45
2000. október			
RTL Klub Híradó	8	28	65
Tények (TV2)	15	52	73
MTV Híradó (19 ³⁰)	6	12	64
MTV Híradó (12 ⁰⁰)	3	35	83
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,4	1	45

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)	közönségarány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
2000. november			
RTL Klub Híradó	14	29	73
Tények (TV2)	23	48	77
MTV Híradó (19³⁰)	6	12	51
MTV Híradó (12⁰⁰)	3	31	83
Duna TV Híradó (18⁰⁰)	0,7	2	45
2000. december			
RTL Klub Híradó	13	29	74
Tények (TV2)	23	48	77
MTV Híradó (19³⁰)	7	13	62
MTV Híradó (12⁰⁰)	3	27	56
Duna TV Híradó (18⁰⁰)	0,7	1,6	48

3. táblázat

Az országos sugárzású televíziós és rádiós csatornák politikai magazinműsorainak nézettsége, illetve hallgatottsága havi bontásban

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)	közönség-arány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)	RCH (%)
2000. január				
Magyar ATV Nap-kele	1,7	9,7	51,5	
Duna TV Virradóra	0,1	1,9	11,1	
M1 A Hét	6,4	10,5		
M1 Aktuális	2,2	7,4	40,2	
M1 Naprakész	2,0	24,5	22,9	
M1 Aranyfüst	2,0	25,9	31,9	
Kossuth Rádió 16 óra				6,4
Kossuth Vasárnapi Újság				12,8
Kossuth Rádió Háttér				8,6
RTL Klub Országház	2,3	23,9	57,8	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1,6	17,8	24,7	
2000. február				
Magyar ATV Nap-kele				
Duna TV Virradóra	0,1	2,2	12,8	
M1 A Hét	5,5	9,4	35,7	
M1 Aktuális	2	6,4	46,8	
M1 Naprakész	2,0	24,9	22,9	
M1 Aranyfüst				
Kossuth Rádió 16 óra				5,6
Kossuth Vasárnapi Újság				13,8
Kossuth Rádió Háttér				8,7
RTL Klub Országház	1,8	24,3	62,7	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1,5	17,2	24,3	
2000. március				
Magyar ATV Nap-kele				
Duna TV Virradóra	0,1	1,8	8,9	
M1 A Hét	5,1	9,5	34,8	
M1 Aktuális	2	6,8	48,3	
M1 Naprakész	2,0	23,3	24,0	
M1 Aranyfüst	2,0	22,6	27,9	
Kossuth Rádió 16 óra				5,7
Kossuth Vasárnapi Újság				14,2

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)	közönség-arány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)	RCH (%)
Kossuth Rádió Háttér				8,3
RTL Klub Országház	1,9	21,7	60	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1,6	18,7	25,8	
2000. április				
Magyar ATV Nap-kele	1,3	12,4	32,7	
Duna TV Virradóra	0,1	1,6	8,4	
M1 A Hét	5,9	13,5	38,3	
M1 Aktuális	2,1	6,6	45,5	
M1 Naprakész				
M1 Aranyfüst	1,7	23,8	29,5	
Kossuth Rádió 16 óra				4,4
Kossuth Vasárnapi Újság				11,6
Kossuth Rádió Háttér				7,5
RTL Klub Országház	2,1	19,8	56,6	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1,4	17,4	23,2	
2000. május				
Magyar ATV Nap-kele	1	11,7	33,4	
Duna TV Virradóra	0,1	2,1	10,6	
M1 A Hét	4,3	11,7	37,4	
M1 Aktuális	1,9	6,6	49,9	
M1 Naprakész				
M1 Aranyfüst	1,4	21,9	29,0	
Kossuth Rádió 16 óra				4,7
Kossuth Vasárnapi Újság				12,2
Kossuth Rádió Háttér				6,4
RTL Klub Országház	1,4	19,7	63,8	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1,1	15,9	21,5	
2000. június				
Magyar ATV Nap-kele	1	12,4	35,3	
Duna TV Virradóra	0,1	1,8	10,1	
M1 A Hét	4,6	13,1	48	
M1 Aktuális	2,8	9,1	56,3	
M1 Naprakész				
M1 Aranyfüst	1,4	25,4	30,8	
Kossuth Rádió 16 óra				4,4
Kossuth Vasárnapi Újság				11,1

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)	közönség-arány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)	RCH (%)
Kossuth Rádió Háttér				5,6
RTL Klub Országház	1,7	17,7	62,1	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1	16,1	21	
2000. július				
Magyar ATV Nap-kele	1,2	13,7	36,7	
Duna TV Virradóra	0,1	1,6	8,9	
M1 A Hét	4,8	11,9	40	
M1 Aktuális	2,4	7,1	48,1	
M1 Naprakész				
M1 Aranyfüst	1,3	26,8	31,6	
Kossuth Rádió 16 óra				5,1
Kossuth Vasárnapi Újság				14,8
Kossuth Rádió Háttér				6,6
RTL Klub Országház	0	0	0	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1	15,2	18,6	
2000. augusztus				
Magyar ATV Nap-kele	1,2	14,2	37,2	
Duna TV Virradóra	0,1	2	9,4	
M1 A Hét	4,6	13,7	42,4	
M1 Aktuális	2,2	7,5	52	
M1 Naprakész				
M1 Aranyfüst	1,3	25,1	27,6	
Kossuth Rádió 16 óra				4,3
Kossuth Vasárnapi Újság				10,1
Kossuth Rádió Háttér				7,5
RTL Klub Országház	0	0	0	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1	14,6	19,7	
2000. szeptember				
Magyar ATV Nap-kele	1,3	12	33,9	
Duna TV Virradóra	0,1	2,7	13,1	
M1 A Hét	6,3	13,8	43,4	
M1 Aktuális	2,5	8,3	52,5	
M1 Naprakész				
M1 Aranyfüst	1,7	26,6	29,2	
Kossuth Rádió 16 óra				2,9
Kossuth Vasárnapi Újság				11,6

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)	közönség-arány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)	RCH (%)
Kossuth Rádió Háttér				6,7
RTL Klub Országház	1,7	17,4	58,9	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1	14,1	18,3	
2000. október				
Magyar ATV Nap-kelte	1,5	13,7	32,8	
Duna TV Virradóra	0,1	2,4	11,8	
M1 A Hét	6,4	13,4	47,4	
M1 Aktuális	2,5	8	56,9	
M1 Naprakész	1,8	26,3	27,3	
M1 Aranyfüst	1,7	33,0	38,7	
Kossuth Rádió 16 óra				4,0
Kossuth Vasárnapi Újság				12,5
Kossuth Rádió Háttér				6,6
RTL Klub Országház	1,2	25,7	72,4	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1,2	15,9	17,8	
2000. november				
Magyar ATV Nap-kelte	1,6	15,4	36,6	
Duna TV Virradóra	0,1	2,1	12,7	
M1 A Hét	7,6	13,5	45,8	
M1 Aktuális	2,5	8,2	55,4	
M1 Naprakész	1,6	22,6	29,9	
M1 Aranyfüst	1,7	27,8	30,9	
Kossuth Rádió 16 óra				5,9
Kossuth Vasárnapi Újság				14,6
Kossuth Rádió Háttér				7,3
RTL Klub Országház	1,6	28	77,7	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1,4	17,9	21,1	
2000. december				
Magyar ATV Nap-kelte	1,5	12,4	32,8	
Duna TV Virradóra	0,1	2	12,8	
M1 A Hét	7,6	14,1	45,2	
M1 Aktuális	2,8	8,3	56,3	
M1 Naprakész	1,6	23,3	26,7	
M1 Aranyfüst	1,4	10,3	28,2	
Kossuth Rádió 16 óra				4,5
Kossuth Vasárnapi Újság				13,4

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)	közönség-arány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)	RCH (%)
Kossuth Rádió Háttér				4,7
RTL Klub Országház	2,1	24	68,5	
TV2 Jó reggelt, Magyarország!	1,5	18,6	22,8	

4. táblázat

I. Célvizsgálatok

Műsorszolgáltató, illetve a vizsgálat címe	Vizsgált óraszám	Feltárt törvénytértések száma
M1: Hír- és politikai magazinműsorok támogatása	2.160	535
M1: Euro 2000	93	294
M1 XXVII. Nyári Olimpiai Játékok	257	368
M1 és M2: támogatási szabályok betartása, egyhetes műsorfolyam	336	61
HBO: egyhetes műsorfolyam erőszaktartalma	168 (101 filmalkotás)	10
Duna TV: támogatási szabályok betartása, egyhetes műsorfolyam	168	14
Panaszüggyel kapcsolatos vizsgálatok	124	-
Egyéb (ad hoc, egy-egy műsorszámra kiterjedő vizsgálat) ²	54	15
TV2 műsorkínálatában szereplő sorozatok közszolgálati jellegének vizsgálata	17	-
TV2 Gyermekkórház sorozatának vizsgálata (személyiségi jogok megsértése)	3	-
Műsorszolgáltatói Alap által támogatott rádiós műsorszámok vizsgálata	185	-
RTL Klub Akták c. műsorának vizsgálata ³	1	3
Összesen:	3.566	1.300

2 Rádiós összetett műsorszámok, autós műsorok, Delelő, televíziós vetélkedők, Koóstoló, Bokszt Klub, szerencsejátékok vizsgálata, az Rttv. 3. § (2) rendelkezését sértő műsorok vizsgálata (TV2, M1).

3 Az Rttv. 3. § (2) rendelkezését sértő magatartás miatt a Testület a műsorszolgáltatás öt perces felfüggesztését

5. táblázat

Eseti vizsgálatok

Vizsgálat címe	Ellenőrzött műsoridő (perc)
Műsorelőzetesek erőszak tartalma	750
Brutalitás a hírműsorokban	4.800
Kisebbségek médiaprezentációja	2.590
Személyiség jogok a bűnügyi tudósításokban	3.060
Eszmekörök, ideológiák a magazinműsorokban	2.550
Katasztrófák médiaprezentációja	2.160
Erőszak a nem zenés fikciós műsorokban	17.700
Politikusok médiahasználata a hírműsorokban	98.820
Politikusok médiahasználata a magazin- műsorokban	80.575
Szórakoztató és kabaréműsorok néhány jellegzetessége	1.530
Vallási, egyházi, felekezeti műsorok	2.107
Két nemzeti ünnepünk reprezentációja	6.606
Fókusz közszolgálatísága	480
Teleregények	1.196
CSA-modell adaptációja a hírműsorokban	15.900
Összesen:	240.824 perc (4.014 óra)

6. táblázat
Helyi/körzeti televíziók vizsgálata

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Fönix TV	Budapest	szeptember 1-2.	18.§ (2), 1o.§ (5)		
Lelle Televízió	Balatonlelle	január 3. december 22-23.	1o.§ (5) 3x V	294/2000	112.§ (1) a
Csaba Televízió	Békéscsaba	január 3-4. július 21-22. december 22-23.	1o.§ (5) 3x, 15.§ (1) a, b 17.§ (1), 17.§ (3), 18.§ (1) 2x - 5. § (1) a, b, 90. § (2), 10. § (5) 2x	259/2000	112.§ (1) a T
Budapest Televízió	Budapest	április 28-29.	1o.§ (5) 3x, 16.§ (2) 15.§ (1) a, b 2x, 2.§ (44), 18.§ (2) 2x, 18.§ (4) 3x	690/2000	112.§(1) c F (60 perc)
Alfa TV	Budapest	január 7-8. április 14-15. július 21-22.	- 18.§ (2), 15.§ (1) a, b 6x 17.§ (5) -	T 745/2000	112.§ (1) a
Spektrum TV	Budapest	április 28-29.	-	T	
HBO	Budapest	április 28-29. július 24-30.	5.§ (4) 2x 5.§ (3), (4), (5)	584/2000 849/2000	112.§ (1) a 112.§ (1) c F (6 perc)
Z+Televízió	Budapest	április 28-29. augusztus 25-26.	15.§ (1) a, b 6x 2. § (28) 14x 2.§ (28) 27x, 89.§ (1)	684/2000	112.§ (1) a
Omega TV/Bocs TV	Budapest X.	június 3-4. július 21-22.	- 18.§ (1) 6x, 18.§ (2) 6x	T 859/2000	112.§ (1) a
Csepp Televízió	Budapest XXI.	január 14-15. április 14-15.	- 15.§ (1) a, b	T 716/2000	112.§ (1) d P
Ceglédi VTV	Cegléd	július 21-22. január 14-15. július 21.	- 15.§ (1) a, b 3x, 1o.§ (5), 18.§ (5) -	T 255/2000	112.§ (1) a

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Debreceni VTV	Debrecen	január14.	18.§ (2) 7x	258/2000	112.§ (1) a
		április 13-14.	2.§ (1) 6x, 1o.§ (5) 6x	854/2000	112.§ (1) d
		P			
Dunaújvárosi VTV	Dunaújváros	július 14-15.	1o.§ (5), 17.§ (5) 2x,	1021/2000	112.§ (1) a
			15.§ (1) a, b 3x	1025/2000	112.§ (1) a
		január 21-22.	1o.§ (5), 18.§ (2) 2x	254/2000	112.§ (1) a
Egri Városi Televízió	Eger	július 14-15.	-	T	
		január 21-22.	18.§ (5) 4x	257/2000	112.§ (1) a
		július 14-15.	-	T	
Szamos Televízió	Fehérgyarmat	június 23.	5.§ (4), 15.§ (1) a, b 6x	772/2000	112.§ (1) a
			17.§ (5) 12x, 18.§ (1), 18.§ (2), 2.§ (44)		
		július 14-15.	17.§ (5) 2x, 2.§ 44, 15.§ (1) a, b 5x 18.§ (1), 18.§ (4), 1o.§ (5)	1016, 1017, 1022, 1026/2000	112.§ (1) a
Gyöngyösi Városi Televízió	Gyöngyös	január 28-29.	-	T	
		július 21-22.	-	T	
Győri Városi Televízió	Győr	január 28-29.	15.§ (1) a, b	323/2000	112.§ (1) a
		április 14-15.	15.§ (1) a,b 2x, 18.§ (4), 1o.§ (5) 2x, 17.§ (5),	1o15/2000	112.§ (1) a
		július 14-15.	1o.§ (5)	712/2000	112.§ (1) a
Hajdúböszörményi VTV	Hajdúböszörmény	március 29.	-	T	
		augusztus 25-26.	9o.§ (2)		
		november 23-24.	V		
Hajdúszoboszlói VTV	Hajdúszoboszló	március 31.	-	T	
		augusztus 25.	-	T	
Hajós Televízió	Hajós	február 21-23.	-	T	
		augusztus 23-24.	-	T	
Vásárhelyi VTV	Hódmezővásárhely	február 19-2o.	18.§ (4) 2x, 1o.§ (5)	39o/2000	112.§ (1) a
		szeptember 8-9.	1o.§ (5) 3x, 18.§ (2), 18.§ (4) 2x, 17.§ (5)		
Kalocsa Városi Televízió	Kalocsa	február 15-18.	18. § (2), 18 § (5)	626/2000	112.§ (1) a
Kapos Televízió	Kaposvár	szeptember 8-9.	89.§ (1), 9o.§ (2), 1o.§ (5), 18.§ (2)		
		március 3o-31.	-	T	
		október 13-14.	4.§ (2) 2x, 9o.§ (2), 18.§ (5), 18.§ (1) 3x		

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Kecskeméti	Kecskemét	február 19-20.	10.§ (5) 2x	389/2000	112.§ (1) a
Városi TV		június 14-15.	10.§ (5) 5x, 15.§ (1) a,b 7x 17.§ (4) 2x, 17.§ (5) 3x,	810/2000	112.§ (1) d
			18.§ (2) 5x, 18.§ (4) 3x	P	
		október 23-24.	18.§ (2) 5x, 18.§ (4), 17.§ (5) 3x		
Kiskun Televízió	Kiskunfélegyháza	március 7-8.	10.§ (5) 4x, 15.§ (1) a,b	394/2000	112.§ (1) a
		október 13-14.	18.§ (5) 2x 18.§ (4) 2x, 18.§ (2), 10.§ (5) 3x		
Halasi Televízió	Kiskunhalas	március 7-8.	5.§ (2), 10.§ (5) 2x,	493/2000	112.§ (1) a
		október 20-21.	15.§ (1) a,b, 18.§ (1), 18.§ (5) 2x 18.§ (2), 17.§ (5) 2x 15.§ (1) a,b		
Lenti VTV	Lenti	március 7-8.	-	T	
		október 20-21.	90 § (2)		
Makói VTV	Makó	március 7-8.	18.§ (4), 18.§ (4), 10.§ (5)	391/2000	112.§ (1) a
		október 20-21.	90§ (2)		
Miskolci VTV	Miskolc	március 7-8.	15.§ (1) a, b 2x	392/2000	112.§ (1) a
		április 14-15.	10.§ (5) 4x	583/2000	112.§ (1) a
		október 23-24.	-	T	
Kanizsa Televízió	Nagykanizsa	március 30-31.	89.§ (1), 15.§ (2) 2x, 18.§ (2)	426/2000	112.§ (1) a
		október 20-21.		90.§ (2)	
Nyíregyházi VTV	Nyíregyháza	március 14-15.	10.§ (5) 8x, 15.§ (1)a,b 9x,	477/2000	112.§ (1) a
		április 14-15.	18.§ (2) 2x, 10.§ (5) 8x, 15.§ (1) a, b 10x, 18.§ (2), 17.§ (5), 17.§ (3)	692/2000	112.§ (1) a
		november 3-4.	89.§ (1) 2x, 10.§ (5) 2x		
Ózdi Városi TV	Ózd	november 3-4.	-	T	
Paksi VTV	Paks	március 21- 23.	10.§ (5), 15.§ (1) a,b 4x 17.§ (1),(2), 17.§ (5), 18.§ (4)	440/2000	112.§ (1) d P
		november 3-4.	13.§ (2) 31x		
Pápa VTV	Pápa	március 31., április 1.	18.§ (4)	449/2000	112.§ (1) a
		november 3-4.	-	T	

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Pécsi VTV	Pécs	április 14-15.	10.§ (5), 15.§ (1) a, b 3x, 17.§ (5) 2x, 18.§ (2) 2x	509/2000	112.§ (1) a
		április 28-29.	15.§ (1) a, b 3x 10.§(5) 2x, 13.§(2)e) 1x	812/2000	112.§ (1) a 112.§ (1) d
					P
		november 3-4.	15.§ (1) a, b 5x, 10.§ (5) 2x, 16.§ (4) 2x, 89.§ (1)		
Kőr TV	Ráckeve	április 14-15.	-	T	
		november 3-4.	-	T	
Salgótarjáni VTV	Salgótarján	április 14-15.	18.§ (2)	474/2000	112.§ (1) a
		november 3-4.	18.§ (2), 89.§ (1)		
Zemplén TV	Sátoraljaiújhely	április 14-15.	-	T	
Sükösd TV	Sükösd	március 30-31.	-	T	
		november 10-11.	-	T	
Százhalombattai VTV	Százhalombatta	április 14-15.	-	T	
		november 10-11.	10.§ (5), 15.§ (1) a,b 4x, 89.§ (1) 4x, 90.§ (2)		
Székesfehérvári VTV	Székesfehérvár	április 14-15., április 28-29.	18.§ (1) 2x, 10.§ (5) 2x	530/2000	112.§ (1) a
		november 10-11.	18.§ (1) 2x, 10.§ (5)		
Szekszárdi VTV	Szekszárd	június 2-3.	10.§ (5), 5.§ (2)	685/2000	112.§ (1) a
		november 10-11.	-	T	
Szolnok TV	Szolnok	június 2-3.	10.§ (5) 3x, 15.§ (1) a,b 3x, 16.§ (2), 18.§ (2), 13.§ (1) e	691/2000	112.§ (1) d P
		december 8-9.	16.§ (2), 17.§ (1), 18.§ (4) 15. § (1) a,b 6x,		
Szombathelyi VTV	Szombathely	június 2-3.	18.§(2) 2x	713/2000	112.§ (1) a
		december 8-9.	18.§(2)		
Tapolca TV	Tapolca	április 14-15.	-	T	
		június 2-3.	-	T	
		december 8-9.	V		
Elektroszignál TV	Vác	január 28.	-	T	
		június 2.	18.§ (2)	717/2000	112.§ (1) d
		július 14-15.	18.§ (2)	1028/2000	112.§ (1) a
		december 8-9.	-	T	

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Várpalotai VTV	Várpalota	június 2-3.	15.§ (1) a,b 4x, 1o.§ (5) 3x, 13.§ (1) EüM.2o/98	686/2000	112.§ (1) a
		december 8-9.	-	T	
Veszprémi VTV	Veszprém	június 2-3.	15.§ (1) a,b 8x, 17.§ (5) 17.§ (1)	811/2000	112.§ (1) a
		december 8-9.	-	T	
Zalaegerszegi VTV	Zalaegerszeg	június 2-3.	15.§ (1) a,b, 18. § (4)	687/2000	112.§ (1) a
		december 8-9.	-	T	
Zempléni VTV	Sátoraljaújhely	november 3-4.	-	T	

Jelmagyarázat: **T** = törvénysértést nem tapasztaltunk, tájékoztató készült a vizsgálatról

V = a vizsgálat még nem zárult le

F = műsorszolgáltatás felfüggesztése

P = pénzbírság

7. táblázat

Helyi/körzeti rádiók vizsgálata

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
JAM Rádió	Ajka	január 3-4.	17.§ (5) 27x	281/2000	112.§ (1) a
		június 23-24.	10.§ (5) 3x	773/2000	112.§ (1) a
		július 21-22.	15.§ (1) a,b 3x	1061/2000	112.§ (1) a
JAM Rádió	Veszprém	december 8-9.	17.§ (5) 6x		
Bajai Rádió	Baja	január 11.	-	T	
		július 21-22.	15.§ (1) a, b	1059/2000	112.§ (1) a
		december 22-23.	15. § (1) a,b 8x		
Torony Rádió	Békés	január 14-15.	18.§ (2) 2x	296/2000	112.§ (1) a
		július 21-22.	-	T	
		december 22-23.	108. § (1), 17. § (5)		
			15. § (1) a,b 3x		
Alföld 2000 Rádió	Békéscsaba	január 7-8.	18.§ (2) 3x	295/2000	112.§ (1) a
Start Rádió	Békéscsaba	január 14-16.	-	T	
		december 22-23.	V		
		január 14-16.	-	T	
Csaba Rádió	Békéscsaba	január 14-16.	15. § (1) a, b 7x	304/2000	112.§ (1) a
		július 21-22.	10.§ (5) 2x	1012/2000	112.§ (1) a
		december 22-23.	10. § (5) 2x 17. § (5) 6x		
Rádió Rock	Békéscsaba	december 22-23.	V		
Berettyó Rádió	Berettyóújfalu	január 14-15.	-	T	
		június 14-15.	-	T	
		december 22-23.	V		
Tandem Rádió	Berettyóújfalu	június 15.	-	T	
Civil Rádió	Budapest	január 14-15.	10.§ (5) 1x 15. § (1) a,b 2x	282/2000	112.§ (1) a
		november 24-25.	-	T	
Fiksz Rádió	Budapest	január 23-24.	-	T	
Tilos Rádió	Budapest	január 21-22.	-	T	
Star Rádió	Budapest	április 28-29.	-	T	
		július 21-22.	-	T	
Rádió 1	Budapest	április 27-28.	15.§ (1) a 2x 10.§ (5) 2x	683/2000	112.§ (1) a
		július 21- 22.	-	T	
Est Rádió	Budapest	július 21-22.	-	T	
		szeptember 1-2.	-	T	
		december 22-23.	15. § (1) a, 13x		
Bridge Rádió	Budapest	január 21-22.	18.§ (1) 2x 18.§ (4) 2x	321/2000	112.§ (1) a
		július 21-22.	-	T	

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Klub Rádió	Budapest	július 21-22.	-	T	
Civil Rádió	Budapest	július 21-22.	-	T	
Roxy Rádió	Budapest	július 21-22.	-	T	
		október 13-14.	15.§ (1) a,b 8x 13.§ (1) 3x 3.§ (3) 5x 1o.§ (5) 2x		
Info Rádió	Budapest	december 22-23.	-	T	
Pannon Rádió	Budapest	december 22-23.	-	T	
Cegléd Rádió 88	Cegléd	január 21-22.	-	T	
		július 21-22.	1o.§ (5) 1x	1o13/2000	112.§ (19) a
Rádió FM 95	Debrecen	január 21-22.	-	T	-
		július 14-15.	-	T	-
Rádió 1	Debrecen	július 21-22.	15.§ (1) a,b 24x	1o6o/2000	112.§ (1) a
Szóla Rádió	Debrecen	január 28-29.	10.§ (5) 1x	293/2000	112.§ (1) a
		július 14.	-	T	-
		november 24-25.	-	T	
City Rádió	Debrecen	augusztus 25-26.	18.§ (2) 8x 1o.§ (5) 2x		
		október 13-14.	-	T	-
Tandem Rádió	Derecske	január 28-29.	-	T	-
		december 22-23.	-	T	-
Joker Rádió	Dombóvár	január 28-29.	-	T	-
		július 14-15.	1o.§ (5)	1o14/2000	112.§ (1) a
Penta Rádió	Dunaujváros	január 28-29.	15. § (1) a,b 10. § (5)	361/2000	112.§ (1) a
		július 14-15.	15.§ (1) a, 8x	1o2o/2000.	112.§ (1) a
Eldo-Rádió	Dunaujváros	január 28-29.	18.§ (2) 8x	305/2000.	112.§ (1) a
		július 14-15.	1o.§ (5)		
Eger Rádió	Eger	február 19-2o.	-	T	
		július 14-15.	-	T	
Rádió 7	Eger	július 14-15.	-	T	
Magyar Katolikus Rádió	Eger	október 2o-21.	-	-	T
		november 24-25.	-	T	
Rádió Esztergom	Esztergom	március 3o-31.	1o.§ (5), 18.§ (2)	5o8/2000	112.§ (1) a
		július 14-15.	15.§ (1) a,b 3x		
Esztergom	július 14-15.	-	T		
Kék Duna Rádió	Esztergom	április 14-15.	-	T	
		június 23-24.	-	T	
		július 14-15.	-	T	
		december 8-9.	17. § (5) 2x		

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Szaturnusz Rádió	Gyöngyös	február 19-20.	1o.§ (5) 3x 15.§ (1) a, b 3x	408/2000	112.§ (1) a
		március 23-24.	1o.§ (4) 6x 18.§ (2), 13.§ (2) 2x	490/2000	112.§ (1) a
		július 14-15.	-	T	
		október 13-14.	13.§ (2) e 2x, 18.§ (2) 2x, 89.§ (1) 17.§ (5) 4x, 15.§ (1) a,b 3x 1o.§ (4) 2x		
BMC Rádió	Győr	február 19-20.	1o. § (5), 18.§ (2) 15. § (1) a,b 2x	425/2000	112.§ (1) a
		április 28-29.	1o.§ (5), 18.§ (2) 15.§ (1) a,b 2x	714/2000	112.§ (1) d P
TOP FM	Gyula	március 7- 8.	15. § (1) a,b 3x	424/2000	112.§ (1) a
		június 14-15.	-	T	
Melódia Rádió	Hódmezővásárhely	március 7-8.	1o.§ (5) 11x	393/2000	112.§ (1) a
		augusztus 25.	15.§ (1) a,b 2x		
Rádió 7	Hódmezővásárhely	március 30-31.	1o.§ (5) 2x, 15.§ (1) a,b 2x 18.§ (2) 13x	565/2000	112.§ (1) a
		szeptember 8-9.	-	T	
Trió Rádió	Jászberény	március 7-8.	-	T	
		szeptember 8-9.	-	T	
Korona Rádió	Kalocsa	március 7-8.	1o.§ (5) 4x 18.§ (2) 8x 18.§ (4)	564/2000	112.§ (1) a
		szeptember 8-9.	2.§ (2)	T	
Kapos Rádió	Kaposvár	február 19-20.	1o.§ (5) 6x	371/2000	112.§ (1) a
		szeptember 1-2.	89.§ (1)		
		szeptember 8-9.	89.§ (1)		
		október 13-14.	18.§ (2) 4x 17.§ (5) 5x		
Somogy Rádió	Kaposvár	szeptember 8-9.	-	T	
Gong Rádió	Kecskemét	március 23-24.	2.§ (1) 2x 18.§ (5) 2x	447/2000	112.§ (1) a
		április 14-15.	1o.§ (5) 1x	633/2000	112.§ (1) a
		október 13-14.	-	T	
Kunság Rádió	Kiskörös	szeptember 1-2.	13.§ (1) 2x		
		október 13-14.	1o.§ (4) 6x, 15.§ (1) a,b 2x		
		november 10-11.	-	T	
Sirius Rádió	Kiskunfélegyháza	március 27-28.	-	T	
		október 13-14.	-	T	

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Fresh Rádió	Kiskunhalas	március 23-24.	-	T	
		október 13-14.	1o.§ (4) 2x		
		november 24-25.	-	T	
Majsa Rádió	Kiskunmajsa	március 23-24.	1o.§ (4) 2x 18.§ (2) 3x	448/2000	112.§ (1) a
		október 2o-21.	89.§ (1), 18.§ (2)		
			15.§ (1) a,b 3x 1o.§ (4) 3x		
Róna Rádió	Kiskunmajsa	november 1o-11.	-	T	
Rádió Gaga	Miskolc	október 2o-21.	18.§ (1) 2x 17.§ (5) 6x	532/2000	112.§(1)a
Non Stop Rádió	Miskolc	március 23-24.	15.§ (1) a,b 4x	533/2000	112.§(1)a
		április 14-15.	15.§ (1) a,b		
		augusztus 25-26.	-	T	
		október 2o-21.	18.§ (1) 1ox		
T-Rádió Miskolc	Miskolc	március 23-24.	18.§ (2) 3x	491/2000	112.§ (1) a
		október 2o-21.	15.§ (1) a,b 2x 1o.§ (4) 8x		
Rádió Mohács	Mohács	március 24-26.	1o.§ (5) 15.§ (1) a,b	627/2000	112.§ (1) a
Arany Rádió	Nagykőrös	október 21-22.	-	T	
Jonatán Rádió	Nyíregyháza	március 23-24.	1o.§ (5) 2x	492/2000	112.§ (1) d
			15.§ (1) a,b 2x		112.§ (1) a
			18.§ (2)		P
		november 3-4.	-	T	
PB Rádió	Nyíregyháza	április 14-15.	-	T	
		október 27-28.	-	T	
Info Rádió	Orosháza	április 23-25.	15.§ (1) a,b 16x 1o.§ (5)	534/2000	112.§ (1) a
		november 3-4.	17.§ (5) 3x		
Rádió 47	Orosháza	április 23-24.	15.§ (1) a,b 15x	715/2000	112.§ (1) a
		augusztus 25-26.	15.§ (1) a,b 2x		
		november 3-4.	17.§ (5) 4x		
Fortuna Rádió	Paks	április 15.	1o.§ (5)	476/2000	112.§ (1) a
Focus Rádió	Salgótarján	június 16-17.	-	T	
		november 27-28.		T	
Földvár City Rádió	Siófok	január 3-4.	18.§ (2) 3x 18.§ (5) 3x	291/2000	112.§ (1) a
Panoráma Rádió	Sopron	június 16-17.	15.§ (1) a, 12x 18.§ (2)	689/2000	112.§ (1) a
		november 1o-11.	1o.§ (4) 7x 15.§ (1) a,b		
		november 24-25.	15.§ (1) a,b		
Ikva Rádió	Sopron	június 16-17.	13.§ (2) 4x 15.§ (1) a,b 8x		
			18.§ (1), 18.§ (2) 9x		
		november 1o-11.	15.§ (1) a,b 8x 17.§ (4)		
			18.§ (2) 12x		

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Sopron Rádió	Sopron	június 16-17.	1o.§ (5) 2x, 15.§ (1) b 858/2000 15.§ (1) a,b 3x 18.§ (2)		112.§ (1) a
		november 1o-11.	15.§ (1) a,b 6x 18.§ (2) 5x 18.§ (4)		
Fordan Rádió	Sopron	november 3.	15.§ (1) a,b 17.§ (5), 1o.§ (5)		
Zengő Rádió	Sopron	november 24-25.	16.§ (2)		
Cervinus Rádió	Szarvas	június 16-17.	15.§ (1) a,b 7x	944/2000	112.§ (1) d
		november 1o-11.	-	T	
Média 6 Rádió	Szeged	április 3o., május 1.	15.§ (1) a,b 2x	688/2000	112.§ (1) d
					P
Telecom 88	Szeged	november 24-25.	-	T	
Sárrét Rádió	Szeghalom	június 16-17.	-	T	
Vörösmarty Rádió	Székesfehérvár	június 16-17.	-	T	
		november 1o-11.	-	T	
		november 24-25.	-	T	
Fehérvár Rádió	Székesfehérvár	június 16-17.	1o.§ (5)	749/2000	112.§ (1) a
		november 1o-11.	17.§ (5) 6x		
Alisca Rádió	Szekszárd	június 16-17.	-	T	
		november 1o-11.	-	T	
Antritt Rádió	Szekszárd	június 14-15.	-	T	
Pilis Rádió	Szentendre	június 16-17.	-	T	
		november 1o-11.	-	T	
Orient Rádió	Szentes	június 23-24.		T	
		november 1o-11.	1o.§ (5) 2x		
Szentes Rádió	Szentes	június 23.	-	T	
		november 1o-11.	-	T	
Aktív Rádió	Szolnok	június 23-24.	1o.§ (5) 5x 18.§ (2)	746/2000	112.§ (1) a
Rádió 2000	Szolnok	december 8-9.	-	T	
Szóköz Rádió	Szombathely	június 23-24.	-	T	
Tapolca Rádió	Tapolca	január 19-2o.	15.§ (1) a,b	256/2000	112.§ (1) a
		december 8-9.	-	T	
Radír Rádió	Tatabánya	június 23-24.	-	T	
		december 8-9.	17. § (5) 2x		
Horizont Rádió	Törökszentmiklós	június 23-24.	-	T	
		december 8-9.	-	T	

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Inforum Rádió	Vác	március 18-19.	-	T	
		április 14-15.	-	T	
		július 21-22.	-	T	
		október 13-14.	89.§ (1), 17.§ (5) 5x 15.§ (1) a,b		
Budapest		december 8-9.	-	T	
Madách Rádió	Vác	június 23-24.	-	T	
Dunakanyar Rádió	Verőce	december 8-9.	-	T	

Jelmagyarázat:

- T** = törvénytértést nem tapasztaltunk, tájékoztató készült a vizsgálatról
- V** = a vizsgálat még nem zárult le
- F** = műsorszolgáltatás felfüggesztése
- P** = pénzbírság

8. táblázat**Az Rttv. 113. § hatálya alá eső műsorszolgáltatók vizsgálata**

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizgált időszak	Vizgált órák száma	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Sárvíz TV	Aba	június 21.	1	1o.§ (5)		
Ácsi TV	Ács	június 17.	2	1o.§ (5)	748/2000	112.§ (1) a
Ajkai VTV	Ajka	június 19.	1,5	-		
Arlói Falutévé	Arló	június 19.	2,5	15.§ (1) a,b 2x 1o.§ (3)	852/2000	112.§ (1) a
Moniker Kft.	Amót	június 14.	4	-		
BTV	Bábolna	június 13.	3	18.§ (4), 1o.§ (5)		
FTV	Baj	június 12.,19.	2	-	T	
BTV 97 Bt.	Bakonycserye	június 16.	0,5	-	T	
Balassagyarmati VTV	Balassagyarmat	június 16.	3	-	T	
Balaton TV	Balaton	június 17.	0,5	-	T	
		november 25.	2	-	T	
Helyiérték Egyesület	Balatonboglár	május 10.	0,5	-	T	
Helyiérték Egyesület	Balatonboglár	június 17.	2	-	T	
Bajor Gizi K. Ház	Balatonföldvár	június 15.	1	-	T	
Füred Televízió	Balatonfüred	augusztus 30.	2,5	5.§ (4)	3o/2oo1	112.§ (1) a
Cikádor TV	Bátaszék	június 17.	1,5	18.§ (4), 1o.§ (5)		
Cikádor Média	Bátaszék	június 17.	2	1o.§ (5) 2x		
Fix Video Stúdió	Berettyóújfalu	június 20.	1	-	T	
Bicske VTV	Bicske	június 14.	2,5	-	T	
Bicske VTV	Bicske	június 13.	1	-	T	
Körtvélyes és Fényró Bt.	Bodajk	augusztus 25.	1	-	-	T
Sághy-SAT	Bóly	június 19.	1	-	T	
Bóly és Térsége TV	Bóly	június 10.	4	-	T	
Bonyhádi VTV	Bonyhád	június 16.	3	-	T	
Bonyhádi Rádió	Bonyhád	június 16.	4	-	T	
Műv.Ház. Bösárkány	Bösárkány	június 16.	2	-	T	
TV Kispest	Bp. XIX. ker.	augusztus 28.	4	-	T	
Kalász TV	Budakalász	szeptember 8.	2	-	T	
Budaörsi VTV	Budaörs	június 16.	1	-	T	
Angyalföldi Média	Budapest	augusztus 28.	6	-	T	
GIL TV	Budapest	augusztus 28.	1	-	T	
City Tv	Budapest	augusztus 25.	1	-	T	
Omnicolor Polgári TV	Budapest	augusztus 25.	1	-	T	
Szentmihályi Bt.	Budapest	augusztus 25.	-	-	T	

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Vizsgált órák	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
RTV Rádián Rt.	Budapest	szeptember 3-5.	4	-	T	
Moholy Multimédia	Budapest	október 13.	2	-	T	
XV. ker. TV	Budapest	szeptember 1.	2	-	T	
Terézvárosi Kábel	Budapest	november 10-11.	2	90.§ (2)		
Club TV	Cegléd	szeptember 7-9.	1,5	13.§.(1), 90.§.(2)	84/2001 95/2001	112. § (1) a
Celldömölki VTV	Celldömölk	június 12-13.	2	-	T	
Császár Községi TV	Császár	június 16.	1	-	T	
Rábaközi Stúdió TV	Csorna	június 14.	2	-	T	
Csurgói VTV	Csurgó	június 16.	1,5	-	T	
Hobby Rádió	Debrecen	június 16-17.	7	5.§ (1) a,b 2x	747/2000	112.§ (1) a
Alföld Televízió	Debrecen	június 17.	2	-	T	
Hobby Rádió	Debrecen	június 16-17.	4	5.§ (1) a,b	747/2000	112.§ (1) a
Hid Televízió	Dunaföldvár	június 16-17.	2	-	T	
Dunakeszi VTV	Dunakeszi	június 16.	0,5	-	T	
Keszi Channel	Dunakeszi	július 8.	1	-	T	
Pataj TV	Dunapataj	június 16.	1	-	T	
KTV Esztergom	Esztergom	november 25.	1	-	T	
Öböl TV	Fűzfőgyártelep	június 16-20.	1	-	T	
Revita Televízió	Győr	április 24-30.	16	15.§ (1) a,b 4x 16.§ (1), 16.§ (2) 1o.§ (5), 12.§ (1) a 13.§ (1) 5x 13.§ (2) e, 5x 18.§ (1), 18.§ (2) 6x 18.§ (4) 4x	856/2000	112.§ (1) a
Revita Televízió	Győr	október 20-21.	6	15.§ (1) a,b 18.§ (1), 18.§ (2) 7x 90.§ (2) 2x, 13.§ (2) e	67/2001 90/2001 115/2001 136/2001	112.§ (1) a
Hajdúszoboszlói VTV	Hajdúszoboszló	augusztus 25-26.	2	-	T	
Hajdúnánási VTV	Hajdúnánás	október 11.	1	-	T	
Isaszeg TV	Isaszeg	október 13.	1	-	T	
Falutévé Jánossomorja	Jánossomorja	október 13.	1	-	T	
Falu TV Jánossomorja	Jánossomorja	október 25., 28.	1	-	T	
Kaposvári	Kaposvár	november 6.	3	-	T	
Önkormányzat TV						
Karcagi Városi TV	Karcag	október 19.	3	18.§ (1) 3x 1o.§ (5)	135/2001	112.§ (1) a
Kiskőrösi VTV	Kiskőrös	november 10-11.	2	90.§ (2)		

Műsorszolgáltató	Területi központja	Vizsgált időszak	Vizsgált órák	Megsértett rendelkezés	Határozat száma	Joghátrány
Track 57	Kiskőrös	november 10-11.	1	-	T	
Kiskőrös TV	Kiskőrös	november 24-25.	4	90.§ (2)	T	
VSZ Kombi Bt.	Kiskőrös	november 24-25.	2	90.§ (2)	T	
Halas Rádió	Kiskunhalas	október 17.	3	-	T	
Halas Rádió	Kiskunhalas	november 10-11.	7	-	T	
N-Telecom TV	Kiskunhalas	november 10-11.	2	-	T	
Pulzus Bt.	Kiskunmajsa	november 11.	1	-	T	
Catel TV	Kiskunmajsa	november 10-11.	2	90.§ (2)		
Komáromi .	Komárom	november 10-11.	1	-	T	
Nyilvánosság Egy						
Pick-UP	Komárom	november 25.	2	-	T	
Elektronikai Kft.						
Komló és Térésége TV	Komló	november 25.	2	-	T	
Kondorosi Kábel TV	Kondoros	november 25.	2	-	T	
Music Empire Kft.	Kozármisleny	december 22-23.	2	-	T	
Környei Közösségi TV	Környe	december 22-23.	2	-	T	
Kőszeg-hegyalja TV	Kőszeg	december 22-23.		V		
Dipol Bt.	Kőszeg	december 22-23.		V		
Mészáros János	Kunszentmárton	december 22-23.		V		
Csele Bt.	Mohács	augusztus 28., szeptember 3.	6	17.§ (5) 6x 15.§ (1) a,b 8x 90.§ (2), 10.§ (5) 4x	83/2001	
Csele Bt.	Mohács	október 20-21.	6	90.§ (2), 17.§ (5), 15.§ (1) a,b	120/2001 39/2001	
Szentgál Kultúrájáért	Szentgál	november 25.	2	-	T	
Tatai TV	Tata	november 24-25.	1	90.§ (2), 15.§ (1) a,b		
Kertész és Tsa	Tószeg	november 25.	1	-	T	

Jelmagyarázat: T = törvénysértést nem tapasztaltunk, tájékoztató készült a vizsgálatról

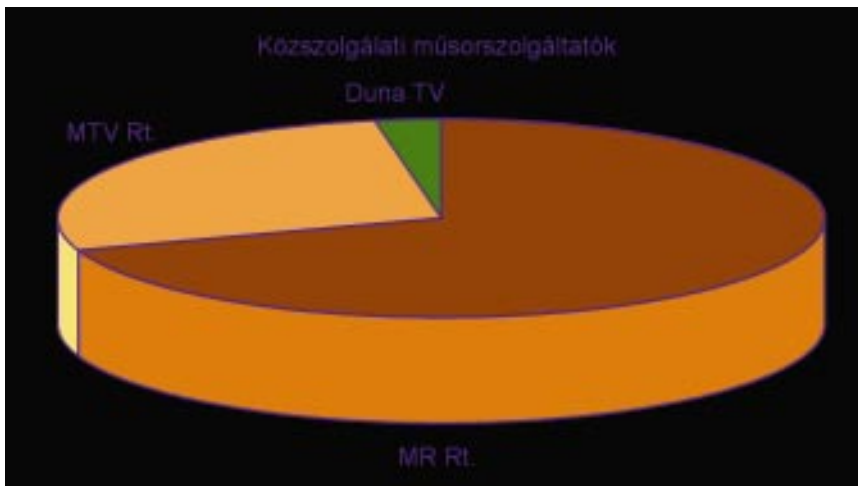
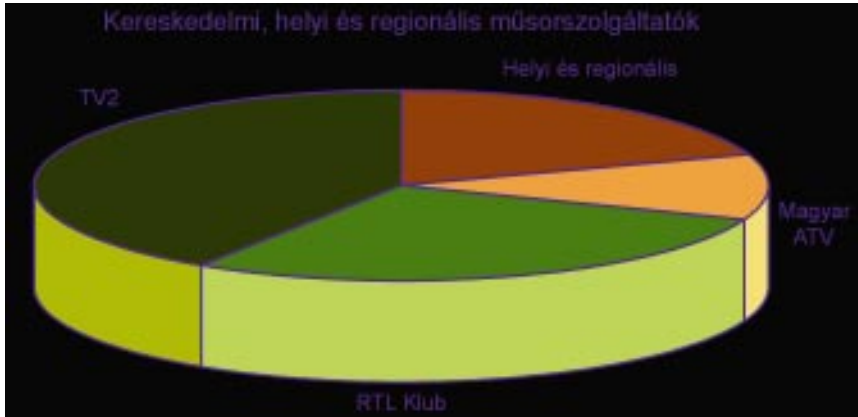
V = a vizsgálat még nem zárult le

F = műsorszolgáltatás felfüggesztése

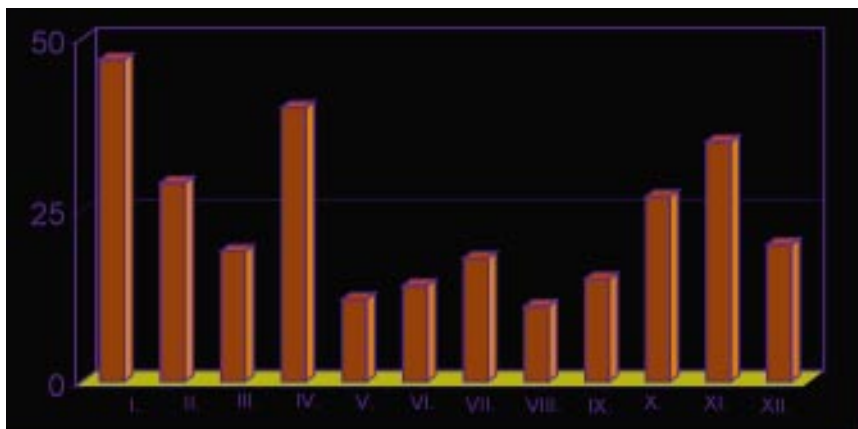
P = pénzbírság

17. sz. melléklet

A kereskedelmi, helyi és regionális műsorszolgáltatók, valamint a közszolgálati műsorszolgáltatók műsorait érintő panaszok

18. sz. melléklet
Beérkezett panaszok száma havi bontásban

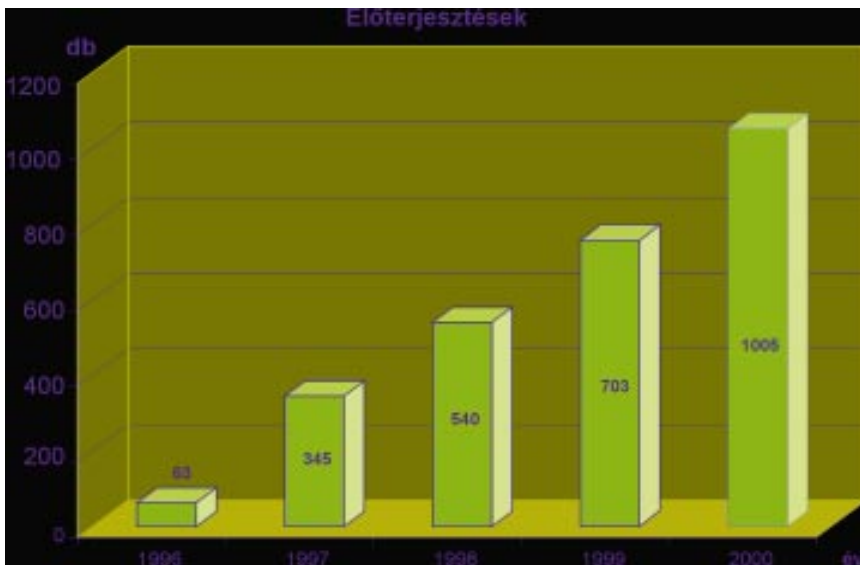

19.sz. melléklet**A műholdas műsorszolgáltatók részletes tulajdonosi szerkezete:**

Műsorszolgáltató neve	Tulajdonosai	Tulajdoni arányok
INVESTITOR Befektető és Szolgáltató Rt.	1. DOM Építőipari Rt.	70 %
	2. SÉDBETON Beton-és Betonelemgyártó Kft.	30 %
HBO Televíziós Rt.	HBO Holding Üzletviteli Tanácsadó Csoport Kft.	100 %
Spektrum-TV Rt.	HBO Holding Üzletviteli Tanácsadó Kft.	100 %
Z+ Műsorszolgáltató Rt.	1. HBO Holding Üzletviteli Tanácsadó Kft.	60 %
	2. TURNER Broadcasting System International Inc.	40 %
AGRO-TV-ATV	1. Csoknyai Attila	10 %
Első Magán-televíziós Rt.	2. Czíkó Gábor	40 %
	3. ERTÉ 18 Kereskedelmi Kft.	50 %
UPC Műsorkészítő Rt.	1. UPC Programming B.V.	74 %
	2. Szol-Nex '97 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	26 %
TV Plusz Műsorszolgáltató Rt.	1. Intersoft Hungary Kft.	55 %
	2. MEDIATECH Média- és Kábeltechnológia Kft.	45 %
TV egy Kulturális és Műsorszolgáltató Rt.	1. Farkas Imre	29 %
	2. Farkas Imréné	28%
	3. Jankai Béla	28 %
	4. Csipka Barnabás Zoltánné	5 %
	5. Tóth Sándorné	5 %
	6. Környei Anna	5 %
GTV Gazdasági, Szakképzési és Oktatási Televízió Rt.	1. INCOGNITO HOLDING Kft.-	50 %
	2. Vincze és Köhegyes Ügyvédi Iroda	30 %
	3. Dr. Szentiványi János	10 %
	4. Pál Zsolt	5 %
	5. Dr. Hoffmann László	0,5 %
	6. GENERALBROKER Rt.	4,5 %
Blue Notes Műsorszolgáltató Rt.	MEDIATECH Kft.	100 %
MINIMAX		
Blue Notes Műsorszolgáltató Rt.	MEDIATECH Kft.	100 %
Musicmax		
Hálózatos Televíziók Rt.	1. Alfa Tv Kft.	3,7 %
	2. KÖRMÉDIA Kft.	71,4
	3. Pécs TV Kft.	3,7 %
	4. Nyíregyházi Városi Televízió Kht.	2,6 5
	5. Veszprém Televízió Kft.	2,6 %
	6. Kanizsa TV Kft.	2,6 %

Műsorszolgáltató neve	Tulajdonosai	Tulajdoni arányok
	7. Salgótarjáni Városi Televízió Kht.	1.5 %
	8. „KÖR TV Ráckeve” Körzeti Televízió Kht.	1.5 %
	9. Ceglédi Városi Televízió Kht.	1.5 %
	10. Gyula Városi Televízió	1.5 %
	11. HALAS-TV Közösségi Szolgáltató Közhasznú Társaság	1.5 %
	12. Városi Televízió Várpalota	1.5 %
	13. Makói Városi Televízió Kht.	1.5 %
	14. Kalocsa Városi Televízió	1.5 %
	15. Százhalombattai Városi Televízió Kht.	1.5 %
Filmmúzeum Rt.	1. Konrády Zoltán	90 %
	2. NAPOCSKA Szolgáltató Kft.	10 %

20. sz. melléklet
Testületi előterjesztések

21. számú melléklet
Testületi határozatok száma

19. sz. melléklet
Folyamathoz tartozó perek

Műsorvezető	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
1. MTV Rt.	2.K.32115/98.	430/98. hat. „Szombat este” (1.000.000.-Ft bírság a Club Aliga támogatása illetve burkolt reklám miatt.)	A Bíróság a felperes kérését elutasította. Az ORTT pertörlésének megfizetésére kötelezte. Felperes fellebbezett. Az ügy a Legfelsőbb Bíróságon van.
2. MTV Rt.	2.K. 37267/99. és a 2.K.30736/2000. ügy egyesítve	129/99. hat. (Reklámidő-túllépés) (19.440.000.-Ft bírság) 11/2000. hat. (törvénysértések) 53.119.316.-Ft bírság	A tényállás tisztázása érdekében a Bíróság a fellebbezések álláspontjait egyeztetésre szőljia fel. Az újabb tárgyalás időpontját a bíróság hivatalból tűzi ki. Tárgyalás: 2001. febr. 28. 14.00
3. MTV Rt.	2.K.36773/99.	106/99. hat. „Hangszal(0)” (7.680.000.-Ft bírság)	I. fokú ítélet van! Felperes jogserést nem valóstított meg, a Bíróság mentesíti a bírság fizetése alól. ORTT fellebbezést nyújtott be.
4. MTV Rt.	2.K.3006/99.	469/98. hat. „Játék határok nélküli” (1.000.000.-Ft bírság)	I. fokú ítélet van! Nem történt jogserítés, mentesíti a felperes bírság fizetése alól. ORTT fellebbezést nyújtott be.
5. MTV Rt.	2.K.31147/98.	35/98. hat. MTV „A Hét – Sárszentmihály riport” /Pb. 22-1-805/98. sz. ügy)	Az I. fokú ítélet ellen az ORTT fellebbezést nyújtott be az LFB-re.
6. MTV Rt.	2.K. 33795/99.	67/99. hat. „Miss Universe '98.” (1.000.000.-Ft bírság)	A Bíróság a kezta becsatolását kérte. Új időpont még nincs.
7. MTV Rt.	8.K.31577/98.	364/98. hat. „Kisváros” 52.800.000.-Ft bírság	I fokú ítéletben a bíróság megállapította, hogy az MTV Rt. nem sértette meg a törvényt, illetve az ORTT határozatát nem találta felülvizsgálatra alkalmasnak. Az ORTT fellebbezést nyújtott be.
8. MTV Rt.	2.K.31157/98.	285/98. hat. „Napkelte burkolt reklám” 1.000.000.-Ft bírság	I. fokú ítélet van A bíróság a bírságot 50.000.-Ft-ra mérsékelte. Az ORTT fellebbezést nyújtott be.

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
9. MTV Rt.	8.K.30736/98.	340/98. hat. „Dívat '98” 2.000.000,-Ft bírság, a támogatási szabályok megsértése miatt.	I. fokú ítéletében a bíróság a Dívat '98 műsorszámot kulturális eseményé minősítette. Az ORTT fellebbezést nyújtott be.
10. MTV Rt.	8.K.31526/98.	342/98. „3 Kívánság” 12.580.000,-Ft bírság a támogatási szabályok megsértése miatt.	I. fokú ítéletében a bíróság megállapította, hogy a 3 kívánság című műsor kulturális eseményt közvetítő műsorszám ezért közszolgálati műsorszolgáltatásban is támogatható. Az ORTT fellebbezést nyújtott be.
11. MTV Rt.	2.K.32128/99.	1/99. hat. Munkáspárt sajtóajánlatátörője” 9-2-1513/98. sz. panaszügy	Tárgyalás: 2000. január 12. 9.00 I. fokú ítélet született. A Bíróság a Felperes keresetét elutasította.
12. MTV Rt.	3.K.41312/99.	475/2/99. hat. Rttv.112. § (5) bekezdés és 25. § megsértése miatt 12.329.960,-Ft bírság	A végrehajtást elrendelő végzést az ORTT megfellebbezte Tárgyalás: 2000. november 7. 9.15 A tárgyalás elhalasztva 2001. márc. 1. 11.00 órára
13. MTV Rt.	3.K.41581/99.	475/1/99. hat. Rttv. 25. §. 15. § 8 §. 5. §(2) megsértése miatt 1.000.000,-Ft bírság	A Bíróság a tárgyalást elhalasztotta, kazetták besatolását kérte. Új időpont: 2001. jan. 30. 8.30
14. MTV Rt.	3.K.41607/99	475/3/99. hat. Rttv. 89. § (4) előírt adatszolgáltatási kötelezettség megsértése 1.000.000,-Ft bírság	A Bíróság nem találta megállapíthatónak a határozatban szereplő jogszértést, ezért a határozatot hatályon kívül helyezte. Írásbeli ítélet még nem áll rendelkezésre.
15. MTV Rt.	13.K42274/99.	36/99. Ph. hat. SZDSZ panasz a „Het” 1999. jun. 19.00 órai műsor ellen	A Bíróság az ügy tárgyalását elhalasztotta. Új időpont: 2001. március 9. 8.30
16. MTV Rt	13.K.31208/2000.	654/99. hat. „Zenebutik” c. műsorban törvénysértések 480.000,-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
17. MTV Rt.	13.K.31206/2000.	13/2/2000. hat. Törvénysértések 8.369.620,-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
18. MTV Rt.	13.K.31205/2000.	13/1/2000. hat. Adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása 1.000.000,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
19. MTV Rt.	13.K.31207/2000.	13/3/2000. hat. „Telemázli Show” műsorban észlelt törvénytértek 1.000.000,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
20. MTV Rt.	2.K.30736/2000.	11/2000. hat. Reklámokkal történő sorozatos törvénytértes 53.119.316,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
21. MTV Rt.	2.K.32430/2000.	154/2/2000. hat. Rtv. 25. §, a 15. § (1), és a 8. § (3) többszörös megsértése miatt 1.000.000,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
22. MTV Rt.	3.K.31754/2000.	154/1/2000. hat. Sorozatos törvénytértek miatt 2.671.660,- Ft bírság	A Bíróság további adatok becsatolását kérte. Az ügy tárgyalását 2001. április 6. 9.00 órára halasztotta.
23. MTV Rt.	2.K.32973/2000.	283/4/2000. hat. 2-es csatornán történt törvénytértes Rtv. 15. § (1) és 8. § (3) miatt 2 perces felfüggesztés	A Bíróság az ügy tárgyalását felfüggeszti a 3.K.41581/99 ügy jogerős befejezéséig
24. MTV Rt.	3.K.32982/2000.	228/2000. hat. 1-es és 2-es adókon 1999. szept. hónapban elkövetett reklámidővel kapcsolatos törvénytértek miatt egy alkalommal egy perces felfüggesztés ill. 1.000.000,- Ft bírság	A Bíróság a tárgyalást elhalasztotta: 2001. márc. 20. 9.15 órára
25. MTV Rt.	2.K.33236/2000.	245/2000. hat. Ph. ügy 20-1-1213/99. dr. Sittő Z. panasza MTV 199. 07. 04-i est Híradó ellen	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
26. MTV Rt.	2.K.34182/2000.	427/1/2000. hat. 1999. november és decemberben hónapban sugárzott reklámidő túllépésekkel kapcsolatos adatszolg. kötelezettség megsértése Rtv. 89/4. § miatt 1.000.000,- bírság	A Bíróság további dokumentum becsatolását kérte.

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
27. MTV Rt.	2.K.34183/2000.	454/1/2000. hat. 2000. február 11-én az 1-es csatornán vetített műsorokban észlelt törvénysértések Rtv. 25. § miatt 1.140.000,- Ft bírság	A Bíróság az ügy tárgyalását felfüggesztette a 2.K.31.754/00 sz. per jogerős elbírálásáig
28. MTV Rt.	2.K.34184/2000.	455/1/2000. hat. 2000. január 31-én a 2-es csatornán vetített műsorokban észlelt törvénysértések Rtv. 25. § miatt 40.000,- Ft bírság	A Bíróság az ügy tárgyalását felfüggesztette a 2.K.31.754/00 sz. per jogerős elbírálásáig.
29. MTV Rt.	2.K.34185/2000.	456/1/2000. hat. 2000. február hónapban az 1-es csatornán vetített műsorokban tapasztalt törvénysértések Rtv. 25. §, miatt 70.000,- Ft bírság	A Bíróság az ügyet beegyesítette a 2.K.34184/00 sz. ügyhöz.
30. MTV Rt.	2.K.34186/2000.	457/1/2000. hat. 2000. február 18-án a 2-es csatornán vetített műsorokban tapasztalt törvénysértések Rtv. 25. § miatt 40.000,- Ft bírság	A Bíróság az ügyet beegyesítette a 2.K.34184/00 sz. ügyhöz.
31. MTV Rt.	2.K.34187/2000.	458/1/2000. hat. 2000. február 29-én az 1-es csatornán vetített műsorokban tapasztalt törvénysértések Rtv. 25. § miatt 380.000,- Ft bírság	A Bíróság az ügyet beegyesítette a 2.K.34184/00 sz. ügyhöz
32. MTV Rt.	2.K.34188/2000.	459/1/2000. hat. 2000. február 28-án és 29-én a 2-es csatornán vetített műsorokban tapasztalt törvénysértések Rtv. 25. § miatt 280.000,- Ft bírság	A Bíróság az ügyet beegyesítette a 2.K.34184/00 sz. ügyhöz
33. MTV Rt.	2.K.34189/2000.	460/2000. hat. 2000. február 1. és április 30. közötti időszakban vizsgált 1-es és 2-es csatornán elkövetett többszörös törvénysértések Rtv. 18. § (5) miatt 21.400.000,- Ft bírság	A tárgyalást a Bíróság elhalasztotta. Új időpont: 2001. ápr. 6. 10.30
34. MTV Rt.	13.K.35248/2000.	283/1/2000. hat. 1-es csatornán 1999. okt. 23. és dec. 31. közötti időszakban elkövetett törvénysértések Rtv. 18. § (5) és 25. § miatt 5.240.000,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás: 2001. febr. 7. 9.30

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
35. MTV Rt.	13.K.34714/2000.	615/2000. Phügy Medián Közvetlemény- és Piac-kutató Kft. A MTV 2000. márc. 2-i Híradója elleni panasz	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
36. MTV Rt.	2.K.35595/2000.	743/2000. 2000. április hónapban sugárzott reklámokkal több esetben törvénysértés Rttv. 24. § (1) miatt 902.564,-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
37. MTV Rt.	2.K.35622/2000.	763/2/2000. hat. 2000. március 13. és április 9. közötti időszakban elkövetett törvénysértések Rttv. 25. § miatt	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
38. MTV Rt.	13.K.35677/2000.	287/1/2000. hat. 1999. október hónapban adat-szolgáltatási kötelezettség megsértése Rttv. 89 §. (4) miatt 1.000.000.-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
39. MTV Rt.	13.K.35633/2000.	287/3/2000. hat. 1999. október hónapban reklám-ido túllépés Rttv. 24. § (1), 135. § miatt 1.080.000.-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
40. MTV Rt.	13.K.35634/2000.	288/1/2000. hat. Az 1-es csatormán 2000. január 1. és január 30. közötti időszakban elkövetett törvénysértések Rttv. 18 § (5) ; 25. § miatt 1.860.000.-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
41. MTV Rt.	13.K. 35635/2000.	288/2/2000. hat. A 2-es csatormán 2000. január 1. és január 30. közötti időszakban elkövetett törvénysértések miatt Rttv. 18. § (5) és 25. § miatt 440.000,-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
42. MTV Rt.	2.K.35621/2000.	763/3/2000. hat. 2000. márc. 13. és ápr. 9. közötti időszakban Rttv. 17. §(5) megsértése miatt 112. § (1).	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
43. MTV Rt.	2.K.35620/2000.	764/1/2000. .Hat. 2000. április 10. és máj. 7. közötti időszakban elkövetett törvénysértések 25. § miatt 2.482.000,-Ft bírság	Új ügy. Targyalás még nincs kitűzve
44. MTV Rt.	2.K.36277/2000.	958/2000. hat. 1-es csatornán 2000. május 8. és június 4. közötti műsorszolgáltatásban elkövetett törvénysértések miatt Rttv. 8. § (3); 15. § (1); 10. § (5); Rttv. 18. § (4) 2000. dec. 4-én 5 perces műsorszolgáltatás felfüggesztése.	Új ügy. Targyalás még nincs kitűzve
45. MTV Rt.	2.K.36276/2000.	959/2000. hat. A 2-es csatornán 2000. május 8. és június 4. közötti időszakban elkövetett törvénysértések Rttv. 25. §; 8. § (3) és Rttv. 15. § (1) miatt 2000. dec. 4-én 3 perces műsorszolgáltatás felfüggesztése	Új ügy. Targyalás még nincs kitűzve
46. MTV Rt.	2.K.36275/2000.	960/2000. hat. Az 1-es csatornán 2000. június 5. és július 2. közötti időszakban elkövetett törvénysértések Rttv. 25. §; 8. § (3); 18. § (2) miatt 3 perces felfüggesztés illetve Rttv. 89. § (4) miatt 1 perces összesen 4 perc műsorszolgáltatás felfüggesztése 2000. dec. 5-én	Új ügy Targyalás még nincs kitűzve
47. MTV Rt.	2.K.36274/2000.	961/2000. hat. A 2-es csatornán 2000. június 5. és július 2. közötti időszakban elkövetett törvénysértések Rttv. 25. §; 8. § (3) miatt 2 perces műsorszolgáltatás felfüggesztése 2000. dec. 5-én	Új ügy Targyalás még nincs kitűzve
48. MR Rt.	2.K.30723/98.	13/97. hat. „Bolgár György – Jegyzet” c. műsor	I. fokú ítélet van Fellebbeztünk
49. MR Rt.	2.K.31213/98.	301/98. hat. „Reklámszignál hiánya az NN reklámok előtt és a pontos időjelzés között. 250.000,-Ft bírság	I. fokú ítélet van. A bíróság a Testület határozatát megváltoztatta és megállapította, hogy a műsorszolgáltató nem sértette meg a törvényt. Az ORTT fellebbezést nyújtott be. Új tárgyalási időpont még nincs

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
50. MR Rt.	2.K.37123/99.	163/99. hat. „Éléskamra” című műsorban a Solingen Dreifach márkájú kés népszerűsítése” burkolt reklám miatt 500.000,-Ft bírság	A Bíróóság a testület határozatát akként változtatja meg, hogy a felperes nem sértette meg a tv-t. Az ORTT fellebbezést nyújtott be.
51. MR Rt.	2.K.37749/99.	207/99. hat. „Petőfi delelőt” c. műsor törvénysértések” 600.000,-Ft bírság	A tárgyaláson I. fokú ítélet van, a Bíróóság a 207/99. sz. határozatot akként változtatja meg, hogy a bírságot 300.000,-Ft-ra mérsékli. A határozat egyéb részeinek változatlanul hagyása mellett. Az ORTT fellebbezést nyújtott be.
52. MR Rt ellen (Reális Zöldek Klub felperes)	2.K.31880/98. Új számot kapott 2.K.32986/00.	61/98. hat. MR „Kronika (Háttér)” c. műsor	A Bíróóság Felperes keresetét elutasítja, s 3000.-Ft perköltség megfizetésére kötelezi. Írásbeli ítélet van.
53. MR Rt ellen (Reális Zöldek Klub felperes)	2.K.31790/98. Új számot kapott: 2.K.39801/99.	59/98. hat. MR 1998. Júl.24-i „Reggeli Krónika” c. műsor	Bíróóság végzése: felfüggeszti az eljárást addig, amíg a hasonló ügyben a LB meghozza a döntését.
54. MR Rt.	2.K. 3 9021/99.	343/99. hat. Kossuth adó adásában tapasztalt törvénysértések 6.570.600,-Ft bírság	Az ügy 6 hónapig szünetel
55. MR Rt.	2.K.41018/99.	478/99. hat. Kossuth és Petőfi adókon tapasztalt törvénysértések 200.000,-Ft bírság	Tárgyalás: 2001. márc. 9. 9.00
56. MR Rt.	2.K.41019/99.	476/99. hat. Kossuth és Petőfi adókon tapasztalt törvénysértések 200.000,-Ft bírság	Tárgyalás: 2001. márc. 9. 10.00
57. MR Rt.	13.K.41258/99.	518/99. hat. Petőfi adón elkövetett . törvénysértések 200.000,-Ft bírság	A Bíróóság I. fokú ítéletében a felperes keresetét elutasította és megállapította, hogy a 15 perc egybefüggő hírműsort a Magyar Rádióknak minden adójának teljesíteni kell.
58. MR Rt.	2.K.40072/99. 378/99 és 379/99. határozatok egyesítve	Kossuth és Petőfi adókon tapasztalt törvénysértések 403.000,-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
59. MR Rt.	13.K.30308/2000.	616/99. hat. Kossuth és Petőfi adón tapasztalt törvénytértesek 100.000,-Ft bírság	A tárgyaláson a Bíróság az ügy tárgyalását szüneteltetőbe tette, tekintettel a felek között a perbeli témában folyó témákra.
60. MR Rt.	13.K.30307/2000.	651/99. hat. Kossuth és Petőfi adón tapasztalt törvénytértesek 1.100.000,-Ft bírság	A tárgyaláson a Bíróság az ügy tárgyalását szüneteltetőbe tette, tekintettel a felek között a perbeli témában folyó témákra.
61. MR Rt. ellen Érdekvédők Polgári Közössége által indított per	2.K.30661/97. Új számot kapott 2.K.34299/2000.	28/97. hat. EU nagykövetekről tájékoztatás elmulasztása	Ebben az ügyben az I. fokú ítéletet az alperesi beavatkozó támadta meg. A Legfelsőbb Bíróság új eljárássra utasította a Fővárosi Bíróságot. A Felperes keresetét Bíróság elutasította. Írásbeli ítélet van.
62. MR Rt.	13.K30938/2000.	9/2000. hat. Kossuth és Petőfi adón tapasztalt törvénytértesek 200.00,-Ft bírság	Tárgyalás: 2000. október 17.13.00 A Bíróság az ügy tárgyalását elhalasztotta
63. MR Rt.	13.K 30939/2000.	10/2000. hat. Kossuth és Petőfi adón tapasztalt törvénytértesek 1.100.000,-Ft bírság	Az ügy tárgyalását a Bíróság szüneteltetőbe tette.
64. MR Rt.	13.K30940/2000.	12/2000. hat. Kossuth és Petőfi adón tapasztalt törvénytértesek 1.100.000,-Ft bírság	Felperes kérésére elhalasztva az ügy. Új időpont hivatalból.
65. MR Rt. ellen (Reális Zöldek Klub)	1.K.42247/99.	40/99. Ph. hat. Vasárnapi újság 1999. júl. 18-i adása elleni panasz	Felperes az első tárgyalás előtt bejelentette, hogy a keresettől eláll. A Bíróság kötelezi a felperest 1.000,-Ft kereseti illeték megfizetésére.
66. MR Rt.	13.K.31426/2000.	87/1/2000. hat. Kossuth és Petőfi adón elkövetett törvénytértesek. 1.000.000,-Ft bírság	Tárgyalás: 2001. Jan. 9. 8.30 A felek az ügy szüneteltetését kérték.
67. MR Rt.	3.K.31229/2000.	87/2/2000. hat. Petőfi adón elkövetett törvénytértesek 1.000.000,-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
68. MR Rt.	13.K.31351/2000.	55/1/2000. hat Pb ügy a 20-1-1228/99. állásfoglalás tárgyában 100.000,-Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás: 2000.november 3. 10.30 Tárgyalás elhalasztva. Új időpont: 2001. Febr. 7. 14.h.
69. MR Rt.	13.K.31352/2000.	55/II/2000. hat. Pb ügy 20-1-1228/99. állásfoglalás tárgyában	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
70. MR Rt.	10.K.32554/2000.	144/2000. hat. Kossuth és Petőfi adókon elkövetett törvénysértések Rttv. 112. § (1), 8. § (3) 10. § (5) 2.700.000,- Ft bírság	Új időpont: 2001. Ápr. 24. 10.30
71. MR Rt	10.K.31608/2000.	50/2000. hat. Pb. ügy 20-1-1326/99. állásfoglalás ügyben	Tárgyalás: nov. 16. 8.30 A Bíróság az ügy tárgyalását elhalasztotta 2001. Febr. 9. 9.00
72. MR Rt.	13.K.30307/2000.	651/99. hat. Petőfi és Kossuth adókon elkövetett törvénysértések. 112. § (1); 135. §; 8. §(3) illetve 17. § (5) 1.100.000,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
73. MR Rt.	3.K.34345/2000.	419/2000 hat. Pb ügy 20-1-1806/99. állásfoglalás ügyben Reggeli Kronika c. műsor	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
74. MR Rt.	2.K.35597/2000.	711/2000. hat. 2000. febr., március, április hónapokban a Petőfi adón vizsgált adásokban törvénysértések Rttv. 8. § (1) miatt 1.000.000,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
75. MR Rt.	2.K.35596/2000.	710/2000. hat. 2000. febr., márc. hónapokban elkövetett törvénysértések Rttv. 8. § (3) miatt 1.000.000,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
76. MR Rt.	2.K.36036/2000.	808/2000. hat. 2000. ápr. 14-i, 18-i, 23-i, 28-i, május 3-i, 8-i, 10-i és 12-i műsorokban elkövetett törvénysértések Rttv. 8. § (3) miatt 1.000.000,- Ft bírság	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
77. MTM-SBS Rt.	2.K.33147/99	76/99. hat. „Fő az étel” c. műsorban törvénysértések. 2.210.000,- Ft bírság	A Bíróság a tárgyaláson úgy döntött, hogy jelen ügyet a 2.K.31.982/99. Sz. perhez egyesíti. (464/99. hat.)
78. MTM-SBS Rt.	7.K.37311/99.	166/99. hat. „Gól, gól, gól” c. műsorban elkövetett jogszértések. 2.210.000,- Ft bírság	A Bíróság az ügy tárgyalását elhalasztotta. Új időpont hivatalból.

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
79. MTM-SBS Rt.	3.K.37440/99.	242/99. hat. „Forró nyomom” c. műsorban elhangzott riport ellen Dobos Béláné panasza. Kettő percre a Testület felfüggesztette az MTM-SBS Rt. műsorszolgáltatói jogosultságát.	I. fokú ítélet van! A Bíróság a tárgyaláson a felperes keresetét elutasította.
80. MTM-SBS Rt.	2.K.31983/98.	465/99. Filmmegszakítás reklámmal 4.420.000,- Ft kötbér	A Bíróság I. fokú ítéletében megváltoztatja a kötbér összegét 884.000,-Ft-ra illetve kötelezi a felperest 4.000,-Ft perköltség megfizetését. Az ORTT fellebbezett. Felperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be.
81. MTM-SBS Rt.	2.K.31980/98. 2.K.31981/98. Egyesített ügy Új számot kapott 2.K.35594/00.	466/99. és 458/99. sz. határozat A „Lacikonyha mesterfokon” c. műsorban elkövetett törvénysértés, burkolt reklám. 4.420.000,-Ft kötbér	Tárgyalás: 2001. Febr. 28. 9.00 óra
82. MTM-SBS Rt.	2.K.31868/98.	461/99. Reklámidő-túllépés 4.420.000,-Ft kötbér	A Bíróság 6 hónapig szünetelteti az ügy tárgyalását. Tárgyalás: 2001. Márc. 9. 12.00
83. MTM-SBS Rt.	2.K.31982/98.	464/99. Törvénysértő módon közzétett reklámok. 2.210.000,- Ft kötbér.	A Bíróság ítéletében a kiszabott kötbért csökkentette: 1.768.000,-Ft-ra, továbbá kötelezte a felperest 10.000,-Ft perköltség megfizetésére. ORTT fellebbezést nyújt be
84. MTM-SBS Rt.	13.K.38877/99.	308/99. hat. Törvénysértések (hírműsor hiánya főműsoridőben, reklámjelölés nélküli reklámok, stb.) 4.420.000,-Ft kötbér	Az ügy tárgyalása elhalasztva. Új időpont:2001. Márc. 27. 8.30
85. MTM-SBS Rt.	3.K.38935/99.	331/99. hat. Frankenstein háza és Frankenstein menyasszonya c. filmek kapcsán elkövetett törvénysértések 4.420.000,-Ft bírság	A Bíróság igazságügyi szakértőt rendel ki. A Bíróság az ügyet elhalasztotta, mivel a szakértői jelentés nem készült el. Felperes kérésére az ügy tárgyalása elhalasztva. Új időpont: 2001. Márc. 20.
86. MTM-SBS Rt.	2.K.40437/99.	404/99. hat. Reklámidő-túllépés 4.420.000,-Ft bírság	A Bíróság a tárgyaláson azt állapította meg, hogy a Felperes nem követte el a jogsértést Az ORTT fellebbezést nyújtott be.

Műsorszolgáltató	Ügynök száma	Az ügy témája	A per állása
87. MTM-SBS Rt.	3.K.41815/99.	574/99. hat. „Forró nyomon” c. műsorban elkövetett törvénysértések 4.420.000,- Ft kötbér	A Bíróság az ORTT határozatát akként változtatta meg, hogy mellőzi a 5. § (4) megsértésére vonatkozó és megállapítja, hogy a műsorszolgáltató az 5. § (1) sértette meg. Ennek kapcsán a kötbér összegét: 2.210.000,- Ft-ra mérsékli.
88. MTM-SBS Rt.	2.K.42250/99.	619/99. hat. Reklámidő- túllépés 2.210.000,- Ft kötbér	A Bíróság ítéletében úgy döntött, hogy az ORTT határozatát megváltoztatja és mellőzi a jogsértés megállapítását és a kötbért. Várjuk az írásbeli ítéletet. Tárgyalás: 2001. Márc. 13.9.30
89. MTM-SBS Rt.	13.K.30720/2000.	20/2000. hat. „Marimar” c. film reklámmal történő megszakítása 2.210.000,- Ft kötbér	Tárgyalás: 2001. Márc. 13.9.30
90. MTM-SBS Rt.	13.K.30719/2000.	19/2000. hat. „Állj vagy ló a mamám” c. műsorban elkövetett törvénysértések 2.210.000,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
91. MTM-SBS Rt.	10.K. 31598/2000.	105/2000. hat. 1999. novemberi adásokban tapasztalt reklámidővel kapcsolatos örvénysértések miatt 17.680.000,- Ft bírság	Új Bíróság az ügy tárgyalását elhalasztotta . Új időpont: 2001. Április 24. 9.30
92. MTM—SBS Rt.	2.K.35805/2000.	766/2/2000. hat. Másorelőzésekben a gyermekek fejlődését károsan befolyásoló öncélt erőszak megjelölése Rtv. 5. § (4) miatt 4.415.000,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
93. MTM-SBS Rt.	10.K.31597/2000.	104/2000. hat. 1999. szeptemberi adásokban tapasztalt törvénysértések Rtv. 8. § (3). Rtv. 17. § (5) miatt összesen: 51.714.000,- Ft kötbér	A Bíróság döntéséhez újabb anyag becsatolását kérte. Új tárgyalási nap: 2001. Ápr. 24. 8.30
94. MTM-SBS Rt.	13.K.33002/2000.	233/2000. hat. 1999. október, november hónapban tapasztalt törvénysértések Rtv. 17. § (6) miatt 2.210.000,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Febr. 7. 8.30
95. MTM-SBS Rt.	2.K.34329/2000.	544/2000. hat. 2000. ápr. 11-én vetített „Gyilkos ártatlanság” c. film Rtv. 5. § (4) tv. sértés miatt 4.420.000,- Ft kötbér és 5 perces felfüggesztés (2000. június 30-án 20 órákor)	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Jan. 31.12.00

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
96. MTM-SBS Rt.	2.K.34416/2000.	519/2000. hat. 2000. március hónapban sugárzott műsorokban reklámokkal történt törvényt sértés miatt Rttv.16. § (2) 5.746.000,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Jan. 31. 10.30
97. MTM-SBS Rt.	2.K.34439/2000.	577/2000. hat. Fellebbezés az ORTT 544/2000. hat.-ban foglaltak ellen	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Jan. 31.11.00
98. MTM-SBS Rt.	13.K.33398/00.	309/2000. hat. 1999. január hónapban sugárzott műsorokban észlelt törvényt sértések Rttv. 15. § (1) miatt 6.630.000,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Febr. 13. 9.30
99. MTM-SBS Rt.ellen Héra Holding Európa Kft.	3.K.34869/00.	616/2000. hat. Pb-i ügy 20-1-544/00. számon	Tárgyalás: 2001. Márc.1. 12.00 Elhalasztva: 2001. Május 17. 9.15
100. MTM-SBS Rt. ellen Dr. Kovács János panaszsa	2.K.35522/00.	721/2000. hat. Pb-i ügy 20-1-764/00 dr. Kovács János panaszsa a „Tények” 2000. április 9-i műsora ellen.	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Márc. 9. 11.00
101. MRTL Rt.	2.K.32019/98. 2.K.37587/99. 2.K.35271/99.	295/98. 156/99. 171/1/99. hat. „Dragon Ball” c. film felfüggesztése	Egyesített ügy. A Bíróság igazságügyi szakértőt rendelt ki, aki a véleményt elkészítette.
102. MRTL Rt.	2.K.30010/99.	462/98. hat. Törvényt sértések 1998. Aug. 22-i műsorszámokban. 2.007.500,-Ft kötbér	A tárgyaláson a Bíróság a kötbér összegét 803.000,-Ft-ra csökkentette Ítéletében megállapította, hogy az ORTT határozat jogszertű volt. ORTT fellebbezést nyújt be.
103. MRTL Rt.	2.K.30009/99.	467/98. hat. „Meri vagy nem meri ?” c. műsor-számban közzétett burkolt reklám miatt kiszabott 4.150.000,-Ft kötbér	A Bíróság I. fokú ítéletében a testület határozatát megváltoztatta, mert a burkolt reklám nem volt megállapítható a becsatolt kazetták alapján. Írásbeli ítélet még nem áll rendelkezésre. Fellebbezünk.
104. MRTL Rt.	2.K.30807/98. Új számot kapott 2.K.42183/99.	522/98. határozat 1998. nov. 10-i Híradóban elkövetett törvényt sértés	A Bíróság ítéletében felperes keresését elutasítja, és 4.000,-Ft perköltség megfizetésére kötelezi. Írásbeli ítélet még nincs.
105. MRTL Rt.	2.K.38227/99.	232/99. hat. 1999. márc. 7., 8., 9., 12., 14., 15. műsoraiiban észlelt törvényt sértések miatt kiszabott 4.818.000,-Ft kötbér	I fokú ítélet született. A Bíróság részben megváltoztatta az ORTT határozatát. Írásbeli ítéletet várjuk

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
106. MRTL Rt.	2.K.40702/99.	434/99. hat. 1999. márc. 11., 20., 22., 26., 29., ápr. 3., 6., 11., 12., 21., 27., 29. máj. 1., 9., 12. műsorában észlelt törvénysértések összesen 9.636.000,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás: 2000. Március 22.11.00 Beegyesítve a 2.K.38227/99. Ügynhöz
107. MRTL Rt.	13.K.30.465/2000.	62/199. hat. 1999. okt. 18. és 31. között elkövetett törvénysértések	A Bíróság a felperes keresetét elutasította.
108. MRTL Rt.	3.K.31141/2000.	31/2000. hat. Burkolt reklám és egyéb reklámmal kapcsolatos törvénysértések miatt 8.833.000,- Ft kötbér	A Bíróság a tárgyalást elhalasztotta, újabb nyilatkozatok illetve kezetta becsatolását kéri. Új időpont: 2001. Március 1. 10.00
109. MRTL Rt.	3.K.31142/2000.	17/1/2000. hat. „Ünnepi Naptár” c. műsorban elkövetett törvénysértések	A Bíróság az ügy tárgyalását elhalasztotta. Újabb nyilatkozatok illetve kezetta becsatolását kéri. Új időpont: 2001. Márc. 1. 9.15
110. MRTL Rt.	2.K.32603/2000.	140/2000. hat. A műsorszolgáltató beszámolójának 3.2 mellékletében foglaltak nem teljesítése. 1.000.000,-Ft kötbér	A Bíróság a tárgyalást elhalasztotta. Új időpont: 2001. Febr. 14. 9.30
111. MRTL Rt.	2.K.32604/2000.	145/2000. hat. Reklámidő-túllépés 6.022.000,-Ft kötbér	A Bíróság a tárgyalást elhalasztotta. Kezetik becsatolását kérték. Új időpont: 2001. Márc. 21. 10.30
112. MRTL Rt.	2.K.33258/2000.	303/2000. hat Burkolt reklám a „Fókusz” c műsorban)	A Bíróság ítéletében Felperes keresetét elutasítja és 10 ezer forint kereseti illeték megfizetésére kötelezi.
113. MRTL Rt.	2.K. 33789/2000.	397/2000. hat. Reális Zöldek Klub panaszügy „Akták” c műsor ellen panasz	Tárgyalás: 2000. Dec.13. 11.00 Az ügy tárgyalását elhalasztották. Új időpont hivatalból.
114. MRTL Rt.	13.K.33130/2000.	227/2000. hat. „Három testőr Afrikában” c. műsorból Akták c. műsorban bejátszás. 1999. nov. 7-i adásban tapasztalt törvénysértések miatt 89. \$ (4)	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
115. MRTL Rt.	2.K.34397/2000.	445/2000. hat. 2000. március 3-i Főújsz c. műsorban tapasztalt törvénysértés Rtv. 5. § (4) miatt 4.015.000,-Ft kötbér	A Bíróság az ügy tárgyalását elhalasztotta. Kazet-ta becsatolását kérték. Új időpont: 2001. Febr. 2. 12.00
116. MRTL Rt.	13.K33460/2000. Eljárások okokból új számot kapott 13.K35192/2000.	302/2000. hat. 1999. nov. 23. és 2000. jan. 12. közötti időszakban észlelt törvénysértések 15. § (1); 16. § (2) miatt 4.015.000,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
117. MRTL Rt.	2.K.34757/2000.	567/2000. hat. 2000. február 28. és március 26. között műsorszolgáltatás időszakában észlelt törvénysértések Rtv. 5 § (4) és 17. § (4) miatt 4.015.000,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Febr. 2. 12.00.
118. MRTL Rt.	2.K.34758/00.	585/2000. hat. 2000. márc. 10-i és ápr. 7-i Koóstoló c. műsorban elkövetett törvénysértések miatt Rtv. 10. § (5), 4.818.000,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Febr. 28. 11.00
119. MRTL Rt.	3.K.34554/2000.	515/2000. hat. „Legyen Ön is milliomos” c. műsorszám közszolgálati a/ kategóriába sorolására	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
120. MRTL Rt.	13.K. 34753/2000.	634/2000. hat. 2000. ápr. 15-én sugárzott „Bolsz Klub” műsorszámában megjelenő szponzorfilmmel kapcsolatos törvénysértés miatt 4.015.000,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
121. MRTL Rt.	8.K. 35459/00.	695/2000. hat. Műsorszolgáltatási szerződés 4.2.1 pontjában előírt határidő be nem tartása miatt Rtv. 112. § (1) a.)	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
122. MRTL Rt.	2.K.35503/2000.	776/2000. hat. 2000. július 30-án „Akták” c. műsorszám közzétételével az Rtv. 3. § (2); 4. § (1) és (3) megsértése miatt egy alkalommal ötperces fel-függesztes az 2000. Okt. 18-án 18.50 órakor. az Akták c. műsorszámában	Új ügy. Az ORTT határozat ellen a felperes keresettel élt, amelyben az azonnali végrehajtás elrendelésének felfüggesztését is kérte. Fellebbeztünk a Legfelsőbb Bíróságon

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
123. MRTL Rt.	2.K.35827/2000.	766/2000. hat. 2000. június 14-i, 16-i adásokban elkövetett törvénysértések Rtvtv. 5. § (4) miatt műsorelőzetesekben a gyermekek fejlődését károsan befolyásoló öncélú erőszak megjelenítése 4.015.000,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
124. MRTL Rt.	2.K.36000/2000.	787/2000. hat. Ph-i ügy 1-1907/99. november 28-án sugárzott „Akták” c. műsor ellen az MDF Országgyűlési Képviselőcsoport Sajtóirodája által beadott panasz.	A műsorszolgáltató a Fővárosi Bírósághoz 2000. Nov. 7-én nyújtotta be keresetét az ORTT határozata ellen. Ezt a benyújtott keresettől 2000. November 24-én elállt. A Bíróság végzése szerint 2000. Dec. 23-án a per jogerősen megszünt
125. MRTL Rt.	2.K.36143/2000.	918/2000. hat. a 140/2000. Ortt határozat indokolásának módosítása	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
126. MRTL Rt.	20.K.36131/00.	813/2000. hat. 2000. május 8-án a „Delelő” c. műsorban elkövetett törvénysértések Rtvtv. 10. § (5); 15. § (1) miatt 1.606.000,- Ft kötbér illetve 2000. máj. 9-ei adásban Rtvtv. 15. § (1) miatt 2.007.500,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
127. MRTL Rt.	2.K.36325/2000.	860/2000. hat. 2000. májusi adásokban tapasztalt reklámidővel kapcsolatos törvénysértések miatt 24.090.000,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
128. Duna Televízió Rt.	13.K.33650/2000.	297/2000. hat. 1999. október 10. és február 12. közötti időszakban elkövetett törvénysértések	Tárgyalás: 2000. November 17. 14.00 Az ügy tárgyalását elhalasztották azzal, hogy a következő tárgyaláson a becsatolt videószettát a peres felek közösen megtekintik. Új időpont: 2001. Febr. 21.10.30
129. Duna Televízió Rt.	13.K.34713/2000.	594/2000. hat. 2000. febr. 17. és május 18. közötti műsorszolgáltatásban Rt tvörvény8. § (3) megsértése	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
130. Duna Televízió Rt.	19 K. 36306/2000.857/2000. hat.	2000. május 22. és július 2. közötti műsorszolgáltatásban elkövetett törvénysértések Rttv. 8. § (3); Rttv. 25. § miatt 100.000.-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
131. Somogy Média Kft.	2.K.30808/99.	414/98. hat. Pályázat a 99,9 MHz frekvenciára	Tárgyalás: 1999. Szeptember 22. 14.30 A bíróság a pert megszüntette és áttette a PKKB Polgári Kollegiumához. A Felperes a permegszüntető végzést megfellebbezte.
132. Start Média Kft.	2.K.32488/99.	516/98. hat. Pályázat a 95,3 MHz frekvenciára.	A Választottbírósg ítéletében kimondta, a Klub Rádióval kötött szerződés érvénytelenítését. Az ítélet jogerős. Az ORTT kérte a Fővárosi Bíróságtól a választottbírósgí ítélet érvénytelenítését.
133. Aranyhegyi Kft.	3.K.31169/98.	22-524/96. hat. Esztergom Körzeti TV műsorelosztási szerződés	Folyamatban van az ügy. Tárgyalás: 2000. Október 3.10.00 További iratok becsatolása miatt a tárgyalás elhalasztva 2001. Január 30. 9.13.
134. Tiszakécske Point Line Bt.	2.K.39469/99.	22-111/98. Műsorelosztási vita az Rttv. 118. §-a alapján.	Tárgyalás: 2000. Márc. 22.11.00 A Bíróság elhalasztotta a tárgyalást: 2000. Május 17.10.30 órára Tárgyalás elhalasztva. Új tárgyalás hivatalból.
135. Kiskőrösi Kábeltelevízió Kft.	2.K.37861/99.	22.1719/98. Az Rttv. 118 §-a alapján létrehozott szerződés tárgyában született határozat felülvizsgálata.	Tárgyalás: 2000. Január 28. ½ 15 óra A tárgyaláson a Bíróság a határozat végrehajtását felüggesztette. Új tárgyalási napot hivatalból tűz. Új időpont: 2000. Nov. 15. 11.30 A Bíróság új beadványt kér becsatolni. Új időpont: 2001. Febr. 28. 13.00
136. MTI Rt.	2.K.32348/99.	8/99. hat. Császár Attila panasz	I főkö ítélet van Az ORTT határozatát hatályon kívül helyezi és új eljárásra utasítja alaki hiba miatt. A Bíróság az ítéletben arra hivatkozott, hogy a panaszgyűből a Panaszbizottság és a Testület között az egyik panaszos eltűnt az ügyből.

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
137. Budapesti Evangélikus Gimnázium	8.K.39693/99.	Panaszbizottsági ügy 9-4-789/99. A Magyar Rádió 1999. Április 18-án sugárzott Vasárnapi Újság c. műsorában elhangzottak ellen kifogás.	A Bíróság a tárgyalást elhalasztotta. Új időpont: 2001. Márc. 21. 9.00
138. BK Rt. (TV3)	2.K.31570/98.	395/98. hat. Burkolts reklám 1998. Júl. 11-i 24 órás figyelfés 112. § (1) b.	A Bíróság szünetelteti az ügy tárgyalását.
139. Újpalotai Közösségi Televízió	13.K.31822/2000.	Panaszbizottsági ügy 20-1-1329/99. sz. állásfoglalás ellen.	A tárgyaláson a Bíróság a Felperes távolléte miatt a pert megszüntette.
140. Jahni Csaba panaszos	15.P22229/2000.	A MRTL Rt. műsorszolg. szerződésével kapcsolatban indult és a 108/99. ORTT határozattal fel-függesztett közíg. eljárás	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
141. Liberty-H Kult. Szolg. Kft.	25.G75650/2000.	Műsorszolgáltatási pályázat elbírálása elleni panasz (Trade Partners Kereskedelmi Kft. a másik pályázó)	Tárgyalás: 2001. Febr. 2. 10.30
142. Balaton TV Kft.	8.K.35458/2000.	681/2000. hat. Műsorszolgáltatási szerződés felmondása díjfizetés nem teljesítése miatt.	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
143. HBO Rt.	2.K.35852/00.	849/2000. hat. 2000. július 25-én, 27-én, 28-án és 29-én elkövetett törvénytörések Rt.v. 5. § (4) miatt 6 perces időtartamra a műsorszolgáltatási jogosultság felfüggesztése.	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
144. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius)	8.K.38875/99.	306/99. hat. Danubius Rádió műsoraiban észlelt törvénytörések	Írleletében a Bíróság a határozatot részben megváltoztatta. Az indoklás I. pontjában foglaltakról megállapította, hogy a törvénytörések nem valósultak meg, ill nem igazolhatók a kazetta hiányában.
145. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	13.K.38876/99.	344/99. hat. Danubius Rádió műsoraiban észlelt törvénytörések	Írlelet született: a Bíróság a 1. pontot hatályon kívül helyezi. Kötelezi a felperest 2.000.-Ft perköltség megfizetésére.

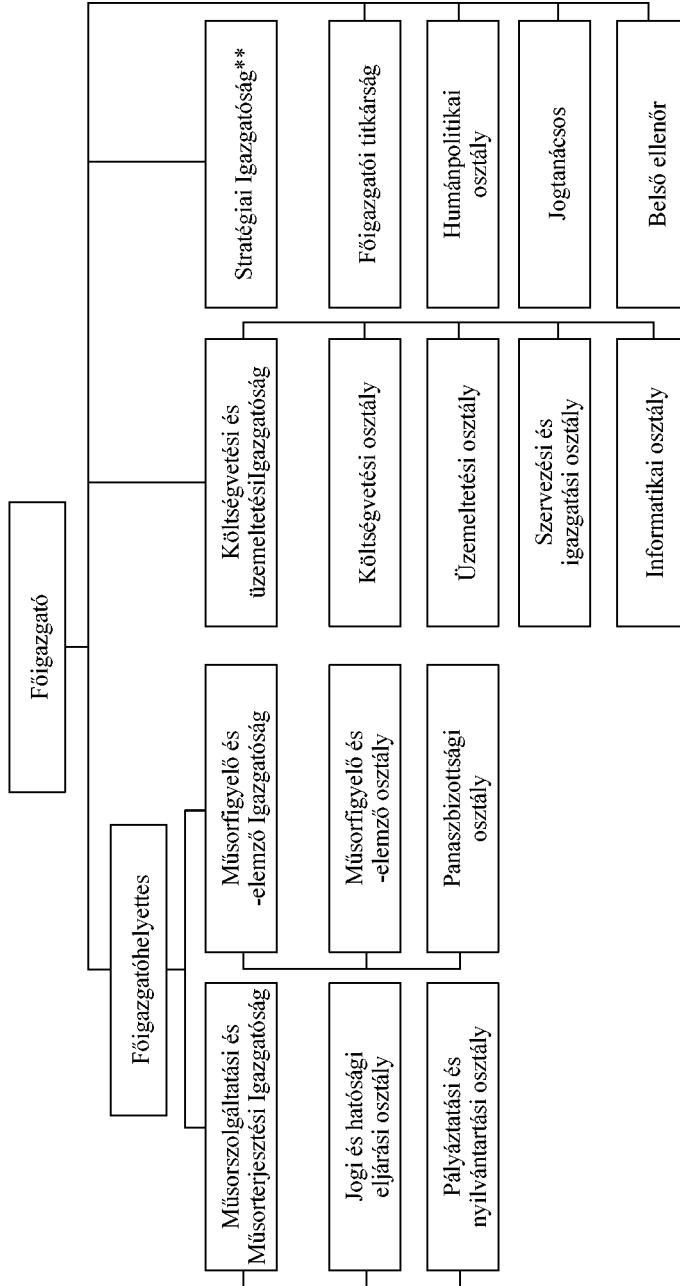
Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
146. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	2.K.39870/99. A 2.K.31143/2000. egyesítve	402/99. hat. Danubius Rádió 1999. jún. 28-i műsorában észlelt törvénytértés, 2.942856,-Ft kötbér 85/2000. hat. 1999. nov.1., 3., 6., 7-i műsorokban törvénytértések 2.942.856,- kötbér	I. fokú ítélet született. Az ítéletben mindhárom perbeli határozatot megváltoztatta a Bíróság azzal, hogy nem róható a Felperes terhére a műsorszámok között közzétett reklámok sugárzása, tekintettel az ORTT 421/2000 számú állásfoglalására is. Írásba foglalt ítéletet várjuk.
147. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	3.K.41580/99.		A Bíróság az ügyet szünetelőbe tette és felhívta a feleket a törvénytértések egyeztetésére. Új időpont még nincs.
148. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	2.K.42248/99.	618/99. hat. Danubius Rádió adásaiban aug. 22., 27., szept. 1., 4., 9., okt. 17. 22-i műsorában elkövetett törvénytértések 2.942.856,-Ft kötbér	2001. Jan. 12. 14.00 Egyesítve a 2.K.39870/99 sz ügyhöz
149. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	3.K32431/2000.	153/2000. hat. Danubius Rádió 1999. szept. 27-i, 30-i, október 8-i műsorában észlelt törvénytértések 5.885.712,- Ft kötbér	A Bíróság a tárgyalást elhalasztotta, újabb nyilatkozatokat kért be. Új időpont: 2001. Márc. 1. 8.30
150. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	13.K.33001/2000.	236/2000. hat. Danubius Rádió 1999. dec. 12., 14., 24., 27., 30-i adásaiban észlelt törvénytértések miatt 14.714.285,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
151. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	2.K.34834/2000.	631/2000. hat. Danubius Rádió 2000. Május 13-i, 17-i és 20-i műsorszámokban észlelt törvénytértések Rttv. 17. § (5) figyelmeztetés	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Febr. 28. 10.00
152. Országos Kereskedelmi Rádió Rt.	3.K.34729/2000.	570/2000. hat. Danubius Rádió 2000. márc. 3-i, 8-i, 23-i, 25-i, ápr. 2-i, 6-i, 10-i, 11-i, 17-i, 25-i és május 2-i törvénytértések Rttv. 17. § (5) miatt 14.714.285,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve
153. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	2.K.35619/2000.	744/2000. hat. Danubius Rádió 2000. június 24-i, 29-i és július hónapokban törvénytértések Rttv. 17. § (5) miatt 14.714.285,-Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitűzve

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
154. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	2.K.35953/2000.	816/2000. hat. Danubius Rádió 2000. június 5-i, 6-1, 8-1, 9-1 műsoraiban tapasztalt törvénysértések Rtv. 17. § (5), Rtv. 10. § (5), Rtv. 89. § (4) miatt figyelmeztetés a sérelmezett magatartás megszüntetésére	Új ügy. Targyalás még nincs kitzúve
155. Országos Kereskedelmi Rádió Rt. (Danubius Rádió)	2.K.34835/00.	632/2000. hat. 2000. május 23-1, 25-i műsorokban észlelt tv. sértések miatt figyelmeztetés a sérelmezett magatartás megszüntetésére.	Új ügy. Targyalás még nincs kitzúve
156. Sláger Rádió Rt.	2.K.39694/99.	401/99. hat. Sláger Rádió 1999. máj. 21. és 27-i műsorokban észlelt törvénysértések 1.446.428,- Ft kötbér	A Bíróság kéri becsatolni az összetett műsorszámokról született álláspontot. Új időpont: 2001. Febr. 28. 9.30
157. Sláger Rádió Rt.	13.K.39.556/99.	375/99. hat. Sláger Rádió adásaiban észlelt törvénysértések 2.603.570,- Ft kötbér	A tárgyaláson a Bíróság az ORTT határozatát hatályon kívül helyezi és az ORTT-t új eljárásra utasítja. Fellebbezünk.
158. Sláger Rádió Rt.	2.K.42249/99.	617/99. hat. Sláger Rádió adásaiban július 6., 11., 21., 26., 28., augusztus 4., 9., 14., 18., 21., 29-ei műsoraiban észlelt törvénysértések 1.446.428,- Ft kötbér	Új ügy. Targyalás: 2001. Jan. 31. 9.00
159. Sláger Rádió Rt.	1.K.30014/2000.	696/99. hat. Törvénysértések 11.500.000,- Ft kötbér	A tárgyaláson I. fokú ítélet született. Hatályon kívül helyezte az ORTT határozatát. Fellebbezünk.
160. Sláger Rádió Rt.	13.K.31073/2000.	88/2000. hat. Törvénysértések 14.464.285,- Ft kötbér	Új ügy. Targyalás: 2001. Jan. 25. 14.00
161. Sláger Rádió Rt.	13.K.31393/2000.	129/2000. hat. törvénysértések 14.464.285,- Ft kötbér	Új ügy. Targyalás: 2001. Márc. 1. 13.00
162. Sláger Rádió Rt.	13.K.33734/2000.	388/2000. hat. 2000. március 10-i műsorában észlelt törvénysértések miatt 1.157.142,- Ft kötbér	A Bíróság a Felperes keresetének helyt adva az ORTT határozatát hatályon kívül helyezi. I. fokú ítélet van. Írásbeli ítélet után fellebbezünk.

Műsorszolgáltató	Ügyirat száma	Az ügy témája	A per állása
163. Sláger Rádió Rt.	2.K.34680/2000.	628/2000. hat. 2000. febr. 16. és június 18. közötti időszakban észlelt törvénysértések Rttv 10. § (5) miatt 1.157.142,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Jan. 31. 10.00
164. Sláger Rádió Rt.	13 K. 34730/2000.	629/2000. Hat Adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása 89. § (1)	Új ügy. Tárgyalás még nincs kitézve
165. Sláger Rádió Rt.	8.K.34.130/2000.	358/2000. hat. 1999. nov. 11-i, 12-i, 20-i, dec. 6-i, 7-i, 15-i, 23-i, 29-i valamint 2000. jan. 17-i, 20-i, 27-i műsoraiban észlelt törvénysértések miatt Rttv. 10. § (5) miatt 1.157.142,- Ft kötbér illetve az Rttv. 15. § (1) miatt 2.892.856,- Ft kötbér	Új ügy. Tárgyalás: 2001. Febr. 22. 13.00
166. Sárík József	10.M.2803/00.	Munkaügyi per	Tárgyalás: 2000. okt. 17. 10.00 A tárgyalás elhalasztva, bírói betegség miatt. Új időpont 2001. Febr. 6. 10.00

23. sz. melléklet

Az Iroda szervezeti felépítése*

* Elnök és Testületi Tagok titkársága nélkül.

** Közvetlenül az Elnök irányítása alatt.

FÜGGELÉK

**A katasztrófák médiaprezentációja
a hírműsorokban**

**A kabarék és szórakoztató műsorok
néhány jellegzetessége**

**Két nemzeti ünnepünk reprezentációja
a médiában**

**Személyiségi jogok a hírműsorokban
és bűnügyi tudósításokban**

**Magyar gyártású teleregények kvalitatív
tartalom elemzése
és összehasonlító vizsgálata**

A katasztrófák médiaprezentációja a hírműsorokban

A természeti katasztrófák a híradók különösen kedvelt témái. Az események sorsszerűsége, a katasztrófa pusztító ereje, mind tartalmilag, mind képileg rendkívül hálás téma. Különösen akkor, amikor a pusztítás földrajzilag távol eső helyen következik be, hatásai nem befolyásolják a televízió nézők mindennapjait. A katasztrófahír – cinikusan fogalmazva – szórakoztató szereppel rendelkezik, nagyjából hasonló élményt nyújt a nézőknek, mint egy ugyanolyan témájú játékfilm megtekintése. Ugyanakkor a természeti csapás médiaprezentációja nem hasonlítható egyértelműen a híradók által megjelenített balesetek és gyilkosságok brutalitásához, mivel a megrázó hatású képek felkelthetik az emberi együttérzést, és képesek arra sarkalni a nézőket, hogy tevékenyen segítsenek a bajbajutottakon. Vizsgálatunk célja elsősorban az volt, hogy a hír hatásának e két tulajdonságát elhatárolja egymástól, és bemutassa, milyen mértékben kapnak szerepet az egyes motívumok a beszámolóokban. Másképpen, a hírműsorok reprezentációjában milyen mértékben vannak jelen az altruista (pénzgyűjtés az áldozatok számára) és az azonnali hatást keltő, szórakoztató jellegű motívumok.

Szociológiai szempontból a katasztrófák a közösség külső vagy belső határainak sérülését jelentik: megszakítják a mindennapi élet normális menetét, felborítják a társadalom normális rendjét. A katasztrófák a hírműsorok kedvelt témái, obstruktív híradásoknak számítanak, amelyek fizikai és morális természetüknél, kollektív hatásuknál fogva rákényszerítik a hírkészítőket arra, hogy feldolgozzák a témát. A tudósítások bemutatása rendkívüli módon ritualizált. A meg nem előzhető katasztrófák elsősorban a károkról és az áldozatokról szólnak, a szerencsétlenségek esetében a szerkesztőknek a felelősöket is meg kell találniuk. A riporterek szerepe nagyban standardizált, ott kell lenniük a helyszínen, részt kell venniük az eseményekben, fel kell idézniük a veszély nagyságát, az emberek fenyegetettségét, mivel csak e módon lehet kollektív identitást teremteni egymástól távol eső emberek, vidékek között. A katasztrófahírek nem véletlenül kedvelt témái a híradásoknak, az e típusba tartozó híradások a tájékoztatáson kívül más funkcióval is rendelkeznek. A katasztrófa-tudósításokat Cawelti méltán nevezi szociális melodrámának, a tudósítások formai sajátosságait a fikciós műfajokból kölcsönzi, melyeken keresztül az eseményeket történetekké változtatják. Az újságíró katasztrófaképéből táplálkozó sztereotip drámai keretet – amely egybehangzóan a társadalomban kialakult elképzelésekkel a szerencsétlenségekkel kapcsolatban – valóságghű részletekkel igyekeznek kitölteni, amivel a tárgyilagosság és a ténytudás látszatát keltik a befogadóknak. A távolságtartás és az objektívítés retorikai fordulatai csak elkendőzik azokat a katasztrófákkal kapcsolatos, a

1 Személyiségi jogok: az általánosan jellemző értékmínőséget védik. Ennek érdekében egyfelől megteremtik az ember önmegvalósulásának feltételeit, másfelől biztosítják, hogy e feltételeket – a magánszférát – senki jogtalan külső beavatkozással meg ne sérthesse.

társadalomban élő sémákat, mítoszokat, amelyekkel az újságírók is rendelkeznek, és amelyeket felhasználnak a tudósítások megszerkesztésében. A szerencsétlenségeket övező vallásos révület, a katasztrófákat állandóan kísérő mendemondák, valamint a szerencsétlenül járt emberek, túlélők pótolhatatlan dramaturgiai értékekkel rendelkeznek. A szociális melodráma tipikus motívumai természetesen nem minden médiumban jelennek meg ugyanolyan súllyal, a szubjektív, melodramatikus, emocionális hatásokra játszó, és az objektív, tényekre alapuló bemutatás párharca itt is nyomon követhető.

A katasztrófaf hírek és a társadalom kapcsolatáról két ellentétes vélemény él a tudományos diskurzusban, az egyik a katasztrófaf hírek dezorientáló szerepét hangsúlyozza, és a rémhírek, mítoszok, mendemondák kártékony hatásaira világít rá. A másik iskola a tudósítások hatalmi status quot erősítő jellegét emeli ki, a katasztrófaf hírek feldolgozása az ismert narratívák, keretek segítségével zajlik, amelyek kapcsolatban állnak a hatalmon lévők értékeivel, eszmerendszerével. Császi korlátozott érvényességűnek tartja mindkét elméletet, véleménye szerint a médiakritikai irányzat a mítoszok dekonstrukciója, elsősorban a katasztrófa bekövetkeztének első fázisaiban rendelkezik heurisztikus értékkel, míg az ideológiakritikai irányzatnak leginkább a katasztrófa későbbi szakaszaiban van létjogosultsága, amikor a mítoszok az élet normalizálásában, a társadalmi reintegrációban játszanak szerepet. A szerző véleménye szerint az ideológiakritikai irányzat téved, amikor azt állítja, hogy a katasztrófaf hírekben felsejlő mítoszok a hatalmi berendezkedés hű lenyomatai lennének. Császi véleménye szerint, a populáris kultúrából átvett sémák a katasztrófa során megsérült normarendszer szerepét veszik át, olyan ismert történetekbe ágyazva az eseményeket, amelyek segítségével értelmezni lehet a történéseket, fel lehet tární azok okait. A tömegkultúrából kölcsönzött sémák megerősítik a közösség szolidaritását, növelik azt az integrációs erőt, amelyre a katasztrófafával szembeni küzdelemben a legnagyobb szükség van. Az újságírók feladata megtalálni azt a kerettörténetet, amely a katasztrófa váratlan történéseit a közönségben élő elvárások szerint legjobban megmagyarázza, és egyben megteremti a csoportidentitást.

A tiszai árvíz médiareprezentációja

A vizsgálat tárgyát csak és kizárólag a tiszai árvízzel foglalkozó műsoregységek szolgáltatták. A vizsgálati időszakot 2000. április 3-tól 2000. április 30-ig jeöltük ki. Április 7-én rendelték el a hatóságok az első fokú árvízvédelmi készültséget, 2000. április 28-án pedig már megkezdték a védekezésben résztvevők fokozatos visszavonását. A kutatás alapjául az országos televíziós csatornák főműsoridőben sugárzott hírműsorai szolgáltak (TV2 Tények, M1 esti Híradó, Duna TV Híradó, RTL Klub Híradó).

A vizsgált hírműsorok 2098 híradást szenteltek a világ és hazánk eseményeinek az említett időszakban, ebből 309 tudósítás foglalkozott a tiszai árvízzel, ami a híradások 14,7 százalékának felelt meg, és közel 8 órányi műsoridőt ölelt át. A

híradók kiemelt helyen mutatták be az árvízi eseményeket, a beszámolók több mint negyede szerepelt a híradók headline-aiban (27,2%). A tiszai történésekről szóló hírek képviselték a belföldi híradások több mint egyötödét (21,1%). A műsorszolgáltatók közül legnagyobb arányban a TV2 szerepeltette az eseményeket hírműsoraiban (18,4%), a Duna Televízió, az RTL Klub és az M1 híradói hasonló mértékben (14-14%) mutatták be az áradás részleteit.

A kereskedelmi és a közszolgálati médiumok tekintetében eltérés mutatkozott a tiszai árvíz reprezentációjának arányában a kereskedelmi adók javára, ezen különbségek okai elsősorban a más és más műsorszerkezetben (az M1 például külön műsorokat szentelt a tiszai katasztrófának), másodsorban a rendelkezésre álló pénzügyi lehetőségekben keresendők. Ez utóbbi tényező egyértelműen a Duna Televíziót sújtotta a leginkább.

A tiszai árvíz reprezentációjának intenzitása az egyes hírműsorokban

A téma legnagyobb intenzitását a 2000. április 10-e és 22-e közötti periódusban érte el, ekkor foglalkoztak a legtöbbit a hírműsorok az árvízzel. A vizsgált híradók ezen időszakban adták le a mintába került műsoregységek közel 70 százalékát.

Az egyes hírműsorok tekintetében elmondható, hogy a Duna Híradó (erre az időszakra esett a vizsgált hírműsor műsoregységeinek 28,6%-a) a közvetlen veszélyhelyzet elmúltával (április 23-29-e közötti időszak) is viszonylag sokat foglalkozott a tiszai eseményekkel, hasonlóan a Tényekhez (25,3%), amely, mint említettük, kimagaslóan nagy figyelmet szentelt a történéseknek. A két közszolgálati médium jelentős mértékben hozzájárult a téma korai kidolgozásához, az M1 és a Duna TV híradói hívták fel először a figyelmet a tiszai veszélyhelyzetre. A katasztrófa e periódusában elsősorban azok az események kerültek előtérbe, amelyek nélkülözték a drámai fordulatokat, nem voltak látványosak, és hiányzott belőlük az érzelmi töltés, ellentétben a kitelepítések, a félig összedőlt házak, a térdig vízben gázoló emberek látványával, ami elsősorban az április 10-től 22-ig tartó időszakra volt a legjellemzőbb. Az említett időszak témái elsősorban az árvízzel kapcsolatos állami intézkedésekből, az áradásra való felkészülésből tevődtek össze.

A tiszai árvíz témaorientációja

A híradások középpontjában az árvízvédelem problémája, a vízállás (25,1%), a gátak állapota (27,2%) állt a vizsgált időszak egészében. „A vízállás rekord magasságú” - e kijelentést valamennyi vízállással kapcsolatos híradás szerepeltette, az áradás eme aspektusa stabil része volt a tudósításoknak. E momentum tipikusnak mondható eleme a katasztrófák médiareprezentációinak, és ez alól a

tiszai árvíz médiaképe sem jelentett kivételt. Az említett témák kimagasló aránya szinte magyarázatra sem szorul, hiszen ezen információk teljesen érthető okokból képezték a tájékoztatás magját. A témákhoz kapcsolódó tények határozták meg a térség lakosainak további sorsát, ezen adatok döntötték el, hogy az adott település lakói mennek vagy maradnak, ingóságai, egész életük munkája függött a vízszint és a gátak magasságának különbségén. A téma folyamatos kommunikálása létfontosságú volt az árvízi tudósításokban. Abban az esetben, ha ezt a fajta kötelezettségüket a hírműsorok elhanyagolták volna, akkor tulajdonképeni funkciójukat, illetve a katasztrófhelyzetekhez kötődő szerepüket kérdőjelezzik meg, mérhetetlen károkat okozva ezzel az egész országnak. A vízállással, az árvízvédelemmel, a gátak állapotával kapcsolatos híradások közel azonos arányban jelentek meg az egyes hírműsorokban. A téma érintése csupán a Tények (42,7%) esetében maradt el (kb. 10%-kal) az átlagostól. A TV2 hírműsora által felhasznált retorika háttérbe szorította az adatokon alapuló bemutatást, és elsősorban az úgynevezett puha hírekkel foglalkozott nagyobb mértékben (szakértők és érintettek szerepeltetése).

A lakosság kitelepítését az elemzett műsoregységek 12,9 százaléka dolgozta fel, e téma volt a negyedik leggyakoribb kérdéskör. Az árvíz sújtotta területek lakosságának kitelepítésével kapcsolatos ügyeket a Duna Híradó érintette a legkisebb mértékben, amely azonban így is csupán néhány százalékkal maradt el a többi hírforrástól. Ezen események képviselték az áradás legdrámaibb fordulatát, mivel az interjúkban megszólaltatott emberek a történeteket úgy értelmezték, hogy házaik elhagyása egyet jelent a település feladásával, „a víz győzelmével”, és anyagi javaik pusztulásával. Az elképzelés nélkülözött minden tárgyi alapot, a feltételezéseket többször cáfolták az illetékes szakemberek és kormánytisztviselők.

A katasztrófával kapcsolatos különböző statisztikai adatok a Duna Televízió hírműsoraiban kapták a legnagyobb hangsúlyt. Tudósításaik jelentős arányban közöltek adatokat, mint például: a gátakon dolgozó emberek száma, a felhasznált homokzsákok mennyisége. Ez a téma a harmadik leggyakrabban érintett kérdéskörnek számított a híradásokban, az elemzett műsoregységekben mért aránya 13,5 százalék volt. A számadatok az objektív retorikai stílus védjegyén túl, adatszerű megfelelői voltak annak az emberfeletti munkának, amit az egyes közösek, önkormányzatok és nem utolsósorban az állam végzett annak érdekében, hogy az áradást megfékezzék. A különböző statisztikák egy másik retorikai funkciót is hordoztak, amely a téma kézbe tartást volt hivatott jelölni.

Az egyéni életsorsokat feldolgozó híradások a minta 10,3 százalékában fordultak elő. Az e típusba tartozó híreket a Tények szerepeltette a legnagyobb arányban, a legkisebb mértékben pedig a Duna Televízió híradója. A TV2 hírműsora csaknem kétszer többet jelenített meg e kérdéskört, mint versenytársa, az RTL Klub, és körülbelül négyszer többször, mint a Duna Televízió Híradója. Az M1 és a TV2 estében nem találkoztunk számottevő eltéréssel. A tragédiák szerepeltetése ebben az esetben szintén a melodramatikus, szubjektív bemutatás indikátorának tekinthető, amely nem volt teljes mértékben öncélú eszköz. Az áldo-

zatok ábrázolása ugyanis esélyt nyújtott arra, hogy a nézők, akik közvetlen tapasztalatokkal nem rendelkeztek a történésekkel szemben, emberközeli láthatóság, hallhatóság az események következményeit. A híradások jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy az ország más térségeiben élők szolidaritást érezzenek az áldozatokkal szemben, s így a hírműsorok mintegy megalapozták a különböző szervezetek által kezdeményezett segélykampányok sikerét. A TV2 hírműsora ezen akciók szerepeltetésében élen járt, és az M1-hez, valamint a Duna Televízióhoz hasonlóan, külön műsoregységeket szánt a különböző segélyakciók, felhívások bemutatásának.

A közösség rekonstrukciója szempontjából szintén nélkülözhetetlen szerep hárult azon műsoregységekre, amelyek a bajba jutott emberek közös erőfeszítését ábrázolták a megáradt folyóval szemben. A híradások 8,3 százaléka foglalkozott a szolidaritás ügyével.

Ezen osztályba tartozott minden olyan téma, amely az érintett emberek, országok, térségek közötti összefogást ábrázolta: az asszonyok teát, kávét főztek a gátakon dolgozó munkásoknak, a falu kollektíven munkálkodott a víz visszaszorításán, a diákok segítettek szüleiknek, más térségekből, országokból érkezett katonák, magánszemélyek segítséget nyújtottak az áradás visszaszorításában stb. Az e témával kapcsolatos híradások az RTL Klub esetében voltak a legalacsonyabbak, míg a legnagyobb hangsúllyal az M1 hírműsorában voltak tetten érhetőek. A Tények és a Duna Híradó csaknem egyenlő arányban dolgozta fel a kérdést.

A különböző állami intézkedések, a vészhelyzet elrendelése, a katonaság kivezénylése a gátakra stb. a legnagyobb mértékben a Tényekben és a Duna TV hírműsoraiban jutott szerephez, műsoregységeik több mint egytizede-egytizede foglalkozott a témával. Az RTL Klub és az M1 valamivel kevesebbszer szerepeltette a kérdéskört.

A katasztrófák médiaprezentációjának egy másik állandó eleme a rémhír. A tisztai tudósításokban a rémhírek aránya igen alacsonynak volt mondható, csupán tíz esetben tapasztaltunk ezzel kapcsolatos beszámolót. Az e körbe tartozó híreket kivétel nélkül minden esetben azonnal megcáfolták, tehát megalapozatlan állítások nem jelentek meg a híradásokban. A rémhírek elsősorban gátszakadásokról szóltak, valamint azokkal az alaptalan szóbeszédekkel, hogy a hatóságok azon falvakat, melyekben elrendelték a kitelepítést, tulajdonképpen feladták, a védekezés nem folytatódik tovább.

A tisztai árvízzel foglalkozó műsoregységek műfaji besorolása

A tisztai katasztrófával foglalkozó műsoregységek döntő többsége (70%) műfajilag tudósítás volt. A második leggyakoribb műfaji csoportot a helyszíni tudósítások képezték. Ezt a műfajt kizárólag azon eseményekre szokták tartogatni a műsorszerkesztők, amelyek nagy jelentőséggel és hírértékkel bírnak. Ezekben az esetekben a tudósító személyes jelenlétével szavatolja a képek hitelességét, illet-

ve az információ naprakész voltát. A tiszai áradással foglalkozó híradások mintegy ötöde alkalmazta az említett televíziós eszközt, és valamennyi esetben a Tisza valamely fokozottan veszélyeztetett térségéből tájékoztatta a nézőket az árvízi helyzetről. A híradások és stúdióbeszélgetések aránya elhanyagolható volt a vizsgált időszakban. Híradás a műsoregységek tizedében fordult elő, és az esetek többségében a vízügyi helyzetet taglalta, valamint a különböző segélyakciókra történő felhívásokat fogalmazták meg a műsorkészítők e műfaj segítségével. A Duna Televízió műfaji palettájáról hiányzott a híradás és a stúdióbeszélgetés. Ez utóbbi tényt vélhetőleg az magyarázza, hogy a hírműsor a Napóra című műsor-szám része, amely nagyrészt stúdióbeszélgetésekből áll. Helyszíni tudósítással legnagyobb arányban a Tények jelentkezett, a vizsgált műsoregységek több mint egyharmada került ki ebből a típusból. Az RTL Klub híradójánál ez az arány meghaladta az elemzett híradások ötödét. A közszolgálati csatornák jóval visszafogottabban alkalmazták ezt az eszközt, az M1 kis mértékben elmaradt az RTL Klubtól, ugyanakkor a Tények közel kétszer több helyszíni tudósítást iktatott műsorába, mint az M1. Tudósítást a műsorszolgáltatók kizárólag az áradás legválságosabb szakaszában, április 9-e és 24-e között alkalmaztak.

A vizsgált műsoregységek szereplői, pártkötődésük és a megnyilatkozások témái

A regisztrált szereplések (N=422) több mint 90 százalékában a szereplők élő szóban nyilváníthattak véleményt, tájékoztathatták, oszthatták meg érzéseiket a hírműsorok nézőivel. A szereplések harmadában a téma különböző szakértői és a védekezésben tevékenyen részt vevő vízügyi, katasztrófavédelmi szakemberek, tisztiorvosok szerepeltek. Az érintettek, áldozatok, a gátakon dolgozó emberek a szereplések egyötödét mondhatták magukénak. A katasztrófa sújtotta települések önkormányzati tisztségviselői, a polgármesterek, jegyzők stb. az esetek 10 százalékában jelentek meg. A hadsereg különböző személyiségei a szereplések kevesebb, mint 5 százalékában voltak jelen. A hírműsorok fókuszában egyértelműen a szakértők álltak, megnyilatkozásaik kulcsfontosságúak voltak a tájékoztatás, a helyzet bemutatása szempontjából. Hasonló szerepet töltöttek be az önkormányzati tisztségviselők, akik majdnem minden esetben az árvíz kapcsán hozott rendelkezéseket, intézkedéseket ecsetelték. A közösségben kellett szolidaritást, amit már az egyéni életsorsok témája kapcsán érintettünk, az áldozatok, érintettek, a gátakon dolgozó emberek megszólaltatása volt hivatott erősíteni.

Az áldozatokat és az érintetteket a két kereskedelmi médium szerepeltette a leghangsúlyosabban (az M1 és a Duna TV hírműsoraival szemben az eltérés csaknem 20 százalékos volt), a vizsgált megjelenések közel felében az érintett települések lakói és az árvíz áldozatai szólaltak meg. A közszolgálati médiumok a szakértőket és a kormánytisztségviselőket szerepeltették az esetek több mint felében. A szakértők és áldozatok, a honvédség aránya a TV2 Tények című műsorá-

ban meghaladta a 90 százalékot, ugyanakkor ez a műsor elhanyagolhatóan kis mértékben szerepeltette a kormánytisztviselőket. Az adatokból az is megállapítható, hogy a két kereskedelmi televízió rendelkezett a legpopulárisabb szereplőgárdával, mivel az érintetteket, a gáton dolgozó munkásokat az említett profitorientált médiumok szerepeltették a legnagyobb mértékben.

A szereplők megszólalásainak csaknem 60 százaléka a gáton folyó küzdelemmel, a gátak állapotával volt kapcsolatban. A második leggyakrabban „megszólaltatott” téma (19,9%) a kitelepítésekhez kötődött, ahol a katasztrófavédelmi szakemberek és az áldozatok mutathatták be a helyzetet. Az említett témákon kívül élő szóbeli szereplés csak elhanyagolható mértékben jelent meg a híradásokban. A műsorszolgáltatók közötti egyetlen értelmezhető különbséget a kitelepítések és a más térségekből érkezett anyagi, emberi segítség kategóriájában figyelhettük meg. A kitelepítésekkel kapcsolatos megszólalások aránya a Duna Televízió esetében több mint 10 százalékkal kevesebb volt, mint a másik három műsorszolgáltató esetében. A katasztrófa legmelodramatikusabb eseményeit az RTL Klub és az M1 tűzte műsorára leginkább, az élő megszólalások csaknem harmadának témája a kitelepítés volt. A más régiókból, térségekből érkezett segítségnyújtással kapcsolatos információk aránya szintén eltérő volt, ebben az esetben a közszolgálati médiumoknál magasabb arányokat figyelhettünk meg.

A tiszai árvíz médiareprezentációja szinte tökéletesen apolitikus volt, a pártpolitika rendkívül alacsony mértékben jelentkezett a híradásokban. Ez természetesen tekinthető, hiszen ismert szociálpszichológia tény, hogy a különböző közösségeket ért válsághelyzetekben, vagy külső fenyegetettség kialakulásával a belső ellentétek teljes mértékben elcsitulnak, minimálisra csökkennek. A ténylegesen pártokhoz köthető megjelenések többsége a különböző felajánlásokból, a politikai szereplők gáton végzett munkájából állt. A szereplők az esetek 87,3 százalékában nem rendelkeztek semmiféle pártkötődéssel. A híradások 9,6 százalékában figyelhettünk meg pártpolitikusokat, a fennmaradó pár százalék a külföldi állampolgárok szerepeltetéséhez kötődött.

Az összesen negyven, politikai párthoz köthető megjelenésből huszonhét a Fidesz-MPP-hez tartozott. Közülük tizenhét Orbán Viktor miniszterelnök nevéhez fűződött, aki valamennyi alkalommal hivatali szerepkörében jelent meg a tudósításokban. Az egyes médiumok hasonló arányban szerepeltették a politikai pártoktól független szereplőket. A médiumokkal kapcsolatban fellelhető egyetlen figyelemreméltó különbség a kereskedelmi médiumokkal állt összefüggésben. A TV2 és az RTL Klub hírműsorai egyáltalán nem jelenítettek meg a kormánypártokon kívül más politikai szervezeteket. A pártkötődéssel rendelkező személyek több mint felénél (22 esetet számoltunk össze) az árvíz közvetlen háttal volt az adott minisztérium gazdálkodására.

A híradások konfliktusmentesek voltak, csupán néhány olyan témát találtunk, amelyek kivételt jelentettek az előbbi megállapítás alól. Az ártéri területek kisajátítása sok ingatlantulajdonost érintett, akik nehezményezték, hogy az önkormányzat nem értesítette őket időben a kisajátításról. A témával a Tények két, a Duna TV Híradója pedig egyetlen esetben foglalkozott.

Összefoglalás

A tiszai árvíz médiareprezentációjával kapcsolatban csak korlátozott érvényességgel állják meg helyüket a katasztrófa hírekkel szembeni kritikák. A katasztrófák állandó elemei csupán elenyésző mértékben fordultak elő a vizsgált híradásokban, például a katasztrófákkal kapcsolatban oly gyakran emlegetett rémhírek mindössze tíz alkalommal kaptak helyet a riportokban.

A tiszai árvíz nélkülözötte a szélsőséges határhelyzeteket, az anyagi kár rendkívül jelentős volt, ugyanakkor nem követelt emberéletet a katasztrófa. Az interpretáció, amelynek szerepe szakértői vélemények szerint az események térbeli és időbeli távolságával egyenesen arányosan növekszik, ebben az esetben szintén kis mértékben jelentkezhetett. A helyszín közelsége megakadályozta, hogy az értelmezési keretek teljesen elrugaszkodjanak a valóságtól, és mitikus vagy politikailag befolyásolt értelmezéseket képviseljenek. A tudósításokból kimaradtak a szenzációk, és tömegkulturális sémákat is csak kevéssé lehetett beazonosítani. A „közép-tiszai csata”² kifejezéshez hasonló szóösszetételek, amelyek mitikus távlatokba helyezték a tudósításokat, szintén csak elvétve szerepeltek a riportokban.

Az események prezentálására a tárgyilagosság és a melodramatikus hangnem volt jellemző, a kifejezetten szenzációkeltő vagy banális bemutatási módok kis mértékben kerültek a képernyőre.

Az adatokból megállapítható, hogy az M1 és a TV2 elsősorban a melodramatikus témákat hangsúlyozta, egyben jelentős súlyt fektetve a segélyakciók támogatására, valamint a szolidaritás témájának kidolgozására. Az RTL Klub elsősorban a téma drámai vetületeivel foglalkozott, amit az áldozatok szerepeltetésének igen magas arányszáma is alátámaszt. Mindeközben elhanyagolta az integráció szempontjából nélkülözhetetlen témákat, ezért ez a hírműsor képviselte az esemény legsubjektívebb bemutatási módját, ami esetenként nem nélkülözötte a bulvárelemeket sem. A Duna Televízió az adatok, a szolidaritás témájának, valamint a kormányzati szereplők és szakértők szerepeltetésének magas arányszámaival a legobjektívebb, leghivatalosabb bemutatási módot képviselte. A politikusok aránya elhanyagolható volt a híradásokban, így a tiszai katasztrófa média általi bemutatása teljesen apolitikusnak mondható. Szintén kevéssé releváns mértékben jelentkeztek a hírműsorokban a konfliktusok. A katasztrófák reprezentációinak tipikus elemeit, mint a rémhírek, a mitikus elemek, szintűgy elhanyagolható számarányban tudtuk kimutatni a híradásokban.

² M1 Híradó, április 17. Az idézet Nagy István védelmi igazgatótól származott, és Hortobágyi Zoltán idézte

A kabarék és szórakoztató műsorok néhány jellegzetessége

Arra voltunk kíváncsiak, hogy a különböző televíziós és rádiós csatornákon sugárzott szórakoztató, kabaré jellegű műsorokat milyen főbb jellegzetességek határozzák meg. A humoros műsorok nagy hagyományokkal rendelkeznek a médiában, a humor volt a legközvetlenebb kapocs a néző/hallgató és a műsorkészítők között. A pesti kabaré műfaja a televízióban és a rádióban is gyorsan meghonosodott, s az ilyen műsorok máig meghatározó szerepet játszanak az elektronikus média szórakoztató szerepének beteljesedésében.

A vizsgálati minta összeállításakor elsősorban a humornak a politikai, illetve társadalmi szegmenseit tekintettük kiválasztási alapnak. Olyan műsorokat kívántunk elemezni, melyek - előfeltételezésünk szerint - főként politikai humort, társadalmi kérdéseken való viccelődést testesítenek meg. A vizsgálat során az alábbi öt műsor jellegzetességeinek feltárására tettünk kísérletet:

- Szatelit (M1)
- Bruhaha (M1)
- Rádiókabaré (Kossuth Rádió)
- Vitriol (TV2)
- Heti Hetes (RTL Klub)

A kiválasztott műsorok különböző típusokat képviselnek. A Szatelit és a Bruhaha a stúdióban felvett, forgatókönyvet követő műsorok közé tartozik. A Szatelit inkább politikai kabaréműsor, meghívott vendégekkel, parodistákkal, míg a Bruhaha a társadalmi jellegű kérdéseket állítja középpontjába, mégpedig a hagyományos kabaré rituáléját követve, rendszerint hosszabb bohózatok, jelenetek formájában. A Rádiókabaré külön típust alkot, hiszen szórakoztatási lehetősége a képi eszközök hiányából fakadóan egészen más. Itt sokkal nagyobb jelentőséggel bír a nem látható, verbális jelzés, mint például a hanglejtés, a szünet, vagy a hangerősség. A Heti Hetes és a Vitriol újszerű műsortípust képviselnek frissességükkel, melyben meghívott közéleti személyiségek, humoristák, színészek spontán viccelődést folytatnak aktuális újsághírek kapcsán. A műsor ugyan nem élőben kerül sugárzásra, de a poénok nem előre szerkesztettek.

A vizsgálat során különböző elemzési szempontokat vettünk figyelembe.

- A műsorszerkesztés elvei: ez a meghívott vendégek kiválasztását, a kabarészámok (Vitriolnál, Heti Hetesnél az újságcikkek, hírek) sorrendjét, típusait lelti. Műsorszerkesztési elvnek tekintettük az egyes témák, viccek hosszúságát, a vágóképek, tapok fajtáit elhelyezését.

- A műsorbeli humor elemei: ezen belül elemeztük a politikai és a nem-politikai viccek arányát, típusait, valamint azt, hogy az egyes műsortípusokban a humorról, a kabaréről milyen elképzelések rajzolódtak ki. Politikai humornak te-

kintettünk minden olyan viccet, ami a politikával vagy politikusokkal volt kapcsolatos (akár külföldi, akár hazai témában).

A humor sajátosságai miatt elkülönítve vizsgáltuk a szexuális témájú poénokat, a pajzánságot, a szóviccet és „szófaragást”, valamint külön kategóriát képeztünk az egyéb, be nem sorolható humor-elemeknek, mint például a képvicceknek vagy a szorosabb társadalmi relevanciával nem bíró vicceknek, így a pincéres poénoknak.

A humoros-szórakoztató műsorok főbb jellegzetességei:

Az alábbi táblázatban foglaltuk össze a műsorokban észlelt vicctípusok százalékos előfordulását (vastaggal szedtük az adott műsorban leggyakoribb és legritkább típusokat) (1. táblázat).

1. táblázat

	Bruhaha	Szatelit	Rádió-kabaré	Vitriol	Heti Hetes
Poénok összesen:	170	202	202	279	523
1. Általános politikai vicc	0	20,3%	10,4%	11,8%	4,2%
1/a Vicc kormánypárttal, kormánnyal	0	17,8%	19,3%	9,7%	20,6%
1/b Vicc ellenzékkel	0	2%	2,5%	0	2,1%
2/a Vicc házassággal	27%	5,9%	2,5%	5,4%	0,8%
2/b Vicc rendőrrel, bűnügygel	4,7%	5,9%	2%	2,1%	1,1%
2/c Vicc részeggel, alkohollal	4,7%	2%	5,9%	0	1,3%
2/d Vicc pénzzel, adóval stb.	7%	1%	1%	0	0
2/e Vicc nőikkel, férfiakkal, homoszexuálisokkal	1,8%	0,5%	0	1,1%	1,5%
2/f Egyéb társadalmi témájú vicc	5,9%	10,4%	10,4%	3,2%	4,2%
3. Trágárság, pajzánkodás, szexuális témájú vicc	14,7%	10,9%	16,3%	26,9%	18,8%
4. Szóvicc, szófaragás	15,9%	8,9%	18,8%	23,7%	14,9%
5. Egyéb viccek (pl. képvicc, nem társadalmi témájú vicc)	18,2%	14,4%	10,9%	16,1%	9,9%

Mint adatainkból is látszik, az egyes műsorok meghatározó jellegzetességei között jelentős különbségek vannak. A leggyakoribb vicc-elemek tekintetében a kapott arányok alátámasztani látszanak eredeti elképzeléseinket. Eszerint a Bru-

haha tekinthető a leginkább apolitikus kabarének, itt a humorforrás többsége társadalmi jellegű volt, sőt, a politikai viccelődés teljesen hiányzott e műsorból. Igazi politikai kabarének a Rádiókabaré és a Szatelit tekinthető.

Ezeknél a műsoroknál az összes politikai vicc a poénok harmadát, vagy még ennél is többet tett ki. A harmadik alaptípus, vagyis a modern, újfajta humort szolgáltató műsorok kontúrjai is jól kirajzolódnak. A Vitriol esetében a leggyakoribb humorforrásnak a pajzán, szexuális indíttatású vicceket találtuk, míg a Heti Hetesnél a szereplők egymással való viccelődése a leggyakoribb poénalap. Ugyanakkor a Heti Hetes a meghatározó humorforrások tekintetében a legkevésbé tekinthető „tiszta” műsornak, hiszen itt a politikai vicceknek és a pajzán vagy trágár humornak is komoly szerep jut. A társadalmi kérdésekkel való humorizálás a legritkább, sőt, ezen belül a pénzzel, adóval, szegénységgel való viccelődés is alacsony arányú viccforrás, de a nőkkel, férfiakkal, vagy más nemi beállítottságúakkal való nevetetés szintén alacsony esetszámmal rendelkezett.

A Rádiókabaré és a Heti Hetes kivételével, minden műsorban a házassággal való viccelődés szerepelt a legnagyobb súllyal a társadalmi témájú humorban, noha kimagaslóan magas értéket csak a Bruhaha produkált. Meg kell említenünk, hogy a Rádiókabarében a házassággal kapcsolatos poénok relatíve alacsony száma elsősorban annak köszönhető, hogy a műsor egy teljes adása a borászat, így az alkohol és a részegség körüli viccekre épült. Az alapvetően más elsődleges humorforrásra építő műsoroknál, mint amilyen a Bruhaha, a Szatelit vagy a Vitriol, magas számban találtunk házassággal foglalkozó vicceket. Az adatok alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a házassággal (elsősorban a feleséggel vagy a megcsalással) kapcsolatos humor igen népszerű, még mindig „működő” viccforrás, ugyanakkor a néző- és hallgatóközönség egy sajátos csoportjához szól elsődlegesen. Külön figyelmet érdemel a Bruhahában tapasztalt kimagaslóan magas házassággal kapcsolatos viccarány. Ez ugyanis a klasszikus kabaréhumor átértelmeződését, illetve az e műsorban megfigyelhető átértelmezését mutatja. A Bruhaha hosszabb jeleneteinek több mint fele elsődlegesen a házasságtöréssel állt kapcsolatban.

Fontos, hogy a házassággal való viccelődést a pajzán, szexuális tartalmú viccektől elkülönítve vizsgáljuk. Ebben az alkategóriában a feleség pénzéhsége, butasága, vagy félrelépése volt a humor alapja. A társadalmi témájú viccek tekintetében a Bruhaha további sajátossága, hogy egyedül itt fordult elő magas számban viccelődés pénzzel, adóval, szegénységgel.

A másik, relatíve magasabb arányban előforduló társadalmi téma a rendőrviccek, illetve a bűnözéssel kapcsolatos viccek csoportja volt. Noha ezek jellege a műsorokban eltérő, a vicc alapja rendszerint a „hülye” rendőrökön, illetve a rendőri korrupción való tréfálkozás. Különösen fontosnak tartjuk a rendőri korrupcióról szóló vicceket, mivel ez ma már nemcsak a közúti ellenőrzések során tapasztalható megvesztegetéseket tartalmazza, hanem a „nagyban” történő korrupciót is. Több vicc is elhangzott az olajszőkítés és a rendőrség kapcsolatáról, illetve egyes rendőri vezetők „félrelépéseiről”.

Valamennyi szórakoztató műsor esetében pozitívumként kell értékelni, hogy a nőellenes, a homoszexuálisokkal szembeni, illetve a kisebbségekkel, elsősorban a cigánysággal kapcsolatos vicceknek csak elenyésző teret biztosított (igaz, e témák esetében is feltűnt a Bruhaha popularitása).

Politikai viccek a humoros, szórakoztató műsorokban

Politikai humort a vizsgált öt műsor közül négyben találtunk, s noha eltérő mértékben, de mindegyiknél meghatározó jellegű volt. A legalacsonyabb politikai vicc-arányt a Vitriolnál tapasztaltuk (közel 21 százalék), a legmagasabbat (mintegy 40 százalék) pedig a Szatelitnél. A magas előfordulás arra enged következtetni, hogy a humoros, szórakoztató műsorok között az számít kivételnek, amelyik nem épít a politikai kabaré elemeire. Mintánkban a Bruhaha számított kivételnek.

A négy, politikai viccelődést karakteresen megjelenítő műsor közül háromban az általános politikai viccek aránya 10 százalék felett volt, csak a Heti Hetes esetében tapasztaltunk ennél jóval alacsonyabb, 4,2 százalékos előfordulási gyakoriságot. Ezzel párhuzamosan a Heti Hetesben regisztráltuk a legtöbb kormánypárttal kapcsolatos viccet, több mint 20 százalékos aránnyal. A kormánypártok és meghatározó személyiségei a Vitriolban fordultak elő a legritkábban, amit az általános politikai viccek relatíve alacsonyabb száma is magyaráz.

Az általános politikai viccek és a kormánypártokat érintő poénok egymáshoz viszonyított aránya még érdekesebb képet rajzol ki. Míg például a Szatelitben az általános politikai tréfák nem egészen 3 százalékkal haladták meg a kormánypártokat érintő vicceket, addig a Rádiókabarében ez a különbség már 9 százalék volt a kormánnyal való viccelődés „javára”, míg a Heti Hetesnél 16 százalék. Ennél is szembetűnőbb azonban a kormánypártokkal és személyiségeivel, illetve az ellenzékkel (tagjaival) kapcsolatos viccek előfordulása közötti aránytalanság, hiszen az ellenzékkel való viccelődés gyakorisága egyik műsorban sem érte el a 3 százalékot, sőt, a Vitriolnál például egyetlen ellenzékkel kapcsolatos viccet sem találtunk.

A kormánypártokat érintő viccek igen fókuszáltan jelentkeztek, hiszen maguk a pártok lényegesen ritkábban szerepeltek a tréfák alapjaként, mint egyes politikusai. A leggyakoribb céltábla Torgyán József földművelésügyi miniszter, illetve Orbán Viktor miniszterelnök volt. Megjelenésükhöz képest messze elmaradva, és sokkal esetlegesebben regisztrálhattunk vicceket más kormánypárti politikusokról, például Deutsch Tamásról, Kövér Lászlóról vagy a kispap Székely Zoltánról. Előfordulásuk rendszerint valamilyen aktuális, személyüket érintő kérdéshez (Deutschnál gyermeke születéséhez, Székelynél megvesztegetési botrányához) kötődött. Ezzel szemben a miniszterelnök és Torgyán József különösebb alkalom nélkül is előkerült a viccekben, sőt, nem politikai indíttatású viccek csattanója is időnként az ő személyükkel vált politikai tréfává. Ezt a jelenséget természetesen nem nehéz megmagyarázni. Orbán Viktor és Torgyán József

nemcsak a két, legtöbbet szereplő és szerepeltetett politikus a kormányból, de a két nagy párt vezetői, illetve a kormány meghatározó személyiségei is egyben. Ugyanakkor említettségben, vicc-alap képzésében meg sem közelítette őket Dávid Ibolya, az MDF elnöke.

Az sem szorul különösebb magyarázatra, miért kimagasló arányú a kormánytagokkal és -pártokkal való viccelődés. Alapelv ugyanis, hogy a politikai viccek alanyául bármely kormányzás alatt a nézők életét mindennapi szinten is befolyásoló kormánytagok válnak. A közismertség, a gyakori médiaszereplés csak növeli a megragadhatóságot, viccképzésre alkalmas események számát, amelyeket a szórakoztató műsorok fel is használnak. Érdekes volt megfigyelni, hogy néhány kiemelt téma miként vált politikai vicc tárgyává. Két ilyen, gyakran előkerülő, és egyben a kormánytagokkal, illetve a kormánnyal való viccelődésre is alkalmas adó témát regisztráltunk: a türelmi zónák ügyét és a négyes metró kérdését.

Az ellenzéki politikusokon való viccelődés kapcsán meg kell jegyeznünk, hogy ezeknél a tréfa tárgya egyetlen esetben sem valamely konkrét ellenzéki párt volt, hanem vagy az ellenzék általában, vagy egyes ellenzéki politikusok. Három, gyakrabban előfordult nevet lehet kiemelni, Demszky Gábor főpolgármesterét, aki ebbéli tisztsége miatt, illetve fővárosi politikai ügyek kapcsán (például a négyes metró) gyakran vált tréfák célpontjává, Kovács Lászlóé és Horn Gyuláé. Érdekes, hogy a leggyakrabban szereplő ellenzéki politikusi név a viccekben Horn Gyuláé volt. A volt miniszterelnök - feltételezésünk szerint - ugyanannak a hatásnak köszönheti „népszerűségét” a viccekben, mint napjainkban Orbán Viktor.

A politikusokat érintő vicceket jelleg szerint vizsgálva igen eltérő tréfákat találtunk. Gyakori volt az adott személy utánzása (főleg a Rádiókabaréban és a Heti Hetesben), de gyakran estek valamilyen szövicc áldozatául is. A Szatelitben mint egy-egy kérdéssel nyilatkozó személyek váltak a vicc tárgyává. Trágárság alanyai egyik műsorban sem voltak, de pajzán tréfát több esetben is hallhattunk egyik-másik politikus kapcsán.

Összességében a politikai viccek hangneme inkább visszafogott, mintsem sértő volt, ez alól legfeljebb a Heti Hetes egy-két tréfája jelentett kivételt, igaz, e műsorban is főleg szöviccek (noha időnként élesebb szöviccek) alanyai voltak politikusaink.

Trágárságok és pajzán viccek a humoros, szórakoztató műsorokban

A trágárságról, a pajzán, szexuális témájú viccekről az általunk vizsgált öt műsorban igen vegyes kép rajzolódott ki. Az ilyen konnotációjú vicceket egyként kezelve, egyik műsorban sem találtunk 10 százaléknál alacsonyabb előfordulási gyakorisággal, noha a trágárságok és a pajzán viccek egymáshoz viszonyított aránya műsoronként eltérő volt.

A közszolgálati televízió két szórakoztató műsorában, a Bruhahában és a

Szatelitben, trágársággal nyílt vagy burkolt formában egyáltalán nem találkozunk, itt kizárólag pajzán tréfák szerepeltek. A pajzánkodásnak ugyanakkor igen változatos formáit figyelhettük meg, a szóviccektől a képvicceken keresztül, a helyzetkomikumokig. A Rádiókabarében sem volt jellemző a trágárság, a pajzán, szexuális témájú viccek többsége szóvicc volt, finoman megformált előadásban. A Vitriol és a Heti Hetes esetében azonban már nyílt és rejtett trágársággal is találkozhattunk, és a pajzán viccek aránya is magas volt (főleg a Vitriol esetében). Ezt obszcén tréfák egészítették ki, amiket a trágárságok közé soroltunk (pl. a vizeléssel, székklettel kapcsolatos tréfák). Noha a durva trágárságokat a Vitriol és a Heti Hetes esetében utólag kivágták a szerkesztők, így sem maradtak rejtve a nagyközönség előtt. Meglepő, hogy mindkét műsor esetében az adás kezdetén kevesebb, majd a hangulat oldódásával egyre több és szabadosabb pajzánosság és trágárság hangzott el. A Heti Hetesnél külön ki kell emelni, hogy a trágárságok és a pajzán viccek legfőbb elszenvedői éppen a műsor szereplői voltak. A trágárságnak és az éles pajzán vicceknek éppen az a szerepük e műsorokban, hogy oldják, sőt fokozzák a hangulatot, és a harsányságból, a viccek merészségéből „csináljanak” poént.

Összességében a pajzánosság betölti szerepét az általunk vizsgált szórakoztató műsorokban, bár egyes esetekben túllép bizonyos határokat (főleg a Vitriolnál, itt is inkább a mennyiséget tekintve)

Összefoglalás

A vizsgálatba vont öt műsor három, jól körülhatárolható, sajátos jellegzetességekkel rendelkező szórakoztató műsortípust reprezentált. A viccek legfőbb témája politikai jellegű volt, a társadalmi kérdéseken való élcelődés kevésbé vált e műsorok profiljává. A TV2 Vitriol és az RTL Klub Heti Hetes című műsorai elsősorban politikai témákra építettek, a társadalmi kérdéseken való viccelődés csak elvétve fordult el. E műsorok közös jellemzője, hogy bennük igen magas arányt képviseltek a trágárságok és a pajzán, szexuális jellegű tréfák. A politikai viccekkel kapcsolatban megállapítható, hogy céltáblájuk elsősorban a kormány-pártok, illetve a kormányzati személyiségek egy jól körülhatárolható köre volt.

Két nemzeti ünnepünk reprezentációja a médiában

Elemzésünk célja volt egyrészt feltárni, hogy milyen témák mentén konstituálódik két nemzeti ünnepünk - nevezetesen augusztus 20. és október 23. -, másrészt az egyes médiumok mindebből mit és hogyan jelenítenek meg. A vizsgálat tárgya négy országos televízió- (M1, RTL Klub, TV2, Duna TV) és négy rádióadó (Danubius, Sláger, Kossuth, Petőfi) 2000. augusztus 19-21., illetve október 22-24. közötti, az ünnepel expliciten foglalkozó műsora volt. A feldolgozás csak a nem fikciós műsorokra terjedt ki, az eseményekkel kapcsolatos történeti filmekre, összeállításokra nem. A fő kérdés úgy fogalmazható meg, hogy mennyiben kaptak eltérő képet azok, akik egy bizonyos médiumon keresztül követték figyelemmel a nap történéseit.

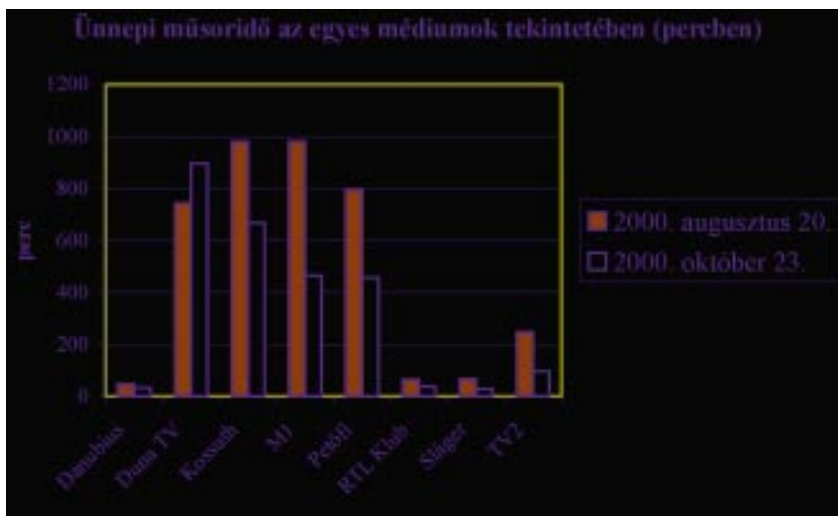
Augusztus 20-a, mint a „leghivatalosabb” állami ünnep, több száz éves múlt-ra tekint vissza, melyből fakadóan sok mindent ünnepelnek ezen a napon. Előjáróban le kell szögezni néhány olyan tényezőt, amely a 2000. augusztus 20-át eltérővé tette a korábbiakhoz képest. A magyar millennium ünnepe végigvonult az egész éven, sőt, lezárása 2001. augusztus 20-án lesz. Ezért a vizsgált ünnepi események is szorosan összekapcsolódtak a millenniumi megemlékezésekkel. A 2000-es esztendő más szempontból is különleges volt. Nemcsak „kikényszeríti” az analógiát az ezredfordulóval, hanem jubileumi szent év is egyben, azaz egyetemes keresztény ünnep. Augusztus 20-nak korábban is volt István szentsége folytán egy keresztény ünnepi vonulata, az idejében azonban az említett vallási jelleg miatt még nagyobb fényt kapott. (62 év után ismét pápai legátus járt Magyarországon, meghívást kapott Bartolomeiosz egyetemes patriarcha, aki bejelentette, hogy az ortodox egyház is szentjei közé emelte Istvánt. A többi egyház részvételével együtt így a Szent jobb körmenet és a szentmise ökumenikus színezetet kapott.)

Október 23-mal más a helyzet, sokkal fiatalabb hagyományról van szó, mely a rendszerváltással vált hivatalos nemzeti ünnepé. Ebből következően alig kidolgozott hagyományokkal rendelkezik, ünneplésének története kevésbé határolja be a megemlékezések módját, a médiumok működése tehát meghatározóbbnak tűnik definiálásában. Tíz évvel a rendszerváltás után még mindig indulatokat kavarnak azok a témák, melyek az októberi eseményekkel kapcsolatosak. A médiumok komoly szerepet vállalnak ezek kezelésében, valamint a társadalmi megosztottság felszámolásában. Augusztus 20-hoz hasonlóan itt is megjelent az európaiság gondolatköre, az Európához tartozás, illetve - aktualitása miatt - az Európai Unióhoz való csatlakozás kérdése. (Az 56-os forradalom olyan kísérletként is értelmezhető, amelynek célja az európai reintegráció volt.) Az államalapítás ünnepétől eltérő módon, október 23-án nem csak ünnepelünk, hanem gyászolunk is. A megemlékezések gyakorlatában e két esemény mégsem válik igazán ketté. A rendezvények egyik állandó helyszíne a Rákoskeresztúri Köztemető,

ahol közjogi méltóságok koszorúznak és közemberek helyeznek el virágokat, mécseseket a sírokra. Hasonlóan rendszeres eleme az ünneplésnek a túlélő és megtorlásban részesült '56-osok szenvedéseinek megjelenítése. Augusztus 20-ával ellentétben, az októberi eseményeknek nincsenek könnyed, szórakoztatást célzó elemei, a médiában megszólalók hangvétele komoly, gyakran patetikus. Október 23-a a köztársaság kikiáltásának ünnepe is egyben, a rendszerváltás dátuma természetesen nem véletlenül esett a forradalom 33. évfordulójára, az e köré épített hagyomány ismert, és nem szorul különösebb magyarázatra.

Az alábbi ábráról kitűnik, hogy a közszolgálati médiumok egyeduralgó szereppel rendelkeztek a nemzeti ünnepek megjelenítésében (1. ábra).

1. ábra

Az adatokból jól látható, hogy a televíziók és a rádiók a két ünnep közül - a Duna Televízió kivételével - augusztus 20-t preferálták, azaz nagyobb műsoridőt biztosítottak augusztus 20-nak, mint október 23-nak.

Az ünnepi műsorok műfaji orientációjáról elmondható, hogy a hírek, tudósítások fordultak elő a legnagyobb részarányal. E típusok elsősorban a kereskedelmi médiumokban jutottak jelentős szerephez. Hasonlóan kiemelt jelentőséggel rendelkeztek az interjúk, riportok, valamint a stúdióbeszélgetések is. A harmadik leggyakoribb műfaji elemnek az önálló kommunikátori szöveg bizonyult az ünnepi műsorok prezentációjában.

A két esemény téma- és történelemszemlélete jelentősen eltér egymástól, ezért mindkét ünnepet különböző szempontok alapján vizsgáltuk.

Az augusztus 20-i megemlékezések két részre oszthatók, a tulajdonképpeni ünnepi történésekre, illetve az ezek mellé felsorakozó, a popularitást szolgáló já-

rulékos eseményekre (vásár, parádé, tűzijáték stb.). A kereskedelmi adók ez utóbbira fektették a hangsúlyt, annak érdekében, hogy minél nagyobb tömegeket érjenek el. Mindkét típuson belül természetesen voltak eltérések. A legjobb példa a TV2, amely egyfajta alternatív ünneplést próbált megvalósítani. Szembetűnő például, a televíziók közül ki használt ünnepi logót, melynek megléte arról tudósít, hogy a műsor az ünnep szerves részeként tételeződött. Az M1 és a Duna TV logója alig tért el egymástól, mindkettő lényegi motívuma a korona és a nemzeti színű zászló volt (az M1-en az utóbbi, a Dunán az előbbi kihangsúlyozásával). Az eltérések jól tükrözik a két televízió közötti különbséget az ünnepi műsort tekintve. Az M1 logóján a „Szent István ünnepén” feliraton kívül megjelent a „Millennium 2000” is, míg a Duna TV a semlegesebb „augusztus 20.” feliratot választotta, mellyel István középkori ikonábrázolása párosult. A TV2 kereskedelmi adó létére is fontosnak tartotta az ünnepi logo használatát, mely szimbolikájában eltért az előző kettőtől. A nemzeti színű lobogó itt is megtalálható volt, azonban központi elemként nem a koronát, hanem a Hősök terén látható millenniumi emlékmű angyalos szobrát prezentálták.

A műsorokban megszólalók pozíciója hű indikátora a vizsgált orgánum ünnepkonceptiójának. A tisztségviselők megnyilatkozásai a hivatalosságot jelképezik, ezen belül szekulárist vagy szakrálist. A mindennapok emberének megszólalási aránya arról tanúskodik, hogy az adott csatorna mennyire próbálta bevonni a „tömeget” az ünneplésbe. Az ünnepi nyilatkozatok legitimáló funkcióját leginkább a megszólaló kiléte határozza meg. A szakrális legitimációt természetesen az egyházi tisztségviselők biztosítják, a „modern, komplex társadalmakban” azonban a legitimációhoz nem elég a szentség megjelenítése, a tudományba vetett hit segítségére is szükség van, a szekuláris legitimációt a szakértők végzik el. Világi tisztségviselők legnagyobb arányban (46%) a Sláger Rádióban (elsősorban a hírműsorokban) tűntek fel. A nyilatkozók pozíciója alapján a Sláger műsorkínálata volt a leghivatalosabb, mentes mindenfajta szakrális tartalomtól. A Danubius esetében több megszólalás kötődött magánszemélyekhez, egyszerű állampolgárokhoz, azonban szakértői megnyilatkozás nem hangzott el a hírműsorokban. A szakrális ünneplést leginkább az M1 képviselte, a megszólalások majdnem egyötöde egyházi tisztségviselőkhöz kapcsolódott. A szakértői kommentárok aránya szintén itt volt a legmagasabb. Az M1 aktorai a lehető legszélesebb spektrumot képviselték, a mindennapi emberektől a szakértői véleményekig bezárólag. Hasonló megállapításokat tehetünk a Petőfi Rádióval kapcsolatban, azzal a kiegészítéssel, hogy a közemberek megszólalási aránya itt volt a legmagasabb valamennyi vizsgált műsorszolgáltató közül. A két közszolgálati rádiót összehasonlítva a Kossuth „hivatalosabbnak” tűnt, erre a csatornára a hallgatók és egyházi tisztségviselők kisebb mérvű bevonása volt jellemző. A Duna Televízióban legnagyobb arányban (a bemondói szövegeken kívül) világi tisztségviselők szerepeltek, melynek hivatalos színezetét a mindennapi emberek, a szakértők és az egyházi tisztségviselők megszólalásai ellenpontozták. A két kereskedelmi televízió között szembetűnő különbségek voltak felfedezhetőek a megszólalások tekintetében. Míg az RTL Klub kisszámú ünnepi megszólalásainak több-

sege kommentátori közlemény volt, addig a TV2-ben magas számban szerepelt világi tisztviselő, továbbá „az utca embere”. Ha ehhez hozzáteszük, hogy a kommentátori megnyilatkozások aránya itt volt a legalacsonyabb (31,8%), látható, a TV2 ünnep-modelljében két szint markáns elkülönüléséről beszélhetünk, azaz a hivatalos mellett az egyéni értelmezések is tág teret kaptak.

Népi ünnepi szokások, népi ünneplés prezentálása a Kossuth Rádióra (52,3%) volt jellemző, míg ez a motívum az M1-en jóval kisebb mértékben szerepelt (19%). Augusztus 20. hivatalos „oldala” a Petőfi Rádión (20,8%) volt a leghangsúlyosabb, ellentétben az RTL-lel. A TV2 esetében szintén rendkívül csekély mértékben került képernyőre a hivatalos megjelenítési mód, mindössze az esetek kevesebb, mint 5 százalékában. A többi műsorszolgáltatónál - kis eltérésektől eltekintve - nagyjából hasonló arányszámokkal találkoztunk. Az ünnep legitimációs funkciója legtöbbször a TV2-ben (43,8%) tűnt fel, ami a médium egyedi ünnep-prezentációját látszik bizonyítani. A képi megjelenítési módszereket vizsgálva, a TV2 műsora a hagyományos szimbolikát használta fel (Szent Korona, különböző iniciálék). A személyes ünnepértelmezéseknek a Duna TV (26,2%), illetve a TV2 (21,4%) engedte a legszélesebb teret.

Augusztus 20. vallásos motívumai közé tartozott István személye, az ereklyék, melyek a durkheim-i értelemben vett kollektív reprezentációk szerepét töltötték be, továbbá az ünneplő közösség fontosságát fejezték ki. István országfelajánlása révén a Mária-kultusz is felbukkant augusztus 20-án, olyannyira, hogy Paskai bíboros megújította István felajánlását, melyet a helyszínen a résztvevőkön kívül az M1 nézői is nyomon követhettek. Ez jellegzetes példája a múlt és a jelen szimbolikus összefonódásának, az akkor és most egységének. Szent István személyisége leggyakrabban (43,0%) az M1-en jelent meg, de előfordulása a Petőfi Rádión is magas volt (21,1%). A keresztény értékrenddel is a Petőfin foglalkoztak a legtöbbit, ennek alapján az említett orgánum kiemelten közvetítette augusztus 20. vallásos aspektusait. Az ünnep megkonstruálásában, bemutatásában is megfigyelhető a közszolgálati-kereskedelmi különbség. A TV2 foglalkozott a kereskedelmi adók közül a legintenzívebben az ünnep vallásos oldalával. Az ország felajánlásáról és a nemzeti egység hit általi erősségéről elsősorban a Kossuth Rádión lehetett hallani, a viszonylag magas számarány a nemzeti elkötelezettség erőteljesebb hangsúlyozására utal. István, mint hős, alkalmas a dicső múlt felidézésére, ami érzékelteti a közösség fontosságát. Istvánnak sok arca van, egyfelől uralkodó, aki államot alapít és kormányoz (vagyis történelmi tetteket visz véghez), kivételes személyes tulajdonsággal bír, mely alkalmas a példaadásra, másfelől olyan utóélete, kultusza van, mely megerősíti egyedülálló szerepét a magyarok történetében. Az István-szimbólumnak van azonban még egy toposza, amely ritkán ugyan, de felbukkan augusztus 20. körül. Ez a kegyetlen király motívuma, mely szerint István reformjait csakis erős kézzel lehetett végigvinni. Istvánt, mint uralkodót leginkább a Duna Televízió (28,6%) és a Kossuth (28,6%) jelenítette meg, személyes tulajdonságaira az M1 (35,7%) és a Kossuth (32,8%) helyezte a hangsúlyt. Az említett motívum együtt járt a példaadó szerep témájával, ami a Kossuth és az M1 ünnepi programjaiban tűnt fel a legtöbbször, az M1-

nél ez a motívum képviselte az Istvánnal kapcsolatos megjelenítések több mint 50 százalékát. István utóéletével pont fordított volt a helyzet, az ezzel kapcsolatos ünnepi megszólalások kétötöde a Kossuth Rádión, kétharmada az M1-en hangzott el. Az adatokból megállapítható, hogy az István személye körüli szimbolika adta lehetőségekkel főként az említett közszolgálati orgánumok éltek. A kereskedelmi adók szinte egyáltalán nem foglalkoztak az Istvánnal kapcsolatos témákkal (kivéve István szent mivoltát).

A honfoglalás és a millennium témái az M1-en kaptak helyet a leggyakrabban, de a Kossuth szerepvállalása is említésre érdemes. A kereskedelmi adók közül a TV2 foglalkozott a legsűrűbben mind a honfoglalással, mind a millenniummal. Az ezeréves évforduló motívuma a Sláger esetében kidolgozottabb volt, mint maga augusztus 20.

Általában a politika át- és átszővi az ünnepi beszéd folyamatot, ezért az ünnepi diskurzusban jelentős hangsúlyt kap a politikai vezetéshez való viszony. Az M1 és a Duna TV műsoraiban adtak teret legtöbbször (30,8%, illetve 28,3%) a határon túl ünneplő magyaroknak. A politikai vezetés elsősorban az M1-en és a TV2-ben kapott jelentős szerepet, egyharmad körüli megoszlással. A TV2 dolgozta ki legjobban az ünnep aktuálpolitikai jellegét, annak ellenére, hogy ez szinte kivétel nélkül minden adón megjelent. A semleges politikai megnyilatkozások a TV2-re és a Danubius Rádióra voltak jellemzőek. A politikai vezetést támogató kijelentések majdnem fele az M1-en hangzott el. Kritikai megnyilvánulások elsődlegesen a TV2-höz kapcsolódtak, de a Kossuth Rádió is számos ellenvéleményt jelenített meg.

Azok a témák, értékek, melyeket az ünneplő közösség fontosnak tart önmagával kapcsolatban, a múlt felidézése és értelmezése folytán mindig előbukkannak. Továbbá, augusztus 20-án az istváni hagyomány szinte automatikusan hívja elő a megszólalásokban Magyarország és Európa viszonyának kérdését. A vizsgálat során négyféle történetmodell sikerült beazonosítani. A „hagyományos”, vallásos eredetű modell szerint a kiindulópont a nagy esemény, az értékek forrása, melyet a „pokoljárás” (a magyarság történelmi szenvedése) követ, a jelen pedig a visszatérés (vagy annak lehetősége) az értékekhez. 2000. augusztus 20-án kirajzolódott egy másik modell is, mely szerint a magyarok történelme sikertörténet, és ez a „fennmaradtunk öröme” pozíciójából tekint a múltra. Amíg a történelmi szenvedés típusa leginkább az M1-en (29,5%), a Kossuth Rádión (22,7%) és a Duna TV-ben jelent meg, addig a másik modell a TV2 műsoraiba volt jellemző. A keresztény európaiság döntően a Kossuth (38,1%) és az M1 (26,2%) adásaiban jelent meg, a szekuláris Európa-modell pedig a TV2 programjaiban, valamint a Petőfi és Kossuth Rádióban.

A különböző értékmozzanatok nem csupán a rítusok, témák, szimbólumok közvetítésével jutnak el a közönséghez, hanem explicit módon is hivatkozhatnak rájuk. Példákat találtunk a függetlenség, modernitás (az istváni vezetés, mint a modernség kifejeződése), összetartás, hagyományörzés, tolerancia, továbbá a magyarság értékeinek nyílt megjelenítésére. A függetlenségre a legnagyobb hangsúlyt a Petőfi fektette (37%), a modernitás megjelenítésére pedig a Kossuth.

Az összetartásra való hivatkozás csatornák közötti eloszlása egyenletesebb volt, a legtöbbet ezzel a Kossuth (22,9%) és az M1 (22%) foglalkozott, csakúgy, mint a hagyományörzés fontosságával. A tolerancia kérdésköre az M1 (42,9%) után legtöbbet a TV2 ünnepi megemlékezéseiben került elő (17,9%), hasonlóan a magyarság fennmaradásához, ahol még a Duna TV szerepe említhető meg.

Végül érdemes megvizsgálni, mennyiben tértek el az egyes médiumok az ünnepi mellékesemények tudósításában, követésében. Ahogy ez az előbbiekből kikövetkeztethető, az ünnepi történeésekről szóló tudósításokban csökken a közszolgálati és kereskedelmi adók közötti különbség, noha ebben is az előbbiek nagyobb szerepvállalása figyelhető meg (az M1 és a Petőfi a tisztavatás és az egyházi ünnepi eseményekről tudósított, az M1 a világi ünnepekről). Fontos, hogy az a néhány önálló bemondói megszólalás, helyszíni közvetítés és egyetlen stúdióbeszélgetés, mely a Danubius és Sláger rádiókon hangzott el, mind az ünnep járulékos eseményeivel volt kapcsolatos, mely az ünnep lehetséges értékeinek közvetítésére alkalmatlanná tette a megnyilatkozásokat. Augusztus 20. csupán annyiban jelent meg, hogy néha leadtak egy-egy számot az István a királyból, esetleg más magyar előadóktól.

Az október 23-val foglalkozó műsorokban az egyes csatornák eltérő arányban szerepeltették a különböző funkciójú megszólalókat. A saját hangon megjelenők között a kommunikátorok egyeduralkodó szereppel rendelkeztek, a megszólalások több mint harmadával. Hasonlóan meghatározó szerep jutott az élősóban történt megnyilatkozások tekintetében az egykori résztvevőknek, tanúknak és művészeknek. Az események tanúi a legmagasabb arányban a Duna TV-ben jelentek meg, de közel hasonló hányaddal találkoztunk a Kossuth és a Petőfi Rádióban is. A művészek élősóbéli előadásai az RTL Klub és a Petőfi műsoraiban emelkedtek ki, a megszólalások csaknem egynegyedében az említett státuszú szereplők nyilatkoztak. A Kossuth Rádió és a TV2 főként a téma szakértőit, túlnyomó többségükben történészeket szólaltatott meg. Az '56-os szervezetek képviselőinek médiahasználata leginkább az M1 ünnepi műsoraihoz kötődött.

A megszólalások széles témaspektrummal rendelkeztek. A leggyakoribb témák közé tartoztak az ünnepi események említése (főként a hírekben), a forradalom kitörése, az '56-os események résztvevőinek korabeli tevékenysége, elő- és utóéletük, a megtorlás, az igazságtétel, a forradalom szellemiségének őrzése, valamint a kultúra, művészetek, tudományok '56-hoz kapcsolódó vonatkozásai. Hangsúlyos témának számított az M1 ünnepi műsoraiban (a megszólalók 5 százaléka) a forradalmi harcok, a kommunista diktatúra, a nemzetközi kapcsolatok, amelyek a forradalom kimenetelének alakulásában szerepet játszottak. A Duna TV-n gyakran jelent meg az emigráció, a határon túli magyarság és a nemzetközi kapcsolatok kérdésköre, amelyek jól tükrözték a csatorna profilját. A TV2 műsoraiban meghatározó szerepet játszott a határon túli magyarság, a nemzetközi kapcsolatok, a szovjetek '56-os tevékenysége, a '89-es rendszerváltás és néhány aktuálpolitikai téma. A napi politika előfordulása annak tudható be, hogy e csatorna megpróbálta az ünnepet erősebben a jelenhez kötni. Az RTL Klub esetében az emigráció és a forradalmi harcok, a Petőfin a kommunista diktatúra motívu-

ma kapott nagy figyelmet. A Danubius, a TV2-vel egyetemben, a nemzetközi kapcsolatokat és a '89-es rendszerváltást, valamint az aktuálpolitikai elemeket jelenítette meg meghatározó mértékben október 23-a kapcsán.

A megjelenő értékek, eszmék közül a nemzeti szuverenitás, a szabadság, a hősiesség, valamint az összefoglalóan vallásinak, erkölcsinek nevezhető értékek kerültek előtérbe a megfigyelt médiumok összességében. Az M1 műsoraiban a megszólalók több mint 10 százaléka hivatkozott a demokrácia, az önrendelkezés értékeire. A TV2 műsoraiban hasonló arányban jelentkezett az igazság, a bajtársiasság és a szolidaritás.

A televíziók ünnepi reprezentációiról, képi retorikájáról szólva elmondható, hogy az M1, a Duna TV és az RTL Klub híreinek együtödében az adott rendezvényen megjelent ünneplő tömeg volt a domináns. Gyakran ábrázolták továbbá az ünnepléshez felhasznált kellékeket, úgymint virágok, koszorúk, gyertyák, mécsesek. A rendezvények szónokainak megjelenítése az M1 híradóiban volt meghatározó, kevésbé a Duna TV és az RTL Klub híreiben. Kollektív reprezentációkat (szobor, kopjafa, emlékmű) láthattunk a két közszolgálati televízió híreinek csaknem együtödében.

A különböző hírekben összesen 177 olyan ünnepi rendezvényről tudósítottak, amelynek helyszínéről a kommunikátor beszámolt, vagy az eseményeket a televízió kameráin keresztül közvetítették. Budapesti rendezvény a Duna TV műsorainak kevesebb, mint felében jelent meg, míg ez az arány a TV2, az RTL Klub, a Petőfi és a Danubius esetében meghaladta a 75 százalékot. A vidéki történésekről az M1 és a Duna TV tudósított átlagon felül. Az ünnephez kapcsolódó, de külföldön tartott megemlékezésekről szóló hírek aránya a Duna Televízióban, a Kossuth Rádióban és az RTL Klub hírműsoraiban volt a legmagasabb, a híryanagyok csaknem 20 százalékaival.

A médiumok hírműsoraiban az állami rendezvényekről szóló tudósítások aránya volt a legkiemelkedőbb. Kivételnek számított a Duna TV és az M1 híradója. Előbbin az '56-os szervezetek által rendezett ünnepségek szerepeltek a többi orgánumhoz képest kimagasló számaránnyal, míg utóbbin az ellenzéki pártok által rendezettek. A M1 hírműsorai mellett a Petőfi és a Sláger Rádió híreiben jelentek meg nagyobb arányban olyan rendezvények, melyeket ellenzéki pártok szerveztek, és ahol az arány felülmúlta a kormányzati pártok eseményeit. A Kossuth esetében pont fordított volt a helyzet. A Duna TV híryanaga számított a legkiensúlyozottabbnak az előbbieken taglalt szempontok szerint.

Ünnepi logót vagy díszletet a televíziók műsorainak csekély hányadában figyelhettünk meg. Ezek megjelenítésében Duna TV járt az élen, az esetek egyharmadában alkalmazta ezt a képi eszközt. A M1, a TV2 és az RTL Klub műsoraiban közül csak a hírműsorokban figyelhettünk meg logót, amelyek többnyire nemzeti színű zászlóból és dátumból álltak. A Duna TV készített egyedül ünnepi díszletet, amely a stúdióbeszélgetések alkalmával kapott szerepet. A dekoráció egy barikádot utánczó, amelynek előterében nemzeti színű virágcsokrok voltak. Hátterében tankot ábrázoló faliképet függesztettek ki, de a díszlet további kelléke volt egy nagyméretű képernyő is, amelyen időnként archív felvételeket vetítet-

tek. A Duna TV tehát meglehetősen nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy a külsőségek segítségével is ráhangolja nézőit az ünnepre.

Összefoglalás

A közszolgálati médiumok uralkodó szereppel rendelkeztek a nemzeti ünnepek megjelenítésében. A Duna TV kivételével valamennyi műsorszolgáltató augusztus 20-t preferálta október 23-val szemben. Mindkét nemzeti ünnepünk prezentációjában a hírek, tudósítások szerepeltek a legnagyobb részaránnyal, de igazán jelentős szerephez a kereskedelmi médiumok műsoraiban jutottak. Míg a kereskedelmi műsorszolgáltatók elsősorban az ünnep magánjellegét hangsúlyozták, addig a közszolgálatiak az ünnepel kapcsolatos értékek és történelmi motívumok bemutatására is figyelmet fordítottak.

Személyiségi jogok³ a hírműsorokban és bűnügyi tudósításokban

A Médiatörvény 3.§ (2) bekezdése kimondja: „a műsorszolgáltató köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, tevékenysége nem sértheti az emberi jogokat...” A törvény betartatása elsősorban az ORTT feladata. Ebből kiindulva az elmúlt években több alkalommal is foglalkozott a személyiségi jogok, a személyes adatok védelmével.

A Magyar Köztársaság Alkotmányának 59.§ (1) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jó-hírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.” Ezt szem előtt tartva, a TV2, illetve az RTL KLUB, valamint az ORTT között megkötött műsorszolgáltatási szerződések rögzítik, hogy műsoraikat az Alkotmánnyal és a magyar jogrenddel összhangban kell kialakítaniuk. Az MTV esetében etikai kódexének a szexuális bűncselekményekről, a balesetekről és katasztrófákról, valamint az erőszakról szóló részei írják elő - elsősorban a BBC Etikai Kódexét alkalmazva - az eljárást ilyen ügyekben. A Duna Televízió közszolgálati műsorszolgáltatási szabályzatának alapelveiben, de külön egy pontban is foglalkozik a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, a személyhez fűződő jogokkal.

A Monitoring Szolgálat 2000-ben is több, hosszabb időszakot alapul véve vizsgálta, hogy a műsorszolgáltatók az Alkotmány szellemében, illetve a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényben (továbbiakban Avtv.) meghatározott módon kezelik-e a magánszemélyek személyi és különleges adatait, eleget tesznek-e ezen adatok nyilvánosságra hozását rögzítő törvényi szabályoknak és ezáltal a személyiségi jogok védelme törvényi követelményének.

A vizsgálatok elsősorban arra irányultak, hogy a kereskedelmi televíziók betartják-e a műsorszolgáltatási szerződésben vállaltakat, közszolgálati társaik pedig az általuk rögzített etikai szabályok szerint járnak-e el az információs önrendelkezési jog, mint emberi jog tekintetében.

A vizsgálat szempontjai

2000 áprilisában, júniusában és júliusában kerítettünk sort a személyiségi jogok betartásának ellenőrzésére. Különös figyelemmel kezeltük a katasztrófákat, tragédiákat, baleseteket és a bűncselekmények elkövetését bemutató tudósításo-

³ Személyiségi jogok: az általánosan jellemző értékminőséget védik. Ennek érdekében egyfelől megteremtik az ember önmegvalósulásának feltételeit, másfelől biztosítják, hogy e feltételeket - a magánszférát - senki jogtalan külső beavatkozással meg ne sérthesse.

kat, valamint az elkövetéssel gyanúsítottak, illetve az áldozatok személyes adatait és embertársaink személyes életpéldáit, problémáit nyilvánosságra hozó riportokat. A munka során regisztrálni kellett, hogy mikor jelent meg személyes, illetve különleges adat. Az ebből összeállított adatbázis alapján információkat kértünk az egyes műsorszolgáltatóktól, hogy a konkrét esetekben betartották-e a személyiségi jogokra és az adatvédelemre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. A mintavételbe a következő televíziók és műsoraik kerültek: M1: Híradó, 112, Duna Televízió: Híradó, TV2: Tények, Jó estét Magyarország!, Forró nyomon, RTL Klub: Híradó, Akták, Fókusz, Fókusz plusz.

A kutatás eredményei

A három hónap alatt összesen 20 vitatott esetet észleltünk. Ebből nyolc az RTL Klub, hat a TV2 és ugyancsak hat az M1 valamely műsorában fordult elő. Előjáróban elmondható, hogy az RTL Klub esetében talákoztunk a legtöbb problematikus adatkezeléssel⁴, de releváns különbség nem mutatkozott a kereskedelmi és közszolgálati médiumok között. Az RTL vitatott nyolc esete közül hat a Fókuszban jelent meg. A legtöbb alkalommal különleges adat bemutatásával kapcsolatban merült fel a törvénysértés gyanúja.

Az Avtv. értelmében különleges adatnak minősül a személyes adatok azon köre, melyek a faji eredetre, a nemzeti, nemzetiségi, etnikai hovatartozásra, politikai véleményre vagy pártállásra, vallásos vagy más meggyőződésre, illetve az egészségi állapotra, kóros szenvedélyre, a szexuális életre, valamint a büntetett előéletre vonatkoznak. Az Avtv. meghatározza azt is, hogy különleges adatot csak az érintett írásbeli beleegyező nyilatkozatával lehet közzétenni. A vizsgált esetek közül nyolc az egészségügyi állapottal, négy-négy a szexuális szokással és a büntetett előélettel, három az etnikai hovatartozással, egy pedig a kóros szenvedéllyel kapcsolatos különleges adatokat közölt. Valamennyi ügyben az ORTT kérte az adott műsorszolgáltatót, hogy igazolja, az érintett hozzájárulását adta-e írásban különleges adatainak közléséhez.

Konkrét problémák

A műsorszolgáltatók - egy kivételével - mindannyiszor fel tudtak mutatni olyan beleegyező nyilatkozatot, amelyet az érintett aláírt. Első ránézésre tehát úgy tűnik, minden rendben van a személyiségi adatok kezelésével a televíziókban. A munka során felvetődött azonban az a kérdés, az egyénnek van-e lehetősége arra, hogy a róla rendelkezésre álló különleges adatainak média általi föl-

⁴ Adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül a személyes adatok felvétele és tárolása, feldolgozása, hasznosítása (ideértve a továbbítást és a nyilvánosságra hozatalt), az adatok megváltoztatása és további felhasználásuk megakadályozása.

használatát ellenőrizni vagy befolyásolni tudja. A fő kérdés az, a nyilatkozók tisztában voltak-e egyáltalán azzal, hogy jogukban áll megtagadni személyes és különleges adataik kiszolgáltatását, illetve tényleg úgy érezték-e, befolyásolni tudják a velük készített felvételek felhasználásának mikéntjét. E problémára világít rá néhány konkrét példánk. A TV2 2000. április 4-i Tények adásában prostituáltakkal kapcsolatos perről tudósított. Az érintettek jól láthatóan, több alkalommal is megkísérelték eltakarni arcukat, vagyis nem szívesen nyilatkoztak. Végül „megadták magukat”, és hagyták, hogy felvételek készüljenek róluk, néhányan még kelletlenül is, de megszólaltak. Amennyiben ezek az emberek ismerték is az Avtv. ide vonatkozó szabályait, érezték-e magukat olyan helyzetben, hogy kifejezzék, joguk van személyes és különleges adataik védelméhez.

Hasonló eset játszódott le az RTL Klub Fókusz című műsorának április 29-i adásában, amely egy csecsemőgyilkosságról közölt riportot. Arcának eltakarása nélkül - férje jelenlétében - nyilatkozott egy négygyermekes családanya, aki megölte csecsemőjét. Tették jogi következményeiről, illetve esetleges büntetésének letöltéséről azonban egyetlen szó sem esett. Vajon ebben az esetben tényleg tisztában volt-e azzal a nyilatkozó, hogy mit csinál?

A másik bemutatandó példánk esetében már nem lehetnek kétségeink. A riportban egy anya nyilatkozott, aki állítása szerint férje fenyegetései miatt ölte meg csecsemőjét. Teljes inkognitót kért, ehhez képest arcának eltakarását nem oldotta meg tökéletesen az RTL, hiszen egy lámpa felkapcsolásánál profilból láthatóvá vált néhány másodpercre az asszony arca. Ráadásul a hangját sem torzították el, márpedig az adatvédelmi ombudsman értelmezése szerint a hang is személyes adat, alkalmas valamely személy azonosítására. Itt teljesen egyértelmű volt, hogy a nyilatkozó nem akarta személyes adatait nyilvánosságra hozni.

A Német Szövetségi Köztársaság egyik híres - népszavazás ügyében hozott döntésében azt állapította meg, az a polgár, aki tudja, hogy információkat gyűjtene róla, és persze tudja azt is, hogy ezeket az adatokat feldolgozzák, de a használat ellenőrzésére már nincs lehetősége, hajlik arra, hogy viselkedése a lehető legkisebb mértékben térjen el az átlagtól. Sőt úgy is érezheti, az a legokosabb, ha lemond arról, hogy éljen alapvető jogaival. Nem tudjuk, hazánkban működhetnek-e hasonló reflexek, de több esetben is jogosan merül fel a kérdés, vajon nem úgy érezték-e a nyilatkozók, hogy hiába tiltakoznának adataik általuk nem kívánt felhasználása ellen, azt úgysem tudják ellenőrizni. Ráadásul azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, miszerint ezekben az esetekben többszörösen kiszolgáltattott emberekről volt szó, akik „bűneik”, életvitelük miatt sem biztos, hogy felhatalmazva érezték magukat arra, aktívan éljenek adatvédelmi jogaikkal - ha egyáltalán tisztában voltak azokkal. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy a televízió - a nyilvánosság - egyben hatalom is, amellyel nem kívánatos „összetűzközésbe kerülni”.

Szeretnénk egy másik jelenségre is felhívni a figyelmet. Mint azt már rögzítettük, az Avtv. a különleges adatok között említi meg a büntetett előélet kategóriáját. Tapasztalataink szerint a műsorszolgáltatók a figyelt időszakban betartották a törvény betű szerinti rendelkezését, azonban annak szellemét már kevésbé.

Az RTL Fókusz műsorának július 7-i adásában egy férfit mutattak be, aki a helyi kutyamenhely tulajdonosának gyanúja szerint 14 kiskutyát eltulajdonított. A gyanúról nyilatkozott - arcát adva és a tettet tagadva - az érintett férfi is, akiről a műsorvezető elmondta, hogy „már volt dolga a rendőrséggel” és most is „eljárás folyik ellene”. Ezzel egyértelműen és véglegesen a riportalanyra terelődött a nézők gyanúja. Lehet, hogy az érintett személy volt az elkövető, ám ez még nincs bizonyítva. Márpedig az Alkotmány 57.§. (2) bekezdése értelmében hazánkban mindenkit megillet az ártatlanság vélelme. Nem szegte meg tehát az RTL az adott esetben az adatvédelmi törvény szabályait, de nem az Alkotmány szellemében járt el.

Ugyanez mondható el az M1 Híradó április 4-i adásáról, amelyben beszámoltak arról, hogy a rendőrség elfogta a brutális heresznyei gyilkosság gyanúsítottját. A műsorban bementek a gyanúsított nevét, és hosszasan megjelent fotója is. Itt sem büntetett előéletéről volt szó, ám gondoljuk el azt az esetet, ha mégsem a feltételezett elkövető volt a tettes. A közszolgálati adó álláspontja szerint az 1959. évi IV. törvény, a Polgári Törvénykönyvnek a helyreigazításra vonatkozó 80.§ (1)-(3) bekezdése értelmében az érintett igényt tarthat helyreigazításra, ha mégsem ő volt a tettes. Ez igaz, de a legmagasabb szintű jogforrás az Alkotmány, amely nem véletlenül rögzíti az ártatlanság vélelmének követelményét. Éppen ezért megkérdőjelezhető e gyakorlat helyessége, hiszen ilyen alapon bárkinek a fotóját és nevét közölni lehetne bármilyen bűncselekménnyel kapcsolatban.

A fentiek alapján elmondható, hogy a műsorszolgáltatók joggal hivatkoznak arra, az adatvédelmi törvény szövege alapján nem követtek el jogsértést. Eljárásuk azonban több esetben alkotmányjogi kérdéseket vet fel. Álláspontunk szerint a leghelyesebb eljárás az lenne, ha büntetőügyekben csak a rendőrség által hivatalosan körözött személyek fotóját és nevét közölnék, illetve annak a már elítélt elkövetőnek az adatait, aki ehhez előtte írásban hozzájárult. Ha pedig a gyanúsított írásban hozzájárul nyilatkozatához, akkor tartózkodni kell a néző

Zámolyi romák

Az elmúlt év egyik legnagyobb visszhangot kiváltó esetét külön is bemutatjuk. Az M1 Híradó április 27-i, este fél nyolcas kiadásában az egyik tudósítás a Csór községbe költözött zámoslyi romákról szólt. A riport kezdetekor a műsorvezető közölte, hogy a zámoslyi romák nem voltak hajlandók a Híradó kamerája elé állni. Ennek ellenére a riport felvezetéseként egy veszekedő roma csoportot láthattunk, akik közül többnek az arcát hosszasan mutatták. A tudósításban - az ellenkező vélemény ismertetése nélkül - az egyik helyi lakos, valamint a polgármester szájából olyan kijelentések hangzottak el, amelyek alkalmasak voltak a roma kisebbség elleni hangulatkeltésre. Íme néhány példa a riporter diszkriminatív megnyilvánulásaiából: „a települést ellepték a romák...”, „hat lakást rámoltak ki a faluban...”, a falu lakói szerint az lenne a legjobb „ha a romák olyan gyorsan elköltöznének, mint amilyen gyorsan ideköltöztek.” Sajnálatos, hogy a riport

ter olyan kifejezéseket használt, amelyek rosszízűek és egyértelmű értékítéletet hordoztak. Ez semmiképpen nem engedhető meg, főleg egy közszolgálati televízióban nem. Ugyanebben a műsoregységben a település egyik lakosa állította, hogy a romák „annyira lopnak, hogy az egy borzalmas.” Majd valamivel később a település polgármestere kijelentette: „a zámolyi romáknak az országban az emberek között nincs helyük, mert az állatvilágban is az állatok az élőködöket kivetik magukból.” Ezzel a „produkciójával” az M1 Híradója súlyosan megsértette az Avtv. 3.§ (1)-(2)-(3) bekezdését, a Ptk. 80.§-ban előírtakat, valamint a Média törvény 3.§ (2)-(3) bekezdését, illetve a nemzeti és etnikai kisebbségek jogait rögzítő 1993. évi LXXVII. törvény 3.§ (5) bekezdésében foglaltakat.

Összegzés

A hivatkozott negatív példák ellenére, az elmúlt évi tapasztalatok némi bizakodásra adnak okot, hiszen viszonylag kevés kirívó esettel találkoztunk. Az egyes műsorszolgáltatókra ma már sokkal inkább az a jellemző, hogy olyan „technikákat” alkalmaznak, amelyekkel kihasználják az Avtv. „gyengeségeit”.

Magyar gyártású teleregények kvalitatív tartalomelemzése és összehasonlító vizsgálata

A vizsgálat tárgyaként az RTL Klubon látható Barátok közt című filmsorozat és a Kossuth Rádióban hallható A Szabó család című hangjátéksorozat szolgált. Az elemzés a következő kérdésekre kíván választ adni:

1. milyen társadalmi értékeket, társadalmi képet közvetítenek a sorozatok, azokat milyen szerepekben, szituációkban jelenítik meg?
2. konkrét értékeket közvetítenek a sorozatok, vagy csak morális kérdéseket vetnek fel, a nézőre bízva a választást?
3. mennyire és miben jelenik meg a sorozatok aktualitása, milyen politikai, közéleti események, társadalmi folyamatok tűnnek fel a műsorban?
4. mik körül alakulnak ki a főbb konfliktusok (pénz, család, szerelem stb.)?
5. hogyan ítéli meg, és milyen fokon szankcionálja a környezet a normaszegéseket?
6. mennyire nyitott-zárt üzeneteket kapnak a fogyasztók?

A tartalomelemzés elsősorban kvalitatív jellegű. A sorozatok 2000. szeptember és október folyamán sugárzott részeit elemeztük.

Kérdéseink arra irányultak, hogy a két elemzett szappanopera milyen típusú azonosulási lehetőségeket kínál fel nézőinek. Ha egy szappanopera ideológiai tartalmát akarjuk vizsgálni, azt kell kérdeznünk, hogy az adott szappanopera mennyire zárja le a kompetens, ideális néző interpretációját a különböző szereplőkről, helyzetekről. Zárt szövegről van szó, azaz az ideális néző azonosul bizonyos szereplőkkel és értékekkel, vagy nyitott szövegről, azaz a film nem írja elő, hogy a megjelenő konfliktusok szereplői közül kit tartsunk jónak, kiről gondoljuk, hogy igaza van. A Barátok közt és a Szabó család kapcsán ugyanez az alapvető kérdés merül fel: vajon konkrét értékeket közvetítenek e sorozatok, vagy csak felvetnek morális kérdéseket, és a nézőre bízzák, hogy válasszon közülük.

Mindkét sorozat a szappanoperák klasszikus struktúrájában épül fel: párhuzamos történetek zajlanak, amelyek részben átfedik egymást időben, azonban soha nem kezdődnek vagy oldódnak meg egy időben. Egy történet közepén véget ér egy másik, és elkezdődik egy harmadik, s ez utóbbi nyilván „túléli” majd az első történetet. Ez a struktúra biztosítja a sorozat folyamatszerűségét, megszakíthatatlanságát (szemben a különálló történetekből álló sorozatokkal, pl. Columbo). Ez a speciális struktúra teszi lehetővé azt, hogy a párhuzamos történeteket egy-egy morális probléma, konfliktus, vagy egyéb élethelyzet köré lehesseken építeni, s így e problémák egymás mellett legyenek jelen a szappanoperában. Így elkerülhető az egy epizód – egy morális probléma túl didaktikus és életsz-

erületen alternatívája. Gyakori megoldás, hogy egyszerre két történet is hasonló konfliktust mutat be, egymás mellé helyezve ugyanazon helyzetnek kétféle verzióját.

Elsősorban moralitás szempontjából elemezzük a sorozatokat, de ez nem jelenti azt, hogy a meseszöveg szempontja másodlagos, vagy pusztán csak formai jellemző lenne. A moralitás-történetek milyensége ugyanis összefügg a feszültségkeltésnek, a néző odaláncolásának szándékával. A Barátok közt rendkívül sűrűn használja a meseszöveg, a feszültségkeltés klasszikus kliséit. Ezek közül a legfontosabbak: a félreértések okozta bonyodalmak bemutatása, a gyanúkeltés a nézőben (kis jelek bemutatásával, amelyek mögöttes motívumok jelei), a néző beavatása egy szereplő olyan dolgaiba, amelyekről a többi szereplő nem tud, bár káros lehet nekik, a konfliktusok kiélezése. Ezek a klisék határozzák meg a Barátok közt általános kereteit, amelyek közt futhatnak a morális kérdéseket tárgyaló történetek. A feszültségkeltés szándéka így egyértelműen meghatározza a műsorban megjelenő moralitás milyenségét is. A sorozat egyik alapvető morális konfliktus-típusa az, hogy a szereplők egyéni érdekei, céljai szemben állnak elvekkel, érzelmekkel, értékekkel.

Ezek a konfliktusok teszik lehetővé a cselekmény feszültségének állandósítását, a mese intenzívvé tételeit. A Szabó családban is nyilvánvaló, hogy a moralitás szorosan összefonódik a meseszöveg sajátos formájával. A rádiósorozat, technikai okok miatt is, sokkal kevésbé használja a feszültségkeltés eszközeit. A hallgatók „megfogása” kevésbé a mese intenzívvé tétele révén történik. Az ideális hallgató nem azért kapcsolja be hétről hétre a készüléket, mert kíváncsi a félbehagyott konfliktusok végkimenetelére, hanem azért, mert azonosul a műsor szereplőivel, magához hasonlónak, magához közelinek érzi őket. A konfliktusos, feszült, bonyodalmakon, félreértéseken alapuló meseszöveg helyett legtöbbször konszenzusra irányuló, békés, a józan ész keretei között maradó beszélgetéseket hallhatunk, amelyek nagy részében egyáltalán nincs is megoldandó konfliktus. E mese-forma azzal jár együtt, hogy a műsor hétköznapi, normális, mindannyiunk által is átélhető helyzeteket, vitákat mutat be, s a morális kérdések megtárgyalása e keretek között zajlik. A műsor készítői szerint ez a problémák közös megoldását, azok megbeszélését jelenti, a műsor ezt hangsúlyozza.

A Barátok közt meseszövevi stratégiái szorosan összeforrnak egy individualista moralitás megjelenítésével, a Szabó család meseszövevi formái pedig egy kollektivisták morál megjelenítését teszik lehetővé. A két sorozat különbsége első ránézésre nyilvánvaló, két külön logikával bíró világot jelenítenek meg.

A két sorozat zártságát több szinten vizsgálhatjuk.

1. A szereplők perspektívájának szintje. A szöveg lezárása végbemehet általános szinten, annak révén, hogy általában ugyanazon szereplők perspektívája érvényesül, függetlenül a konkrét történetek milyenségétől. Ekkor a szappanopera adott szereplője egyfajta rezonőr szerepet játszik, véleményét a többi szereplő, s az implikált olvasó is elfogadja. Az implikált olvasó tehát a pozitív-

ként felkínált perspektívába helyezkedik, ez teszi lehetővé az adott perspektívából jövő morális üzenetek elfogadását.

2. Az explicit tartalom és morális üzenetek szintje. A szöveg lezárásának másik, konkrét formája az, mikor a morális konfliktusokban a szembenálló célok, értekek stb. közül egyértelműen az egyik nyer.
3. Implicit üzenetrendszer. A szöveg lezárásának harmadik típusát implicit üzenetrendszernek nevezhetjük, ez több összetevőből áll: a személyközi viszonyok és konfliktusok struktúrájából, a szereplők adottnak vett, meg nem kérdőjelezett tulajdonságaiból, a természetesként bemutatott élethelyzetek és viselkedésformák milyenségéből.

A két sorozat egymástól eltérő tulajdonságokkal bír e három szint mindegyikén. Az első szinten mindkét sorozat zárt (egymással teljesen ellentétes) üzenetet fogalmaz meg, bár eltérő erősséggel. A második szinten a Szabó család jóval kevesebb morális kérdést tárgyal a Barátok köztnél, s e kérdéseket jóval zártabban jeleníti meg. A harmadik szinten mindkét sorozat zárt üzeneteket fogalmaz meg.

A szereplők perspektívája

A szereplők szintjén nyilvánvaló a két sorozat közti alapvető generációs különbség. A Szabó család célközönsége az 50 éven túli rádiózó korosztály, a Barátok közt pedig a fiatalok (a 30-as 40-es generációt is ide értve) szappanoperája. Mennyiben mondhatjuk tehát, hogy a Szabó család az öregek szempontjából nézi a fiatalokat, a Barátok közt pedig fordítva? A Szabó család esetében egyértelmű a helyzet, különböző lezárásokat találhatunk, amelyek mind a „tapasztalt öregek” perspektíváját erősítik. Ugyanez (azaz a fiatalok perspektívájának támogatása) áttételesebben van csak jelen a Barátok köztben. Először vizsgáljuk meg, hogyan történik egyáltalán a generációs jellemzők konstrukciója a két sorozatban, azaz milyenek az „öregek” és milyenek a „fiatalok”?

A generációs perspektívakülönbséget a Szabó család az öreg és a fiatal, a régi és az új explicit szembeállításával viszi végbe. Ez sokszor a lehető legnyíltabb formában érvényesül: mikor öregek beszélgetnek a fiatalokról, vagy az új világról, amelyet ők már inkább kívülállóként szemlélnek. A sorozat a beszélgetésekben explicite a bölcs öregek perspektíváját favorizálja. Természetesen a fiatalok jóval kevesebbszer beszélgetnek a bölcs öregekről, a Szabó család nem mutat be olyan külső perspektívát, amelyből nézve ők esetleg kritizálhatók lennének. Emellett egy sor olyan jelenettel is találkozunk, amikor a régi és az új konfliktusában a régi szempontját mutatják be igaznak, helyesnek. A fiatalok, akik tapasztalatlanságuk miatt vagy forrófejűek vagy meggondolatlanul követik az új világ logikáját, egy sor helyzetben tanulhatnak az öregektől. A belátás, a bölcsesség, a tapasztalat, a józanság, az empátia mind az öregek oldalán állnak, a fiatalok e

konfliktusokban inkább csak érzelmekkel és indulatokkal bírnak, mintsem érvekkel. A régi világ a minőség, a mértéktartás, a józanság, a bölcsesség jeleivel konnotált, az új világ a rohanás, a meggondolatlanság, az önzés jegyeit hordozza. Az öregek perspektívája érvényesül abban is, hogy a problémák megoldása szintén tőlük jön, ők próbálják elsimítani az ügyeket, megtalálni a mindenkinek megfelelő megoldást, ők morfondíroznak azon, hogy mit lehet tenni.

A Szabó családban egy kivételezett szereplőcsoport perspektívája dominál, ez elősegíti, hogy az adott szereplők saját értékeiket, normáikat lezárt, explicit üzenetként fogalmazhassák meg, azaz a sorozat egyértelműen definiálhassa a helyes és a helytelen, a jó és a rossz közötti különbségeket.

A Barátok közt teljesen más stratégiát követ a generációs perspektívakülönbségek konstrukciójában. Nincs olyan szereplőcsoport, amely perspektíváját expliciten favorizálná. A sorozat nem teszi explicit beszélgetések tárgyává a régimódi öregek és az új világot képviselő fiatalok közti szembenállást. Míg a Szabó családban az öregek beszélgetnek a fiatalokról, addig a Barátok köztben a fiatalok nem beszélgetnek az öregekről, a régi világról. A Szabó családban hiteles, mindennapi szituációkban élő ötvenesek-hatvanasok beszélgetnek generációjuk problémáiról és szembenállásáról a mostaniakkal. A generációs perspektíva konstruálása a Barátok közt esetében másképp történik. Ennek elsődleges eszköze a régi világ képviselőinek kizárása a normalitás zárt teréből, amelyben a sorozat szereplői megküzdenek az előttük álló morális kérdésekkel.

Az explicit tartalom és morális üzenetek szintje

Explicit morális üzenetekről akkor beszélünk, amikor egy adott élethelyzetben vagy konfliktusban nyíltan kiderül, hogy mi a helyes, a jó, a követendő viselkedés. Ezen a szinten a befogadót közvetlenül próbálják meg befolyásolni. A Szabó család nyíltan az igazságosztó szerepébe helyezi preferált szereplőit, ezzel szemben a Barátok közt a perifériára szorítja azokat, akiknek a perspektíváját nem kívánja megmutatni. A perspektívák lezárásának e két eltérő stratégiájából következik, hogy az explicit morális üzenetek szintjén a Szabó család jóval zártabb, mint a Barátok közt. A Szabó családban a felmerülő értékkonfliktusok nagy részében az írók lezárják az interpretációs lehetőségeket, definiálják a helyes viselkedésmintát. A Barátok köztben viszonylag kevés olyan helyzetet találunk, amelyben egyértelmű morális útmutatást kapunk. A Szabó családban jóval kevesebb és kevésbé éles konfliktus merül fel, mint a Barátok köztben. Sokszor nem is nyílt konfliktusról van szó, hanem egy társadalmi, morális problémáról. E problémáknak, konfliktusoknak azonban majd mindegyikében meg tudjuk, hogy mit gondoljunk az ügyről. A legnagyobb probléma- és konfliktuscsoport a régi és az új szembenállásából fakad. A sorozat expliciten eltérő minőséggel ruházza fel a két szférát. A régi a minőségi, a bölcs, a józan, a mértéktartó, az új az önző, a kapkodó, a silány, a meggondolatlan. Régi és új összecsapása a sorozatban többféle alakot ölt. Az egyéni személyiség szintjét nézve azt látjuk, hogy ré-

gi és új küzdelme a fiatalok és az öregek hagyományos toposzainak csatáját jelenti. Az öreg a bölcs, a tapasztalt, a higgadt, a felelősségtudó, a fiatal a tapasztalatlan, a naiv, az önfejű, a felelőtlen. Az igazság egyértelműen az öregek oldalán áll, a gyerek hibái sokkal inkább szüleinek és a fogyasztói értékeket favorizáló új világnak köszönhetőek. Az új világ logikáját nem mutatja be szimpatikus szereplő, akivel azonosulni lehet. A műsor nem azt sugallja, hogy a régiek jobbak az újajknál, hanem több helyen a gyorsuló tempó kegyetlenségére világít rá, anélkül, hogy annak pozitív oldalait is bemutatná.

A kisember perspektívájának bemutatására jellemző az empátia felkeltése azok iránt, akik passzívak, a mai világot pusztán csak követni próbálják, ahhoz alkalmazkodni kénytelenek, mivel képtelenek annak aktív befolyásolására. Az explicit üzenetek szintjén így történik a kisember nézőpontjának alátámasztása. Gazdagság és szegénység itt nyílt, explicit konfliktusba kerül (a Barátok köztben szó sincs erről). A szegény kisember a társadalmi rendszer egészével kerül így szembe, annak igazságtalanságára ébred rá. A fenyegető, felgyorsult, igazságtalan világban a kisember a magánszféra, az emberi kapcsolatok felé fordul, és büszke arra, amit önerejéből, becsülettel elért: „nekünk ennyi jutott, és ez így van jól”, „annyinak mutakozom, amennyi vagyok”. Ezzel a képpel szintén nem helyez szembe alternatívát a sorozat. A sorozat által konstruált kisember tehát a magánélet kapcsolatai felé fordul, s értékvesztésként éli meg az emberi kapcsolatok meggyengülését, a kollektívák meglazulását. Természetesen a legtöbbre értékelt kollektíva a család. A házastársak összetartanak, egymás mellé állnak, kölcsönösen segítik a másikat, ha az bajban van. A női szerepek konstrukciójában a sorozat ismét csak erősen zárt értékrendszert közvetít. Kifejezetten pozitív értéként jelenik meg, hogy az öregek, és közülük főleg a nők, mégiscsak összetartják a családot. Ilyesfajta érv a Barátok köztben elképzelhetetlen. A baráti kapcsolatok fontosságát a sorozat több jelenetben is kiemeli, expliciten megtudhatjuk, hogy mennyire fontosak az igazi jó barátok. A női szerepeket a sorozat konzervatívan definiálja. A Szabó családban a felmerülő konfliktusok megoldását legtöbbször készen találják. Az ideális nézőnek nincs nehéz dolga: könnyen felismeri, mi a jó és mi a rossz, ehhez hozzásegíti őt a szöveg. Hipotézisünk szerint az követi figyelemmel a Szabó családot, aki azonosul az erőteljesen megjelenített értékrendszerral és a sorozat által favorizált szereplőkkel.

Az explicit üzeneteket tekintve csak két hasonlóságot találtunk a két sorozat közt. A Szabó családhoz hasonlóan, a Barátok közt is elítéli a szülők gyerekekkel szembeni agresszivitását. A jó barátok fontosságát szintén nyíltan kimondja mindkét sorozat. Ugyanakkor explicit szinten nincsenek ellentétek a sorozatok közt, hiszen a Barátok közt nem gyárt explicit szinten ellenideológiát a Szabó család ideológiájával szemben. A Barátok közt jóval kevesebbszer közvetít explicit morális üzeneteket. Nem találkozunk valamilyen értékrend nyílt közvetítésével, sőt, épp azt láthatjuk, hogy a rengeteg konfliktusban csak nagyon ritkán van egyértelműen igaza az egyik félnek – szemben a Szabó családdal. A konfliktusok nagyobb részében a szemben álló résztvevők mellé egyaránt feljegyezhetünk jó és rossz pontokat, s jellemző, hogy nagyjából egyenlő súly van a mérleg

serpenyőiben. Persze vannak „jobb” és „rosszabb” szereplők, de a lényeg az, hogy senki sem elszánt normakövető a sorozatban; a bölcs belátás, az egyéni indulatok, érdekek háttérbe szorítása, Szabóék fő erénye pedig távolról sem jellemző a szereplőkre. A Barátok közt nem kínál fel explicite értékmintákat, amelyekkel azonosulni lehet, és a preferált perspektíva sem olyan erősen lezárt, mint a Szabó családban.

Az implicit üzenetrendszer

A szöveg implicit lezárása azáltal történik, hogy természetesként, magától értetődőként mutat be bizonyos kontextusokat, nem kérdőjelezi meg azokat, nem is beszél róluk nyíltan, adottnak veszi őket. E kontextusok több dolgot jelenthetnek: a személyközi viszonyok és konfliktusok struktúráját, a szereplők adottnak vett, meg nem kérdőjelezett tulajdonságait, a természetesként bemutatott élethelyzetek és viselkedésformák milyenségét. Az implicit üzenetrendszer azon stratégiák eredménye, melyekkel a szerzők a sorozat realitását, hitelességét, relevanciáját próbálják megteremteni. A két sorozat teljesen másképp konstruálja meg saját relevanciáját, reális mivoltát.

A Szabó család olyan egyértelműen konstruálja meg a preferált perspektívát és a preferált moralitást, hogy az implicit üzenetek szintje egyértelműen ennek rendelődik alá. Az események természetesként bemutatott terét a „mindennapiság kontextusának” nevezhetnénk. Minden jel azt hivatott bizonyítani, hogy ezek az emberek köztünk élnek, ugyanazokkal a problémákkal küszködnek, ugyanazt a világot látják és élik meg, mint mi, azaz mint az implikált befogadó. A hitelesség, a realitás megteremtésének másik fő formája az aktuális közéleti kontextus beemelése a beszélgetésekbe. A mindennapiság konstrukciójának alapeleme, hogy a személyközi viszonyokban az egymásra orientáltság jellemző, nem viszonylag önálló egyének küzdelmét mutatja be a sorozat, hanem a konfliktusok, problémák kollektív megoldásának lehetőségeit.

A Barátok közt teljesen ellentétes stratégiákat követ. Megkonstruál egy művilágot, amelyről nem feltétlenül akarja elhíttetni, hogy egy az egyben a valódi, mindennapi élet tükörképe. A konkrét közéleti kontextus teljesen hiányzik, nincsen egyetlen egy utalás sem valamely politikai-társadalmi eseményre. A Barátok közt szereplői egy zárt világban élnek, a szereplők életének bizonyos helyzetei egészen irreálisak, pl. az iskolások alig tanulnak és járnak iskolába. A mindennapok anyagi gondjaitól eltávolított környezet lehetővé teszi, hogy a szappanopera betöltsse két fő funkcióját: a moralitás-dramák bemutatását és az izgalmas, szórakoztató történetmesélést. A Szabó családban mindkét funkció háttérbe szorul, épp a mindennapok bemutatásának igénye miatt. A Barátok köztnek kettős a célja, ahogy a klasszikus szappanopera műfaj egészének, a moralitás-dramák bemutatása és a szórakoztató feszültségkeltés. Mindennek feltétele, hogy teremtsen egy olyan zárt világot, amelyben mindkét célját elérheti. E világ megteremtése úgy lehetséges, hogy eloldják azt a konkrét társadalmi kontextustól, a

mindennapi élet konkrét és reális problémáitól, azaz elsősorban az anyagi problémáktól. Vajon mi a moralitás-konfliktusok érzelmi realitásának jelentősége, tudván, hogy a sorozatban nincs túl sok explicit morális üzenet? A sorozat implicit morális üzeneteit a személyközi viszonyok és konfliktusok struktúrája hordozza. A sorozat érzelmi realitását, relevanciáját az jelentheti a néző számára, hogy az tulajdonképp nem más, mint morális határhelyzetek permanens megjelenítése. E határhelyzetekben tisztán látható erkölcsi alternatívák csapnak össze egymással. A konfliktusokban mindig egyéni ambíciók, érzelmek, érdekek, vonzódások csapnak össze erkölcsi elvekkel, normákkal, szokásokkal, mások egyéniségével, társas környezettel.

A Barátok közt megválaszolatlan alapkérdések, megoldatlan alapkönfliktusok halmazára. E konfliktusok, problémák köre kell, hogy releváns legyen az implikált olvasó számára, valamint az, hogy nincsenek könnyű válaszok. Az egyén középpontba helyezésével, annak sugallásával, hogy e kérdésekben a végső döntést az egyén mondja ki, viszonylagos értékrelativizmusával a Barátok közt az implicit üzenetek szintjén egy individualista világ moralitását közvetíti. Az implicit üzenetek ezen a szinten bírhatnak hatással, s kevésbé a középosztályi értékek közvetítésével.

Összefoglalás

A Barátok közt és A Szabó család c. sorozatok egymással szembenálló értékeket, ideológiákat közvetítenek, s ezt egymástól eltérő eszközökkel teszik. A két sorozat közt alapvető generációs különbséget látunk. A Szabó család célközönsége az 50 éven túli rádiózó korosztály, a Barátok közt pedig a fiatalok (a 30-as 40-es generációt is ide értve) szappanoperája. A Szabó család hétköznapi, normális, mindannyiunk által is átélhető problémákat mutat be. Ezt a mindennapi-ság kontextusának nevezhetnénk. Minden arra utal, hogy a szereplők köztünk élnek, ugyanazokkal a problémákkal küszködnek, ugyanazt a világot látják és élik meg, mint mi. A sorozat azért lehet hiteles, mert mindennapi. Aki hitelesnek tartja a sorozatot, azonosul az 50-es, 60-as éveiket taposó főszereplőkkel, és azokkal az értékekkel, amelyeket azok nyíltan megjelenítenek. A sorozat tehát egyértelműen definiálja a helyes és a helytelen, a jó és a rossz közötti különbségeket.

A legfontosabb probléma a régi és az új szembenállása. A sorozat nyíltan a régi oldalára áll: a régi a minőségi, a bölcs, a józan, a mértéktartó, az új az önző, a kapkodó, a silány, a meggondolatlan. Emellett a sorozat a kisember nézőpontjából beszél. A fenyegető, felgyorsult, igazságtalan új világban a kisember a magánszféra, az emberi kapcsolatok felé fordul, és büszke arra, amit önerejéből, becsülettel elér. Értékvesztésként éli meg az emberi kapcsolatok meggyengülését, a kollektívák meglazulását. A kollektívák, főleg a család, az egyéni érdekek és vágyak fölé rendelődik, a fiatalok fölött mindig ott állnak a bölcs öregek, akik megmutatják a helyes utat. A női szerepeket a sorozat konzervatívan definiálja. A sorozat egy kollektivistá moralitást jelenít meg.

A Barátok közt más stratégiát követ: sokkal kevesebb alkalommal definiálja nyíltan, mi a jó és mi a rossz, nem igazán kínál fel expliciten helyes viselkedésmintákat. Ez mégsem jelenti azt, hogy ideológiamentes: az implicit üzenetrendszer szintjén egy érték-relativista, individualista moralitást jelenít meg. Ennek alapja a középosztályi individualizmus, azaz a nyertesek, a felsőbb rétegek zárt világa. A társadalmi rendszer igazságtalansága nem jelenik meg a sorozatban, nem igazságtalan helyzet az, hogy vannak gazdagok és szegények. A szereplők az új világ „felsőbbrendű emberét” mintázzák: szépek, tiszták, civilizáltak (még akkor is, ha bűnözők), legalább középosztálybeliek, önállóak, aktívak, autonóm személyiségek, képesek saját életük alakítására, nem alárendeltek főnökeiknek, csak szükséghelyzetben szorulnak másokra, meghallgatnak másokat, de ők egyedül döntenek, ismerik az új világ logikáját, nem régimódiak, mint az öregek. E keretek közt termeli ki a sorozat saját individualista értékrendjét. Ennek alapja az, hogy a sorozatban állandóan az egyéni ambíciók, érzelmek, érdekek, vonzódások csapnak össze erkölcsi elvekkkel, normákkal, szokásokkal, mások egyéniségével, a társas környezettel. E konfliktusok szinte kivétel nélkül azt boncolgatják, hogy miképp lehet összeegyeztetni az egyéniség különböző aspektusait a kollektívum különböző megjelenési formáival. Erre soha nem ad explicit választ, azonban egyén és közösség összecsapásának állandó megjelenítésével implicit szinten e konfliktusok szükségszerűségét sugallja.

A „nincs nagy gond, majd csak megoldjuk közösen” üzenete, az egyéniség halványasága és közösség alá rendelése, azaz a Szabó család üzenete, és az érdekek, normák, vágyak, elvek, ambíciók, társas kapcsolatok szövevényében utat vágni próbáló egyén képe, a Barátok közt individuális moralitásának alapeleme igen távol áll egymástól.